

D.F.
K3791

ΑΙ ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ

Ἡ

ΤΑ ΒΑΚΟΥΦΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΥΠΟ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ ΚΤΕΝΑ

δικηγόρου.

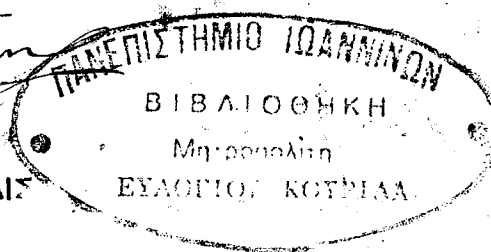
ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ

ΥΠΟ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Κ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΑ

Διονύσιος
αφ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΑ

Ὁδὸς Θεσφίως ἀριθ. 8.

1893

Πᾶν ἀντίτυπον, μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ Ἐκδότου,
καταδιώκεται ὡς ἐκ τυποκλοπίας προερχόμενον.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ ἄνθρωπος, γινόμενος κύριος πάντων τῶν ὑλικῶν πραγμάτων, ἅτινα συντείνουν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν καὶ ὀρέξεων του, ὑπόχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ ἐκαστοτε συνεχεῖς μερίμνας καὶ φροντίδας ὑπὲρ τῆς καταλλήλου συντηρήσεως καὶ διατηρήσεως τῶν πραγμάτων τούτων.

Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη δὲν εἶναι ἀπόλυτος.

Ὁ ἄνθρωπος δύναται, ὅτανδῇποτε θελήσῃ, νὰ παύσῃ μεριμνῶν περὶ τινος πράγματος, πρηντίζων, ἐὰν θέλῃ, πρὸς εὐρέσεως ἀντικαταστάτου ἐπιμεληθησομένου αὐτοῦ.

Ἡ ἀπαλλαγὴ αὕτη γίνεται ἐπ' ἀνταλλάγματι ἢ ἄνευ ἀνταλλάγματος. Καὶ ἡ μὲν κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν συγκροτούμενη σύμβασις μετὰ τοῦ κυρίου τοῦ πράγματος καὶ τοῦ διαδόχου, ὅστις θ' ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιμελείας τοῦ πράγματος, καλεῖται **σύμβασις συναλλακτική**, ἡ δὲ κατὰ τὴν δευτέραν **σύμβασις εὐποιῆας**.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων συμβάσεων τῆς εὐποιῆας διακρίνομεν πρωτίστως τὴν **δωρεάν** (χεμπέ) ἥτις κατὰ τὸ 833 ἄρθρον τοῦ ἀστικοῦ Κώδικος εἶναι «ἡμεῖς ἕτερον παρὰ τὴν ἑαυτοῦ πράγματός τινος ἄνευ ἀνταλλάγματος».

Διὰ τῆς δωρεᾶς ὁ κύριος τοῦ πράγματος, ἀποξενούμενος τῆς κυριότητος αὐτοῦ, ἐλαττώνει ἐν γνώσει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ περιουσίαν, ἐπαυξάνων τὴν τοῦ ἑτέρου.

Ὅταν ἡ δωρεὰ γίνηται χάριν ψυχικῆς ὠφελείας (ἄρθ. 835 Ἀς.

Κωδ.) λέγεται **έλεημοσύνη** (Σχολκκ). Ἡ προίξ λ. γ. τὸ χάριν φιλοφροσύνης προσφερόμενον δῶρον εἶνε μὲν δωρεᾶ οὐχὶ ὅμως καὶ έλεημοσύνη.

Ἡ δωρεᾶ καθὼς καὶ ἡ έλεημοσύνη, εἰτὶ συμβάσεις προσκίρου, πρωτορινῆς εὐποιίας· ἐν ἄλλαις λέξι·σι, τὸ ἀντικείμενον τῆς δωρεᾶς ἢ τῆς έλεημοσύνης διατελεῖ ὄργανον εὐποιίας μέχρι τῆς παρὰ τοῦ δωρεοδόχου ἢ έλεουμένου παρλαχθῆς, μετὰ τὴν ὑπόειαν, περιεργόμενον εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δωρεοδόχου ἢ έλεουμένου καθίσταται ἀντικείμενον εἰςσδήποτε ἄλλης συμβάσεως.

Ὅταν ἡ έλεημοσύνη γίνηται ἐπὶ σκοπῷ συνεχοῦς, διαρκοῦς εὐποιίας καλεῖται **ἀφιερώσις** (βάκφ).

Κατ' ἀκολουθίαν, ἡ ἀφιερώσις εἶναι δωρεᾶ, ὡς ἄνευ ἀνάγκης καὶ ἄνευ ἀνταλλάγματος γινομένη καὶ έλεημοσύνη ὡς χάριν ψυχικῆς ὠφελείας συνισταμένη καί, ὡς τοιαύτη, θεωρεῖται ἡ κορωνὶς ἀπασῶν τῶν συμβάσεων εὐποιίας.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σύμβασις τῆς ἀφιέρωσεως ἐκαλεῖτο **αἰώνιος έλεημοσύνη** (Σχολκκαὶ μουσεπεδδὲ) καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἦτο γνωστὴ καί, ὡς ἡ δωρεᾶ, συνεκροτεῖτο ἐν ζῳῇ ἢ αἰτίᾳ θανάτου, διὰ διαθήκης, ἐπὶ ὅκτὼ ὅλους αἰῶνας ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἰσλαμισμού.

Μετὰ ταῦτα ὅμως οἱ τοῦ ἱεροῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου νομοδιδάσκαλοι ἐκάλεσαν αὐτὴν **ἀφιερώσιν** (βάκφ), τὸ μὲν πρὸς διακρίσιν τῆς ἀπλῆς έλεημοσύνης, τὸ δὲ πρὸς μείζονα καταιόησιν τοῦ κυρίου σκοποῦ αὐτῆς (1).

Τὴν ἀρχὴν τῆς συστάσεως τῆς ἀφιέρωσεως ἅπαντες οἱ πατέρες τοῦ Ἰσλαμισμού ἀνάγκουσιν εἰς τὸν Πατριάρχην Ἀβραάμ, ὃν ὀνομάζουσιν Ἰπρχίμ Χαληῖ (2) καὶ ὅστις φέρεται ὡς κτήτωρ τοῦ ἐν Μίκα τῆς Ἀραβίης ἱεροῦ προσκυνήματος τῶν Μουσουλμάνων, τοῦ **Κιαδέ**.

---

(1) Οἱ Ρωμαῖοι δὲν εἶχον ἰδιαίτεραν τοιαύτην σύμβασιν, συνεκρότουν δὲ τοιαύτην κατὰ τὸν τύπον συμβάσεως δωρεᾶς (1011. 1).

(2) Χαλήλ σημαίνει φίλος πιστός. Ὁ γνωστὸν κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ διεκρίνετο ἐπὶ τῇ πρὸς τὸν Θεὸν πίστει του. Τούτου ἕνεκα καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ καλοῦσιν αὐτὸν Χαλήλ-ούλ-λάχ ἥτοι πιστὸν τῷ Θεῷ.

Τὰ ἀφιερώματα τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ, εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἀρχαίας εὐρισκόμενα καὶ ἄχρι τοῦ νῦν ἐν περιβλέπτῳ καταστάσει διατελοῦντα, σημειώνονται ἐπὶ τῇ προσωπομείᾳ. «Περίδοξιν ἀφιερώματα Χαλῆλ τοῦ ἐλεήμονος (Χαλῆλ ἐρ Ραχμάν Ἐγκάφι Ὀζελισί).»

Ἐπὶ Ἰσλαμισμού πρῶτος τοιαύτην σύμβασιν, αἰτίᾳ θανάτου, συγκροτήσας φέρεται, κατὰ τοὺς ἱστορικούς, Μουσχεϊρίκ τις, ὅστις, καταστήσας γενικὸν κληρονόμον τοῦ τὸν προφήτην Μωάμεθ, διέταξεν ὅπως χρησιμοποίησιν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ὡς βούλεται, ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς του. Μετὰ τὸν μαρτυρικὸν δὲ θάνατον τοῦ διαθέτου ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, συμβάντα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 32 μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐγείρας, (1), ὁ κληροδόχος τὴν τελευταίαν τοῦ διαθέτου θέλησιν πιστῶς ἐκπληρῶν, ἀφιέρωσε τὰ ἐν Μεδινᾷ ἐπτά κτήματα τοῦ διαθέτου, γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀβάφ. Σαφιγιέ, Δελλᾶχ, Μουσεϊγιέπ, Μπουρκᾶ, Χισνᾶ καὶ Μεσρεπέ (περίπτερον), πρὸς ὠρεᾶν ἐνοίκησιν καὶ ἐγκαταβίωσιν τῶν πτωχῶν Μουσουλμάνων.

Τῷ παραδείγματι τούτου ἐπόμενοι καὶ οἱ διαδόχοι αὐτοῦ, οἱ Χαλίφαι, ὡς καὶ πλεῖστοι μετ' αὐτοὺς εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι ἄνδρες, ἀφιέρωσαν σπουδασιώτατας περιουσίας, δι' ὧν καθιδρύθησαν περιβλεπτα εὐαγῇ καθιδρύματα. ἄχρι σήμερον ἐν ἀκμαζούσῃ καταστάσει διατελοῦντα, ποικιλοτρόπως χρησιμεύοντα ὡς ὄργανα διηνεκοῦς εὐποιίας. Οὕτω διὰ τῆς συμβάσεως τῆς ἀφιέρωσεως, ὀλίγον κατ' ὀλίγον συνέστη ἰδίᾳ ταξίς ἐν τῇ ἰδιωτικῇ καὶ δημοσίᾳ περιουσίᾳ, τὰ ἀφιερώματα (Βακούφια), ἅτινα πρὸς μείζονα κατὰληψιν δυνάμεθα νῦν καλέσωμεν Ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν.

Μ Ε Ρ Ο Σ Α'

ΠΕΡΙ ΑΦΙΕΡΩΣΕΩΣ

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α'.

Ὁρισμὸς καὶ Ὀνοματολογία.

Ἀφιέρωσις (βακρ) (2) καλεῖται ἡ σύμβασις δι' ἧς ὁ κύριος

(1) Ἐγείρα (Χιδζρέλ) καλεῖται ἡ μεταστάσις τοῦ προφήτου Μωάμεθ ἐκ Μέκκας εἰς Μεδιναν, συμβῆσα τῇ 12ῃ Ἰουλίου Ἰουλιανῷ ἔτους 622 μ. Χ. Ἐκ τῆς ἡμέρας ταύτης ἀρχεῖται ἡ Μουσουλμανικὴ Σεληνιακὴ Χρονολογία.

(2) Ἡ λέξις βάκρ εἶναι Ἀραβικὴ καὶ σημαίνει πρῶτον, σταματῶ τινα· δευτέρον, παραφυλάττω, παρακρατῶ· νομικῶς δὲ σημαίνει ἀφιερῶ.

πράγματός τινος, ἀποξενούμενος πάσης ἐπ' αὐτοῦ κυριότητος καθίστα αὐτὸ ἀναπαλλοτριώτον, ἀνατιθέμενος τὴν κυριότητα αὐτοῦ τῷ Θεῷ. καθιερῶν δὲ τὰς ὀφειλὰς αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ (Ἰσάκ οὐλλάχ) (1).

Πρὸς συγκρότησιν πάσης συμβάσεως ἀναπόφευκτα στοιχεῖα εἰσὶ.

α) Τὸ ὑποκείμενον τῆς συμβάσεως ἔσται τὸ πρόσωπον τὸ προτεῖνον τὴν σύμβασιν.

β) Τὸ ἔμμεσον ἢ προσωπικὸν ἀντικείμενον τῆς συμβάσεως ἔσται τὸ πρόσωπον τὸ δεχόμενον αὐτὴν καί.

γ) Τὸ ἔμμεσον ἢ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς συμβάσεως, τὸ πρᾶγμα δηλονότι ὅπερ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς βχσις τῆς συμβάσεως. Ἐν τῇ συμβάσει τῆς ἀφιέρωσως ὡς ἐκ τοῦ ὅρισμοῦ αὐτῆς ἐξαγομεν ὑποκείμενον αὐτῇ εἶναι τὸ πρόσωπον, ὅπερ, κύριον ὄν τοῦ πρᾶγματος, ἄνευ ἀνάγκης καὶ ἄνευ ἀνταλλαγμάτων, ἀποξενούται τῆς κυριότητος αὐτοῦ, ἐν γνώσει ὅτι ἐλαττώνει τὴν περιουσίαν του. Τὸ πρόσωπον τοῦτο καλεῖται **ἀφιερωτὴς** (βχκφ).

Ἐμμεσα ἢ προσωπικὰ ἀντικείμενα εἰσὶ δύο :

α) Ὁ Θεός, εἰς ὃν ἀνατίθεται ἡ κυριότης τοῦ πρᾶγματος καί

β) Οἱ δούλοι τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ὧν καθιεροῦνται αἱ ὀφειλαὶ αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὁ Θεός, ὡς ἄλλος, δὲν εἶναι πρόσωπον δυνάμενον νὰ χρησι-

(1) Κατὰ τὸν Ἀβὴλ-Χανιφέ τὸν Νισμὰν υἱὸν Σαπίτ Ἐλ Κισυζή τὸν πρῶτον καὶ μέγιστον τῶν Ἰμαμῶν πατέρων τοῦ Ἰσλαμισμοῦ, ἀφιέρωσις ἐστὶν ἡ παρὰ τῷ ἀφιερωτῇ παραφύλαξις πράγματός τινος καὶ ἡ διανομὴ τῶν ὀφειλῶν αὐτοῦ εἰς ἐλεημοσύνας. Τὸ δὲ πρᾶγμα τοῦτο, κατ' αὐτόν, διετέλει ὡς πρότερον ἰσοκτισία τοῦ ἀφιερωτοῦ ἀναπαλλοτριώτος ἐν ζωῇ αὐτοῦ καὶ περιήρχετο, μετὰ τὸν θάνατον τοῦτου, εἰς τὴν κατοχὴν τῶν κληρονόμων του.

Κατὰ τὸν δεῦτερον Ἰμάμην Ἀβὴλ Γιουσούφ υἱὸν Ἰπραχίμ καὶ τὸν τρίτον Ἰμάμην Μωχαμμέτ υἱὸν Χασάν Ἰσ-Σιπανᾶ, μαθητὰς καὶ ὀπαδοὺς τοῦ Ἀβὴλ Χανιφέ, ἀφιέρωσις εἶναι ἡ παρὰ τῷ ἀφιερωτῇ παραφύλαξις πράγματός τινος, καθισταμένου ἀναπαλλοτριώτου, τῆς κυριότητος αὐτοῦ ἀνατιθεμένης τῷ Θεῷ, τὸ δὲ πρᾶγμα τοῦτο διετέλει εἰς χεῖρας τοῦ ἀφιερωτοῦ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἰποίου δὲν περιήρχετο εἰς τοὺς κληρονόμους του.

Τὸν τοιοῦτον ὅρισμόν οἱ Ἰμάμαι, Γιουσούφ καὶ Μωχαμμέτ στηρίζουσιν ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ἱστορικοῦ γεγονότος· «ὁ Β' τῶν Χαλιφῶν, ὁ μὲρ Ἐλ Φαρούκ, περυσιασθεὶς ἡμέραν τινὰ τῷ προφῆτῃ Μωάμεθ εἶπεν αὐτῷ «ἐν Χαϊβάρ ἐγγενομένη κύριος ἐφόρου τινὲς ἦν. Πῶς διατάσσετε νὰ διαθέσω αὐτήν;» (1) ὁ προφῆτης Μωάμεθ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι «εἰ βούλει, παραφύλαξεν αὐτήν μὴ δυνάμενην νὰ πωληθῇ ἢ δωρηθῇ, τὰς δὲ προσόδους αὐτῆς καθιέρωσον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν».

Ὁν ὅρισμόν τοῦτον παρεδέχθησαν καὶ οἱ νεώτεροι ἱεροδιδάσκαλοι.

μεύση ὡς συναλλαττόμενος καὶ ὡς κύριος τῶν ἀπάντων, δὲν ἔχει ἀνάγκην δωρεῶν πρὸς αὐξήσιν τῆς περιουσίας του.

Ὡστε διὰ τῆς λέξεως Θεὸς ὑπονοεῖται τὸ ἠθικὸν πρόσωπον τοῦ δημοσίου, ἡ ἐκκλησίᾳ, τὸ σύνολον τῶν εἰς Θεὸν πιστευόντων, δι' οὗ λατρεύεται καὶ προσκυνεῖται τὸ θεῖον.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ, οὗτοι εἰσὶν ὕλικα πρόσωπα, ἀντιπροσωπεύοντα τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα.

Πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶ δούλος τοῦ Θεοῦ, καθόσον εἶναι πλάσμα, δημιουργημα αὐτοῦ.

Ἀλλὰ πᾶς ἄνθρωπος δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον προσωπικὸν ἀφιερώσεως;

Τὸ καθ' ἡμέας, πᾶς ἄνθρωπος λατρεύων τὸν Θεόν, ἀναγνωρίζων δηλονότι τὴν ὑπερῆξιν τοῦ υπερτάτου ὄντος, τοῦ Θεοῦ, δύναται μόνον νὰ γίνῃ ἀντικείμενον προσωπικὸν τῆς ἀφιερώσεως, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ ἄπιστος, ὁ μὴ τὸν Θεὸν ἀναγνωρίζων καὶ λατρεύων, διότι ἡ λέξις (ἀπὸ) σημαίνει, ἐκτὸς τοῦ δούλου, καὶ τὸν λατρην. Ὁ ἄνθρωπος, ὡς δούλος τοῦ Θεοῦ ἢ τὸ ἠθικὸν πρόσωπον τῆς ἀνθρωπότητος, ὅστις θὰ χρησιμεύσῃ ὡς προσωπικὸν ἀντικείμενον τῆς συμβάσεως ταύτης, καλεῖται ὁ **πρὸς ὃν ἡ ἀφιέρωσις** (μεθεούρου ἀλείχ) ἢ ὁ **ὑπὲρ οὗ ὁ καθορισμὸς** (μεσρούτου χέχ) ἢ τὸ **δαπάνημα τῆς ἀφιερώσεως** (μουσάρραφου βάκφ).

Τὸ πρόσωπον τοῦτο ἡμεῖς πρὸς εὐκρινεστέραν κατὰληψιν ὀνομάζομεν γενικῶς ἀποδέκτην.

Τὸ ἄμεσον ἢ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς ἀφιερώσεως εἶναι τὸ πᾶγμα, ὅπερ ἀπαλλοτριώσιμον τυγχάνον, καθίσταται ἀναπαλλοτρίωτον καὶ οὕτως αἱ ὠφέλειαι ἢ αἱ προσόδοι γίνονται πραγματικὰ ἀντικείμενα τῆς συμβάσεως ταύτης. Τὸ πᾶγμα τοῦτο καλεῖται **ἀφιερωμένον** (μεθεούφ) ἢ **τὸπος ἀφιερωμένος** (μαχάλι βάκφ) ἢ **ἀφιέρωμα** (βάκφ).

Αἱ ὠφέλειαι τοῦ ἀφιερωμένου πράγματος, εἰον οἱ τόκοι τῶν χρημάτων, τὸ μίσθωμα, τὰ προϊόντα καλοῦνται **προσόδοι τοῦ ἀφιερώματος** (γχαλέι βάκφ ἢ ῥέζι βάκφ). ὁ δὲ τὴν εἰσπραξίν αὐτῶν ἐπιφορτισμένος εἰσπράκτωρ τοῦ ἀφιερώματος (τζα-σῆ βάκφ).

Καὶ ἡ μὲν διέξις τῶν προσόδων τοῦ ἀφιερώματος κατὰ τὰς

διατάξεις τοῦ ἀφιερωτοῦ, οἷον οἱ μισθοί, τὰ σιτηρέσια κτλ. καλεῖται **παροχή** (βαζιφὲ πληθ. βεζαίφ), ὃ δὲ τοιαύτην παροχὴν λαμβάνων καλεῖται **μισθοφόρος** (μουρτιζζήκα ἢ ἔχλι βαζαίφ, παρσχο-λήπτης).

Πᾶσα σύμβασις προτίθεται σκοπον τινα, οὗ τὴν πραγματοποίησιν ἐπιδιώκει ἡ σύστασις αὐτῆς. Ἄλλ' ἡ πραγματοποίησις αὐτοῦ δὲν ἐπιτυγχάνεται μόνον διὰ τῆς ἀπλῆς ὑπάρξεως τῶν πρὸς συγκρότησιν ἀναγκιῶν στοιχείων, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς ὑπάρξεως ἐιδικῶν προσόντων καὶ ιδιοτήτων, καθιστώντων αὐτὰ ἱκανὰ πρὸς τελείαν καὶ ἔννομον σύστασιν τῆς συμβάσεως.

Ἀναγκάζον ὅθεν ἡγούμεθα, πρὶν εἰσέτι εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς συμβάσεως τῆς ἀφιερώσεως, νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τῶν προσόντων καὶ ιδιοτήτων τῶν συστατικῶν στοιχείων αὐτῆς.

ΚΚΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ προσόντων τοῦ ἀφιερωτοῦ.

Ὁ ἀφιερωτής, ἵνα ἡ νομικῶς ἱκανὸς πρὸς συγκρότησιν συμβάσεως ἀφιερώσεως ἀπαιτεῖται νὰ ᾔη.

Ἄς Ἐλεύθερος (χούρρ) καὶ οὐχὶ δοῦλος (Κιολέ).

Τὸ ἱερὸν δίκαιον τῶν Μουσουλμάνων διακρίνει, ὡς καὶ τὸ Ῥωμαϊκόν, δύο τάξεις ἀνθρώπων. Τοὺς **ἐλευθέρους**, τοὺς χαίροντας δηλονότι πολιτικὴν νομικὴν ἱκανότητα, δυναμένους νὰ γίνωσιν ὑποκείμενα καὶ ἀντικείμενα δικαιωμάτων καὶ τοὺς **δοῦλους**, τοὺς ἐστερτημένους πολιτικῆς νομικῆς ἱκανότητος καὶ δυναμένους νὰ γίνωσι μόνον ἀντικείμενα δικαιωμάτων.

Οἱ ἐλεύθεροι εἰσὶν ἢ ἐκ γενετῆς ἐλεύθεροι ἢ ἀπελεύθεροι (Μουκτάκ). ἀμφοτέρω δὲ ἔχουσιν ἴσην τὴν πολιτικὴν νομικὴν ἱκανότητα.

Δοῦλοι ἐθεωροῦντο πάντες οἱ ἐν πολέμῳ εἰς χεῖρας τῶν Μουσουλμάνων περιπίπτοντες καὶ αἰχμαλωτιζόμενοι ἄπιστοι, οἱ μὴ τὸν Θεὸν δηλ. λατρεύοντες.

Οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ Χριστιανοὶ καὶ πάντες οἱ Θεῖσταί, αἰχμαλωτιζόμενοι δὲν ἐγίνοντο δοῦλοι, ἀλλ' ὑπῆκοι, ὑποβαλλόμενοι εἰς φόρον ὑποτελείας, (τζεζιέ) καλούμενον.

Οἱ δοῦλοι, ὡς λάφυρα πολέμου, ἀνῆκον εἰς τὴν πλήρη καὶ ἀπόλυτον κυριότητα τοῦ κυρίου αὐτῶν, τοῦ **πάτρωνος** (μολά) καὶ ἀπετέλουν ἀντικείμενα πραγματικὰ διαφόρων συμβάσεων εἰς ἀγροπωλησίας, ὠρεάς, κληρονομίας, κτλ. Δὲν εἶχον ἰδίαν θέλησιν, κατὰ συνέπειαν δὲν ἠδύναντο νὰ γίνωσιν ὑποκείμενα δικαιωμάτων, ἦσαν ἀκτῆμονες, πᾶν δ' ὅ,τι κατεῖχον ἀνῆκε τῷ πάτρωνι αὐτῶν.

Δοῦλοι ἦσαν καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. Τὰ τέκνα ὅμως ἄτινα ἐγεννῶντο ἐκ πατρὸς ἐλευθέρου καὶ δούλης μητρὸς ἦσαν ἐλεύθερα, καθόσον, κατὰ τὸ Μουσουλμανικὸν δίκαιον, τὰ τέκνα ἀκλουθοῦσι τὴν πολιτικὴν ἰκανότητα τοῦ πατρὸς.

Ἄλλᾳ, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἡ δουλεία δὲν περιωρίσθη εἰς τοὺς ἀπίστους αἰχμαλώτους, ἀλλ' ἐπέξετάθη, καταχρηστικῶς καὶ ἐναντίον τοῦ ἱεροῦ νόμου, καὶ ἐπὶ Μουσουλμάνων, ἰδίως Αἰθιοπῶν, οἵτινες βίβη ἢ ἀπάτη ἐξανδραποδιζόμενοι, ἐγίνοντο ἀντικείμενα μυσαρᾶς σωματεμπορίας, ἥτις ἤρξατο εἰσβάλλουσα καὶ ἐντὸς τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Εὐγενεῖς ὅμως καὶ ἀγαθώτατοι Σουλτάνοι, τὴν καταδολίευσιν τοῦ ἱεροῦ νόμου μὴ ἀνεχόμενοι, κατήργησαν πανδῆμως τὴν σωματεμπορίαν, κηρύξαντες πάντας τοὺς οὕτως ἐξανδραποδιζομένους ἐλευθέρους ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ.

Ἐνταῦθα δεόν νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ δουλεία **πολιτικῶς** δὲν ὑφίσταται ἐν Τουρκίᾳ σήμερον. Ἀπόδειξις τούτου τρανεπᾶτη εἶναι ὁ ἀστικὸς Κώδῆξ, ἐν ᾧ ἐν οὐδεμιᾷ συμβάσει ~~ἀπαιτεῖται~~ ^{ἀπαιτεῖται} τοιαύτη πολιτικὴ νομικὴ ἰκανότης μεταξὺ τῶν συναλλασσομένων.

Ἐὰν δὲ ἐν τῇ συμβάσει τῆς ἀφιέρσεως ἀπαιτεῖται τοιαύτη πολιτικὴ νομικὴ ἰκανότης, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ δουλεία ἱερονομικῶς ὑφίσταται καὶ διότι δὲν ἐκωδικοποιήθη εἰσέτι ἡ σύμβασις αὕτη ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν δὲν ἐξελαϊκεύθη εἰσέτι.

Οἱ δοῦλοι, ἵνα συγκροτήσωσι σύμβασιν ἀφιέρσεως, εἶχον ἀνάγκην τῆς συγκαταθέσεως τῶν πατρῶνων αὐτῶν, δι' ἧς καθίσταντο ἐντολοδόχοι αὐτῶν.

Τούτου ἕνεκα καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ ὑπουργήματι τῆς αὐλαρχίας τοῦ γυναικωνίτου τῶν ἀνγκτόρων (ἑαροῦς σααδὲτ οὐς σεριφε ἀγαληγῆ) ἀνελθόντες, θεώρουντες ἐκυτοὺς ὡς δούλους μὴ ἀπελευθέρους τοῦ Ἄνακτος, ἐν ταῖς ἀφιέρωσιν αὐτῶν ἐξητοῦντο τὴν ἄδειαν τοῦ

Abdullah Zaim

"Ανακτος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐπισήμων αὐτῶν ἀφιερωτηρίων ἐγγράφων, ἐν εἰς ῥητῆς ἀναγράφεται ὅτι «ἀδεία τοῦ "Ανακτος ἀφιερῶσι».

Βον Ἐνήλικος (παλίγ).

Ἡ ἐνηλικιότης ἄρχεται εἰς μὲν τὰ ἄρρενα ἀκριβῶς τὸ 12ον ἔτος τῆς ἡλικίας των, εἰς δὲ τὰ θήλεα ἀκριβῶς τὸ 9ον καὶ λήγει εἰς ἀμφοτέρω τὰ φύλα ἀκριβῶς τὸ 15ον ἔτος τῆς ἡλικίας των (ἄρθ. 986 ἀστ. Κωδ.).

Σημεῖα δὲ τῆς ἐνηλικιότητος εἶναι εἰς μὲν τὰ ἄρρενα ἡ ἐκσπερμάτωσις καὶ ἡ ἰκανότητος τὸν καθιστᾶν ἔγκυον, εἰς δὲ τὰ θήλεα τὰ καταμήνια καὶ ἡ ἐπιδευκτικότητα τῆς ἐγκυμοσύνης (ἄρθ. 985 ἀστ. Κωδ.) Ἐκεῖνος παρὰ τῷ ὁποίῳ, καίτοι φθάσαντι εἰς τὸ τελευταῖον σημεῖον τῆς ἐνηλικιότητος (15 ἔτος τῆς ἡλικίας), δὲν ἀνεφάνησαν εἰσέτι τὰ σημεῖα τῆς καταστάσεως ταύτης θεωρεῖται νόμῳ ἐνήλικος (ἄρθ. 987. ἀστ. Κωδ.).

"Ὡστε ἡ τοῦ ἀνήλικος ἀφιέρωσις ἀτονεῖ.

Γον Ἐχέφρων (βκκῆλ) ἡ ὀρθοφρονῶν (ῥκσίδ).

Ἐχέφρων ἡ ὀρθοφρονῶν εἶναι ὁ ἰκανὸς διατηρῆσαι τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, καὶ ἀποφεύγων πάσχειν παράλυσον δαπάνην καὶ σπατάλην (ἄρθ. 947 ἀστ. Κωδ.).

"Ὡστε ἡ τοῦ παράφρονος, τοῦ βλακὸς καὶ τοῦ ἀσώτου ἀφιέρωσις ἀτονεῖ.

Ὁ παράφρων (μετζνοῦν) εἶναι ἡ οἰκρῶς παράφρων (μετζνοῦνι μουτπίκ) ἀδιακόπως δηλ. ὑπὸ τῆς μανίας κατεχόμενος ἡ μανιακὸς (Μετζνοῦνι γάϊρμουτπίκ) ὁ ὑπὸ παροδικῆς μανίας πάσχων (ἄρθ. 944 ἀστ. Κωδ.).

Βλάξ ἡ παλίμπαις ἡ νηπιᾶζων (μαατοῦχ) εἶναι ὁ τετραγαμένας ἔχων τὰς φρένας εἰς τρόπον ὥστε ἡ κρίσις καὶ ἀντίληψις αὐτοῦ νὰ ᾖ ἀσθενής, οἱ λόγοι του ἀσυνάρτητοι καὶ αἱ πράξεις του νὰ φέρωσι τὸν τύπον τῆς πλημμελείας (945 ἀστ. Κωδ.). Ἄσωτος ἡ ἐκδεδιγμένος (σεφίχ) εἶναι ὁ δαπανῶν τὴν περιουσίαν του ἀνωφελῶς, ἐφ' ᾧ μὴ δεῖ, ὁ φθείρων αὐτὴν δι' ὑπερμέτρως καὶ παρὰ λόγων ἐξόδων καθῶς καὶ ἐκεῖνος, ὅστις ἐκ μωρίας καὶ εὐηθείας δὲν εἶναι ἰκανὸς νὰ ἐμπορεύηται, ἀλλ' ἀπατᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ταῖς συναλλαγαίς αὐτοῦ (ἄρθ. 946 ἀστ. Κωδ.).

Δον. Ὑγιής (σάγ) καὶ οὐχὶ ἐν θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ (μαράζι μεθ) διατελῶν.

Θανατηφόρος ἀσθένεια. μαράζι (μεθ) λέγεται ἐκείνη ἡ ἀσθένεια ἐν ᾗ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπάρχει νίνδυνος θανάτου, καὶ ἥτις ἐμποδίζει τὸν ἀσθενῆ νὰ θεωρῇ, ἐὰν μὲν ᾔνε ἀνὴρ, τὰς ἐκτὸς τῆς οἰκίας ὑποθέσεις του, ἐὰν δὲ γυνὴ τὰς ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ καταλήγει εἰς θάνατον πρὶν ἢ παρέλθῃ ὁλόκληρον ἔτος, ἀφ' οὗ ὁ ἀσθενὴς περιῆλθεν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην. εἴτε εἶνε κλινήρης εἴτε μὴ. Ἐὰν ἡ κατάστασις τῆς ἀσθενοῦς παραταθῇ ὑπὲρ τὸ ἔτος δικτηρουμένη ἢ αὐτὴ, ὁ ἀσθενὴς θεωρεῖται ὡς ὑγιής, ἐνόσω δὲν μεταβάλλεται ἐπὶ τὸ χεῖρον ἡ ἀσθένειά του καὶ πᾶσαι αἱ πράξεις του ἰσχύουσιν ὡς αἱ τοῦ ὑγιоῦς.

Ἐὰν ὅμως ἡ ἀσθένεια αὐτοῦ χειροτερεύσῃ ἡ δὲ κατάστασις αὐτοῦ μεταβληθῇ καὶ πρὶν ἢ παρέλθῃ ὁλόκληρον ἔτος ἀποθάνῃ ὁ ἀσθενής, ἡ κατάστασις του ἡ δικηρέσασα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς χειροτερεύσεως τῆς ἀσθενείας μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ θεωρεῖται ὡς θανατηφόρος ἀσθένεια (ἄρθ. 1595 ἀστ. Κωδ.).

Εον. Ἐλεύθερος ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν δικαιωμάτων του, μὴ ἀπηγορευμένος (γάρι μαχτζούρ)

Ἀπαγόρευσις (χαδζ) λέγεται ἡ ἀπὸ τινος ὠρισμένου προσώπου ἀφαιρέσις τοῦ δικαιώματος τοῦ διαχειρίζεσθαι τὴν ἐξουσίαν περιουσίας καὶ τοῦ συναλλάττεσθαι (ἄρθ. 941 ἀστ. Κωδ.). Ἡ ἀπαγόρευσις εἶνε δύο εἰδῶν, νόμιμος καὶ δικαστική. Ὁ ἀνήλικος, ὁ παράφρων ὁ βλάξ εἶνε νομίμως ἀπηγορευμένος (ἄρθ. 957 ἀστ. Κωδ.), ὁ δὲ ἄσωτος ἢ ὁ ὀφειλέτης τίθενται ὑπὸ ἀπαγόρευσιν παρὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς (ἄρθ. 958 ἀστ. Κωδ.).

Ὡστε ἐνταῦθα πρόκειται περὶ ἀπηγορευμένου δικαστικῶς, ἐνεκα δηλ. ἀσωτίας ἢ χρέους.

Ζον. Αὐτόβουλος (βίξασί ἡλὲ) ἐκὼν δηλονότι καὶ αὐτοπροαιρέτως, οὐχὶ δὲ βίᾳ (ικράχ ἡλὲ) καὶ καταναγκάσει ἐνεργῶν. Βία ἢ καταναγκασίς (ικράχ) λέγεται τὸ ἐκβιάζειν τινα ἀδίκως δι' ἀπειλῶν εἰς τὸ ποιῆσαι ἀκουσίως πράξιν τινα. Εἶναι δὲ δύο εἰδῶν. Ἡ **μεγάλη βία** (ικράχι μουλτζῆ) ἢ **τελεία βία** (ικράχι τσίμ), ὅταν ἀπειλῇ τις νὰ φονεύσῃ ἢ ἀκρωτηριασῇ αὐτόν ἢ νὰ δείρῃ αὐτόν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ πάθῃ τὸ ἕτερον τούτων· καὶ ἡ **μικρὰ βία** (ικράχι γάιρ

μουλτζή) ἢ ἡ ἐλλειπίς βία (ικράχι ναιίς) ἡ ὑπεβαλλομένη διὰ πράξεως δυναμένης νὰ προξενήσῃ λύπην μόνον ἢ πόνον, οἷον ῥαβδισμοῦ καὶ φυλακίσεως (ἄρθ. 948—949 'Αστ. Κωδ.).

Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ μεγάλης βίας, καθόσον μόνον ἡ μεγάλη βία ἰσχύει ἐν τε ταῖς ῥήμασι καὶ πράγματι συναλλαγαῖς, ἐνῶ ἡ μικρὰ βία ἰσχύει μόνον ἐν ταῖς πράγματι συναλλαγαῖς (ἄρθρ. 1007 'Αστ. Κωδ.).

Ἡ μεγάλη βία ἵνα ἢ ἰσχυρὰ καὶ ἔγκυρος ὣς :

Α'.) Ὁ βιαστὴς νὰ ἢ ἱκανὸς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπειλὴν τοῦ (ἄρθ. 1003 'Αστ. Κωδ.).

Β'.) Ὁ βιαζόμενος νὰ φοβῇται μὴ ἐκτελεσθῇ ἡ κατ' αὐτοῦ ἀπειλὴ τοῦ βιαστοῦ· δηλ. πρέπει νὰ ἔχῃ μεγάλην πεποιθησιν ὅτι ἐὰν δὲν ἐκτελέσῃ τὸ εἰς ὃ βιαζεται, ὁ βιαστὴς θέλει πραγματοποιήσει τὴν ἀπειλὴν τοῦ.

Γ'.) Ὁ βιαζόμενος νὰ ἐκτελέσῃ τὸ εἰς ὃ ἐκβιάζεται [κακὸν] ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ βιαστοῦ ἢ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ (ἄρθ. 1005 'Αστ. Κωδ.).

Δ'.) Ἀπόλυτος κύριος (Μαλὴν), ἰδιοκτῆτης τοῦ πραγματικοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀφιέρωσης. Ὡστε ἡ τοῦ κατόχου, νομέως, χρήστου, ἐπικαρπωτοῦ, ἔρπαγος, ἀφιέρωσις ἀτονεῖ.

Σημειωτέον ἐν τέλει ὅτι ἡ διαφορά τῆς θρησκείας καὶ ἰθαγενείας τοῦ ἀφιερωτοῦ πρὸς τὴν τοῦ ἀποδέκτου οὐδὲν πλεονάζει τὸ ἔγκυρον τῆς συμβάσεως τῆς ἀφιέρωσης.

Οὕτως ἐγκύρως ἀφιερῶ Μουσουλμάνος πρὸς μὴ τοιοῦτον καὶ τὰν ἀπαλιν, καθὼς καὶ ὑπὸ ἡρώος Ὁθωμανὸς πρὸς ξένον καὶ τὰν ἀπαλιν.

Τὸ πραγματικὸν ὅμως ἀντικείμενον τῆς ἀφιέρωσης, τὸ πρᾶγμα δηλονότι, πρέπει νὰ κεῖται ἐντὸς τῆς Ὁθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, καθότι, ἄλλως, θὰ ὑπόκειται φυσικῶς εἰς τὰς περὶ πραγματικοῦ καὶ ἐνοχικοῦ δικαίου ἀρχὰς τῆς χώρας, ἐν ᾗ κεῖται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ προσόντων τοῦ ἀποδέκτου.

Τὸ προσωπικὸν ἀντικείμενον τῆς ἀφιέρωσης ἤτοι ὁ ἀποδέκτης, ὡς ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ αὐτοῦ ἐξάγεται, δύναται νὰ ἢ φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον.

Καὶ φυσικὸν μὲν πρόσωπον ἐστὶν πᾶν ἀνθρώπινον ὃν, ὅπερ ἐξεργόμενον τῆς μητρικῆς κοιλίας διατελεῖ ζῶν καὶ ἔχει ἀνθρωπίνην μορφὴν, νομικὸν δὲ τὸ ὑπὸ τοῦ δικαίου κατ' εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου πεπλασμένον, τὸ νοητὴν ἀπλῶς καὶ οὐχὶ ὕλικήν ὑπαρξιν ἔχον, χρησιμεῦον δὲ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ κοινωνικῶν σκοπῶν καὶ ἀναγκῶν, εἶον τὸ δημόσιον, αἱ κοινότητες, τὰ σωματεῖα, τὰ φιλάνθρωπικὰ καταστήματα, οἱ εὐαγεῖς οἴκοι κτλ.

Ὁ ἀποδέκτης ἔνα ἧ νομικῶς ἱκανὸς πρὸς συγκρότησιν ἀφιερώσεως, ἀπαιτεῖται νὰ ᾔνη :

Α'.) Συγγενὲς τοῦ ἀφιερωτοῦ, ἐὰν ᾔνη φυσικὸν πρόσωπον καὶ ὡς τοιοῦτος νὰ θεωρῇται ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀφιερωτοῦ.

Β'.) Ἀξίον λατρείας καὶ εὐσεβείας, ἐὰν ᾔνη νομικὸν πρόσωπον καὶ ὡς τοιοῦτον νὰ θεωρῇται ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἀφιερωτοῦ. Τὰ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ὄντα συγγενικὰ πρόσωπα ἢ ἀντικείμενα ἄξια λατρείας καὶ εὐσεβείας, ἐν τῇ συνειδήσει δὲ τοῦ ἀφιερωτοῦ μὴ θεωρούμενα ὡς τοιαῦτα καὶ τῶνάπαλιν, ἢτοι τὰ ἐν τῇ συνειδήσει μὲν τοῦ ἀφιερωτοῦ θεωρούμενα ὡς συγγενικὰ πρόσωπα ἢ ἄξια εὐσεβείας καὶ λατρείας, μὴ ὄντα δὲ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τοιαῦτα, δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ γίνωσιν ἀποδέκται καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἢ πρὸς αὐτὰ ἀφιέρωσις ἄτονεῖ. — Π. γ. ὁ Α ἀφιερῶ τι πρὸς τὸν Β, ὃν πεποιθότως θεωρεῖ ὡς ἑγγονόν του ἢ πρὸς τὸ Γ καθίδρυμα, ὅπερ πεποιθότως νομίζει ἱερὸν, ἐνῶ πράγματι οὔτε ὁ Β εἶναι ἑγγονός του οὔτε τὸ Γ ἱερὸν καθίδρυμα· ἡ ἀφιέρωσις αὕτη ἄτονεῖ.

Γ'.) Ὁρισμένως καὶ θετικῶς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐπέρχεται σύγχυσις καὶ ἀμφιβολία. — Π. γ. ὁ Α λέγων, ἀφιερῶ τὸ Β εἰς τὸν [δεῖνα] νκὸν ἢ εἰς τὴν [δεῖνα] σχολήν, ἀκύρως ἀφιερῶ, καθόσον δὲν ὁρίζει θετικῶς τὸν ἀποδέκτην.

Ὁ ἀφιερωτὴς ὅμως ὅστις ἀνατίθῃσι τὴν δαπάνην τῶν προσόδων τοῦ ἀφιερώματός του εἰς τὴν βούλησιν τοῦ κηδεμόνος (Μουτεβελέ) ἢ ὁρίζει διάφορα ἀγαθοεργὰ καταστήματα, ἀφίνων τὴν ἐκλογὴν ἐνός ἢ πλειόνων τούτων εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ κηδεμόνος, ἐγκύρως ἀφιερῶ, καθόσον ἐν τούτοις ὁρίζεται ἡ θέλησις καὶ ἡ ἔγκρισις τοῦ κηδεμόνος.

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἑλλειψὶς ὁρισμοῦ ἀποδέκτου παρὰ τοῦ ἀφιερωτοῦ δὲν καταστρέφει τὴν ἀφιέρωσιν, καθόσον γενικὸς ἀποδέκτης ἐν

τῇ ἀφιερώσει εἶναι τὸ ἠθικὸν πρόσωπον τῆς εὐποιίας, οἱ πτωχοί.

Ὅθεν, ὅπου σιγᾷ ὁ ἀφιερωτής, τεκμαίρεται τὸ ἠθικὸν πρόσωπον τῶν πτωχῶν.

Τούτου ἕνεκα, ἐκλειπόντος τοῦ ὠρισμένου ἀποδέκτου καὶ τοῦ ἀφιερωτοῦ μὴ προνοήσαντος νὰ ὀρίσῃ διερκῇ, αἰώνιον ἀποδέκτην, τὸ ἠθικὸν πρόσωπον τῶν πτωχῶν γίνεται αὐτοδικαίως ἀποδέκτης.

Δ'.) Διερκῆς, αἰώνιος (Μουεππεδέ).

Διὰ τοῦτο ὁ ἀφιερῶν τι πρὸς τὰ τέκνα, τοὺς ἐγγόνους ἢ τοὺς ἀπογόνους του, ἐπειδὴ ὑπάρχει πιθανύτης ὅτι οὗτοι ὀύνανται νὰ ἐκλείψωσιν ἡμέραν τινα, ὀφείλει νὰ ὀρίσῃ διερκῇ, αἰώνιον τινα ἀποδέκτην, εἰς ὃν νὰ περιέλθῃ τὸ ἀφιέρωμα μετὰ τὴν ἐξάλειψιν τῶν πρώτων ἀποδεκτῶν,

Ὁ ἀποδέκτης δύναται νὰ ᾖ 1ον) ἀνήλικος, παράφρων καὶ βλάξ, καθότι δύνανται οὗτοι νὰ γίνωσι καὶ δωρεοδόχοι, τῆς πρὸς αὐτοὺς δωρεᾶς, θεωρουμένης ἐγκύρου (ἄρθ. 859 Ἀ. Γ. Κωδ.). 2ον) νὰ μὴ ὑπάρχῃ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκροτήσεως τῆς συμβάσεως τῆς ἀφιέρωσως. — Π. χ. ὁ Α, μὴ ἔχων ἔτι τέκνα, ἀφιερᾷ τὰς προσόδους τοῦ κτήματός του Β, εἰς τὰ τέκνα του, ἅτινα δὲν ἔχει. Ἡ ἀφιέρωσις εἶνε ἐγκυρος, τὰ δὲ μετὰ τὴν ἀφιέρωσιν τεχνητόμενα τέκνα του δικαιοῦνται, ὡς ἀποδέκται, νὰ νέμωνται τὰς προσόδους ταύτας.

Τὸ ἀφιέρωμα, οὗ ὁ ἀποδέκτης δὲν ὑπάρχει κατὰ τὴν συγκροτήσιν τῆς ἀφιέρωσως, ἀλλ' ἀναφαινεται ἀκολούθως ἐν τοῖς ἀνώτερω παρὰδείγμασι, καλεῖται σχολάζον ἐν ἀρχῇ (Μουνκατίουλ ἐββέλ), ἐνῶ ὅταν ὁ ἀποδέκτης ἐκλείψῃ ἐπὶ τινα καιρὸν καὶ ἀναφανεῖ ἀκολούθως, καλεῖται σχολάζον ἐν τῷ μέσῳ (Μουνκατίουλ βάστ). — Π. χ. ὁ Α ἀφιερᾷ κτήμα του εἰς τὰ ἄρρενα τέκνα τῆς γενεᾶς του. Μετὰ τινα καιρὸν, ἐκλειπόντων τῶν ἀρρένων, ἀποδέκτης γίνεται τὸ νομικὸν πρόσωπον τῶν πτωχῶν. Ἀκολούθως ὁμῶς γεννῶνται ἄρρενα ἐκ θηλυγονίας, ἅτινα γίνονται ἀποδέκται.

Ὅταν ὁμῶς ἐκλείψῃ ὁλοσχερῶς ἡ γενεὰ τῶν συγγενῶν ἀποδεκτῶν, τότε τὸ ἀφιέρωμα καλεῖται σχολάζον ἐν τῷ τέλει (Μουνκατὴ οὐλ ἀχῆρ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ ἰδιοτήτων τοῦ ἀφιερώματος.

Τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς συμβάσεως ταύτης, ἵνα ᾗ νομικῶς ἱκανὸν ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς βάσις αὐτῆς ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ :

Α'.) Πρᾶγμα ὑλικόν, συγκεκριμένον, αὐτόουσιν ("Αὐτὸν).

Αἱ ἀπαιτήσεις δύνανται νὰ γίνωσιν ἀντικείμενα ἀφιερώσεως αἰτίᾳ θανάτου, διὰ διαθήκης, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν ζωῇ. Ἀλλὰ τότε ὑπάρχονται ὡς κληροδοτήματα, εἰς τὰς περὶ τούτων διατάξεις τοῦ Κληρονομικοῦ Δικαίου, καθ' ὅς τὸ κληροδοτήμα δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνει τὸ τρίτον τῆς περιουσίας τοῦ διαθέτου, ὑπερβαῖνον δὲ ἔχει ἀναγκὴν τῆς παραδοχῆς καὶ συγκαταθέσεως (Ἰτζαζέτ) τῶν κληρονόμων διὰ τὸ περιπλεόν τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας . . .

Β'.) Κτῆμα ἀκίνητον (Ἀκέρ). Ὡστε πᾶν κινητὸν (Μενκοῦλ) αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, ἀνεξαρτήτως δηλονότι, δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον πραγματικὸν τῆς ἀφιερώσεως (1).

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀφιέρωσις κινητῶν ὅπου ὑπάρχῃ πανάρχαιον ἐπιχώριον ἔθιμον.

Εἰς πόλεις, ἐν αἷς ὑπάρχει ἐν ἰσχύϊ πανάρχαιον ἔθιμον ὅπως ἀφιερῶνται Κοράνια καὶ ἄλλα θρησκευτικὰ ἢ ἡθικὰ βιβλία πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν πολλῶν—χρήματα, ὧν οἱ τόκοι εἰσὶ καθιερωμένοι ὑπὲρ σχολείων καὶ ἱεροδιδασκάλων—ἐνδύματα, κοσμήματα καὶ στολισμοὶ πρὸς χρῆσιν πτωχῶν νεόνυμφων—ζῶα, εἶον πρόβατα, αἶγες, ἄρνια, ὧν αἱ πρόσδοι εἰσὶ καθιερωμέναι ὑπὲρ τινος ἀγαθοεργοῦ σκοποῦ—σπόροι, οἷτινες εἰσὶ καὶ θιερωμένοι ὅπως διδῶνται δανειακῶς εἰς πτωχοὺς γεωργούς—δοῦλοι ἢ δοῦλαι (2).—Ἡ ἀφιέρωσις παρομοίων κινητῶν πραγμάτων εἶνε ἔγκυρος.

(1) Κατὰ τὰ ἐσχάτως ἐπινεύσει αὐτοκρατορικῇ ἐπικυρωθέντα προνόμια τῶν μὴ μουσουλμανικῶν κοινοτήτων, ἡ ἀφιέρωσις, αἰτίᾳ θανάτου, διὰ διαθήκης, χωρεῖ ἐφ' ἀπάσης τῆς ἰδιωτικῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας.

(2) Οἱ δοῦλοι, ὡς εἶδομεν θεωροῦνται ὡς πράγματα κινητὰ, ἐν δὲ τῷ Ρητρολογίῳ Ἀλῆ (Φεταβάι Ἀλῆ) ἀπαντᾷ ἡ ἐπομένη ἱερονομικὴ ρήσις.

Ἐρωτ. Ἡ ἀφιέρωσις τοῦ Ζεῖτ, κατοικοῦ τῆς πόλεως, ἐν ᾗ δὲν ὑπάρχει ἔθιμον ν' ἀφιερῶνται δοῦλοι καὶ δοῦλαι, ἀφιερώσαντος δὲ τοῦς δούλους καὶ δούλας του, οἱ κληρονόμοι του δύνανται νὰ τὴν ἀκυρώσωσι καὶ περιλάβωσιν αὐτοὺς καὶ αὐτὰς ἐν τῇ κληρονομίᾳ;

Ἀπάντ. Δύνανται.

Τὰ κινητὰ, ἅτινά εἰσι παρκαλουθήματα ἀκινήτου ἐγκύρως συναφιεροῦνται μετ' αὐτοῦ, εἴτε ὑπάρχει ἐθιμον εἴτε μή. Οὕτως ἡ ἀφιέρωσις γεωργικῶν ἐργαλείων, σπόρων, ζώων ἀροτριῶντων καὶ μὴ, ἐπίπλων, σκευῶν καὶ ἀλλων εὐρισκόμενων ἐντὸς ἐπκύλεως ἀφιερωθείσης καὶ ἀποτελούντων παρκαλουθήματα αὐτῆς εἶναι ἐγκυρος, διότι κατὰ τὸ Ἀστυκὸν Κώδικα ἄρθ. 54 τὸ «ἀμέσως καὶ ἀρχικῶς μὴ ἐπιτρεπόμενον δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἐν ἀκολουθίᾳ καὶ δευτερευόντως».

Κατ' ἀκολουθίαν καὶ αἱ ὠφέλειαι, αἱ πρόσοδοι, τὰ προϊόντα ἀκινήτου, κεχωρισμένα, ἄνευ αὐτοῦ, δὲν δύνανται ν' ἀφιερωθῶσιν ἐγκύρως.

Οὕτως, ἐὰν τις ἀφιέρωσιν τὴν πρόσοδον ἢ τὸ ἐνοίκιον κτήματός τοῦ τινος ὑπὲρ ἀγαθοεργοῦ τινος καθιδρύματος ἐπὶ τῷ ὄρω ὅπως τὸ ἀκίνητον διατελεῖ ὑπὸ τὴν κυριότητα αὐτοῦ, ἡ ἀφιέρωσις τοῦ αὐτοῦ ἀτονεῖ.

Ἐὰν ὅμως ἀφιέρωσιν τὴν πρόσοδον κτήματός τοῦ τινος, ἐπὶ τῷ ὄρω ὅπως αἰωνίως χρησιμοποιεῖται ὑπὲρ τινος ἀγαθοεργοῦ σκοποῦ, ἡ ἀφιέρωσις τοῦ εἶναι ἐγκυρος, διότι ἐξυπακούομένως ἀφιεροῦται καὶ τὸ ἀκίνητον, καθόσον αὐτὸ μόνον καθιστάμενον ἀναπαλλοτρίωτον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὄργανον ἐφαρμογῆς τοῦ ὄρου τῆς ἀφιέρωσης.

Καὶ αἱ δουλεῖαι οἷον τὸ δικαίωμα ὑδρεύσεως (1), τὸ δικαίωμα ἐκροῆς (2) ἐγκύρως συναφιεροῦνται μετὰ τοῦ ἀκινήτου.

Γ'.) Πρᾶγμα ἐπιδεκτικὸν συναλλαγῆς (Μάλι μουτεκεββίμ).

Πρᾶγμα ἐπιδεκτικὸν συναλλαγῆς σημαίνει 1ον) τὸ πρᾶγμα, οὗ ἡ ὠφέλεια, ἡ χρῆσις εἶναι θεμιτὴ (Μουπάχ)· καὶ 2ον) τὸ ἐξαχθὲν πρᾶγμα, ὅπερ δύναται τις νὰ ἐξουσιάσῃ. II. γ. ὁ ἰχθύς ἐν ὅσῳ εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς θαλάσσης δὲν εἶναι πρᾶγμα κεκτημένον, οὔτε ἐξουσιάζεται, ἀποκτώμενος δὲ διὰ τῆς ἀλιείας γίνεται ἐξουσιαστὸς καὶ ἐντὸς συναλλαγῆς (ἄρθ. 127 Ἀστ. Κωδ.).

(1) Δικαίωμα ὑδρεύσεως (χαίκι σοῦρπ) εἶναι τὸ ὁρισμένον ποσὸν ὕδατος τὸ ὁποῖον δικαιοῦται νὰ λαμβάνῃ τις ἀπὸ τινος ποταμοῦ (ἄρθ. 142 Ἀστ. Κωδ.).

(2) Δικαίωμα ἐκροῆς (χαίκι μιτῆλ) εἶναι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ῥέωσιν ἔξω τῆς οἰκίας τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ῥεῦμα οἰκίας τινὸς ἢ νὰ στάξωσι τὰ ὕδατα τῆς οἰκίας ἐκτὸς αὐτῆς (ἄρθ. 143 Ἀστ. Κωδ.).

Θεμιτόν δὲ (Μουπάχ) καλεῖται κυρίως τὸ πρᾶγμα ἢ ἡ πράξις, ἢς ἡ ἐκτέλεσις κυμαίνεται μετὰ τὴν ἀπαγορεύσεως καὶ ἀδείας, τοῦτέστιν ἡ πράξις, ἣτις θρησκευτικῶς θεωρεῖται ἀδιάφορος, οὔτε καλὴ οὔτε κακὴ.

Τὸ κρέας ζώου. οὗ ἡ βρώσις εἶναι θεμιτὴ. εἶναι πρᾶγμα ἐπίδεκτικὸν συναλλαγῆς, ἐμπορευσιμὸν, τοῦναντίον τὸ τοῦ τεθνηκότος ζώου, οὗ ἡ βρώσις εἶναι ἀθέμιτος (Χαρᾶμ), δὲν εἶναι πρᾶγμα ἐπίδεκτικὸν συναλλαγῆς.

Δ'.) Κτήμα ἀπολύτου κυριότητος, ἰδιοκτησία τοῦ ἀφιερωτοῦ, ἀντικείμενον δηλ. ἰδιωτικῆς περιουσίας (Μούλα).

Οὕτως ἡ ἀφιέρωσις κτήματος ὑπὸ τοῦ αὐθιχέρως κατόχου ἢ ἄρχιερος εἶναι ἄκυρος. Ἐρωτᾷ δὲ ἂν γίνῃ τῇ προηγουμένῃ ἀδείᾳ καὶ συγκαταθήσεται ἢ τῇ μετέπειτα, μετὰ τὴν ἀφιέρωσιν δηλ. ἀποδογῇ τοῦ ἰδιοκτήτου κυρίου αὐτοῦ, διότι κατὰ τὸν Ἀστυκὸν Κώδικα ἄρθ. 1453, ἡ ἐν τῷ παρόντι διδομένη ἄδεια ἥτοι ἡ μετὰ τὰ τετελεσμένα ἔγκρισις καὶ συναίνεσις ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἐντολὴν δοθεῖσαν ἐν τῷ παρελθόντι ἢ κατὰ τοὺς Ῥωμαίους ἡ ἀποδογὴ εἰσικεν ἐντελῇ.

Οἱ κληρονόμοι λ. χ. ἀποβιώσαντός τινος καὶ οφείλοντος εἰς τρίτους δὲν δύνανται ν' ἀφιερώσωσι κτήμα τι ἀνήκον αὐτοῖς κατὰ κληρονομίαν, ἐνόσω δὲν ἐξοφλήσῃσι τοὺς δανειστάς ἐκείνου. καθόσον, κατὰ τὸ Κληρονομικὸν Δίκαιον, οἱ κληρονόμοι εὐρίσκονται ἐν τῇ τελευταίᾳ τάξει τῶν δικαιοῦχων τῆς κληρονομίας. Ἐνόσω λοιπὸν οἱ δικαιοῦχοι τῆς περιουσίας ἥτοι τὰ πρὸς ταφὴν ἐξοδα, οἱ δανεισταὶ, τὰ κληροδοτήματα διὰ διαθήκης δὲν ἐξοφληθῶσιν, οἱ κληρονόμοι ὥς μὴ ἀπόλυτοι κύριοι τοῦ εἰς τὴν κληρονομίαν ἀνήκοντος κτήματος, δὲν δύνανται ν' ἀφιερώσωσιν αὐτό. Καὶ γενομένης δὲ ἀφιέρωσεως ἐπὶ ἀνεκκαθάριστου καὶ ἀδιένεμπτου περιουσίας, οἱ δανεισταὶ δικαιοῦνται νὰ θεωρήσωσι ταύτην ἄκυρον καὶ ἐπιζητήσωσι τὴν εἰς αὐτοὺς διανομὴν αὐτῆς.

Ἐξέπομεν οὖν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀφιέρωσεως πρέπει νὰ εἶναι ἰδιωτικὴ περιουσία. Κατὰ συνέπειαν αἱ δημόσιαι γαῖαι δὲν ἀφιερῶνται ὑπὸ τοῦ νομῆως αὐτῶν, καθόσον κύριος αὐτῶν ἰδιοκτήτης εἶναι τὸ δημόσιον.

Τὰ ἐπὶ δημοσίων γαιῶν ὅμως ἀνεγερθέντα κτίρια ἢ φυτευθέντα δένδρα καὶ ἄμπελοι ὑπὸ τοῦ νομῆως αὐτῶν, ἡδεῖα τοῦ δημοσίου, θεωροῦνται ἰδιωτικὴ περιουσία καὶ ἐγκύρως ἀφιερῶνται.

Τὰ ἐπὶ δημοσίων γαιῶν, ἄνευ ἀδείας τοῦ δημοσίου, φυτευθέντα δένδρα καὶ ἄμπελοι παρὰ τοῦ νομῆως αὐτῶν, μὴ ἐκριζωθέντα δὲ ἐντὸς τριετίας ὑπὸ τοῦ δημοσίου, διὰ τῆς παρχαγραφῆς ταύτης μεταβιβάζονται εἰς ἰδιωτικὴν περιουσίαν καὶ ἐγκύρως ἀφιερῶνται, διότι κατὰ τὸ 25 ἄρθ. τοῦ παρὰ Γαλιῶ νόμου αὐτοὶς δύνανται νὰ συτεῦσθαι

κλήματα καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα εἰς τὰς παρ' αὐτοῦ κατεχο-
 μένας δημοσίας γαῖας καὶ νὰ σχηματίσῃ ἀμπελον ἢ κήπον ἄνευ τῆς
 ἀδείας τῆς εἰδικῆς Ἀρχῆς. Ἐάν δὲ πράξῃ τοῦτο ἄνευ ἀδείας, τὸ
 δημόσιον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐξόρυξίν των μέχρι
 τριῶν ἐτῶν. Ἐάν ὅμως παρέλθῃ ὁ χρόνος οὗτος καὶ τὰ δένδρα φθα-
 σωσιν εἰς ἀκμὴν καρποφορίας πρέπει ν' ἀφεθῶσιν εἰς τὴν εὐρίσκονται
 κατὰστασιν. Ἀλλὰ τόσον τὰ ἄνευ ἀδείας φυτευθέντα καὶ τὰ ὑποῖα
 ὑπερέβησαν τὰ τρία ἔτη, καθὼς καὶ τὰ ἀδεία τοῦ ἀρμυδίου ὑπαλ-
 λήλου φυτευθέντα καρποφόρα δένδρα δὲν ὑπαγοῦνται εἰς τὴν γῆν,
 ἀλλ' εἰσὶ κτῆμα τοῦ κυρίου αὐτῶν (ἐπιφανειοῦχου ἢ ἐμφυτευτοῦ).
 Λαμβάνεται ὁ ἐνιαυσίως δέκατον ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων διὰ δὲ τὸ
 ἔδαφος τῶν ἀμπελίων δὲν λαμβάνεται κανὼν κατ' ἀποκοπὴν (Μου-
 κατᾶς), καθόσον λαμβάνεται δέκατον ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐπ'
 αὐτοῦ δένδρων.

Ε'.) Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀφιέρωσης δύναται ν' ἀνάγη-
 ται δικαίωμα τρίτου. Οὕτως ἡ ἐνεχύρασις, ἡ ὑποθήκη, ἡ μίσθωσις
 πράγματός τινος οὐδόπως παρὰβλάπτει τὸ κύρος τῆς ἀφιέρωσης
 αὐτοῦ, ἀναστέλλει ὅμως αὐτὴν μέχρι τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς ἀφιέρω-
 ματος ἐκ τῆς ἐνεχυράσεως ἢ ὑποθήκης διὰ τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ ἐνε-
 χυρούχου ἢ ἐνυποθήκου δανειστοῦ ἢ τῆς λήξεως τοῦ χρόνου τῆς μί-
 σθώσεως ἢ τῆς ἱκανοποιήσεως ἐν γένει τοῦ δικαιώματος τοῦ τρίτου.

Κατὰ συνέπειαν, δύναται νὰ κατέχεται καὶ ὑπὸ τρίτου. Οὕτως
 ἐγκύρως δύναται τις ν' ἀφιέρωσιν κτῆμα τοῦ τι κατεχόμενον ὑπὸ
 τρίτου, καθότι ἐν τῇ συμβάσει ταύτῃ δὲν ἀπαιτεῖται παράδοσις ὡς
 ἐν τῇ δωρεᾷ.

Στ'.) Τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀφιέρωσης δύναται νὰ ᾖ ὅλον ἢ
 μέρος ἐπικοίνου κτήματος, διαιρεσίμου ἢ μὴ.

Μερὶς ὅμως ἰδανικὴ κτήματος ἐπικοίνου διαιρεσίμου ἢ μὴ, εἰν
 δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἀφιέρωσης πρὸς ἔγερσιν εὐκτηρίου
 εἴκου ἢ σύστασιν νεκροταφείου.

Ζ'.) Ὁρισμένοι καὶ γνωστοί. Γίνεται δὲ ὁρισμένον καὶ καθο-
 σταται γνωστόν τὸ ἀφιέρωμα, ὅταν μὲν ὑπάρχῃ παρὸν, διὰ δειξέως,
 ὅταν δὲ δὲν ὑπάρχῃ παρὸν κατὰ τὴν συγκρότησιν τῆς συμβάσεως
 διὰ περιγραφῆς τοιαύτης ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐμφυλοχωρήσῃ
 συγχύσις καὶ ἀβεβηχιότης μετὰ παρομοίου πράγματος. — Π. χ. ὁ Α
 λέγων, ἀφιερῶ ἐν τῶν κτημάτων μου ἢ ἐν τῶν δύο τούτων κτημά-
 των μου, ἢ τότε ἐλχιόδενδρα ἐκ τοῦ ἐλχιωνός μου ἢ τόσους πύχεις
 ἐκ τοῦ οἰκοπέδου μου, ἀκύρως ἀφιερῶ, διότι ὑπάρχει ἀοριστία.
 Λέγων ὅμως ἀφιερῶ τὸ εἰς ἐμὲ ἀνήκον μερίδιον ἐκ τῆς ἐπικοίνου
 ταύτης οἰκίας, χωρὶς νὰ ὀρίσῃ δηλ. τὸ ποσὸν ἐξ οὗ σύγκειται τὸ
 μερίδιόν του, ἐγκύρως ἀφιερῶ, διότι τὸ μερίδιον ἐξ ὁσωνδήποτε πο-

σοτήτων καὶ ἂν σύγκληται, εἶναι γνωστὸν ἐν τῇ καθόλου ὑπάρξει αὐτοῦ.

Κατ' ἀκολουθίαν ἡ ἔλλειψις περιγραφῆς τῶν ὁρίων τοῦ ἀφιέρωματος δὲν ἀτονεῖ τὴν σύμβασιν. — II. χ. ὁ Α λέγων «ἀφιερῶ τὴν εἰς τὴν συνοικίαν δεῖνα οἰκίαν μου» ἔχον δὲν ἔχῃ ἄλλας τοιαύτας ἐν αὐτῇ ἢ «τὴν εἰς τὴν συνοικίαν δεῖνα ἀπέναντι τῆς κρήνης κειμένην οἰκίαν μου» ἔχον ἔχῃ καὶ ἄλλας ἐκεῖ, χωρὶς νὰ περιγράψῃ τὰ σύνερα αὐτῆς, ἐγκύριως ἀφιερῶ, καθόσον ἡ κατὰ ἓνα ἢ ἄλλον τρόπον ὑπόδειξις τοῦ ἀφιέρωματος καθιστᾷ αὐτὸ ὠρισμένον καὶ γνωστὸν, οὐδεμίαν ἐπιφύρουσαν σύγχυσιν καὶ ἀβεβαιότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ προσδόντων τῆς ἀφιέρωσης.

Εἶδομεν ἄνωτέρω ὅτι πρὸς συγκρότησιν τῆς συμβάσεως τῆς ἀφιέρωσης ἀπαιτεῖται ἡ ὑπάρξις τριῶν συστατικῶν στοιχείων, τοῦ ὑποκειμένου, τοῦ προσωπικοῦ καὶ πραγματικοῦ ἀντικειμένου καθὼς καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἰδιαιτέρων προσόντων καὶ ἰδιοτήτων.

Ἀλλὰ διὰ μόνης τῆς συνυπαρξέως τῶν τριῶν τούτων στοιχείων δὲν τελειοῦται ἡ σύμβασις αὕτη· ἀπαιτοῦνται καὶ στοιχεῖα εἰδικά, ἃτινα χρησιμεύουσι πρὸς τελειοποίησιν καὶ πραγματώσιν αὐτῆς, καὶ εἰσὶν οἱ θεσμοὶ, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἐναρμονίου τῶν συστατικῶν στοιχείων συμπραξέως πρὸς ἔννομον κατάρτισμόν αὐτῆς.

Τὰ στοιχεῖα ταῦτα εἰσὶ :

Α΄.) Σκοπὸς ἱερὸς καὶ ἠθικός. Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὴν σύμβασιν ταύτην δέον νὰ διέπῃ πνεῦμα λατρείας, καὶ προσεγγίσεως τῷ Θεῷ διὰ θεαρίστων καὶ ἀγαθεργῶν ἔργων, καθόσον, ὡς ἄνωτέρω εἵπομεν, ἡ ἀφιέρωσις ἐστὶν αἰωνία ἐλεημοσύνη πρὸς ψυχικὴν ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν γινομένη.

Ὡστε ἡ ἐπὶ ἀσεβείᾳ καὶ ἀνηθικῷ σκοπῷ συγκροτούμενη σύμβασις τῆς ἀφιέρωσης ἀτονεῖ. Οὕτω λ. χ. ἡ πρὸς σύστασιν ἢ διατήρησιν χαρτοπαιγνίων, κατὰ γωγίων κτλ. γινομένη ἀφιέρωσις ἀτονεῖ.

Ὁ ἀγαθὸς δ' οὗτος σκοπὸς δέον νὰ ἐξυπηρετῇ ὅσον τὸ δυνατόν ἐπαιγούσας ἀνάγκας καὶ τότε λέγεται χρηστότατος, ἀγαθότατος, ἀγιώτατος (Ἐφζέλ).

Εἰς πόλιν λ. χ. ἔχουσαν κρήνην, καὶ ἀναπληροῦσαν ὑποσδήποτε τὰς ἀνάγκας αὐτῆς, στερουμένην δὲ σχολείου, ἡ ἀφιέρωσις ὑπὲρ ἀνεγέρσεως σχολῆς εἶναι ἀγιωτέρα τῆς ἀνεγέρσεως κρήνης.

Β΄.) Ἐπιερώτησις. πρότασις (I-ζ' α' π) ἐκ μέρους τοῦ ἀφιερωτοῦ. Ἡ πρότασις, δέον νὰ γίνῃ Γ.) διὰ λέξεων ἢ φράσεων, σαφῶς ἢ

λουσών τήν ἀφιέρωσιν, οἷον «ἀφιέρωσα τὸ κτῆμά μου». 2ον) Διὰ χρόνου παρελθόντος ἀφιέρωσα ἢ ἐνεστῶτος ἀφιέρω, καθόσον ὁ μέλλων θ' ἀφιερῶσω ἢ ὁ ἐνεστῶς ὁ ἔχων μελλοντικὴν σημασίαν σημαίνει πρόθεσιν (Νιέτ) εἰς τὸ πράξαι ἢ ἐνεργῆσαι τι, οὐχὶ δὲ τετελεσμένον ἢ τελούμενον γεγονός.

Οὕτως ὁ ἀφιερῶτης λέγων «ἀφιέρω τὸ κτῆμά μου ἀπὸ 1ης τοῦ ἐλευτουμένου ἔτους ἢ μηνὸς ἀκύρως ἀφιερῶ καὶ μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ ἔτους ἢ μηνὸς ἢ ἀφιέρωσίς του εἶναι ἄκυρος ἄνευ νέας προτάσεως.

Ὁ Α ἀγοράζει κτῆμά τι μετὰ τὴν πρόθεσιν ν' ἀφιέρωσιν αὐτὸ, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀγορὰν δὲν προτείνει τὴν ἀφιέρωσιν. Τὸ κτῆμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀφιέρωμα λόγῳ μόνον ὅτι ἐξεδήλωσεν οὗτος τὴν πρὸς τοῦτο πρόθεσίν του.

Ὁ Α κηδεμὼν τοῦ ἀφιερώματος Β ἀγοράζει διὰ τῶν προσόδων αὐτοῦ κτῆμά τι. Τὸ κτῆμα τοῦτο δὲν γίνεται ἀφιέρωμα διὰ τὸν λόγον μόνον ὅτι ἡγοράσθη διὰ τῶν προσόδων τοῦ ἀφιερώματος, ἀλλ' ἀπαιτεῖται πρότασις ἐκ μέρους τοῦ κηδεμόνος καὶ δικαστικὴ ἀπόφασις.

Κτῆμα ὅμως ἀγορασθὲν δι' ἀφιερωμένων χρημάτων αὐτοδικαίως θεωρεῖται ἀφιέρωμα χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νέας προτάσεως, καθόσον ὑπάρχει πρωτοβαθμίως πρότασις τοῦ ἀφιερῶτου ἐν ταῖς ἀφιερωμένοις χρήμασι.

Τοῦτο ἰσχύει καὶ ἐπὶ ἀφιερώσεων αἰτίᾳ θανάτου, διὰ διαθήκης, αἵτινες θεωροῦνται ὡς ἀπλὰ κληροδοτήματα, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω.

Γ'.) Ὑπὸ αἵρεσιν ἐξαχρωμένην ἐκ γεγονότος βεβαίου καὶ ὑφισταμένου κατὰ τὸν χρόνον τῆς προτάσεως.

Οὕτως ὁ ἀφιερῶτης λέγων «ἐὰν ἔλθῃ ὁ υἱός μου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ ἐὰν ἀναρρώσω τῆς κατὰ τριχούσης με ἀσθενείας, ἔστω τὸ δεῖνα κτῆμά μου ἀφιέρωμα» ἀκύρως ἀφιερῶ, διότι ἡ αἵρεσις, ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιστάσεσιν ἐξαχτάται ἐκ γεγονότων ἀβεβαιῶν καὶ μὴ ὑφιστάμεναι κατὰ τὸν χρόνον τῆς συγκροτήσεως τῆς ἀφιέρωσεως. Τούνκιντιν δὲ ὁ Α λέγων «ἐὰν τὸ κτῆμα τοῦτο εἶναι ἰδικόν μου (δεικνύων αὐτὸ) ἔστω ἀφιέρωμα» καὶ τὸ κτῆμα τοῦτο εἶναι πράγματι ἰδικόν του, ἢ ἀφιέρωσίς του αὕτη εἶναι ἔγκυρος, καθότι ἡ αἵρεσις ἐξαχτάται ἐκ γεγονότος ὑφισταμένου κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκροτήσεως τῆς ἀφιέρωσεως καὶ διότι εἶναι πράγματι ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα, ἀλλ' οὗτος ἄγνοεῖ τοῦτο.

Ἡ πρότασις τοῦ βωβοῦ γίνεται διὰ τῶν γνωστῶν σημείων του.

Δ'. Ἐλλειψὶς συμφώνου μεταμελείας ἐκ μέρους τοῦ ἀφιερῶτου.

Σύμφωνον μεταμελείας καλεῖται τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα, ὅπερ ὁ ἀφιερῶτης διατηρεῖ εἰς ἑαυτὸν μετὰ τὴν συγκρότησιν τῆς συμβά-

σεως πρὸν κύρωσιν ἢ ἀκύρωσιν αὐτῆς. — Π. χ. ὁ Α. ἀφιεροῖ κτῆμά τοῦ τι ἐπὶ συμφώνῳ μεταμελείας ἐνὸς ἔτους, νὰ δύναται ὁλ. ν' ἀκυρώσῃ τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην.

Ἡ ἀφιέρωσις αὕτη ἀτονεῖ, καθόσον τὸ συμφωνὸν μεταμελείας εἶναι ἀίρεσις ἐξαρτωμένη ἐξ ἀβιθαίου καὶ μέλλοντος περιστατικοῦ, τῆς μεταμελείας.

Τὸ συμφωνὸν μεταμελείας ἀτονεῖ ἐπὶ παρεκκλησίων, ἢ ναῦδρίων (Μεσδζιτ), ἢ δὲ ἀφιέρωσις αὐτῶν ἔρρωται. Ἰνὰ λογισθῇ δέ τι ὡς, παρεκλήσιον ἢ εὐκτήριος οἶκος ἐν γένει, δεόν νὰ ἔχῃ ἰδίαν ὁδόν, δι' ἧς νὰ εἰσέρχονται οἱ ἐκκλησιαζόμενοι· ἄλλως δὲν θεωρεῖται τοιοῦτος.

Ὁ Α. ἐγείρει ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς οἰκίας τοῦ εὐκτήριον οἶκον, δρίζων αὐτῷ ἰδίαν ὁδὸν καὶ ἀφιεροῖ αὐτὸν ἐπὶ συμφώνῳ μεταμελείας. Ἡ ἀφιέρωσις τοῦ αὐτοῦ εἶναι ἔγκυρος, καθόσον τὸ συμφωνὸν τῆς μεταμελείας τοῦ θεωρεῖται ὡς μὴ ὑφιστάμενον.

Ε') Ἀποδοχὴ (Καπούλ) ἐκ μέρους τοῦ ἀποδέκτου. Ἡ ἀποδοχὴ ἐκφράζεται ῥητῶς ἢ τεκμαίρεται διὰ τῆς σιωπῆς.

Ἡ ῥητὴ ἀποδοχὴ εἶναι ἀναγκαία, ὅταν εἶναι ὠρισμένον φυσικὸν πρόσωπον, καθότι ὁ ἀποδεχόμενος ἀπαξ δὲν δύναται ν' ἀνακαλέσῃ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ, καθὼς καὶ ὁ ἀρνούμενος ἀπαξ δὲν δικαιούται μεταμελοῦμενος ν' ἀποδεχθῇ τὴν πρότασιν τοῦ ἀφιερωτοῦ.

Ἐπὶ νομικῶν προσώπων ἡ ῥητὴ ἀποδοχὴ δὲν εἶναι ἀναγκαία, καθόσον τεκμαίρεται αὕτη διὰ τῆς σιωπῆς. — Π. χ. ὁ Α. ἀφιεροῖ τὰς προσόδους κτήματός τοῦ τινος εἰς τὸν υἱόν τοῦ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ εἰς τοὺς πτωχοὺς σκῆτης τινος. Μὴ ἀποδεχομένου τοῦ υἱοῦ, ἀπασαι αἱ προσοδοὶ περιέρχονται εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς σκῆτης, εἰτινες, ὡς νομικὸν πρόσωπον, διὰ τῆς σιωπῆς θεωροῦνται ἀποδεχθέντες τὴν ἀφιέρωσιν.

ΣΤ') Διάρκεια, αἰωνιότης. Κατ' ἀκολουθίαν ἡ προσωρινὴ ἀφιέρωσις ἀτονεῖ. — Π. χ. ὁ Α. ἀφιεροῖ κτῆμά τοῦ τι ἐπὶ τῷ ὄρω ὅπως διατελῇ ὡς ἀφιέρωμα ἐπὶ δέκα ἔτη, μετὰ δὲ ταῦτα περιέλθῃ πάλιν εἰς τὴν κυριότητά τοῦ. Ἡ τοιαύτη ἀφιέρωσις ἀτονεῖ. — Τούναντίον ὁ Α. ἀφιεροῖ κτῆμά τοῦ τι ἐπὶ τῷ ὄρω ὅπως πωληθῇ καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀγορασθῇ ἕτερον ὠφελιμώτερον κτῆμα. Ἡ ἀφιέρωσις αὕτη ἔρρωται, διότι διὰ τοῦ ὄρου τούτου ὁ δικρῆς σκοπὸς αὐτῆς οὐδόλως παρελίσταται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Περὶ ἐξυπακουμένων ἐν τῇ ἀφιέρώσει.

Ἐν τῇ ἀφιέρώσει κτήματος συναφιεροῦνται ἐξυπακουμένως καὶ

αί δουλεῖται αὐτοῦ εἶον ἡ εἰδικὴ ὁδός, τὸ δικαίωμα ὑδρεύσεως καὶ εἰσ-
ροῆς, ὡς παρακολουθήματα αὐτοῦ.

Ἐν τῇ ἀφιέρωσει γῆς συμπεριλαμβανόνται τὰ ἐπ' αὐτῆς δένδρα
καὶ αἱ ἔμπελοι ὡς ἀνυπόσπαστα παρακολουθήματα αὐτῆς, οὐχὶ
ὁμῶς καὶ οἱ καρποὶ τῶν δένδρων, οἱ ὑπαρχοντες κατὰ τὴν συγκρό-
τησιν τῆς ἀφιέρωσεως, καὶ αἱ φυτεῖαι τῶν λαχνοκηπῶν. Ἐν τῇ
ἀφιέρωσει κτήματος, οὗ περιεγραφήσαν τὰ σύνορα συμπεριλαμβαν-
όνται καὶ ἅπαντα τὰ προσκυζήματα αὐτοῦ, καὶ τοὶ ἐλλειπῶς μνη-
μονευθέντες, καθόσον ἡ περιγραφή τῶν ὁρίων τοῦ κτήματος σκοπεῖ
τὴν γενικὴν τῶν ἐντὸς αὐτῶν κειμένων προσκυζήματων περιγραφὴν.

Πᾶσα ῥητὴ ἐξαιρέσις τοῦ ἀφιερωτοῦ εἶναι ἰσχυρά.

Ἐν τῇ ἀφιέρωσει κτήματος μερίδος ἐπικρίνου κτήματος ἐξυπο-
νέεται τὸ μείζον. — Π. χ. ὁ Α ἀφιερῶ τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον μερίδιον
ἐκ τοῦ ἐπικρίνου κτήματος Β, ὅπερ ὁρίζει εἰς 1|4. Ἀλλ' ἀκολουθῶς
ἀποδείκνυται ὅτι τὸ μερίδιον τοῦ ἀφιερωτοῦ ἦτο τὸ 1|2. Ἡ ἀφιέ-
ρωσις ἰσχύει καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιπλέον. Ἐὰν ὁμῶς ἀποδειχθῇ ἔλαττον
τοῦ ὁρισθέντος, ἡ ἀφιέρωσις δὲν ἰσχύει ἐπὶ τοῦ ἐπὶ πλέον ὀηλωθέντος,
καθόσον οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ δικλίτῃ ὅ,τι εἰς αὐτὸν δὲν ἀνήκει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ ἀφιέρωσεως ἐν θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ.

Πᾶσα πρᾶξις τοῦ ἐπιθνατίως ἀσθενούντος δυναμένη νὰ παρα-
έλκῃ τὰ συμφέροντα τῶν πιστωτῶν του εἶναι ἄκυρος.

Κατ' ἀκολουθίαν καὶ ἡ ἀφιέρωσις ἐν θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ ἀτονεῖ
καὶ οἱ ὀφειλῆται του δικαιοῦνται νὰ συμπεριλάβωσι τὰ παρ' αὐτοῦ
ἀφιερωθέντα ἐν τῇ ὁμαδί αὐτῶν πρὸς διανομήν.

Ἡ ἀφιέρωσις ἀπάσης τῆς περιουσίας ἀκλήρου ἐν θανατηφόρῳ
ἀσθενείᾳ εἶναι ἔγκυρος καὶ τὸ δημόσιον, ὅπερ κατὰ τὸ Κληρονομικὸν
Δίκαιον καταλαμβάνει τὴν περιουσίαν τῶν ἀκλήρων ὡς ἀδέσποτον,
δὲν δικαιοῦται εἰς ἀγωγὴν, καθότι ὁ ἀποδέκτης τῆς ἀφιέρωσεως
θεωρεῖται ὡς δωρεοδόχος (ἄρθ 877 Ἀ. Γ. Κωδ.).

Ἡ ἀφιέρωσις ἐπιθνατίως ἀσθενούντος, ἔχοντος δὲ κληρονόμους
εἶναι ἰσχυρά, ἐνόσω δὲν ὑπερβαίνει τὸ 1|3 τῆς περιουσίας του, ὑπερ-
βαίνουσα δὲ ἀτονεῖ διὰ τὸ περιπλέον τοῦ τρίτου ἄνευ τῆς σύγκατα-
θέσεως τῶν κληρονόμων, θεωρεῖται ὅλῃ, ὡς κληροδότημα.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν, μετὰ τὴν διανομὴν τῆς περιουσίας τοῦ
ἀποθανόντος ἀφιερωτοῦ μετὰ τοῦ ἀποδέκτου τῆς ἀφιέρωσεως καὶ
τῶν κληρονόμων, μὴ ἀποδεχμένων τὴν ἀφιέρωσιν διὰ τὸ περιπλέον
του τρίτου, παρουσιασθῇ ἐτέρα περιουσία τοῦ ἀφιερωτοῦ, οἱ κληρονό-

μοι ὑποχρεοῦνται ν' ἀποζημιώσωσι τὸ ἀφιέρωμα. — Π. γ. ὁ Α ἔχων κληροῦμον καὶ ἐπιθανατίως ἀσθεῖων ἀφιερῶι τὸ κτῆμα του Β πρὸς τὸ Γ καθίδρυμα. Μετὰ τὸν θάνατόν του μόνον τὸ κτῆμα Β παρουσιάζεται ὡς περιουσία τοῦ ἀφιερωτοῦ. Ἡ ἀφιέρωσις αὕτη ὡς ὑπερβαίνουσα τὸ 1/3 τῆς περιουσίας του, ἔχει ἀνάγκην τῆς συγκαταθέσεως τῶν κληρονόμων διὰ τὸ περιπλέον. Ἐκ τῶν κληρονόμων τινὲς μὲν ἀποδέχονται, τινὲς δὲ μὴ συγκατατιθέμενοι πωλοῦσι τὰς εἰς αὐτοὺς ἀνηκούσας μερίδας εἰς τρίτους. Μετὰ τινὰ καιρὸν παρουσιάζεται ἐτέρη περιουσία τοῦ ἀφιερωτοῦ. Ὁ κηδεὼν τοῦ ἀφιέρωματος Γ κινῶν ἀγωγὴν κατὰ τῶν ἀγοραστῶν τῶν μεριδίων τῶν μὴ ἀποδεξαμένων κληρονόμων, ἀπαιτεῖ τὴν ἀκύρωσιν τῆς πώλησεως. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἡ μὲν πώλησις δὲν ἀκυροῦται, οἱ δὲ κληρονόμοι πωληταὶ ὑποχρεοῦνται εἰς ἀποζημίωσιν, δι' ἧς ἀγοράζεται ἕτερον κτῆμα διὰ τὸ ἀφιέρωμα Γ.

Ἡ συγκατάθεσις τῶν κληρονόμων δέον νὰ γίνῃ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀφιερωτοῦ, διότι οἱ κληρονόμοι δὲν ἔχουσι λόγον διαδοχῆς πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ κληρονομούμενου. Ὡστε ἡ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀφιερωτοῦ γινομένη συγκατάθεσις τῶν κληρονόμων εἶναι ἄκυρος.

Ἡ ἀφιέρωσις δι' ἐπισήμου πράξεως ἐπιθανατίως ἀσθενούντος ἀπάσης τῆς περιουσίας, ἀτονεῖ ὡς πρὸς τὴν μερίδα τοῦ συζύγου ἢ τῆς συζύγου.

Ἡ ἀφιέρωσις ἐπιθανατίως ἀσθενούντος πρὸς τινὰ τῶν κληρονόμων του, οὐχὶ δὲ πρὸς τινὰ ἀγαθοεργὸν σκοπὸν ἀτονεῖ, καὶ ἂν δὲν ὑπερβαίνει τὸ τρίτον τῆς περιουσίας, διότι ἐλλείπει τὸ οὐσιῶδες στοιχεῖον, ὁ αἰώνιος ἀποδότης.

Ἡ ἀφιέρωσις ἐπιθανατίως ἀσθενούντος πρὸς τινὰ τῶν κληρονόμων του καὶ μετ' αὐτόν πρὸς τι ἀγαθοεργὸν κατὰστημα ἰσχύει διὰ τὸ τρίτον τῆς περιουσίας τοῦ ἀφιερωτοῦ, χρήζει δὲ τῆς συγκαταθέσεως τῶν λοιπῶν κληρονόμων διὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ τρίτου.

Ἡ ἀφιέρωσις ἐπιθανατίως ἀσθενούντος, ἔχοντος δὲ κληρονόμους, κτήματός τινος ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ναῖδριον ἀτονεῖ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως ἀπαντῶν τῶν κληρονόμων, διότι, ὡς εἶδομεν, μερὶς ἰδανικὴ δὲν ἀφιεροῦται ἐγκύρως πρὸς σύστασιν ναῖδρίου.

Ἡ ἐν καιρῷ θανατηφόρου ἀσθενείας γινομένη ἐπίσημος πράξις ἀφιερώσεως γενομένης ἐν ὑγιᾶ κατὰστᾶσει κατ' οὐδὲν παραβλάπτει τὸ κύρος τῆς ἀφιέρωσεως. — Π. γ. ὁ Α ἀφιερῶσθαι τι ἐν καιρῷ ὑγείας ἐπισημοποιεῖ τὴν ἀφιέρωσίν του ἐν ἐπιθανατίῳ ἀσθενείᾳ. Οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ δὲν δικαιοῦνται νὰ περισρίσωσι τὴν ἀφιέρωσιν εἰς τὸ τρίτον τῆς περιουσίας λόγῳ ὅτι ἐπισημοποιήθη ἐν ἐπιθανατίῳ ἀσθενείᾳ, καθόσον ἡ ἀφιέρωσις ἐγένετο ἐν ὑγιᾶ κατὰστᾶσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περί ἔγκυρου καὶ ἀκύρου ἀφιέρωσεως.

Ἡ ἀφιέρωσις εἶναι ἔγκυρος (Σαχήχ) ὅταν κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὰ προσόντα τῶν οὐσιαστικῶν αὐτῆς στοιχείων οὐδεμίαν παρυσιαῖζει πλημμέλειαν νεμικὴν, ἔγκυρος δὲ (Γαίρι-σαχήχ) ὅταν κατὰ τὴν οὐσίαν ἢ κατὰ τὰ προσόντα τῶν συστατικῶν τῆς στοιχείων ἐμφιλοχωρεῖ νεμικὴ τις πλημμέλεια.

Πρὸς μείζονα κατάληψιν τῆς ἐννοίας ταύτης οὐκ ἀπὸ σκοποῦ νομίζομεν νὰ παραθέσωμεν παραδείματά τινα.

Ἡ ἀφιέρωσις κτήματος, ἀγορασθέντος μὲν, μὴ παραληφθέντος δὲ εἶναι ἔγκυρος, ἐὰν κατεβλήθη, τὸ τίμημα τῆς ἀγορᾶς. Ἀλλ' ὡς, μέχρις ἐξοφλήσεως τοῦ πωλητοῦ, ἡ ἀφιέρωσις ἀτονεῖ καὶ ὁ πωλητὴς δικαιούται ν' ἄρῃ τὴν ἀφιέρωσιν, καὶ ἐκποιῶν αὐτὸ, λαβὼν τὸ συμφωνηθέν τίμημα, διότι ἐν τῇ συμβάσει τῆς ἀγοροπωλησίαις ἡ παραδοσις καὶ παραλαβὴ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς, δὲν ἀτονεῖ αὐτήν, ἐνῶ ἡ καταβολὴ τοῦ τιμήματος εἶναι ἀναγκαία πρὸς ἔγκυρον αὐτῆς σύστασιν.

Ἡ ἀφιέρωσις κτήματος ἀγορασθέντος διὰ πλημμελοῦς ἀγορᾶς, ἀλλὰ παραληφθέντος παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ (ἀφιερωτοῦ) εἶναι ἔγκυρος, διότι ἡ πλημμελής πώλησις ἤτοι ἡ κατ' οὐσίαν μὲν ἐρρωμένη, κατὰ τὰ προσόντα δὲ μὴ ὑγιὲς ὄντων, ἢ κατ' οὐσίαν μὲν συνιστομένη, ἔνεκα δὲ ἐξωτερικῶν προτόντων αὐτῆς μὴ οὖσα θεμιτὴ (ἄρθ. 107 Ἀστ. Κώδ.) μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς γίνεται ἐκτελεστή, ἐπιτρέπεται δηλ. τῷ ἀγοραστῇ ἢ ἐπὶ τοῦ πωληθέντος πράγματος κυριότης (ἄρθ. 369 Ἀστ. Κώδ.), τοῦ πωλητοῦ ἔχοντος δικαίωμα ἀγωγῆς περὶ ἀποζημιώσεως, περὶ καταβολῆς τοῦ τιμήματος, κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ.

Κατ' ἀκολουθίαν, ἡ ἀφιέρωσις κτήματος, ἀγορασθέντος διὰ πλημμελοῦς ἀγορᾶς, γινομένη δὲ πρὸ τῆς παραλαβῆς, ἀτονεῖ. Τ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ πλημμελοῦς δωρεᾶς.

Ἡ ἀφιέρωσις κτήματος ἀγορασθέντος δι' ἀκύρου πωλήσεως, γινομένη πρὸ ἢ μετὰ τὴν παραλαβὴν εἶναι ἔγκυρος, διότι κατὰ τὸν Ἀστυκὸν Κώδικα, ἄρθ. 52, ἔγκυρον ἐστὶ τῷ ἀκύρῳ συνυπάρχον. — Π. γ. ὁ Α ἀγοράζων κτῆμα ὀρφανοῦ ἢ ἀνηλίκου τινος παρὰ τοῦ κηδεμόνος του ἀντὶ εὐτελοῦς τιμῆς, ἐπὶ ὑπερόγκῳ βλάβῃ, ἔστω καὶ ἄνευ δόλου, ἀφιερῶι αὐτὸ πρὸς τὸν Β. — Ἡ ἀφιέρωσις αὕτη εἶναι ἔγκυρος καὶ ὁ ἀνήλικος δικαιούται ἐνηλικιούμενος νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπίστροφὴν τοῦ κτήματος παρὰ τοῦ νεμομένου ἢ κατέχοντος αὐτὸ, διότι ἡ πώλησις ὀρφανικῶν πραγμάτων εἶναι ἔγκυρος ἐὰν ὑπάρχῃ ἐν αὐτῇ ὑπέρογκος βλάβη, ἔστω καὶ ἂν αὕτη δὲν ἐγένετο δολίως,

ἐνῶ, ἐν τῇ πώλῃσει ἐνηλίκωι, ἐν ᾗ ὑπάρχει ὑπέρογκος βλάβη ἄνευ δελου, ὁ ἀπατηθεὶς δὲν δύναται ν' ἀκυρώσῃ τὴν πώλησιν (ἄρθ. 356 Ἀς. Κώδ.).

Ὑπέρογκος δὲ βλάβη (Γαποῦ βαχῆς) εἶναι ἡ ὡς πρὸς τὴν τιμὴν τοῦ πράγματος ἀπάτη, ἥτις εἰς μὲν τὰ ἐμπρεύματα εἶναι 5 0|0, εἰς τὰ ζῶα 10 0|0 καὶ εἰς τὰ κτήματα 20 0|0 καὶ περιπλέον. Π. χ. ὁ Α ἀγοράζων κτήμα τι δημόσιον παρὰ τοῦ δημοσίου ἀντὶ εὐτελεῶς τιμῆς, ἐπὶ ὑπερόγκῳ βλάβῃ, ἀφιερῶι αὐτό πρὸς τινα. Ἡ ἀφιέρωσις αὕτη ἀτνεῖ, διότι ἡ ἀγορά, ὡς γινομένη ἐπὶ ὑπερόγκῳ βλάβῃ, εἶναι ἄκυρος.

Ἡ ἀφιέρωσις κτήματος ἀγορασθέντος ἐπὶ συμφώνῳ μεταμελείας ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας εἶναι ἔγκυρος, ἐὰν γίνῃ ἐντὸς τῆς τεταγμένης προθεσμίας, διότι διὰ τῆς ἀφιέρωσως ἤρθη τὸ συμφωνον τῆς μεταμελείας.

Ἡ ἀφιέρωσις κτήματος ἀνεγερεθέντος ἐπὶ ἀφιερωμένης γῆς, τῇ ἀλείῃ τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος, πρὸς τὸ αὐτὸ ἀφιέρωμα ἢ εἰ, ἕτερον, εἶναι ἔγκυρος.

Ἡ ἀφιέρωσις κτήματος ἢ δένδρων ἢ ἀμπελῶν, κειμένων ἐπὶ ἰδιωτικῆς γῆς, ἄνευ τῆς γῆς ἀτνεῖ, διότι πραγματικὰ ἀντικείμενα ταύτης δὲν εἶναι αἰώνια, τὸ μὲν κτήμα δύναται νὰ καταρρεύσῃ, τὰ δὲ δένδρα καὶ ἡ ἀμπελος νὰ ξηρανθῶσιν ἢ νὰ ἐκριζωθῶσιν.

Ἡ ἀφιέρωσις κτήματος ἐπὶ τῷ ὄρῳ ὅπως ζῶντος μὲν τοῦ ἀφιερωτοῦ διατελῇ ὑπὸ τὴν ἰδιωτικὴν αὐτοῦ κυριότητα, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του πωληθῇ καὶ τὸ ἀντίτιμον διανεμηθῇ τοῖς πτωχοῖς, εἶναι ἄκυρος, διότι ἐλλείπει τὸ οὐσιωδέστερον στοιχεῖον τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἡ δὲ διάταξις τῆς μετὰ τὸν θάνατόν του διανομῆς τοῦ ἀντίτιμου τοῖς πτωχοῖς ἐκλαμβάνεται ὡς κληροδότητα καὶ ἐφαρμόζονται ἐπ' αὐτοῦ αἱ διατάξεις τοῦ Κληρονομικοῦ Δικαίου.

Ἡ ἀφιέρωσις κτήματος διατεθέντος προηγουμένως διὰ διαθήκης, εἶναι ἔγκυρος, καθόσον ἡ ἀφιέρωσις ὡς τελευταία θέλησις διαθέτου ἀκυροῖ τὴν διαθήκην.

Ἐνταῦθα σημειωτέον ὅτι ἐὰν ἡ διαθήκη ἐγένετο ἐπισήμως καὶ ἡ ἀφιέρωσις δέον νὰ γίνῃ δι' ἐπισήμου πράξεως, ἐνώπιον δικαστικῆς ἀρχῆς.

Ἡ ἔγγραφος μόνον ἀφιέρωσις δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἀπαιτεῖται δημοσίευσις, ἔκτλ. νὰ γίνῃ παρυσία μαρτύρων.

Κατὰ συνεπειαν ὁ συντάξας καὶ ὑπογράψας ἀφιερωτήριον (Βακφιέ), μὴ ἀναγνώσας δὲ καὶ δημοσιεύσας τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ εἰς μάρτυρας ἀκύρω, ἀφιερῶι.

Τούτου ἕνεκα καὶ οἱ Χαλίφαι ἀφιερῶντές τι προσεκάλουν μάρτυρας καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐδημοσίευσεν τὴν ἀγαθὴν ταύτην πράξιν των.

Πᾶσα σύμβολος ἀφιέρωσης, μὴ καθισταμένη διὰ δικαστικῆς καταχωρίσεως ἐν ζωῇ ἢ διὰ δικηγείας μετὰ θάνατον ἀμετάκλητος, εἶναι μετακλητή.

Ἐξαιρεῖται ἡ ἀφιέρωσις παρεκκλησίῳ, ἐνῶ δι' ἰδιαιτέρως ὁδοῦ εἰσελθόντες ἐκκλησιάστησαν πανδημῶς τινες καὶ γῆς χρησιμευσάσης ὡς τάφος, ἐν ᾧ ἐτάφησαν τινες.

Ἐνταῦθα παρὰ θέτονται τύπον δικαστικῆς καταχωρίσεως, ἀφιερωτηρίου.

« Διὰ τοῦ παρόντος ἐγγράφου γίνεται δῆλον ὅτι ὁ Α υἱὸς τοῦ Β υἱὸς τοῦ Γ ὑπήκοος Ὁθωμανός, Γραικός ἢ Ἀρμένιος, κάτοικος τῆς πόλεως Ε..., κατὰ τὴν συνοικίαν Ζ..., γνωστὸς εἰς τοὺς κάτωθι ὑπογραφομένους γνωστοὺς μάρτυρας, ἐμφανισθεὶς εἰς τὸ Ἱεροδικαστήριον τῆς πόλεως ταύτης, παρόντος καὶ τοῦ Η... υἱοῦ τοῦ Θ... υἱοῦ τοῦ Ι..., κηδεμόνος τοῦ κατωτέρω μνημονευομένου ἀφιερώματος τοῦ Α... ὡμολόγησεν εὐπαρρησιαστικῶς ἐκθέσθαι ταῦτα :

« Ὡν κύριος καὶ ἰδιοκτήτης ἐξ ἀγορᾶς μιᾶς οἰκίας, κειμένης κατὰ τὴν
 » εἰρημένην συνοικίαν ὑπ' ἀριθ..., καὶ συνορευομένην μετὰ τὰς οἰκίας
 » τοῦ Ρ... Α... τὸ ἐργαστήριον τοῦ Μ... καὶ τὸν δημόσιον ὁρόμον ἀφιέ-
 » ρωσα ταύτην ἐπὶ τῷ ὅπως, ἐνόσω ζῶ νέμομαι τὰς προσόδους
 » αὐτῆς, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν μου, αἱ πρόσοδοι αὐτῆς περιέλθωσιν
 » εἰς τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἐγγόνους μου κατὰ γενεάν, μετὰ δὲ τὴν
 » παντελεῖαν ἐξάλειψιν ἀπάσης τῆς γενεᾶς αὐτῶν. περιέλθωσιν εἰς τὴν
 » κοινότητα (Μουσουλμανικὴν ἢ Γραικικὴν ἢ Ἀρμενικὴν) τῆς εἰρη-
 » μένης συνοικίας καὶ χρησιμεύωσιν ὑπὲρ τῶν ἀνγκῶν τῶν σχο-
 » λείων αὐτῆς, ὅπως ἡ κηδεμονία τοῦ ἀφιερώματός μου τοῦ-
 » του ἀνήκῃ τῷ εἰρημένῳ Α... μετὰ τὴν ἐπιφύλαξιν παντὸς δικαίω-
 » μάτός μου ὅπως μεταβῶ ἢ τροποποιήσω τοὺς ὅρους τῆς ἀφιε-
 » ρώσεώς μου ταύτης. Εἴτα ἐκκενώσας τὴν ἐν λόγῳ οἰκίαν παρέ-
 » ῶσα ταύτην εἰς τὸν κηδεμόνα Η... ὅστις καὶ παρέλαβε ταύτην».
 Τοῦ κηδεμόνος ἐπιβεβαιώσαντος τ' ἀνωτέρω, ὁ ἐν λόγῳ ἀφιερωτὴς Α... λαθὼν τὸν λόγον ἐξητήσατο τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀφιέρωσης καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς ἐν λόγῳ οἰκίας εἰς τὴν προτέραν κυριότητά του ὡς ἰδιωτικὸν κατ' οὐκ, στηριζόμενος ἐπὶ τῇ γνώμῃ τοῦ Ἱμάμου Ἀβῆ Χανιφὲ Ἐλ-Κουφῆ, γνωματεύσαντος, ὅτι ἡ ἀφιέρωσις θεωρουμένη ὡς χρησιδάνειον εἶναι μετακλητὴ καὶ ἐπὶ τῇ γνώμῃ τοῦ Ἱμάμου Μωχχμέτ υἱοῦ Χασάν Ἐν Σιπανῇ, ἀποφαينوμένου ὅτι ὁ ὅρος τοῦ ἀφιερωτοῦ ὅπως αἱ πρόσοδοι τοῦ ἀφιερώματός του ἀνήκωσιν αὐτῷ ἐστὶν ἄκυρος. Πρὸς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ προμνησθεὶς κηδεμὼν Η... λέγει ταῦτα :

« Ἀρ σῶμαι ὁλοσχερῶς νὰ ἐπιτρέψω τὴν ἀφιερωθείσαν οἰκίαν,
 » διότι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ δευτέρου Ἱμάμη Ἀβῆ Γιουσούφ, ἡ

» ἀφιέρωσις θεωρεῖται ἔγκυρος ἅμα τῇ ἐπερωτήσει τοῦ ἀφιερωτοῦ,
 » κα-ὰ δὲ τὴν γνώμην τοῦ Μωχάμετ Ἐσ-Σιπανῆ καθίσταται ἀμε-
 » τάκλητος ἅμα τῇ παραδόσει τοῦ ἀφιερώματος εἰς τὸν κηδεμόνα». Ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων ἐπιμενόντων εἰς τὰς προτάσεις των, καὶ
 ἐξαιτησαμένων παρὰ τοῦ ἱεροδικαστοῦ (δεῖνα) τὴν ἐπίλυσιν τῆς δια-
 φαρᾶς των ταύτης, ὁ ἱεροδικαστὴς χρώμενος τῷ δικαιώματι ὅπως
 ἀκλουθήσῃ καὶ παραδεχθῇ εἴαν ἐγκρίνη συμφέρουσιν γνώμην τῶν
 Ἰμαμῶν, παραδέχεται τὴν γνώμην τῶν φρονούντων ὅτι ἡ ἀφιέρωσις
 καθίσταται ἔγκυρος ἅμα συνισταμένη καὶ ἀμετάκλητος ἅμα τῇ
 παραδόσει τοῦ ἀφιερώματος τῷ κηδεμόνι καὶ κηρύσσει τὴν ἀφιέρω-
 σιν τῆς ἐν λόγῳ οἰκίας ἔγκυρον καὶ ἐσσεῖ ἀμετάκλητον. Ἐφ' ᾧ
 συνετάχθη ἡ παρῶσα πρᾶξις ἐν . . . . τὴν (ὁλογράφως) τοῦ μηνὸς
 (ὁλογράφως) τοῦ ἔτους (ὁλογράφως).

Σφραγίς ἀτομικὴ τοῦ Ἱεροδικαστοῦ

Μάρτυρες.

Ἡ πρᾶξις αὕτη καταχωρίζεται ἐν τοῖς δικαστικαῖς πρακτικαῖς,
 ἐνθα ὑπογράφουσιν καὶ οἱ μάρτυρες. Τὸ διὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐκδι-
 δόμενον ἀντίγραφον τῆς πράξεως ταύτης, σφραγίζεται μόνον ὑπὸ τοῦ
 ἱεροδικαστοῦ, σημειοῦμένων μόνον τῶν ὀνομάτων τῶν μαρτύρων. Ὅπι-
 σθεν δὲ τοῦ ἀντιγράφου σημειοῦται ὁ ἀριθμὸς τοῦ δικαστικοῦ βιβλίου
 καὶ ὑπ' αὐτὸν «ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον τοῦ ἐν τοῖς δικαστικαῖς πρα-
 κτικαῖς καταχωρημένου πρωτοτύπου» καὶ σφραγίζεται ὑπὸ τοῦ
 γραμματέως καὶ τοῦ ἱεροδικαστοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1'.

Περὶ κυρίας καὶ καταχρηστικῆς ἀφιερώσεως.

Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι μετὰ τῶν οὐσιωδῶν ἰδιοτήτων, αἱ δέον νὰ
 κέκτῃται τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς ἀφιερώσεως εἶναι ὁ ἰδιω-
 τικὸς αὐτοῦ χαρκτήρ, δηλ. νὰ ᾗ ἀπολύτου κυριότητος τοῦ ἀφιερω-
 τοῦ, καθόσον οὕτω μόνον, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀπαλλοτριώσιμον τυγχά-
 νον. δύναται νὰ γίνῃ ἀναπαλλοτριώτον.

Ἡ ἀφιέρωσις ἀντικειμένου ἰδιωτικῆς περιουσίας καλεῖται κυρία
 ἀφιέρωσις (βάκερ σαχῆχ) καὶ τὰ ἀντικείμενα αὐτῆς λέγονται
 κυρία ἀφιερώματα (ἐβκάφι σαχηχέ), καθόσον ἡ ἀφιέρωσις
 αὐτῶν φέρει ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τῆς τελείας, τῆς ἐγκύρου ἀφιερώσεως.

Ἡ ἀφιέρωσις κτήματος δημοσίου, γινομένη παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ
 τοῦ δημοσίου, τοῦ Ἄνακτος, πρὸς ἐν τῶν νομικῶν προσώπων τοῦ
 αὐτοῦ δημοσίου καλεῖται καταχρηστικὴ ἀφιέρωσις
 (βάκφυ γαῖρε σαχῆχ) καὶ τὰ ἀντικείμενα αὐτῆς καταχρη-
 στικὰ ἀφιερώματα (ἐβκάφυ γαῖρε σαχηχέ).

Ἡ ἀφιέρωσις αὐτὴ ὡς μὴ οὕσα κυρίως ἀφιέρωσις, ἀλλὰ πρᾶξις, δι' ἧς ὁ κύριος τοῦ δημοσίου, ὁ Ἄναξ, εἰδικεύει τὸ νομικὸν πρόσωπον τοῦ δημοσίου. ὅπερ θὰ νέμῃται τὰς ὠφελείας ὠρισμένου δημοσίου πράγματος καλεῖται εἰδικεῖσις (ταχοῦς) καὶ τὰ ἀντικείμενα αὐτῆς εἰδικεῦματα (ταχουῶτα).

Καὶ ἡ εἰδικεῖσις αὕτη εἶναι κυρία (συχήχ) καὶ καταχρηστική (γάϊρε συχήχ).

Καὶ κυρία μὲν εἶναι ὅταν ἡ ἀφιέρωσις δημοσίων προσόδων φένηται πρὸς ἓν τῶν νομικῶν προσώπων τοῦ αὐτοῦ δημοσίου ἥτοι ἀγαθοεργὸν ἢ εὐαγὲς καθίδρυμα.

Καταχρηστική δὲ ὅταν αἱ δημόσιαι πρόσοδοι ἀφιερῶνται πρὸς μὴ τῷ δημοσίῳ ἀνήκον πρόσωπον.

Καὶ ἡ μὲν κυρία εἰδικεῖσις εἶναι ἀμετάκλητος, ἡ δὲ καταχρηστικὴ μετὰ κλητῇ, ἀναικχλουμένη καὶ ἀκυρομένη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἄνακτος.

Ἡ εἰδικεῖσις γίνεται κατὰ τρεῖς τρόπους:

Α'.) Ἀφιερῶνται μόνον τὰ δέκατα καὶ τὰ τέλη, τοῦ ἐδάφους μένοντος ἐν τῇ κυριότητι τοῦ δημοσίου (εἰδικεῖσις νομῆς).

Β').) Ἀφιερῶνται ἡ κυριότης τοῦ ἐδάφους, τῶν δεκάτων καὶ τελῶν μενόντων ἐν τῇ κυριότητι τοῦ δημοσίου (εἰδικεῖσις κυριότητος).

Γ'.) Ἀφιερῶνται ἡ κυριότης τοῦ τε ἐδάφους καὶ τῶν δεκάτων καὶ τελῶν (εἰδικεῖσις κυριότητος καὶ νομῆς).

Ἐπιτρέπεται νὰ συνυπάρχῃ κυρία καὶ καταχρηστικὴ ἀφιέρωσις ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ πράγματι. — Π. χ. ὁ ἰδιοκτήτης γῆς μὴ φορολογουμένης ἢ δεκατιζομένης ἢ τελείως ἀγορασθείσης παρὰ τοῦ Ἄνακτος ἢ ἐκχερσωθείσης νομίμως, ἀφιερῶι αὐτὴν πρὸς τι ἀγαθοεργὸν καθίδρυμα (κυρία ἀφιέρωσις), ὁ δὲ Ἄναξ ἀφιερῶι τὰ δέκατα ἢ τὸν ἐγγεῖον φόρον αὐτῆς, ὅστις ἀνήκουσι τῷ δημοσίῳ, εἰς τὸ αὐτὸ καθίδρυμα ἢ εἰς ἕτερον (καταχρηστικὴ ἀφιέρωσις). Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ συντρέχουσιν ἀμφότερα τὰ εἶδη τῆς ἀφιέρωσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Περὶ διατάξεων τοῦ ἀφιερωτοῦ.

Πᾶς ὅρος, πᾶσα διάταξις τοῦ ἀφιερωτοῦ, συναδουσα τῷ ἱερῷ νόμῳ, εἶναι σεβαστὴ καὶ ἰσχυρά.

Ἐπιτρέπεται δὲ ἡ μὴ τήρησις, ἡ τροποποίησις τοῦ ὅρου τοῦ ἀφιερωτοῦ ὁπότε πρόκειται συμφέρον ἀρίδην τὸν ἀφιερῶματος ἢ ἐπίγειου ἀνάγκη, γινόμενη ὅμως τῇ ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος καὶ δικαστικῇ ἀποφάσει. — Π. χ. χρήματα ἀφιερωμένα ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅπως τοκίζονται πρὸς 10 0/0, δύναται ὁ κηδεμὼν, τῇ ἀδείᾳ τοῦ δικαστοῦ,

να δανείση αυτά προς 11 ή 12 0|0 καθόσον πρόκειται πραγματικόν συμφέρον του άφιερώματος. "Η κτήμα άφιερωμένον επί τῷ ὄρω ὅπως ἐνοικιάζεται ἐπὶ ἓν ἔτος, μένει άμίσθωτον, καθόσον οὐδείς δέχεται να ἐκμισθώσει αὐτὸ ἐπὶ ἓν ἔτος. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐπὶ ἓν ἔτος ἐνοικίσις αὐτοῦ, ὑπάρχει δὲ ἐπείγουσα ἀνάγκη ἐκμισθώσεως αὐτοῦ, καθόσον ἄλλως μένει ἀπρόσοδον, ὁ κηδεμὼν δύναται να ἐκμισθώσει αὐτὸ ἐπὶ δύο ἢ τρία ἔτη, δικαστικὴ ἀποφάσει.

Ἡ δικαστικὴ ὁμως ἀπόφασις δέον να βεβαιῶται ἐπ' ὠφελεία τοῦ άφιερώματος, ἄλλως εἶναι ἀνίσχυρος καὶ ἀνεκτέλεστος. Οὕτω ἐπὶ κτήματος άφιερωμένου ἐπὶ τῷ ὄρω ὅπως ἐνοικιάζεται πλέον τοῦ ἑνὸς ἔτους, ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις, ἣτις ἐπιτρέπει τὴν ἐπὶ ἓν ἔτος ἐνοικίσιν, εἶναι ἀνίσχυρος καὶ ἀνεκτέλεστος.

Οἱ ὅροι τοῦ άφιερωτοῦ ἐπὶ καταρρηστικῶν εἰδικεύσεων τροποποιῶνται ὑπὸ τοῦ Ἄνκτος, οὐχὶ ὁμως καὶ ἐπὶ κυρίων εἰδικεύσεων, καθ' ἃς οἱ ἀποδέκται εἶναι νομικὰ πρόσωπα τοῦ δημοσίου.

Πᾶσα διάταξις τοῦ άφιερωτοῦ, μὴ συνάδουσα τῷ ἱερῷ νόμῳ, εἶναι ἀνίσχυρος καὶ ἀνεκτέλεστος.

Οὕτως ἡ διάταξις άφιερωτοῦ ὅπως ὁ δικαστὴς μὴ ἐπεμβαίη ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν φανῇ καταχραστὴς ὁ κηδεμὼν, μηδὲ παύῃ αὐτὸν ἔνεκεν καταχρήσεως, εἶναι ἀνίσχυρος.

Μάλιστα δὲ τῷ 944 ἔτει τῆς Ἐγείρας ἐξεδόθη Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα ἐξουσιοδοτῶν τοῖς δικασταῖς ὅπως ἐπιθεωρῶσιν ἐν ἀνάγκῃ τὴν διαχείρισιν τῶν κηδεμόνων τῶν άφιερωμάτων καὶ παύσωσιν αὐτοὺς ἐν περιπτώσει ἀποδείξεως αὐτῶν ὡς καταχραστῶν.

Ἐπὶ άφιερώσεων, ὧν οἱ ὅροι τοῦ άφιερωτοῦ εἶναι ἄγνωστοι, ἐφαρμόζεται τὸ ἀρχαῖον ἔθιμον.

Οὕτως ἐπὶ άφιερώσεων, καθ' ἃς εἶναι ἄγνωστος ὁ ἀποδέκτης, δικαστικὴ ἀποφάσει καὶ πρόσδοι αὐτῶν διατίθενται εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Τὰ άφιερωτήρια, ὧν τὸ περιεχόμενον δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον, μηδὲ οἱ ὅροι αὐτοῦ ἐξετελέσθησαν, δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ τὸ ἔθιμον καθ' ὃ διοικῶνται τὰ τοῦ άφιερώματος. Διότι, κατὰ τὸ ἄρθ. 1739 τοῦ Ἀς. Κώδ. «μόνον τὸ άφιερωτήριο (βραχίε) δὲν ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν. Ἐκ' ὁμως τὸ άφιερωτήριο εἶναι ἐγγεγραμμένον ἐν βιβλίῳ δικαστηρίου, κρατούμένῳ εἰς τρόπον ἐμπνέοντα ἐμπιστοσύνην ἔχει πλήρη ἰσχύν ἀποδείξεως».

Ἐάν μεταξὺ παλαιοῦ ἀφιερωτηρίου καὶ τῶν ὄρων, οἵτινες εἰσὶν ἐγγεγραμμένοι ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Κτηματολογίου (τεφτέρι χακκνή) ὑπάρχει ἀντίθεσις, ἰσχύουσιν οἱ ὅροι τοῦ Κτηματολογίου, καθόσον οἱ ὅροι τοῦ παλαιοῦ ἀφιερωτηρίου ἔμενον ἐν ἀχρηστίᾳ.

Αὐτοκρατορικὸν Κτηματολόγιον (τεφτέρι χακκνή) καλεῖται τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει δημόσιον γραφεῖον, ἐν ᾧ συντάσσονται καὶ ἐκδίδονται οἱ τίτλοι τῆς ἰδιοκτησίας ἀπάντων τῶν ἀκινήτων καὶ ἐν ᾧ φυλάσσονται τὰ ἀρχεῖα, ἐν οἷς ὑπάρχουσιν ἐγγεγραμμένα πάντα τὰ ἐν τῇ Ὁθωμανικῇ Αὐκρατορίᾳ κτήματα. Τὰ ἀρχεῖα ταῦτα καλεῖται τεφτέρι χακκνιέ ἥτοι ἀρχεῖα Αὐτοκρατορικὰ, ἀπαρτίζουσι νῦν ἐπέκεινα τῶν 900 τόμων. Τὸ δὲ κατάστημα, ἐνᾧ φυλάσσονται, καλεῖται Αὐτοκρατορικὸν Ἀρχειοφυλακεῖον (Τεφτερχανέη Ἀμηνέ).

Ἡ κατάστρωσις τῶν ἐν τῇ Ὁθωμ. Αὐτοκρατορίᾳ ἀκινήτων ἐν εἰδικαῖς μητρώοις ἤρξατο ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ὁθωμ. δυναστείας, ἀλλ' οὐχὶ τοσοῦτον κανονικῶς. Ὑπὲρ τῆς βασιλείας ἰδίως τοῦ Σουλτάν Χαλίμ καὶ Σουλτάν Μουράτ τοῦ Γ'. περὶ τὸ 975 ἔτος τῆς Ἑγείρας, συνέστη ἐν Κωνσταντινουπόλει πολυμελὲς ἐπιτροπὴ, ἐκ τῶν ἱκανωτέρων καὶ τιμιωτέρων ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, ἰδίως τοῦ ἱεροδικαστικοῦ κλάδου, ἧτις μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας καὶ ἐπιμελείας ἐξετάσασα τοὺς τε τίτλους τῶν ἐν διαφόροις χωρίοις καὶ πόλεσι κειμένων δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἀκινήτων, εἰς γαιῶν ἀροσίμων καὶ μὴ, νομῶν θερινῶν καὶ χειμερινῶν, ὁσῶν, ἤρξατο νὰ καταχωρίζη ἐν εἰδικαῖς μητρώοις ταῦτα μετὰ τῶν σχετικῶν διασαφήσεων, περαιώσασα τὸ ἔργον αὐτῆς μετὰ τριακονταπενταετῇ συνεχῇ καὶ ἀδιάκοπον ἐργασίαν, ἥτοι τῷ 1010 ἔτει τῆς Ἑγείρας. Ἐκαστον τῶν μητρώων τούτων ἐπεκυρώθη διὰ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ μονογράμματος (Τουγρά). Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν θεωρηθῇ ἐπάναγες ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ὅπως σημειωθῇ ἐν τοῖς μητρώοις τούτοις ἡ λόγῳ καιρικῶν περιστάσεων γινομένη τροποποίησις τῆς ἀρχικῆς ἐξαρτήσεως γαιῶν τινῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τοῖς ἀρχείοις τούτοις, ἐκδίδεται Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, διαγράφον τὴν γινομένην τροποποίησιν καὶ ἐπιτρέπον ὅπως ὁ εἰδικὸς ὑπάλληλος τοῦ γραφείου τούτου ἐνεργήσῃ τὴν ἀπαιτουμένην διορθώσιν.

Ἀντίγραφον τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ τούτου διατάγματος μετὰ τῶν

ἐφ' οὗ γενήσεται ἡ διόρθωσις βιβλίου παραδίδεται εἰς τὸν τμημα-
τάρχην (μουμειζ) ἄλλοτε καλούμενον Κισλδάρ τοῦ ἐν λόγῳ γραφείου,
ὅστις ἐπὶ πικρουσίχ τοῦ διευθύνοντος αὐτὸ (Τεφτέρ ἐμινῇ) παραδίδει
ταῦτα εἰς τὸν γραφεὶα τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ μονογράμματος καλούμε-
νον Τεφκλή (μονογραμματογράφον) ἐφέντην. Οὗτος ἰδίᾳ χειρὶ ση-
μειῶν ἐν τῷ σχετικῷ περιθωρίῳ συνοπτικὴν περίληψιν τοῦ Αὐτοκρα-
τορικοῦ διατάγματος, ὅπερ προσαρτᾶται ἐν τῇ σχετικῇ σελίδι.
Τούτου γινόμενου, παραδίδεται τὸ ἐν λόγῳ μητρώον εἰς τὸν Ἀρ-
χειοφύλακα.

Σημειωτέον ὅτι μόνος ὁ γραφεὺς οὗτος ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐν
τοῖς μητρώοις τούτοις ἐγγραφῆς εἰσυδήποτε ἀντικειμένου.

Τὰ ἐν λόγῳ μητρώῳ φυλάσσονται ἐντὸς σιδηρῶν κιβωτίων ἐναπο-
κειμένων ἐν λιθοκτίστῳ κτιρίῳ, τῆς ἐν αὐτῷ εἰσόδου μηδενὶ ἐπιτρε-
πομένης.

Ἡ μετὰ τοσούτης ἀμεροληψίας καὶ ἀκριθείας γινόμενη σύνταξις
τῶν μητρώων τούτων, καὶ ἡ ἐπὶ τοσούτους κίβωνας μετ' εὐλαθείας
διατήρησις αὐτῶν κατέστησε ταῦτα ἁνώτερα πάσης ὑπονοίας παρα-
ποιήσεως καὶ πλυστογραφίας. Ὡστε καὶ τὸ 1737 ἄρθρον τοῦ Ἀς.
Κώδ., ἐν ᾧ ἀναγράφεται «ὅτι τὰ ἀρχεῖα τῆς διευθύνσεως τοῦ Αὐτο-
κρατορικοῦ Κτηματολογίου ἔχουσι πλήρη ἰσχὺν ἀποδείξεως, καθόσον
εἰσὶν ἐξησφαλισμένα κατὰ πάσης παραποιήσεως» ἀφορᾷ τὰ ἀρχεῖα
ταῦτα μητρώα καὶ οὐχὶ τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κτηματολόγια.

Ὑπαρχούσης διαφορᾶς μεταξὺ τῶν μητρώων τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ
τούτου Κτηματολογίου καὶ τοῦ Ἀφιερωτηρίου, ἐφαρμόζονται οἱ ὅροι
ἐκείνοι, οἵτινες συμφωνοῦσι μὲ τὸ ἀρχ. ἴον ἔθιμον.

Ὑπαρχούσης διαφορᾶς μεταξὺ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀφιερωτοῦ διατα-
χθέντων καὶ τῶν ἐν τῷ ἀφιερωτηρίῳ ὑπὸ γραμματέως καταχωρι-
σθέντων ὄρων, ἰσχύουσιν οἱ ὑπὸ τοῦ ἀφιερωτοῦ διαταχθέντες. —
Π. χ. ἐὰν ὁ ἀφιερωτὴς διατάξῃ ὅπως αἱ πρόσοδοι τοῦ ἀφιερώματός
του ἀνήκωσιν εἰς τοὺς ἀπογόνους του, ὁ δὲ γραμματεὺς ἀντ' αὐτῶν
γράψῃ ἐγγόνους του, ἐν τῷ ἀφιερωτηρίῳ, κατὰ λάθος ἢ δολῶς,
ἰσχύει ἡ διατάξις τοῦ ἀφιερωτοῦ, ἀφοῦ πρότερον νομίμως ἀποδειχθῇ
αὕτη.

Μεταξὺ δύο ὄρων ἀντιθέτων προτιμᾶται ὁ δεύτερος. — Π. χ. ὁ Α
ἀφιερώων τὰς προσόδους ἀφιερώματός τού τινος εἰς τοὺς ἀπογόνους

του, αναγράφει ἐν τῷ ἀφιερωτηρίῳ του ὅτι ἐὰν ἐν ἐξαλειφθῇ ἡ πρώτη γενεά, νὰ μὴ δεθῇ τι εἰς τοὺς τῆς δευτέρας. Παρακατιῶν δὲ ἀναφέρει ὅτι ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἀποθάνῃ ἐν τέκνον ἐκ τῆς πρώτης γενεᾶς, τὸ μερίδιον τοῦτοι νὰ διδοται εἰς τὰ τέκνα τοῦ ἀπεθιῶσαντος. Ὁ δεύτερος ὅρος εἶναι προτιμητέος.

Ἐν τῇ κυρίᾳ ἀφιερώσει, καθ' ἣν αἱ πρόσοδοι καθιερώθησαν εἰς τινα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συμμεθέξῃ αὐτῶν καὶ ἕτερος. — Π. χ. ὁ Α ἀφιερῶι μίαν οἰκίαν, ὀρίζων ὅπως ὁ διδάσκαλος τῆς δεῖνα σχολῆς διαμείνῃ ἐν αὐτῇ. Ἐὰν ἡ σχολὴ αὕτη προσλάβῃ καὶ ἕτερον διδάσκαλον δὲν ἐπιτρέπεται ὁ δεύτερος νὰ συγκατοικήσῃ ἐν τῇ ἀφιερωμένῃ οἰκίᾳ.

Ἡ ἀφιέρωσις κτήματός τινος, ἀνευ ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἀφιερωτοῦ, ἀφορᾷ τὴν ὠφέλειαν αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ τὴν ἐν αὐτῷ ἐνοίκησιν. — Π. χ. ὁ Α ἀφιερῶι οἰκίαν τινὰ εἰς τὸν Γ χωρὶς νὰ ὀρίσῃ ὅπως οὗτος κατοικῇ ἐν αὐτῇ. Ὁ Γ ἔχει δικαίωμα νὰ νέμῃται μόνον τὰς ὠφελείας αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ κατοικῇ ἐντὸς αὐτῆς. — Ὁμοίως, ὁ Α ἀφιερῶι οἰκίαν τινὰ εἰς τὸν διδάσκαλον τῆς δεῖνα σχολῆς, χωρὶς νὰ ὀρίσῃ ὅπως ἔχῃ οὗτος τὸ δικαίωμα τῆς ἐν αὐτῇ ἐνοικιάσεως. Ὁ διδάσκαλος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ νέμῃται μόνον τὰς προσόδους αὐτῆς.

Τοὺς ὅρους τῆς ἀφιερώσεως μηδὲ αὐτὸς ὁ ἀφιερωτὴς δικαιοῦται νὰ τροποποιήσῃ, ἐκτός, ἐὰν ἐπιφυλάξῃτο ἐκυτῷ τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὅπερ ἀπόλλυσιν ἅμα ὡς ἐκπληρώσῃ αὐτὸ, ἥτοι ἐὰν τροποποιήσῃ τοὺς ὅρους αὐτῆς, ἔστω καὶ ἐν ἐπιθαντίῳ ἀσθενείᾳ.

Ὁ ἀφιερωτὴς δύναται νὰ τροποποιήσῃ τοὺς περὶ κηδεμονίας τοῦ ἀφιερώματός του ὅρους, δικαστικῇ ἀποφάσει. — Π. χ. ὁ Α ἀφιερῶν τι καθίστησι κηδεμόνα ξένον τινα. Ἀκολουθῶς ὅμως, μεταμελούμενος, δύναται τροποποιῶν τὴν διάταξιν, δικαστικῇ ἀποφάσει, νὰ ὀρίσῃ κηδεμόνα ἓνα τῶν συγγενῶν του.

Ὁ ὅρος ἀφιερῶ «εἰς τὰ τέκνα μου» περιλαμβάνει :

1ον Τὰ τε τέκνα, τὰ κατὰ τὴν συγχρότησιν τῆς ἀφιερώσεως ὑπάρχοντα ὡς καὶ τὰ μετὰ ταῦτα γεννηθησόμενα τέκνα τοῦ ἀφιερωτοῦ.

2ον Καὶ τὸ ἐν μόνον τέκνον, ἐὰν δὲ ἔχῃ ἕτερα.

3ον Τοὺς ἐγγόνους, ἐὰν δὲν ἔχῃ τέκνα.

4ον Τὰ τε ἄρρενα καὶ τὰ θήλεα ἐξ ἴσου.

Ὁ ὅρος ἀφιερῶ «εἰς τὰ τέκνα τῶν τέκνων μου» περιλαμβάνει :

ἅπαντα τὰ τέκνα ἄνευ διακρίσεως φύλου τῶν τέκνων του, τοὺς ἐγγόνους καὶ ἐγγονὰς δηλ. αὐτοῦ.

Ὁ ὅρος ἀφιερῶ «εἰς τὰ τέκνα μου καὶ εἰς τὰ τέκνα τῶν τέκνων μου» σημαίνει ὅτι οἱ ἐγγόνοι συντρέχουσι μετὰ τῶν τέκνων ἐξ ἴσου ἐν τῇ νομῇ τοῦ ἀφιερώματος.

Εἰς τὸν ὅρον «ἀφιερῶ εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐκ τῶν τέκνων μου καὶ τῶν τέκνων τῶν τέκνων μου» δὲν περιλαμβάνεται ἡ θυγάτηρ ἢ ἡ ἐγγονή ἢ ἔχουσα πλούσιον σύζυγον, ἔστω καὶ ἂν αὕτη δὲν ἔχῃ ἰδίαν περιουσίαν. Ἐνῶ τούτωντιον ὁ υἱὸς ἢ ὁ ἐγγόνος, ὁ ἔχων μὲν πλουσίαν σύζυγον, μὴδὲν δ' αὐτὸς κεκτημένος, θεωρούμενος ὡς πτωχός, δύναται νὰ συμμετάσχη τῆς νομῆς τοῦ ἀφιερώματος.

Ὁ ὅρος ἀφιερῶ «εἰς τοὺς πλησιεστέρους συγγενεῖς μου» περιλαμβάνει τοὺς κατὰ γενεὰν πλησιεστέτους. οὐχὶ δὲ κατὰ τὴν κληρονομικὴν τάξιν, δηλ. προηγούμενοι οἱ κατιόντες, εἴτα οἱ ἀνιόντες καὶ εἴτα οἱ πλάγιοι.

Ὁ ὅρος ἀφιερῶ «εἰς τοὺς ἄρρενας ἀπογόνους μου» περιλαμβάνει καὶ τοὺς ἐκ θηλυγονίας ἄρρενας.

Ἐν τῇ ἀφιερώσει, καθ' ἣν ἀποδέχται ὀρίζονται τὰ τέκνα, οἱ ἐγγόνοι, οἱ συγγενεῖς ἢ ἐν γένει οἱ ἀπόγονοι, ἄνευ ῥητῆς ἐξαιρέσεως τοῦ ἀφιερωτοῦ, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψει ἡ διαφορὰ τῆς θρησκείας ἢ τῆς ὑπηκοότητος τῶν ἀποδεκτῶν. — Π. χ. ὁ Α μουσουλμάνος καὶ ὑπήκοος ὀθωμανὸς ἀφιεροῖ τι πρὸς τοὺς συγγενεῖς του χωρὶς νὰ κάμῃ διακρίσιν τινα τῆς θρησκείας ἢ τῆς ὑπηκοότητος αὐτῶν. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ καὶ οἱ μὴ Μουσουλμάνοι καὶ οἱ μὴ ὑπῆκοοι Ὀθωμανοὶ συγγενεῖς του γίνονται ἀποδέχται.

Ὁ ὅρος ἀφιερῶ «τὰς προσόδους τοῦ δεῖνα κτήματός μου εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς γείτονος πόλεως» περιλαμβάνει τοὺς πτωχοὺς τῆς γείτονος πόλεως τοῦ μέρους ἐνθα παράγονται αἱ πρόσοδοι, οὐχὶ δὲ τοῦ τόπου τῆς διχμονῆς του. — Π. χ. ὁ Α κατοικῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀφιεροῖ τὰς προσόδους τοῦ κτήματός του, ὅπερ κεῖται ἐν Σμύρνῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς γείτονος πόλεως, χωρὶς νὰ ὀρίσῃ τίνος τόπου, τοῦ τόπου τῆς διχμονῆς του, τῆς Κωνσταντινουπόλεως δηλ. ἢ τῆς Σμύρνης. Ἐπειδὴ δὲ τὸ κτῆμα κεῖται ἐν Σμύρνῃ καὶ αἱ πρόσοδοι αὐτοῦ ἀναφαίνονται ἐν αὐτῇ, ἔπεται ὅτι αὗται δεόν νὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τῆς γείτονος τῇ Σμύρνῃ πόλεως.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

ΠΕΡΙ ΑΦΙΕΙΩΜΑΤΩΝ

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α'.

Περὶ ἀγαθοιργῶν καθιδρυμάτων.

Τὰ πραγματικὰ ἀντικείμενα τῆς ἀφιερώσεως ἢ τὰ ἀφιερώματα, εἶναι, ὡς εἶδομεν, κτήματα ἀκίνητα μετὰ τῶν ἀκινήτων αὐτῶν παρακλυθημάτων ἢ ἀκίνητα κατ' ἔθιμον, ὡς ἔντα δ' ὠρισμένα ὅπως φέρωσι προσόδους χρησίμους εἰς πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἀφιερώσεως καλοῦνται κτήματα (ἀκαρατι μεφκούφ).

Τὰ ἀφιερωμένα κτήματα ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτῶν καλοῦνται ἀγαθοεργὰ καθιδρύματα (μουε σισατι χούριγιέ) ὅσα αὐτευσίως χρησιμοποιοῦμενα μηδεμίαν πρόσδον φέρουσι, περιλαμβανουσι δὲ πάντα τὰ ἱερὰ, θρησκευτικὰ, ἀγαθοεργὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα καὶ καταστήματα εἰς ἰατρικὰ, ναύτια ἢ προσευχητήρια (μεσέξιδ) κελλιχ, σκλήρας, ἱεροδιδασκαλικά (μεδρεσέ), ἀναγνωστήρια, βιβλιοθηκῆς, γυμνασια (φειτχχανέ), τραπεζαεῖα ἢ κοινεῖα (ἀμαράτ), νοσοκομεία, σωφρονιστήρια, φροντιστεῖα, γηροκομεία, ὀρφανοτροφεία, νεκροταφεῖα, πτωχοκομεία, ξενῶνες, κρήνας ἐξορυγμέναι, φρέατα, γεφύρας κτλ μετὰ τῶν τυχόν ἀκινήτων παρακλυθημάτων αὐτῶν(1).

Αἱ ἐν τοῖς ἀγαθοεργοῖς τούτοις καθιδρύμασι διαφορεῖ θέσεις ἢ ὑπηρεσίαι καλοῦνται λειτουργήματα (ἔζιχτι).

Τὰ ἀγαθοεργὰ ταῦτα καταστήματα ἢ χρησιμεύουσι πρὸς κοινὴν χρῆσιν ἀπάντων, πτωχῶν τε καὶ πλουσίων, εἰς τὰ ἱερὰ καὶ θρησκευτικὰ καθιδρύματα, αἱ βιβλιοθήκαι, οἱ ξενῶνες, αἱ κρήναι, τὰ φρέατα, αἱ γέφυραι, τὰ νεκροταφεῖα, ἢ ἀποκλειστικῶς χρησιμεύουσιν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, εἰς τὰ ἱεροδιδασκαλικά, τὰ τραπεζαεῖα, τὰ νοσο-

---

(1) Οἱ Ῥωμαῖοι ἐκάλουν ταῦτα εὐσεβεῖς αἰτίαι καὶ διέκρινον εἰς ἱερὰ, θρησκευτικὰ καὶ ὅσια.

καμείναι καὶ τὰ πηρόμοια, ἐξ ὧν, ἄνευ ῥητῆς δια ἀξίως τοῦ ἀφιερωτοῦ, ὅθεν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπωφελῶνται οἱ πλούσιοι.

Πρὸς σύστασιν καὶ ἀνέγερσιν ἀγχιθιεργοῦ καθιδρύματος ἀπαιτεῖται :

1ον Νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἐξחקριθῇ ἑάν ἡ σύστασις καὶ ἀνέγερσις αὐτοῦ εἶναι ἐπωφελής εἰς τὸν τόπον, ἐνῷ ἀνεγερθήσεται, ἑάν ὁ ἀφιερωτῆς εἶναι ἐκ τῶν εὐπορούντων καὶ ἑάν αἱ πρόσοδοι τῶν ἀφιερωμένων κτημάτων ἢ οἱ τόκοι τῶν χρημάτων ἐπαρκῶσιν οὐχὶ μόνον πρὸς συντήρησιν καὶ διατήρησιν τῶν πρὸς ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἀπαιτουμένων ὑπαλλήλων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἐκ διαλειμμάτων ἐπισκευὴν αὐτοῦ.

2ον Νὰ συνταχθῇ ἀφιερωτήριον συνωδᾷ τῷ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ νόμου διαγεγραμμένῳ τύπῳ.

3ον Νὰ ἐκδοθῇ Αὐτοκράτορικὸν διάταγμα, ἐπιτρέπον τὴν ἀνέγερσιν καὶ διατάξασιν τὸν διορισμὸν τῶν ἀναγκαίων ὑπαλλήλων, τηρουμένων τῶν περὶ φορολογίας καὶ στρατολογίας διατάξεων.

Ἐάν τὸ οὕτως ἰδρυθησόμενον εἶναι ναὸς καὶ ζητεῖται ἡ ἄδεια ἀνεγέρσεως ἔμβωνος δι' ἱεροκλήρυκα, ἀπαιτεῖται νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἐξחקριθῇ ὅτι εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἢ εἰς τὰ πέριξ, ὅθεν ὑπάρχει ναὸς, ἔνθα τελεῖται ἡ προσευχὴ τῆς Παρχσκειυῆς καὶ τῶν ὁῶν μεγάλων ἑορτῶν τοῦ Βαῖραμίου ἥτοι τοῦ Ἡδῆ Ἰδχά (κουρπὰν Βαῖραμίου) καὶ Ἡδῆ Φετέρ (σεκέρ Βαῖραμίου) καὶ ὅτι τὸ χωρίον εἶναι πολυάριθμον καὶ καλῶς κατωκημένον, καθόσον, ἐν ἐνκντίξ περιπτώσει δὲν ἐπιτρέπεται ἡ σύστασις ἔμβωνος. Ὁ δὲ διορισθησόμενος ἱεροκλήρυξ δεόν νὰ ἔχῃ ὑπερβῇ τὰ στρατεύσιμα ἔτη καὶ ἐξεταζόμενος ὑπὸ τοῦ ἱεροδικαστοῦ (Καδῆ ἢ Ναίπη) ἐν τῷ δικαστικῷ συμβουλίῳ παρόντος τοῦ ἁρμοδίου ὑπαλλήλου τοῦ Ἐφκαφίου, ν' ἀποδειχθῇ γνώστης τοῦ Κορχνίου.

Εἰς τὰ φιλικήρωπικά καταστήματα προτιμῶνται οἱ πτωχοὶ συγγενεῖς καὶ ἀπόγονοι τοῦ ἀφιερωτοῦ, ἀνεξαρτήτως θρησκευματος καὶ ἐθνικότητος, ἄνευ ῥητῆς ἐξαίρεσεως τοῦ ἀφιερωτοῦ.

Ἡ ἀφιέρωσις πρὸς σύστασιν ἀγχιθιεργοῦ καθιδρύματος ὑπὲρ τῶν πλουσίων ἀποκλειστικῶς ἀτνεῖ, καθόσον ὁ σκοπὸς τῆς ἀφιέρωσεως εἶναι ἡ εὐποιία, ἥτις δεόν νὰ γίνηται μόνον πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ λειτουργημάτων.

Εἰς τὰ λειτουργήματα, εἰα αἱ διάφοροι θέσεις ἐν ταῖς ἀγαθοεργαῖς κατὰστάμασιν, ὡς ἡ θέσις τοῦ ἱερέως, τοῦ ἱεροδιδασκαλέως, τοῦ ἱεροκλήρου, δηλ. διορίζονται οἱ ἔχοντες τὰ καταλληλὰ προσόντα πρὸς εὐδόκιμον ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας, εἰς τὴν διορίζονται, ἄλλως παύονται καὶ ἀντικαθίστανται δι' ἱκανῶν προσώπων.

Τὰ λειτουργήματα, ἅτινά εἰσιν ὠρισμένα πρὸς τι τάγμα ἢ ἀξίαν φότητα ἢ κλῆρον δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀνατίθενται εἰς πρόσωπα ἀνήκοντα εἰς ἕτερον τάγμα ἢ κλῆρον. — Π. χ. ἡ θέσις τοῦ ἱερέως τεμένους τινος, ἣτις προῶρισται ὑπὸ τοῦ ἀφιερωτοῦ εἰς τὸν κλῆρον τοῦ Χανιφικοῦ δόγματος δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀνατεθῇ εἰς κληρικὸν τοῦ Σαφεικοῦ δόγματος. — Ἐπίσης, ἡ θέσις τοῦ ἡγουμένου μοναστηρίου τινος, ἣτις ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ ἀφιερωτοῦ εἰς τὸν ἀρχηγόν (Σείχην) τοῦ τάγματος Σαζλῆ δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν Σείχην ἐτέρου τάγματος.

Ἀποθανόντος τοῦ μισθοφόρου τοῦ ὠρισθέντος ὑπὸ τοῦ ἀφιερωτοῦ εἰς τι λειτουργήμα διορίζεται ὁ ἐνήλικος αὐτοῦ υἱός, ἐὰν κέκτηται τὰ καταλληλὰ πρὸς τοῦτο προσόντα.

Ἄλλ' ἐὰν ἀποδειχθῇ δικαστικῶς καὶ κατ' ἀντιμωλίαν ἢ ἀνικανότης τοῦ υἱοῦ, διορίζεται ἕτερος φέρων τὰ καταλληλὰ προσόντα. Ὡστε ὁ υἱός τοῦ μισθοφόρου λειτουργημάτων τινος δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ νὰ διορισθῇ ἀντὶ τοῦ ἀποβιώσαντος πατρὸς του, μόνον διότι εἶναι υἱός του, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἱκανότης προσήκουσα πρὸς διαδοχὴν αὐτοῦ εἰς τὸ λειτουργήμα τοῦτο.

Τὸ λειτουργήμα δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἐκποιήσεως ἥτοι μεταβιβάζεται ὑπὸ τοῦ δικαιοῦχου μισθοφόρου, δικαστικῇ ἀποφάσει, εἰς τρίτον, οὗ ἡ ἱκανότης εἶναι ἀποδεδειγμένη ἄλλως ἢ μεταβίβασις ἀτονεῖ.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ συνένωσις ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ δύο λειτουργημάτων, ὧν ἡ ὑπηρεσία γίνεται κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. Ὁ

εἰς τοιαῦτα λειτουργήματα διοριζόμενος ὀφείλει νὰ παραιτηθῇ τοῦ ἐνός.

Ὁ δικαστής δὲν δύναται νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὸν διορισμὸν ἢ τὴν παῦσιν μισθοφόρων λειτουργημάτων, ἐὰν ὑπάρχῃ διάταξις ῥητὴ τοῦ ἀφιερωτοῦ ἀναθέτοντος τὸν διορισμὸν καὶ τὴν παῦσιν αὐτῶν εἰς τὴν κηδεμόνα.

Ἐξαίρουνται αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ὁ κηδεμὼν διώρισεν ἀνίκανον ἢ ἄνευ νομίμου λόγου ἔπαυσέ τινα τοῦ λειτουργήματος, καθ' ἃς ὁ δικαστής ἔχει δικαίωμα ἐπεμβάσεως ἐξ ἐπαγγέλματος.

Ὁ διορισμὸς εἰς λειτουργήματα μισθοφόρου, πρὸ τῆς παύσεως τοῦ κατέχοντος αὐτὸ, ἀτονεῖ.

Ὁ μισθοφόρος λειτουργήματος δύναται νὰ διορίσῃ ὡς ἀντιπρόσωπόν του, ἀδείᾳ δικαστικῇ, τρίτον, ἱκανὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τοῦ λειτουργήματος.

Ἐὰν ὅμως ὑπάρχῃ διάταξις τοῦ ἀφιερωτοῦ περὶ τῆς αὐτοπροσώπου ὑπηρεσίας τοῦ μισθοφόρου, δὲν ἐπιτρέπεται ὁ διορισμὸς ἀντιπροσώπου, ἐνὸς δὲν ἀποδειχθῇ δικαστικῶς δεδικαιολογημένη τις αἰτία.

Ὁ μισθοφόρος δικαιοῦται εἰς παραλαβὴν τῶν παροχῶν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς δι' ἀντιπροσώπου προσκηκόντως ὁρισθέντος γινομένης ὑπηρεσίας.

Οἱ μισθοφόροι ἀφιερωμένων λειτουργημάτων παύονται ἐὰν ἄνευ νομίμου αἰτίας ἐγκαταλείψωσιν ἢ παραμελήσωσι τὰ καθήκοντα τοῦ λειτουργήματος τῶν.

Ὁ μισθοφόρος λειτουργήματος ὁ ἐπὶ τρεῖς κατὰ συνέχειαν μῆνας ἀπουδήσας μακρὰν, ἀφῆσας δὲ τὴν ὑπηρεσίαν του σχολάζουσιν δὲν παύεται ἐὰν ἡ ἀπουσία του ἐγένετο πρὸς ἐκπλήρωσιν ἱεροῦ καθήκοντος, εἴην ἢ εἰς τοὺς ἁγίους τόπους προσκύνησις, ἢ ἐπ' ἀνδρός εἰς τὴν πατρίδα πρὸς ἐπίσκεψιν συγγενῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ παροχῶν.

Αἱ παροχαὶ, εἴτε τὰ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀφιερωτοῦ διατιθε-

μένα ἐκ τῶν προσόδων τοῦ ἀφιερώματος, εἴτε εἰς χρήματα, εἴτε εἰς εἶδη εἰς πρόσωπα ὠρισμένα, εἶναι δύο εἰδῶν.

1ον Αἱ διδόμεναι ἀπέναντι καταβαλλομένης ὑπηρεσίας, αἵτινες ὑπάγονται εἰς τὴν τάξιν τῶν μισθῶν ἢ ἐπιχορηγήσεων.

2ον Αἱ διδόμεναι ἄνευ καταβολῆς ὑπηρεσίας καὶ ὑπάγονται εἰς τὴν τάξιν τῶν φιλοδωρημάτων ἢ προσφορῶν, ἐὰν χορηγῶνται εἰς πλουσίους, εἰς τὴν τάξιν δὲ τῶν ἐλεῶν, ἐὰν χορηγῶνται εἰς πτωχοὺς.

Αἱ παροχαὶ τοῦ πρώτου εἶδους, οἱ μισθοὶ δηλ. χορηγοῦνται ἀναλόγως τοῦ χρόνου τῆς καταβολῆς τῆς ἐργασίας. Ἀλλαις λέξεσιν, ὁ μισθοφόρος δὲν δικαιῶται ν' ἀπαιτήσῃ παροχὴν διὰ τὸν χρόνον, καθ' ὃν, ἕνεκα νομίμου αἰτίας, δὲν ἐργάσθη. — Οὕτως ὁ Α ὑπηρετῶν εἷς τινα θέσιν ἐπὶ τινα ἔτη λαμβάνει τὴν ὠρισμένην παροχὴν.

Ἀλλὰ μετὰ τινα ἔτη παρουσιάζεται ὁ Β ἰσχυριζόμενος ὅτι ἡ θέσις αὕτη ἀνῆκεν αὐτῷ ἐξ ὀρισμοῦ τοῦ ἀφιερωτοῦ καὶ ἀποδεικνύει τὴν ἐνστάσιν του. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν δικαιῶται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν παροχῶν, ὥς ἔλαβεν ὁ Α, καθόσον δὲν κατέβαλεν ἐργασίαν.

Αἱ παροχαὶ ἐν γένει ἐκάστου ἔτους καταβάλλονται ἐκ τῶν προσόδων τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Δὲν ἐπιτρέπεται δηλονότι ἐκ τῶν προσόδων ἐνὸς ἔτους νὰ καταβάλλωνται παροχαὶ ἢ καθυστερούμενα αὐτῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐκτὸς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἀφιερωτοῦ.

Κατὰ συνέπειαν ὁ κηδεμὼν τοῦ ἀφιερώματος, ὅστις καταβάλλῃ καθυστερούμενα διὰ τῶν προσόδων τοῦ ἐπομένου ἔτους, ἔστω καὶ ἂν αὐταὶ ᾔσαν μεγάλαι, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν καὶ δικαιῶται, ἐὰν ἐξοφλήσῃ τοιαῦτα καθυστερούμενα, νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν καταβληθέντων παρὰ τοῦ μισθοφόρου.

Αἱ παροχαὶ καταβάλλονται διὰ τοῦ αὐτοῦ εἶδους δι' οὗ εἰσπράττονται αἱ πρόσδοσι.

Ὁ κηδεμὼν ὅστις λαμβάνει τὴν ὀθωμανικὴν λίραν πρὸς γρ. 105 δὲν δικαιῶται νὰ πληρώσῃ τὰς παροχὰς τῶν μισθοφόρων πρὸς 110, μηδὲ οἱ μισθοφόροι δικαιῶνται ν' ἀπαιτήσωσι τὴν ὀθωμ. λίραν πρὸς γρ. 100, ἐνῷ ὁ κηδεμὼν ἔλαβεν αὐτὴν πρὸς γρ. 105.

Τοῦ τόκου ἀφιερωμένων χρημάτων ὄντος ὠρισμένου εἰς παροχάς, ὁ κηδεμὼν δὲν δικαιῶται νὰ καταβάλλῃ ταύτας ἐκ τοῦ κεφαλαίου, ἐν ἡ περιπτώσει δὲν ἀρκοῦσιν οὗτοι. Ἀλλως, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίω-

σιν, καθόσον, πᾶσα παράθεσις διατάξεως τοῦ ἀφιερωτοῦ ἐπιφέρει εὐθύνας προσωπικὰς εἰς τὸν κηδεμόνα.

Ὅταν αἱ πρόσοδοι τοῦ ἀφιερώματος ἐλκυστῶνται, ὁ κηδεμὼν, δικαστικῇ ἀποφάσει, δύναται νὰ κάμῃ οἰκονομίαν ὡς πρὸς τὰς παραχὰς, κατὰργῶν τὰς ἡττον σπουδαίας καὶ δικτηρῶν τὰς μάλλον ἐπειγούσας, μέχρις ὅτου αἱ πρόσοδοι τοῦ ἀφιερώματος ἀυξηθῶσιν εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ ᾖ δυνατὴ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν διατάξεων τοῦ ἀφιερωτοῦ. — Π. χ. ὁ Α καθορίζει τὰς πρόσόδους τῶν κτημάτων του εἰς μισθοδοσίαν πέντε διδασκάλων σχολῆς τιος. Ἀλλὰ τῶν προσόδων μὴ ἀρκουσῶν, ὁ κηδεμὼν δικαστικῇ γνώμῃ, καταργεῖ τὴν ἢ τρεῖς διδασκαλικὰς τάξεις, δικτηρῶν τὰς λοιπὰς μέχρις αὐξήσεως τῶν προσόδων.

Ὅταν ἡ ὠρισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀφιερωτοῦ παροχὴ εἶναι τόσῃ εὐτελής, ὥστε δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ μισθοφόρου αὐτῆς, ὁ κηδεμὼν δικαστικῇ ἀποφάσει, ἐκκαλεῖται ν' αὐξήσῃ αὐτήν, ἐὰν αἱ πρόσοδοι τοῦ ἀφιερώματος ἐπιτρέπωσι καὶ ἐὰν δὲν εὐρίσκηται ὑπότροφος ἱκανὸς νὰ καθέξῃ τὴν ὑποτροφίαν διὰ τῆς ὀρισμένης παροχῆς.

Αἱ παροχαὶ καταβάλλονται οὐχὶ μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς παύσεως τοῦ μισθοφόρου, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἀνακινωθῇ αὕτη τῇ ὑποτρόφῳ.

Ἐκ τοῦ περισσεύματος τῶν προσόδων, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς ἀποδέκτας συγγενεῖς τοῦ ἀφιερώματος, κρατεῖται μέρος ἀνάλογον δι' ἐνδεχομένης ἐπισκευᾶς τοῦ ἀφιερώματος. — Π. χ. ὁ Α ἀφιερῶν κτήματά τινα, ὀρίζων ὅπως, ἀφαιρουμένων τῶν ἐξόδων, τὸ περισσεύμα τῶν προσόδων διδεται εἰς τὰ τέκνα του. Ὁ κηδεμὼν τοῦ ἀφιερώματος, κρατῶν μέρος δι' ἐνδεχομένης ἐπισκευᾶς, παραδίδει τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὰ τέκνα. Ἀλλὰ ταῦτα ἐνίστανται ζητούντα τὸ ὅλον περισσεύμα, λόγῳ ὅτι τὰ κτήματα δὲν χρήζουσιν ἐπισκευῆς, ὁ κηδεμὼν βοηθεῖται, καθόσον ὀφείλει νὰ προνοῇ ὑπὲρ τοῦ ἀφιερώματος, κρατῶν πάντοτε μέρος τοῦ περισσεύματος δι' ἐνδεχομένης ἀνάγκης.

Ἡ ἐποχὴ τῆς ὠριμάνσεως τῶν προϊόντων λογίζεται, ὡς πρώτη τοῦ ἔτους τῶν προσόδων τῶν ἀφιερωμάτων, ἃτινα ἔχουσι τριαύτην ἀπαξ τοῦ ἔτους. — Π. χ. ἀγροῦ ἀφιερωμένου διδοντας πρόσοδον ἀπαξ τοῦ ἔτους, ἡ πρώτη τοῦ ἔτους τῶν προσόδων του ἄρχεται ἀπὸ τῆν ἐποχὴν τῆς ὠριμάνσεως τῶν γεννημάτων του. — Ἐνῶ ἡ πρώτη τοῦ

ἔτους τῶν προσόδων οἰκίας, ἐργαστηρίου, ἔρχεται ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐνσικιάσεως αὐτοῦ.

Ἐπὶ προσόδων, αἵτινές εἰσιν ἀφιερωμέναι εἰς τὰ τέκνα ἢ τοὺς ἐγγόνους ἢ τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀφιερωτοῦ, ἐκεῖνοι δικαιῶνται εἰς τὰς προσόδους ἔτους τινος, οἵτινες ἐγεννήθησαν κατὰ τὴν πρώτην ἑξαμηνίαν τοῦ ἔτους τῶν προσόδων, οὐχὶ δὲ εἰ κατὰ τὴν δευτέραν ἑξαμηνίαν. — Π. χ. τὰ προϊόντα ἀγροῦ ἀφιερωμένου, οὗ αἱ πρόσδοι εἰσι καθωρισμέναι εἰς τὰ τέκνα τοῦ ἀφιερωτοῦ παράγονται τὴν 1ην Μαρτίου. Μόνον τὰ τέκνα τὰ γεννώμενα ἐντὸς τῆς πρώτης ἑξαμηνίας ἦτοι ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου μέχρι τέλους Αὐγούστου, δικαιῶνται νὰ λάβωσι τὰς προσόδους τοῦ ἔτους ἐκείνου, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ γεννώμενα μετὰ τὸν Αὐγούστον.

Ἐπὶ προσόδων ἀφιερωμένων αἵτινές εἰσι καθιερωμέναι εἰς τοὺς πτωχοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀφιερωτοῦ, εἰκοικίονται μόνον εἰ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραγωγῆς τῶν προσόδων ὄντες πτωχοί. — Π. χ. αἱ πρόσδοι ἀγροῦ ἀφιερωμένου, οὗ τὰ προϊόντα παράγονται τὸν Μάρτιον διανεμῶνται μόνον εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν συγγενῶν, οἵτινές εἰσι τοιοῦτοι κατὰ τὸν Μάρτιον, οὐχὶ δὲ εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα πτωχεύσαντας ἢ τοὺς πρὸ τοῦ Μαρτίου πτωχοὺς ὄντας, τὸν δὲ Μάρτιον πλουτίσαντας.

Ὅταν αἱ οὕτως ὀρισμέναι πρόσδοι ἀδιατίμητοι οὔσαι ἐπὶ τινὰ ἔτη, πρόκειται νὰ διανεμηθῶσι, μόνον ἐκεῖνοι οἵτινές εἰσι πτωχοὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διανομῆς δικαιῶνται νὰ λάβωσιν αὐτάς, ἀδιάφορον ἂν ἦσαν πτωχοὶ ἢ πλούσιοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραγωγῆς τῶν προσόδων.

ΚΕΦΑΛΛΙΟΝ Δ'.

Περὶ προσοδοφόρων ἀφιερωμάτων.

Πάντα τὰ ἀφιερωμένα κτήματα, ἅτινα φέρουσι πρόσδοον τινα, χρησιμεύουσιν πρὸς συντήρησιν καὶ διατήρησιν τῶν ἀγθοεργῶν καταστημάτων ἢ πρὸς ἐξυπηρέτησιν θεαρέστου τινος σκοποῦ καλοῦνται προσοδοφόρα (μουστεγιλάτ), περιλαμβάνοντα γαῖας, οἰκίας, ἐργαστήρια, μύλους, ἀμπελῶνας, κήπους, ἐπαύλεις, χρήματα καὶ τὰ τυχόν κινητὰ αὐτῶν παρακολουθήματα.

Τὰ προσοδοφόρα ταῦτα κτήματα διακρίνονται εἰς τέσσαρας τάξεις :

1ον Εἰς ἐπίστεγα (μουσεκαφάτ), ἅτινα εἰσιν ὅσα ἔχουσιν ὀροφὴν, οἶον οἰκίαι, ἐργαστήρια καὶ ἐν γένει πᾶν κτίριον καὶ πᾶσα οἰκοδομή ὡς καὶ πᾶν οἰκόπεδον, προσωρισμένον δηλ. ὅπως ἐπ' αὐτοῦ εὐρίσκηται οἰκοδομή.

2ον Εἰς γαῖας (ἄραζή), περιλαμβανούσας μόνον τὰς γεωργισίμους γαῖας οἶον ἀγρούς, θερινὰς καὶ χειμερινὰς βοσκὰς καὶ τὰ παρόμοια.

3ον Εἰς ἐγκτήματα (γκεδικὰτ) (1) ἥτοι ἐργαλεῖα, χρήσιμα καὶ ἐπιτήδεια εἰς τινὰ τέχνην ἢ ἐπάγγελμα προσηρμοσμένα ἰσχυρῶς καὶ ἀδικοσπαστως ἐπὶ τινος κτίριου οἶον μηχαναὶ, θυρίδες πρὸς ἐναπόθεσιν ἐμπορευμάτων καὶ τὰ παρόμοια.

1ον Εἰς προσοδοφόρα (μουστεζγελάτ), ἥτοι κήπους, δενδρῶνας, ἀμπελῶνας κτλ. μὴ ἔχοντα οἰκοδομήν τινὰ ἐπ' αὐτῶν κατὰ συνέπειαν, ἄστεγα καὶ μὴ ὑπαγόμενα εἰς τὰς ἀνωτέρω τρεῖς τάξεις.

Τὰ προσοδοφόρα ἀφιερώματα, ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς χρησιμοποήσεως αὐτῶν ἥτοι τῆς προσπορίσεως ἐξ αὐτῶν προσόδων, διαίρονται :

Α'.) Εἰς ἐμισθούμενα ἐπὶ ἐνὶ μόνῳ μισθώματι καὶ καλοῦνται μονοτελῆ ἀφιερωμένα κτήματα (ιτζαρέϊ βαχιδελοῦ ἀκαράτι μεθ-κουφέ).

Β'.) Εἰς μισθούμενα ἐπὶ διπλῷ μισθώματι καὶ καλοῦνται διτελῆ ἀφιερωμένα κτήματα (ιτζαρετέιν λοῦ ἀκαράτι μεθκουφε).

Γ'.) Εἰς ἐμισθούμενα ἐπὶ ἀποκεκομμένῳ μισθώματι καὶ καλοῦνται κατ' ἀποκοπὴν ἀφιερωμένα κτήματα (μουκατταλοῦ ἀκαράτι μεθκουφέ).

Τὰ ἀφιερωμένα, ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν αὐτῶν, ὑπαγόμενα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἀφιερωμάτων (ἐφκάφ Νκζαρετί) διαίρονται εἰς τρεῖς κατηγορίας :

1ον Εἰς τὰ κατὰληφθέντα ἀφιερώματα (ἐφκαφι μαζπονιέ) ἅτινα διοικοῦνται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἀφιερωμάτων καὶ ἅτινα εἰσὶ :

---

(1) Γκεδίκ εἶναι λέξις τουρκικὴ ἢ σημαίνουσα ὀπήν, ῥῆγμα κατὰ τινος. Καθ' ἡμῶς εἶναι παρὰφθορὰ τῆς λέξεως ἐγκτήμα ἢ ἐγκτισίς.

α') Τὰ βασιλικά, τὰ ὑπὸ τῶν Σουλτάνων καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῶν συσταθέντα, ὧν ἡ κηδεμονία, ἀνήκουσα τῷ κατὰ καιρὸν Σουλτάνῳ ἀνατίθεται τῷ κατὰ καιρὸν Ὑπουργῷ τοῦ Ἐφκαφίου.

β') Τὰ ἰδιωτικὰ, τὰ ὑπὸ ἰδιωτῶν συσταθέντα, ὧν ἐξέλιπον οἱ συγγενεῖς αὐτῶν ἀποδέχεται καὶ ἅτινα περιῆλθον οὕτως εἰς τὸ νομικὸν πρόσωπον τῶν πτωχῶν.

γ') Τὰ ἰδιωτικὰ ἐκείνα ὧν τὴν κηδεμονίαν ἀνέλαβεν ἡ κυβέρνησις, ταῖς αἰσὰς μισθοδοσίαν τοῖς ἐξ ὀρισμοῦ κηδεμόσι. Ἡ τοιαύτη κατάληψις αὐτῶν, δὲν θεωρεῖται συνάδουσα τῷ ἱερῷ νόμῳ κατὰ τὸν Ὁμέρ Χιλμῆ Ἐφέντην.

Ὡς εἰς προσηρημένα ἀφιερῶματα (ἐφκαφι μουλχακί), ἅτινα, διοικοῦνται μὲν ὑπὸ τῶν ὀρισμένων κηδεμόνων τῶν, ὑπάγοντα ὅμως ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τοῦ Ἐφκαφίου.

Ἡ κηδεμονία τούτων καθορισμένη οὖσα ὑπὸ τοῦ ἀφιερωτοῦ εἰς δημοσίας θέσεις, οἷον εἰς τὸν κατὰ καιρὸν Πρωθυπουργόν, τὸν Σεῖχ-ουλισχάμη, τὸν Ἀρχιευνούχον, τοὺς δύο ἀνωτέρους ἱεροδικαστάς (Κεζασκέρ), τὸν μέγαν Ῥητρολόγον, τοὺς ἱεροδικαστάς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ ὑπουργείου τοῦ Ἐφκαφίου, ἀνετίθη εἰς τὸν ὑπουργὸν τοῦ Ἐφκαφίου, τοῦ κατὰ καιρὸν ὑπαλλήλου τῶν θέσεων τούτων διορίζοντος πληρεξούσιον αὐτοῦ τὸν ὑπουργὸν τοῦτον, καθόσον ἄλλως ἡ κηδεμονία τοῦ ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν ἀφιερωμάτων τούτων θεωρεῖται ἄκυρος.

Ὡς εἰς τὰ ἐξαιρετικὰ ἀφιερῶματα (μουςτεσνέ Ἐφκαφ) ἅτινα ἰδιωτικὰ ὅλως ὄντα διοικοῦνται ὑπὸ τῶν ὀρισμένων κηδεμόνων αὐτῶν, τοῦ ὑπουργείου τοῦ Ἐφκαφίου μηδὲν ἀναμιγνυμένου εἰς τὴν διοίκησιν καὶ διεύθυνσιν αὐτῶν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ ἀφιερωμένων γαιῶν.

Γαῖαι καλοῦνται κυρίως τὰ χωράφια, οἱ λειμῶνες, τὰ χειμάρδια (χειμερινὰ βοσκαί), τὰ θέρετρα (θερινὰ βοσκαί), οἱ δασώδεις τόποι, καὶ ἐν γένει αἱ καλλιεργήσιμοι γαῖαι.

Αἱ ἀφιερωμέναι γαῖαι εἶναι δύο εἰδῶν :

1ον Αί κυρίως αφιερωμένοι γαῖαι (ἀραζίῃ μεφκουφέϊ σαχη-
χέ)· καὶ

2ον Αί καταχρηστικῶς αφιερωμένοι γαῖαι (ἀραζίῃ μεφκουφέϊ
γάϊρ σαχηχέ), αἵτινες καλοῦνται καὶ εἰδικεύματα (ταχσιτάτ) ἢ
εἰδικὰ αφιερωμένοι γαῖαι (ταχσιτάτ καπιλινδέν ἀραζίῃ μεφκουφέ).

Κυρίως αφιερωμένοι γαῖαι εἶναι αἱ ἰδιωτικὰ ἐκεῖναι γαῖαι, αἵ-
τινες νομίμως αφιερώθησαν παρὰ τῶν ἰδιωτῶν κυρίων.

Ἰδιωτικὰ δὲ γαῖαι εἰσὶ :

α') Αἱ δεκατιζόμεναι γαῖαι (ἀραζίῃ οὔσσυριέ), αἱ γαῖαι δηλο-
νότε ἐκεῖναι, αἵτινες κατὰ τὴν ἄλωσιν πόλεως τινος διενέμοντο ὡς
λάφυρα πολέμου εἰς τοὺς μουσουλμάνους κατακτητὰς καθὼς καὶ
ἐκεῖναι, αἵτινες ἀφίεντο εἰς τοὺς πρώην κυρίους αὐτῶν, οἵτινες ἡσπά-
ζοντο τὸν Ἰσλαμισμόν. Ἐκαλοῦντο δὲ οὕτω διότι ὑπεβάλλοντο
μόνον εἰς δέκατον ἐπὶ τῶν προϊόντων αὐτῶν.

β') Αἱ φορολογούμεναι γαῖαι (ἀραζίῃ χαράτζιέ), αἱ γαῖαι δη-
λονότε ἐκεῖναι, αἵτινες παρὰ διδομένης πόλεως τινος εἰρηνικῶς ἢ ἐπὶ
συνθήκῃ ἀφίεντο εἰς τοὺς πρώην μὴ μουσουλμάνους κατοίκους
αὐτῶν. Ἐκαλοῦντο δὲ οὕτω, διότι ὑπεβάλλοντο εἰς ἑγγεῖον φόρον
(χαράτζι(1) καλούμενον.

Αἱ δεκατιζόμεναι καὶ φορολογούμεναι γαῖαι κατ' οὐδὲν διαφέ-
ρουν ἀλλήλων ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τῆς προσωπομίας αὐτῶν διατη-
ρηθείσης ἀπλῶς μόνον πρὸς διάκρισιν τῆς θρησκευτικῆς ιδιότητος τῶν
κυρίων αὐτῶν.

γ') Αἱ χέρσοι ἢ νεκραὶ γαῖαι (2) (ἀραζέϊ μέφτ), αἱ γαῖαι δη-

---

(1) Ἡ λέξις «χαράτζ» προϊόντος τοῦ χρόνου περιῆλθε καὶ εἰς τὴν σημα-
σίαν τοῦ κεφαλικοῦ ἢ προσωπικοῦ φόρου, καλούμε-ου (δζεζιέ), τῆς λέξεως
δζεζιέ περιελθούσης εἰς ἀχρησίαν.

(2) Ὡς νεκρὰ γαῖαι θεωροῦνται κατὰ τὸ ἄρθρον 103 τοῦ περὶ γαιῶν νό-
μου, αἱ κενὰ καὶ ἀκαλλιέργητοι τοποθεσίαι οἷον ὄρειναι, πετρώδεις, δασώ-
δεις καὶ βοσκήσιμοι τόποι, ἐν οἷς φέυεται καὶ χόρτος, αἵτινες μὴ κατεχόμεναι
παρ' οὐδενὸς διὰ τίτλου οὐδ' ἀφεισθῆσαι ἔκπληαι εἰς τοὺς κατοίκους κωμοπό-
λεων ἢ χωρίων ἀπέχουσι τῶν κωμοπόλεων ἢ χωρίων τοσοῦτον ὥστε νὰ μὴ
ἀκούηται ἀνθρωπίνῃ φωνῇ ἀπὸ τὰ ἄκρα τῶν κατοικουμένων τόπων.

λονότι ἐκείναι, αἵτινες, ἀνήκουσαι τῷ δημοσίῳ, βασιλικῇ ἀδείᾳ ἐκ-
χερσοῦμεναι καὶ καλλιεργούμεναι παρ' ἰδιωτῶν, περιείρχοντο οὕτως εἰς
τὴν κυριότητα αὐτῶν, γενόμεναι ἰδιωτικαὶ κατὰ τὴν προφητικὴν
ῥῆσιν «αἱ χέρσοι γαῖαι τῷ καλλιεργητῇ».

δ') Αἱ δημόσιαι γαῖαι (ἀραζέει ἐμριγιέ), αἱ γαῖαι δηλονότι ἐκεῖ-
ναι, ἅστινες ἡ Κυβέρνησις, ἐπώλει τελείως εἰς ἰδιώτας καὶ οὕτω
καθίσταντο ἰδιωτικαί.

Ἄλλ' ἡ πώλησις δημοσίων γαιῶν ἔλα θεωρῆται τελεία καὶ
ἰσχυρά, ἀπαιτεῖται νὰ συνυπάρχωσι τρεῖς συστατικὰ στοιχεῖα :

1ον Νὰ πωληθῶσιν ἐν τῇ πραγματικῇ αὐτῶν ἀξίᾳ.

2ον Νὰ καταβληθῇ τὸ τίμημα.

3ον Τὸ Κράτος νὰ εὐρίσκηται εἰς οικονομικὰς δυσχερείας. Ἐὰν
ὁ εὐπορῇ, ἡ πώλησις δεόν νὰ γίνῃ εἰς διπλάσιον τῆς πραγματικῆς
ἀξίας.

4ον Νὰ μὴ προσβάλληται τὸ δημοσίον συμφέρον, ὡς ἡ πώλη-
σις ὁδῶν, πλατειῶν καὶ παρομοίων τόπων, χρησιμευόντων πρὸς
κοινὴν χρῆσιν.

Κατ' ἀκολουθίαν, μὴ ὑπάρχοντος ἐνὸς τῶν ἀνωτέρω συστατι-
κῶν στοιχείων, ἡ πώλησις αὐτῶν ἀτονεῖ.

Αὐτοκρατορικὸν δὲ διατάγμα περὶ ἰδιωτικοποιήσεως γαιῶν δημο-
σίων δὲν ἀποτελεῖ ἔγκυρον ἀπόδειξιν περὶ τῆς τοιχύτης αὐτῶν ἰδιό-
τητος, ἐνόσω ὑπάρχει πλημμέλειά τις ἐν τῇ πωλήσει αὐτῶν.

Καταχρηστικαὶ ἀφιερωμέναι γαῖαι ἢ εἰδικεύματα (ταχισατ)
εἶναι :

1ον Αἱ δημόσιαι ἐκεῖναι γαῖαι, αἵτινες καθιερώθησαν ὑπὸ τῶν
Σουλτάνων ὑπὲρ τινος νομικοῦ προσώπου τοῦ δημοσίου, εὐαγοῦς ἢ
φιλανθρωπικοῦ καθιδρύματος.

2ον Αἱ δημόσιαι ἐκεῖναι γαῖαι αἵτινες ἀγορασθεῖσαι πλημμε-
λῶς παρ' ἰδιωτῶν, ἀφιερώθησαν, δυνάμει Αὐτοκρατορικοῦ διατάγ-
ματος ἐκδοθέντος καλῇ ἡ πίστει, ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν κυρίων τῶν
ὑπὲρ τινος νομικοῦ προσώπου τοῦ δημοσίου.

Καλῇ τῇ πίστει λέγοντες ἐννοοῦμεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ᾗ γνωστὸν
ὅτι ὁ ἀφιερωτῆς εἶχεν ἀγοράσει πρότερον αὐτὰς παρὰ τῆς Κυβερ-
νήσεως.

3ον Αἱ δημόσιαι ἐκεῖναι γαῖαι αἵτινες ἀγορασθεῖσαι ὑπὸ ἰδιω-

τῶν παρὰ τοῦ δημοσίου καὶ γινόμεναι οὕτως ἰδιωτικαί, ἀφιερώθησαν ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν κυρίων των ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἀδιάφορον ἔαν ᾖναι γνωστὴ ἢ ἀγνοῖα αὕτη ἢ ἔαν ἐγένετο ἢ πώλησις αὐτῶν τελείως ἢ πλημμελῶς.

4ον Αἱ δεκατιζόμεναι ἢ φορολογούμεναι γαῖαι, αἵτινες ἰδιωτικαὶ εἶναι κατέχοντα παρ' ἰδιωτῶν, καὶ ὧν τὴν δεκάτην ἢ τὸν ἔγγειον φόρον καὶ λοιπὰ τέλη ἀνήκοντα τῷ δημοσίῳ, ὁ ἀναξ καθιέρωσεν ὑπὲρ τινος νομικοῦ προσώπου τοῦ δημοσίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Περὶ ἀφιερωμένων ἐγκτημάτων

Τὰ ἀφιερωμένα ἐγκτήματα (γκεδικάτι μεφκουφέ) εἶναι δύο εἰδῶν :

1ον Τὰ κανονικὰ ἀφιερωμένα ἐγκτήματα (νιζαμελοῦ γκεδικάτι μεφκουφέ).

Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ ἡγεμῆτος Σουλτάνου Μεχμέτ συσταθέντα ἐν ταῖς δυσὶν ἱεραῖς πόλεσι, τῇ Μέκκῃ καὶ Μεδίναῃ· καὶ

2ον Τὰ κοινὰ ἀφιερωμένα ἐγκτήματα (ἀδδῆ γκεδικ).

Ταῦτα δὲ εἶναι πάντα τὰ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω συσταθέντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ μονοτελῶν ἀφιερωμένων κτημάτων.

Τὰ μονοτελῆ ἀφιερωμένα κτήματα ἐνοικιάζονται ὑπὸ τοῦ κηδεμόνος προσωρινῶς ἐπὶ ὠρισμένῳ χρόνῳ, τὸ δὲ μίσθωμα (ιτζαρέ) αὐτῶν ἀαπανᾷται ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀφιερώσεως.

Ὁ ἐκμισθωτὴς κατὰ τὸ διαστημα τῆς μισθώσεως χαίρει πάντα τὰ κατοχικὰ δικαιώματα, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του ἢ μίσθωσις παύει καὶ ὁ κηδεμὼν ἐκμισθοῖ αὐτὸ εἰς ἕτερον.

Ὁ χρόνος τῆς μισθώσεως, ἄνευ ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἀφιερωτοῦ, δὲν δύναται νὰ ὑπερῶσιν τὰ τρία ἔτη, ἔαν τὸ ὑπομίσθιον κτήμα εἶναι γαῖαι ἢ ἐπαυλίδες, τὸ ἐν ἑτὸς δὲ ἔαν ᾖναι ἕτερον εἶδος, οἷον οἰκίαι, ἐργαστήρια κτλ.

Ὁ χρόνος τῆς μισθώσεως δύναται νὰ παρταθῇ πλέον τοῦ ἐνὸς ἢ τῶν τριῶν ἐτῶν, ἐὰν ἡ τοιαύτη μίσθωσις εἶναι ἀνγκυκλία ἢ ἐπωφελῆς τῷ ἀφιέρωματι, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται δικαστικὴ ἀπόφασις.

Ὁ ἐκμισθωτὴς δὲν χαίρει δικαίωμα προτιμήσεως, ἥτοι ἅμα τῇ λήξει τοῦ χρόνου τῆς μισθώσεως, ὁ κηδεμὼν δικαιοῦται νὰ μισθώσῃ τὸ ἀφιέρωμα εἰς ἕτερον, ὁ δὲ πρῶην μισθωτὴς δὲν δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ ὅπως προτιμηθῇ ἐτέρου ἐν τῇ μισθώσει.

Τὸ μονοτελὲς ἀφιέρωμα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐκμισθωθῇ ἐπὶ διπλῷ μισθώματι ἢ κατ' ἀποκοπὴν, ἐκτὸς ἐὰν πυρποληθῇ ἢ κατερειπωθῇ ἢ ἐπ' αὐτοῦ οἰκοδομή, οἱ δὲ πόροι τοῦ ἀφιέρωματος δὲν ἐπαρκοῦσι πρὸς ἀνέγερσιν αὐτῆς. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται δικαστικὴ ἀπόφασις καὶ Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα.

Πᾶν λοιπὸν ἔγγραφον τοῦ κηδεμόνος ἀφιέρωματος ἢ ἐτέρου τινος δοθὲν τῷ ἐκμισθωτῇ περὶ τῆς κατ' ἀποκοπὴν ἢ ἐπὶ διτελείᾳ τῆς ἐκμισθώσεως καὶ κατὰ τῆς αὐτοῦ εἶναι ἄκυρον, ὁ δὲ ἀποτολήσας εἰς τοῦτο τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν κατὰ μέγιστον ὅρον ἢ εἰς ἕξ μηνῶν μέχρι τριῶν ἐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ διτελῶν ἀφιερωμένων κτημάτων.

Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι ἡ μίσθωσις τῶν μονοτελῶν ἀφιερωμένων κτημάτων δὲν ἐπετρέπετο πλέον τοῦ ἐνὸς ἢ τῶν τριῶν ἐτῶν.

Ὁ τοιοῦτος περιορισμὸς τῆς μισθώσεως αὐτῶν ἐπέφερε τὴν μείωσιν τῶν προσόδων αὐτῶν, καθόσον πολλοὶ ἀπέφευγον τὴν τοιαύτην βραχυχρόνιον ἐκμίσθωσιν.

Ἐκτὸς τούτου αἱ ἐπ' αὐτῶν οἰκοδομαὶ, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐφθείροντο ἢ κατερειποῦντο, τοῦ καθιδρύματος, ὑπὲρ οὗ ἦσαν ἀφιερωμένοι αἱ πρόσοδοι αὐτῶν, στερουμένοι πόρων πρὸς ἐπισκευὴν καὶ ἀνέγερσιν αὐτῶν.

Οὕτω πολλαὶ τοιαῦται οἰκοδομαὶ ξύλιναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἄλλαις πόλεσι τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐνεκα τῶν συνεχῶν πυρκαϊῶν καταστραφεῖσαι, συνεπέφερον τὴν παντελῆ καταστροφὴν ὅλων τῶν ἀφιερωμάτων.

Πολλάκις μὲν, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Σελίμ τοῦ Α΄, κατέστη ἀναπόφευκτον ὅπως ἐξευρεθῇ μέσον δι' οὗ νὰ πληρωθῇ ἡ περαιτέρω καταστροφή.

Πρὸς τοῦτο δὲ ἐπενοήθη τὸ ἐξῆς μέσον. Ὁ ἐκμισθωτὴς νὰ καταβάλλῃ ἐφ' ἅπαξ ποσὸν τι, ὅπερ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀνέργειαν τῆς πυρποληθείσης οἰκοδομῆς, πληρώων καὶ μικρὸν τι ποσὸν κατ' ἔτος ἢ κατὰ μῆνα λόγῳ μισθώματος.

Τὸ μὲν ἅπαξ καταβαλλόμενον ποσὸν ἐκλήθη προκαταβαλλόμενον μίσθωμα (ἰτζαρέϊ μοναζζελλέ), τὸ δὲ κατ' ἔτος ἢ κατὰ μῆνα ἐμπρόθεσμον μίσθωμα (ἰτζαρέϊ μονετζελλέ). Τὰ δύο ταῦτα μισθώματα ἀπετέλεσαν τὴν διτέλειαν (ἰτζαρετέϊν (1)),

Ἡ προσθήκη τοῦ ἐτησίου μισθώματος ἐγένετο μόνον καὶ μόνον ἵνα διατηρηθῇ ἡ μισθωτικὴ σύμβασις τοῦ ἐκμισθωτοῦ καὶ τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος, ὅστις εἶχε τὸ δικαίωμα, ἐν περιπτώσει μὴ καταβολῆς τοῦ ἐτησίου μισθώματος, ν' ἀκυρώσῃ τὴν σύμβασιν.

Ἰνα δὲ καταστῇ τὸ μέτρον τοῦτο ἐφαρμόσιμον, ἐξηρηγήθη πρόνομίον τι τῷ ἐκμισθωτῇ τῶν τοιούτων κτημάτων.

Ὁ ἐκμισθωτὴς μετεβλήθη εἰς νομέα, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατόν του περιήρχοντο εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ, ἄρρενα ἢ θήλεα ἐξ ἴσου.

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ μίσθωσις διήρκει οὐχὶ μόνον ἐφ' ὅρου ζωῆς τοῦ ἐκμισθωτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ὅρου ζωῆς τῶν τέκνων αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ πέραν αὐτοῦ.

Τοῦ ἐκμισθωτοῦ ἀποθνήσκοντος ἀκλήρου ἀπεσβέννυτο πᾶν δικαίωμα νομῆς καὶ ὁ κηδεμὼν τοῦ ἀφιερώματος ἐξεμίσθου αὐτὸ εἰς ἕτερον. Ταῦτὸ συνέβαινε καὶ ἐπὶ τῶν τέκνων.

Ἐκτὸς τούτου, ὁ ἐκμισθωτὴς καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς μισθώσεως ὡς καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατόν του, εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ μεταβιβαζῶσι τὰ ἐπὶ τῆς νομῆς αὐτῶν δικαιώματά των, ἐν γνώσει καὶ ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος, εἰς ἕτερον, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὅροις ἥτοι ἐπὶ μισθώματι προκαταβαλλομένῳ καὶ μισθώματι ἐτησίῳ.

---

(1) Ἡ λέξις ἰτζαρετέϊν εἶναι δυϊκὸς ἀριθμὸς τοῦ ἰτζαρέ=μισθός, μίσθωμα.

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τοῦτου ἀπῆται πλείστας διατυπώσεις, διότι πρὸς μεταβολὴν μονοτελοῦς ἀφιερώματος εἰς διτελεῖς ἀπητῆτο δικαστικὴ ἀπόφασις καὶ Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα.

Αἱ διατυπώσεις αὗται ἐδυσχέρουν τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦτου ἕνεκα περιῆλθον ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς ἀχρησίαν.

Οὕτω δέ τινες λόγῳ ἀτομικῆς ὠφελείας, ἐπιθυμοῦντες ν' ἀφῆσωσιν εἰς τὰ τέκνα ἢ τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν εἰσοδήματα ἤρξαντο ν' ἀφιερῶνσι πάντα τυχὸν τόπον, οὐχὶ δηλονότι μόνον οἰκόπεδα, ἀλλὰ καὶ κτίρια στερεώτατα, ἐπὶ τῷ ὄρῳ διτελείας, δηλ. ἢ ἐξεμισθουν οἰκόπεδόν τι ἐφ' οὗ ὁ ἐκμισθωτῆς (νομεύς) ἀνήγειρεν ἰδίᾳ δαπάνῃ οἰκοδόμημά τι πληρόνων καὶ ἐτήσιόν τι μίσθωμα, ἢ ἐξεμισθουν κτίριόν τι λαμβάνοντες ἅπαξ προκαταβολικῶς ποσόν τι ἰσότιμον ἀξίας, καὶ κατ' ἕτος ἕτερον μίσθωμα.

Τοιοῦτω τρόπῳ πολλαχοῦ, μάλιστα δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει, οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς ἔμεινεν ἰδιωτικῇ, τοῦ ἐδάφους μεταβληθέντος εἰς βακουφικόν, οὐδεὶς δὲ ἠδύνατο νὰ εὔρῃ ἰδιωτικὸν τόπον πρὸς ἀγερὰν, ἀναγκαζόμενος νὰ ἐκμισθῇ ἀφιερωμένους τόπους.

Καὶ πράγματι λυπηρὸν ἦτον ὅπως ὁ διὰ τοῦ ἰδρώτος τοῦ προσώπου ἀποκτήσας ὀλίγα χρήματα καὶ δι' αὐτῶν ἀνεγείρῃ οἶκόν τινα πρὸς ἐνοίκιον, ἀποθνήσκων ἄτεκνος ν' ἀφίνη σύζυγον ἢ τοὺς ἐγγόνους αὐτοῦ εἰς τὰς ἀγυῖας ἄνευ περιουσίας τινος.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις συνεχίνει βαρύτερα πάντας καὶ ἔφερε τὴν Κυβέρνησιν εἰς δυσχερῆ θέσιν, ἥτις, κατιδοῦσα τὴν ἀνάγκην ὅπως ἐπιφέρῃ βελτίωσιν τινα δυνατὴν, συνέστησε τῷ 1284 ἔτει τῆς Ἑγείρας ἐπιτροπὴν, εἰς ἣν ἀνέθεσε τὴν ἐξεύρεσιν μέσου τινος ἱκανοποιούντος τὰ τε δικαιώματα τῶν νομέων καὶ τὰ συμφέροντα τῶν ἀφιερωμάτων.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη συνελθοῦσα πολλάκις καὶ συσκεψαμένη συνέταξεν ἐκθεσιν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1 Τζεμελουλ-Ἐββέλ 1284, δι' ἧς συνέστησε τὴν ἐπέκτασιν τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος τῶν νομέων τῶν ἀφιερωμένων ἐπιστέγων τε καὶ ἀστέγων κτημάτων μέχρι τοῦ ἐβδόμου βαθμοῦ.

Καὶ πράγματι δυνάμει Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 17 Μουχαρέμ 1284 ἐδημοσιεύθη ὁ περὶ μεταβιβάσεως τῶν ἀφι-

νήτων ἀφιερωμένων κτημάτων ἐπιστέγων καὶ ἀστέγων νόμος συγ-
κείμενος ἐξ 9 ἄρθρων.

Τῇ δὲ 2 Σεπτεμβρίου 1284 ἐδημοσιεύθη κανονισμὸς περὶ τῆς ἐφαρ-
μογῆς τοῦ ἀνωτέρω νόμου.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον ἡ ἐπέκτασις τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώ-
ματος δὲν εἶναι ὑποχρεωτική, ἕκαστος δὲ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπεκτείνει τὸ
κληρονομικὸν δικαίωμα τῆς νομῆς του μέχρι τοῦ ἐβδόμου βαθμοῦ,
καταβάλλει 3 0[0] ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ κατεχομένου κτήματος εἰς τὸ
ταμεῖον τῶν ἀφιερωμάτων καὶ λαμβάνει νέους τίτλους, ἐν οἷς ση-
μειοῦται ἡ γενομένη ἐπέκτασις τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος (τεβσίι
ίστεκάλ).

Οὕτω τὰ διτελῆ ἀφιερωμένα κτήματα δύνανται νὰ ταχθῶσιν εἰς
δύω κατηγορίας. Εἰς ἀπλὰ διτελῆ, ὧν ἡ κατοχὴ μετὰ τὸν θάνατον
τοῦ ἐκμισθωτοῦ περιέρχεται μόνον εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ· καὶ εἰς
ἐπηυξημένα διτελῆ, ὧν προσηκόντως καὶ κατὰ τὰς νομίμους δικτυ-
πώσεις ἐπεξετάθη τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τῶν νομέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ ἐπισκευῶν καὶ οἰκοδομῶν.

Αἱ ἐπισκευαὶ (τερμιμάτ) εἶναι δύο εἰδῶν :

1ον Αἱ ἀναπόσπαστοι ἐπισκευαὶ (μερεμέτι μουστιχλικέ).

Καλοῦνται δ' οὕτω πᾶσαι αἱ ἐπιδιορθώσεις τῶν κτιρίων, αἵτινες
δὲν δύνανται ν' ἀποσπασθῶσιν ἄνευ βλάβης οὐσιώδους τῶν κτιρίων.

2ον Αἱ ἀποσπᾶσιμοι ἐπισκευαὶ (μερεμέτι γαῖρ μουστιχλικέ).

Καλοῦνται δ' οὕτω πᾶσαι αἱ προσυζητήσεις ἢ προσαρτήσεις ἢ
προσθήσεις ἐπὶ τῶν κτιρίων, αἵτινες δύνανται ν' ἀποσπασθῶσιν ἄνευ
βλάβης τῶν κτιρίων.

Οἰκοδομὴ δὲ (ίνσαάτ) καλοῦνται πάντα τὰ ἰδιαιτέρως καὶ κε-
χωρισμένως ἀνεγειρόμενα κτίρια (ἐπνιέ), ἅτινα ἀποτελοῦσιν ἐν ὅλῳ
ἀνεξάρτητον οἶον οἰκίαν, ἐργαστήρια.

Αἱ ἀναπόσπαστοι ἐπισκευαὶ εἶναι ὑποχρεωτικαὶ καὶ θεωροῦνται
ἀμετάκλητοι πρὸς τὸ ἀφιέρωμα καὶ κατ' ἀκλουθίαν μὴ ἀποζημιώ-
σιμοι.

Οἱ ἀποδέκται ἀφιερωμάτων εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι καθιερωμένη ἡ ἐν αὐτοῖς οἴκησις, ὑποχρεοῦνται νὰ ἐνεργῶσιν ἰδίᾳ δαπάνη πᾶσαν ἀναγκαίαν ἀναπόσπαστον ἐπισκευὴν τῶν ἀφιερωμάτων. διότι ἀπολαμβάνουσι τῶν ὠφελειῶν αὐτῶν διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς ζωρεᾶς οἰκήσεως.

Ἐν περιπτώσει δ' ἀνεχείας ἢ ἀρνήσεως αὐτῶν, ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἐκδιάζει, γνώμη τοῦ κηδεμόνος, τὴν εἰς ἕτερον ἐκμίσθωσιν αὐτῶν, καὶ διὰ τῶν μισθωμάτων ἐνεργεῖ τὰς ἀναγκαίας δαπάνας τῶν ἐπισκευῶν, καθόσον ἄλλως τὰ ἀφιερώματα ὀλίγον κατ' ὀλίγον θὰ κατεριπτοῦντο καὶ ὁ ἱερός σκοπὸς τῆς ἀφιερώσεως θὰ ἐξεμηδενίζετο.

Αἱ ἀποσπάσιμι ἐπισκευαὶ δὲν εἶναι ὑποχρεωτικαί, καὶ ἂν δὲν ἐδωρήθησαν τῷ ἀφιερώματι εἰσὶν ἀπὸζημιώσιμι, θεωρούμεναι ὡς κτήμα τοῦ ἐνεργήσαντος αὐτάς.

Ὁ ἀποδέκτης τοῦ ἀφιερώματος εἰς τὸν ὅποιον καθιερώθη ἡ ἐν αὐτοῖς οἴκησις ἐνεργῶν ἀποσπασίμους ἐπισκευὰς δι' ἑαυτὸν, μὴ δωρῶν δηλ. αὐτάς τῷ ἀφιερώματι, εἶναι κύριος αὐτῶν, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του περιέρχονται αὐτὰ εἰς τοὺς κληρονόμους του, ὁ δὲ διάδοχος τοῦ κτήτορος ἀποδέκτου ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, ἐν περιπτώσει δ' ἀνεχείας ἢ ἀρνήσεώς του, ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, γνώμη τοῦ κηδεμόνος, ἐκδιάζει τὴν ἐκμίσθωσιν αὐτῶν καὶ διὰ τοῦ ἐνοικίου ἱκανοποιεῖ τοὺς δικαιοῦχους κληρονόμους.

Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὁ κτήτωρ καὶ οἱ κληρονόμοι του, ὡς καὶ ὁ διάδοχος τοῦ κτήτορος, εἰς οὗ τὴν κυριότητα περιέρχεται διὰ τῆς ἐξαγορᾶς, δὲν δικαιοῦνται νὰ τὸ πωλήσωσιν ὡς ἰδιωτικὴν περιουσίαν εἰς τρίτον, εἰσὶ δηλ. κύριοι τῆς ἀξίας αὐτῶν μόνον καὶ οὐχὶ ἰδιοκτῆται. — II, χ. εἰκίσκος τις ἀφιερῶθ' ἐπὶ τῷ ὄρφ ὅπως ἐνοικεῖ ἐν αὐτῷ ὁ Ἰμάμης τοῦ Α τεμένους. Ὁ Α διορίζεται Ἰμάμης καὶ ἐνοικῶν ἀνεγείρει δι' ἑαυτὸν ὡς προσάρτημα δύο δωμάτια δι' ἰδίων ἐξόδων.

Μετὰ τὸν θάνατόν του ὁ κηδεμὼν καθὼς καὶ ὁ διάδοχος του ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, δὲν δικαιοῦνται νὰ ἰδιοποιηθῶσι τὰ δωμάτια ταῦτα, μήτε οἱ κληρονόμοι τοῦ θανόντος νὰ ζητήσωσι τὴν πώλησιν αὐτῶν εἰς τρίτον. Ὁ διάδοχος ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν εἰς τοὺς κληρονόμους, ἄλλως ἐκδιάζεται, τῶν δαπανῶν τῶν ἀναποσπαστῶν ἐπισκευῶν ἐξοφλουμένων διὰ τῶν παροχῶν.

Αἱ οἰκοδομαὶ, ἃς ἀνεγείρει ὁ κηδεμὼν ἐπὶ ἀφιερωμένου γηπέδου θεωροῦνται ἀφιερωμένοι μὲν α') ἐὰν ἐγένοντο δι' ἀφιερωμένων χρημάτων, β') ἐὰν κατὰ τὴν ἀνέγερσιν δὲν δηλώσῃ κατηγορηματικῶς ἐνώπιον μαρτύρων ὅτι ἀνεγείρει αὐτάς ἰδίᾳ δαπάνῃ δι' ἑαυτὸν ἢ σιωπήσῃ. Ὡς ἰδιοκτησίαι τοῦ δὲ ἐὰν κατὰ τὴν ἀνέγερσιν αὐτῶν δηλώσῃ κατηγορηματικῶς ἐνώπιον μαρτύρων ὅτι ἀνεγείρει αὐτάς δι' ἑαυτὸν.

Αἱ οἰκοδομαὶ, ἃς ἀνεγείρει ὁ ἀφιερωτής, ὅστις ταῦτοχρόνως εἶναι καὶ κηδεμὼν, καθὼς καὶ πᾶς ἰδιώτης, ἰδίᾳ δαπάνῃ ἐπὶ ἀφιερωμένου γηπέδου, θεωροῦνται ἰδιοκτησίαι τοῦ ἀνεγείραντος, εἴτε δὲν δηλώσῃ κατὰ τὴν ἀνέγερσιν αὐτῶν ὅτι οἰκοδομεῖ αὐτάς δι' ἑαυτὸν, εἴτε ἀπλῶς σιωπήσῃ. Ἰνα θεωρηθῶσιν δὲ ὡς ἀφιερωμένοι ἀπαιτεῖται ἀναποφεύκτως ὁ κτήτωρ νὰ δηλώσῃ ἐνώπιον μαρτύρων ὅτι ἀνεγείρει αὐτάς διὰ τὸ ἀφιέρωμα.

Ἀμφισβητούμενοι δὲ τοῦ ζητήματος τῆς δηλώσεως τοῦ κτήτορος προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἰσχυριζομένου τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀφιερώματος δόλῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ ἀνταλλαγῆς ἀφιερωμάτων.

Ἡ ἀνταλλαγή κτήματος προσδοφόρου μετὰ ἰδιωτικοῦ (μούλκ) κτήματος ἢ χρηματικοῦ ποσοῦ ἐπιτρέπεται, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ συντρέχουσιν τὰ ἐπόμενα :

1ον Εἴτε ὑπάρχει ῥητὴ διάταξις ἢ οὐ τοῦ ἀφιερωτοῦ, ν' ἀποδειχθῇ δικαστικῶς ὅτι ἡ πρόσδοσις αὐτοῦ δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς δαπάνας αὐτοῦ ἢ κατέστη ὅλως ἀπρόσδοκον καὶ ὅτι ἡ ἀνταλλαγή εἶναι συμφέρουσα καὶ ἐπωφελεστάτη τῷ ἀφιερώματι.

2ον Ἡ τοποθεσίᾳ τοῦ ἰδιωτικοῦ κτήματος νὰ ᾖ ἴση ἢ καὶ καλλιτέρα κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀφιερωμένου, ἀδιέφορον ἐὰν αὕτη κεῖται ἐν ἐτέρᾳ συνοικίᾳ ἢ ἄλλῃ πόλει.

3ον Νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἄδεια τοῦ κηδεμόνος.

4ον Νὰ ἐκδοθῇ δικαστικὴ ἀπόφασις ἀποφαινομένη περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ

δον Νά ἐκδοθῇ Αὐτοκρατορικὸν δι' ἀτάγμα ἐπιτρέπον τὴν ἀνταλλαγήν.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο στοιχεῖον ἦτοι ἡ ἐκδοσις Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος προσετέθη τῷ 951, ἐκδοθέντος ἐπὶ τούτῳ Αὐτοκρατορικοῦ θεσπίσματος, ἀπαγορεύσαντος τοῖς δικασταῖς νὰ ἐνεργῶσιν τειχύτας ἀνταλλαγὰς ἄνευ Αὐτοκρατορικῆς ἀδείας.

Ἡ στερουμένη ἐνὸς τῶν ἀνωτέρω στοιχείων ἀνταλλαγή ἀτονεῖ.

Γενομένης τῆς ἀνταλλαγῆς τὸ ἀφιερωμένον κτῆμα περιέρχεται εἰς τὴν τάξιν τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας γινόμενον ἀπαλλοτριώσιμον, τὸ δὲ ἀντικαταστήσαν αὐτὸ γίνεται ἀφιερωμένον.

Ἡ ἀνταλλαγή καθίσταται ἀμετάκλητος διὰ δικαστικῆς καταχωρίσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Περὶ ἀδίκων πράξεων ἐπὶ ἀφιερωμάτων.

Ἄδικος πράξις ἡ ἀδίκημα ἀστυκὸν καλεῖται πᾶσα πράξις περιέχουσα παράνομον ἐπέμβασιν εἰς ἀλλότρια δίκαια καὶ διὰ τοῦτο καθιστῶσα ὑπόχρεον τὸν ἀδικήσαντα εἰς ἀνόρθωσιν τῆς ἀδικίας.

Ἄλλ' ἓνα καταλογισθῇ πράξις τις ὡς ἄδικος ἀπαιτεῖται :

1ον Ἐξωτερικὴ ἀδικία ἦτοι παράνομος βλάβη, ἅμεσον καὶ ἀναγκαιὸν εὔσα τῆς ἀδίκου πράξεως ἀποτέλεσμα· καὶ

2ον Ἐσωτερικὴ βλάβη ἦτοι καταλογισμὸς τῆς πράξεως εἰς τὸν πράξαντα, ἡγουν ἀποδοσις αὐτῆς εἰς αὐτὸν ὡς ὑπόλογον.

Ἐπαρχούσης λοιπὸν τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ἀδικίας, ὁ πράξας εὐθύνεται ἦτοι καταλογίζεται ὡς αἷτιος αὐτῆς καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὑπεύθυνος καὶ ὑπόλογος δι' αὐτὴν ἀπέναντι τοῦ νόμου.

Τὸ ἀδίκημα ἀναλόγως τῆς δράσεως τῆς ἡλήσεως τοῦ πράττοντος πράττεται ἐκ προθέσεως (ἐκ δόλου) ἢ ἐξ ἀμελείας.

Ὁ πρὸς τὸ ἀφιέρωμα ἄδικον πρᾶξιν ἐπιχειρῶν εὐθύνεται ἀναλόγως τῆς παρανόμου μείζονος βλάβης, ἣν προῦξένησε πρὸς αὐτό. —

Π. χ, ὁ Α δυναστικῶς καὶ παρανόμως καταλαμβάνων ἀφιέρωμα, εὐθύνεται εἰς καταβολὴν μισθώματος κατ' ἐκτίμησιν διὰ τὸν χρόνον τῆς παρανόμου κατακρατήσεως αὐτοῦ, βλάψαντος εὖτω τὸ ἀφιέρωμα

διὰ τῆς ἀποστερήσεως τῆς χρήσεως καὶ καρπώσεως αὐτοῦ. — Ὅμοιως ὁ Α δυναστικῶς καταλαμβάνων καὶ καλλιεργῶν ἀγρὸν ἀφιερωμένον, εὐθύνεται εἰς καταβολὴν μισθώματος κατ' ἐκτίμησιν ἢ ἀντιτίμου τῆς παραγωγικῆς μειώσεως (1) τοῦ ἀγροῦ, ἐὰν αὕτη εἶναι μεγαλειτέρα τοῦ μισθώματος, ἢτοι εὐθύνεται εἰς ἀποζημίωσιν τῆς μείζονος βλάβης.

Ἐνταῦθα σημειωτέον ὅτι ἀποζημιώσεις μισθώματος ἢ ἀντιτίμου παραγωγικῆς μειώσεως δὲν χωρεῖ ἐπὶ γαιῶν ἀφιερωμένων (εἰδικευμάτων), καθόσον αὗται ἐξομειούμεναι ταῖς δημοσίαις γαίαις, ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ γαιῶν νόμου, ὅστις ῥητῶς ἀναγράφει ταῦτα :

Ἄρθρον 21ον « Ἀφοῦ αἱ ἀὐθαιρέτως ἢ βιαίως καταληφθεῖσαι » καὶ καλλιεργηθεῖσαι γαῖαι, ἀφ' ὧν εἶχον εἰσπραχθῇ κατ' ἔτος τὰ » νεομισμένα δικαιώματα, ἐπιστραφῶσι καὶ καταληφθῶσι δικαστι- » κῶς διὰ τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου, ὁ ὑπάλληλος καθὼς καὶ ἐκεῖνος » εἰς ὃν ἐπεστράφησαν αἱ γαῖαι, δὲν δικαιούται νὰ ζητῇ παρὰ τοῦ » αὐθαιρέτως ἢ βιαίως ἢ βιαίως ἐξουσιάζσαντος αὐτὰς ἀποζημίωσιν » λόγῳ μειώσεως (τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως) τῆς γῆς, ἢ ἀντίτι- » μον μισθώματος. Εἰς τὰς αὐτάς διατάξεις ὑπάγονται καὶ αἱ γαῖαι » τῶν ἀνηλίκων, φρενοβλαβῶν καὶ πηλὶμπνιχῶν.

Ἄρθρον 22ον « Ὅταν αἱ ἀὐθαιρέτως ἢ βιαίως καταληφθεῖσαι » καὶ καλλιεργηθεῖσαι γαῖαι ἐπιστραφῶσιν, ἐκεῖνος εἰς ὃν ἐπεστρά- » φησαν, δύναται νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου ὅπως » ὁ κατὰ τὸν διαληφθέντα τρόπον καταλαβὼν αὐτὰς ἐκριζώσῃ τὰ » παρ' αὐτοῦ σπαρέντα καὶ βλαστήσαντα ἐν αὐταῖς σπαρτὰ καὶ » φυτὰ, ἀλλὰ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ καταλάβῃ αὐτά ». — Π. χ. ὁ Α κηδημὼν χορηγεῖ ὠρεᾶν τὴν χρῆσιν καὶ κάρπωσιν ἀφιερωμέ- » τος εἰς τὸν Β, ὅστις νέμεται αὐτὸ ὠρεᾶν ἐπὶ τινα καιρόν. Ἐπειδὴ ἡ ὠρεᾶν χοῆσις καὶ κάρπωσις τῶν ἀφιερωμάτων δὲν ἐπιτρέπεται καθόσον ἀντίκειται εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἀφιέρωσεως, ὅστις ἐστὶν ἡ ἐξ αὐτοῦ ἀπολαυτὴ ὠφελεία, ὁ ὠρεᾶν χρησάμενος εὐθύνεται εἰς πλη

(1) Παραγωγικὴ μείωσις (νοσηρὴν ἐρξιν) εἶναι ἡ διαφορὰ τοῦ μισθώματος, ὅπερ ἄξιζει ὁ ἀγρὸς πρὸ τῆς σπορᾶς καὶ τοῦ μισθώματος αὐτοῦ μετὰ τὸν σπορον.

ρωμὴν μισθώματος κατ' ἐκτίμησιν. — Ὁ Α ἀγοράζει παρὰ τινὸς κτῆμά τι ὡς ἰδιωτικόν μετὰ τινα καιρὸν ὁ κηδεμὼν ἀφιερώματος τινος ἐνιστάμενος ἀποδεικνύει προσηκόντως ὅτι τὸ ἐν λόγῳ κτῆμα ἀνήκει εἰς τὸ ἀφιέρωμά του. Ὁ Α καὶ τοι καλῇ τῇ πίστει ἀγοραστῆς εὐθύνεται εἰς καταβολὴν μισθώματος κατ' ἀποκοπὴν κατὰ τὸν χρόνον τῆς κατοχῆς του, διότι ἐξ ἀμελείας ἠδίκησε τὸ ἀφιέρωμα. — Ὁ Α νομεὺς ἡμίσεως ἐπικρίνου ἀφιερώματος δυναστικῶς καὶ μονομερῶς καταλαμβάνων τὸ ὅλον ἐπικρίνον, εὐθύνεται εἰς καταβολὴν μισθώματος κατ' ἀποκοπὴν ἐπὶ τοῦ ἐτέρου ἡμίσεως, ἔστω καὶ δὲν ἐπωφελήθη ἐξ αὐτοῦ, διότι κατὰ γενικὴν ἀρχὴν ἀπαγορεύεται ἡ βλάβη. — Ὁ Α δυναστικῶς καὶ παρὰ νόμον κατεδαφίζων ἀγαθοεργὸν μὲν καθίδρυμα, ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἀνέγερσιν αὐτοῦ, προσδοφόρον δὲ κτῆμα εἰς καταβολὴν τῆς ἀξίας, ἣν εἶχε πρότερον ἢ κατεδαφισθεῖσα οἰκοδομή. — Ὁ νομεὺς διτελοῦς ἀφιερωμένου κτήματος κατεδαφίζων τὸ κτίριον καὶ ἐκποιῶν τὰ λείψανα αὐτοῦ, ὑποχρεοῦται εἰς καταβολὴν τῆς ἀξίας τῆς οἰκοδομῆς, καθόσον ὁ νομεὺς ἀδικεῖ τὸ ἀφιέρωμα καταστρέφων τὸ παραγωγικὸν μέσον τῶν προσόδων τοῦ ἀφιερώματος. — Ὁ Α ἀποδέκτης ἐπὶ τῷ ὄρω ὅπως κατοικεῖ εἰς τὸ ἀφιερωμένον κτῆμα, ἐκμισθὼν τὸ κτῆμα τοῦτο ἐναντίον τῆς διατάξεως τοῦ ἀφιερωτοῦ εἰς ἕτερον καὶ λαμβάνων μίσθωμα δὲν θεωρεῖται ἀδικῶν, καθόσον διὰ τῆς πράξεώς του δὲν ἐπέρχεται βλάβη εἰς τὰς προσόδους τοῦ ἀφιερώματος.

Κατὰ συνέπειαν ὁ κηδεμὼν δὲν δικαιούται ν' ἀποκτήσῃ μίσθωμα ὑπὲρ τοῦ ἀφιερώματος.

ΚΕ ΦΑΛΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Περὶ μισθώσεως ἀφιερωμάτων.

Τὰ ἀφιερώματα ὡς ἀναπληροτρίωτα, δὲν δύνανται νὰ γίνωσιν, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, ἀντικείμενα πωλήσεως, καθόσον διὰ τῆς πωλήσεως μεταβιβάζεται ἡ κυριότης τοῦ πράγματος εἰς τρίτον, καὶ κατὰ συνέπειαν παύει ὑφιστάμενος ὁ προσδιορισμὸς τῶν ὠφελειῶν αὐτοῦ, δύνανται ὅμως νὰ γίνωσιν ἀντικείμενα μισθώσεως, διότι διὰ τῆς μισθώσεως παραχωρεῖται μόνον ἡ χρῆσις καὶ ἡ ἀρπώσις τοῦ

πράγματος εἰς τρίτον, τοῦ μισθώματος θεωρουμένου ὡς ἀνταλλάγματος τῶν ὠφελειῶν αὐτοῦ.

Ἡ μίσθωσις συγκροτεῖται ὑπὸ τοῦ κηδεμόνος ὡς ἐκμισθωτοῦ καὶ τοῦ μισθωτοῦ, ὅστις δύναται νὰ ᾖ καὶ ἀποδέκτης τοῦ ἀφιέρωματος.

Ὡστε ἡ ἐκμισθωσις ἀφιέρωματος πρὸς ἀποδέκτην αὐτοῦ ἔρρωται. Ἐν τούτοις ὁ ἀποδέκτης δὲν δικαιοῦται νὰ ἐκβιάσῃ τὸν κηδεμόνα πρὸς ἐκμισθωσιν, καθόσον εἶναι δικαιοῦχος μόνον τῶν προσόδων οὐχὶ δὲ τῆς διευθύνσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ ἀφιέρωματος.

Ὁ κηδεμὼν δὲν δύναται ἄνευ δικαστικῆς γνώμης νὰ μισθώτῃ δι' ἑαυτὸν ἀφιέρωμα, μήτε νὰ ἐκμισθῶνῃ αὐτὴ εἰς ἀνιόντας καὶ κατιόντας συγγενεῖς του ὡς καὶ εἰς τὴν σύζυγόν του, καθόσον ὁ κηδεμὼν θεωρεῖται ἐντολοδόχος τοῦ ἀφιέρωματος.

Ἡ σύμβασις τῆς μισθώσεως συγκροτεῖται ἐπὶ μισθώματι κατ' ἐκτίμησιν ἢ ἐπὶ μισθώματι ἥττονος ὑποτιμῆσεως καὶ οἱ χὶ ὑπερόγκου ὑποτιμῆσεως.

Ἡττων ὑποτίμησις θεωρεῖται ὅταν τὸ μίσθωμα εἶναι ἔλαττον μέχρις 20 0|0 ἐπὶ τοῦ κατ' ἐκτίμησιν, ἐνῶ ὑπέρογκος ὑποτίμησις εἶναι ὅταν τὸ μίσθωμα εἶναι 20 0|0 καὶ πλέον τοῦ κατ' ἐκτίμησιν.

Ὡστε ἡ ἐπὶ μισθώματι ὑπερόγκου ὑποτιμῆσεως μίσθωσις ἀτονεῖ. — Π. χ. τὸ κατ' ἐκτίμησιν μίσθωμα ἀφιερωμένης οἰκίας εἶναι 100 γρ. τὸν μῆνα ἢ τὸ ἔτος. Ἐὰν αὕτη ἐκμισθῶθῃ πρὸς γρ. 80 ἢ 75, ἡ σύμβασις ἀτονεῖ, καθόσον ὑφίσταται ὑπέρογκος ὑποτίμησις (20 0|0 καὶ πλέον), ἐνῶ ἐὰν ἐκμισθῶθῃ πρὸς γρ. 81—99 ἡ σύμβασις ἔρρωται καθόσον ὑφίσταται ἥττων ὑποτίμησις (ἔλαττον τοῦ 20 0|0).

Ταὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ ἐκμισθώσεων γενεμένων διὰ λογαριασμὸν ἀφιερωμάτων, ἀλλὰ κατὰ λόγον ἀντίστροφον ἦτοι ἐπὶ μισθώματι ὑπερόγκου ὑπερτιμῆσεως. — Π. χ. τὸ κατ' ἐκτίμησιν μίσθωμα οἰκίας τινος εἶναι γρ. 100. Ἐὰν αὕτη ἐκμισθῶθῃ διὰ τὸ ἀφιέρωμα πρὸς γρ. 120 καὶ πλέον ἡ μίσθωσις ἀτονεῖ, διότι ὑπάρχει ὑπέρογκος ὑπερτιμῆσις (20 0|0 καὶ πλέον), ἐνῶ ἐὰν μισθῶθῃ πρὸς γρ. 101—119, ἡ μίσθωσις ἔρρωται, διότι ὑπάρχει ἥττων ὑπερτιμῆσις (ἔλαττον τοῦ 20 0|0).

Ἐν ἀμφοτέραις ὅμως ταῖς ἀνωτέρω περιπτώσεσι, καθ' ἃς ἡ σύμβασις τῆς μισθώσεως ἀτονεῖ, ὁ κηδεμὼν δικαιοῦται νὰ διαρρήξῃ

τὴν σύμβασιν, καὶ ἐν τῇ ἐκμισθώσει εὐθύνεται εἰς καταβολὴν τοῦ ἐλλείμματος (ἄρθ. 441 Ἀστ. Κώδ.), ἐν δὲ τῇ μισθώσει ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς κατὰ τοῦ ἐκμισθωτοῦ διὰ τὸ περιπλέον παρ' αὐτοῦ καταβληθέν.

Ἡ ἐπὶ μισθώματι κατ' ἐκτίμησιν ἐκμισθωσις λύεται ὅταν τρίτος προσφέρῃ ποσὸν κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ συμπεφωνηθέντος ὑπέρτερον. — Π. χ. ὁ κηδεμὼν ἐκμισθώνει εἰς τὸν Α ἀφιερωμένην οἰκίαν πρὸς γρ. 100 (μισθωμ. κατ' ἐκτίμησιν) καὶ παραδίδει μάλιστα αὐτὴν τῷ Α, ἀκολούθως ὅμως παρυσιαζόμενος τρίτος τις προσφέρει γρ. 150. Ὁ κηδεμὼν δικαιοῦται νὰ λύσῃ τὴν μίσθωσιν καὶ ἐκβιάσῃ τὸν Α εἰς παράδοσιν τῆς οἰκίας. Ὁ Α ὅμως μέχρι ἐπιστροφῆς τῆς οἰκίας ὀφείλει μίσθωμα κατ' ἐκτίμησιν (ἄρθ. 459 Ἀστ. Κώδ.).

Ἡ σύμβασις τῆς μισθώσεως δὲν λύεται διὰ τοῦ θανάτου τοῦ κηδεμόνος.

Τὰ ἐκ μισθωμάτων ὀφειλόμενα ἀνήκουσι τῷ ἀφιερώματι. Κατ' ἀκολουθίαν οἱ κληρονόμοι τοῦ θανόντος κηδεμόνος, ἢ ὁ παυθεὶς κηδεμὼν δὲν ἔχουσι δικαίωμα εἰσπράξεως, ὁ δὲ μισθωτὴς ὁ καταβαλὼν ταῦτα αὐτοῖς, καὶ οὐχὶ τῷ νομίμῳ διαδόχῳ τοῦ κηδεμόνος εὐθύνεται. Ὁ μισθωτὴς καταβαλὼν ἀπαξ τὸ μίσθωμα θεωρεῖται ἀπηλλαγμένος ἀπέναντι τοῦ ἀφιερώματος.

Ὁ κηδεμὼν εὐθύνεται, διὰ πᾶσαν αὐτόβουλον αὐτοῦ πράξιν ἐναντίον ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἀφιερωτοῦ, ἐκτὸς ἐὰν αὕτη εἶναι προφανῶς ἐπωφελεστάτη τῷ ἀφιερώματι. — Π. χ. ὁ Α ἀφιερῶι οἰκίαν τοῦ τινος ὀρίζων ὅπως ἐνοικῶσιν ἐν αὐταῖς ὄωρεάν οἱ πτωχοί. Ὁ κηδεμὼν ὅμως ἐκμισθῶι αὐτὰς τῆς πτωχοῖς, ἀγνοοῦσι τὸν ὅρον τοῦτον, λαμβάνων μίσθωμ. Οἱ πτωχοὶ πληροφορούμενοι ἀκολούθως τὴν διάταξιν τοῦ ἀφιερωτοῦ, δύνανται νὰ ζητήσωσι παρὰ τοῦ κηδεμόνος τὴν ἐπιστροφήν τῶν καταβληθέντων μισθωμάτων. Ὁ Α ἀφιερωτῆς ὥρισεν ὅπως τὸ ἀφιέρωμα τοῦ Γ ἐκμισθοῦται μέχρι 100 γρ. τὸν μῆνα. Ἀλλὰ τὸ κατ' ἐκτίμησιν μίσθωμα αὐτοῦ ἀνέρχεται εἰς ποσὸν πολὺ ἀνώτερον τοῦ ὀρισθέντος. Ὁ κηδεμὼν δύναται, ἐναντίον τῆς ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἀφιερωτοῦ, νὰ ἐκμισθώσῃ αὐτὸ ἐπὶ μισθώματι κατ' ἐκτίμησιν, καθότι καθήκον αὐτοῦ εἶναι ἡ λυσιτελεστέρα χρησιμοποίησις τῶν ἀφιερωμάτων ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς ἀφιέρωσης.

Ὁ κηδεμὼν δὲν δύναται ἐν γένει νὰ διαλύσῃ τὴν μίσθωσιν, ἐνόσω

δὲν ἀποδειχθῇ δικαστικῶς ἐπωφελεστάτη ἡ διάρρηξις αὐτῆς εἰς τὸ ἀφιέρωμα.

Διελυομένης ὅμως τῆς ἐκμισθώσεως δι' οἰονδήποτε νόμιμον λόγον ὁ μισθωτὴς καταβάλλει μίσθωμα κατ' ἐκτίμησιν (ἄρθ. 459 Ἀστ. Κωδ.).

Τὰ ἐμπονήματα τοῦ μισθωτοῦ τὰ γενομένα ἀδεία τοῦ κηδεμόνος ἢ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦτου δικαστικῇ γνώμῃ, καταλογίζονται εἰς βάρος τοῦ ἀφιερώματος καὶ συμψηφίζονται ἀπέναντι τῶν μισθωμάτων, ἄλλως θεωροῦνται ὡς ὠρεαὶ ἀμετάκλητοι εἰς τὸ ἀφιέρωμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Περὶ ἐκποιήσεως νομῆς ἐπὶ διτελῶν ἀφιερωμένων κτημάτων.

Ἡ κυριότης, ὡς εἵπομεν, τῶν ἀφιερωμένων κτημάτων εἶναι ἀναπαλλοτριώτος, μόνον δὲ ἡ νομὴ δύναται ν' ἀπαλλετριωθῇ. Ὁ νομεὺς ἐνηλαδὴ δύναται νὰ μεταβιβάσῃ τὰ τῆς νομῆς δικαιώματα αὐτοῦ εἰς ἕτερον, γνώμῃ καὶ ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος, ὅστις θεωρεῖται ἀντιπρόσωπος τοῦ νομικοῦ προσώπου τοῦ ἀφιερώματος.

Ἡ μεταβίβασις τῆς νομῆς εἰς τρίτον καλεῖται ἐκποίησης (φεράζ), ὁ τὴν μεταβίβασιν ταύτην ἐνεργῶν νομεὺς, ἐκποιητὴς ἢ ἐκποιῶν (φαρίζ), ὁ δεχόμενος τὴν μεταβίβασιν ἥτοι ὁ πρὸς ὃν ἡ ἐκποίησης ἢ ὁ ἀγοραστὴς (μεφρούζουν χέχ), τὸ δὲ ἀντικείμενον τῆς μεταβιβάσεως, τὸ ἐκποιούμενον κτήμα (μεφρούζουν πίσχ).

Ἡ ἐκποίησης κατὰ τὰ συστατικὰ στοιχεῖα αὐτῆς, οὐδὲν διαφέρει τῆς πωλήσεως. Οἱ νομοδιδάσκαλοι ὅμως ἐποίησαντο χρῆσιν τῆς λέξεως ἐκποίησης (φεράζ) πρὸς διάκρισιν τῆς λέξεως πωλήσεως (πέι), ἣν μεταχειρίζονται εἰς τὴν μεταβίβασιν τῆς κυριότητος ἀντικειμένων ἰδιωτικῆς περιουσίας.

Τοῦτου ἕνεκα καὶ ἡμεῖς μεταχειρίζομεθα τὴν λέξιν ἐκποίησης πρὸς δήλωσιν μόνοι τῆς μεταβιβάσεως τῆς νομῆς εἰς ἕτερον.

Ἡ σύμβασις τῆς ἐκποιήσεως συγκροτεῖται μὲν διὰ τῆς προτάσεως τοῦ ἐκποιούντος νομέως καὶ τῆς παραδοχῆς τοῦ ἀγοραστοῦ, τελειοποιεῖται δὲ τῇ ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος. Ἄρα ἡ ἀνευ ἀδείας τοῦ κηδεμόνος σύμβασις ἐκποιήσεως ἀτονεῖ.

Ἡ σύμβασις αὕτη γίνεται προφορικῶς ἢ ἐγγράφως.

Πᾶς ὅρος μετὰ τῶν συμβαλλομένων ἐν τῇ ἐκποιήσει γινόμενος μετὰ τὴν ἔγκυρον συγκρότησιν τῆς συμβάσεως τῆς ἐκποιήσεως οὐκ ἔρρωται.

Πᾶς ὅρος ἐν τῇ συμβάσει ταύτῃ ἵνα ἡ ἔγκυρος, δεόν νὰ γίνη πρὸ ἢ κατὰ τὴν συγκρότησιν τῆς συμβάσεως ταύτης, ἀδεία τοῦ κηδεμόνος.

Ἐν τῇ συμβάσει ταύτῃ ὁ ἐκποιῶν νομεύς πρέπει νὰ ἦ ἐνήλικος καὶ ἐχέφρων.

Ὡστε ἡ τοῦ ἀνηλίκου, παράφρονος καὶ βλακὸς ἐκποιήσις οὐκ ἔρρωται.

Ἡ σύμβασις αὕτη δεόν νὰ γίνη ἐκουσίως ἄνευ δηλ. βίης καὶ κατανάγκασμοῦ, καθότι ἄλλως ἀτονεῖ.

Ἡ ἐπ' ἀνταλλαγῇ ἐκποιήσις ἐπιτρέπεται μόνον τῇ ἀδείᾳ τῶν κηδεμόνων τῶν ἀνταλλασσομένων ἀφιερωμένων κτημάτων.

Ἡ ἐκποιήσις ἢ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως γινομένη μὴ συμπράττοντος τοῦ κηδεμόνος, ἀτονεῖ.

Ἡ ὑπόσχεσις πρὸς ἐκποίησιν οὐκ ἔρρωται.

Ἡ ποινικὴ ρήτρα ἐν συμβολαίοις ἐκποιήσεως, μετὰξὺ ἐκποιούντος καὶ ἀγοραστοῦ, μὴ συμπράττοντος τοῦ κηδεμόνος ἀτονεῖ. — Π.χ. ὁ Α νομεύς ἐκποιεῖ τὴν νομὴν τοῦ κτήματός του διὰ συμβολαίου πρὸς τὸν Β ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅπως ἐντὸς ὠρισμένου χρόνου μεταβιβάσῃ αὐτῷ τοὺς τίτλους τῆς νομῆς αὐτοῦ ἐπισήμως καὶ ἀρμοδίως ἐπὶ ποινικῇ ρήτρᾳ τῶσαν γροσίων, ἐν περιπτώσει μεταμελείας τοῦ ἐκποιούντος. Ὁ Α μεταμελούμενος, ἀρνεῖται νὰ μεταβιβάσῃ τοὺς τίτλους τῆς νομῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ καταβάλλῃ τῷ Β τὴν συμπεφωνημένην ρήτραν. Ὁ Β ἐγείρει ἀγωγὴν ἐξαιτούμενος τὴν καταβολὴν τῆς ποινικῆς ρήτρας· ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ δὲν ἀκούεται, καθόσον ἡ ἐκποιήσις εἶναι ἄκυρος καὶ μὴ γενομένη ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Περὶ ἐκποιήσεως νομῆς ἐν ἐπιθανάτιῳ ἀσθενείᾳ.

Ἡ κατὰ τὴν ἐπιθανάτιον ἀσθένειαν τοῦ νομέως συγκροτούμενη

ἀδεία τοῦ κηδεμόνος σύμβασις ἐκποιήσεως ἔρρωται μὲν ἐὰν ὁ νομέως ἔχῃ κληρονόμους, ἀτονεῖ δὲ ἐὰν οὗτος ᾖ ἄκληρος.

Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει τὸ ἐκποιηθὲν κτῆμα θεωρούμενον ὡς ἀκληρονόμητον (μυχλοῦς) περιέρχεται εἰς τὸ ἀφιέρωμα, ὁ δὲ ἀγοραστής ἔχει τὸ δικαίωμα ἀναγωγῆς κατὰ τῆς λοιπῆς περιουσίας τοῦ ἐκποίησαντος.

Ἡ δοθείσα ἄδεια τοῦ κηδεμόνος ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ οὐκ ἔρρωται ὡς ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ἀφιερώματος.

Ἡ ἐν καιρῷ ἐπιθνατίου ἀσθενείας τοῦ νομέως, (πλέον τοῦ ἔτους διαρκεσάσης δεινολείτης δὲ καὶ μετὰ τινος ἡμέρας καὶ ἐπενεγκούσης τὸν θάνατον αὐτοῦ), γενομένη ἀδεία τοῦ κηδεμόνος ἐκποιήσις, ἔρρωται μὲν, ἐὰν ὁ ἐκποιήσας ἔχῃ νομίμους κληρονόμους, ἀτονεῖ δὲ ἐλλείπει τοιούτων.

Ἡ ἐνκαιρῷ ἐπιθνατίου ἀσθενείας τοῦ νομέως γενομένη ἐκποίησης πρὸς τινὰ τῶν νομίμων κληρονόμων τοῦ ἀδεία τοῦ κηδεμόνος ἔρρωται.

Ὁ κηδεμὼν δὲν δικαιούται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἄδειάν του ἐν ἐκποιήσει γενομένη ἐν ἐπιθνατίῳ ἀσθενείᾳ τοῦ νομέως λόγῳ ὅτι οὗτος διατελεῖ ἐν τῷ αὐτῷ ἀσθενείᾳ, καθόσον πρὸ τοῦ θανάτου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ἀσθένεια ἦτο θανατηφόρος καὶ καθόσον ὁ κηδεμὼν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐκποιητοῦ, ἀποδεικνυμένης τῆς ἀσθενείας ὡς θανατηφόρου δύναται ν' ἀκυρώσῃ τὴν ἐκποίησιν, ἐὰν ὁ ἐκποιητὴς δὲν ἔχῃ κληρονόμους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Περὶ ἐκποιήσεως κτημάτων ἀνηλίκων νομέων.

Ὁ πατήρ, ὡς ἐξασκῶν τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἢ ὁ νόμιμος ἐπίτροπος ἀνηλίκου δύναται νὰ ἐκποιήσῃ τὴν νομὴν διτελοῦς ἀφιερωμένου κτήματος, ἐὰν δικαστικῶς ἀποδειχθῇ ὅτι, τοῦ κτήματος κατεριπυμένου, ἡ περιουσία τοῦ ἀνηλίκου δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς ἐπισκευὴν αὐτοῦ, ἢ ὅτι στερεῖται οὗτος μέσων πρὸς διατροφὴν ἢ ὅτι ὑφίσταται νόμιμος καὶ εὐλογος αἰτία καὶ ὅτι ἡ ἐκποίησις εἶναι συμφέρουσα τῷ

ἀνηλίκῳ. Ἡ δικαστικὴ ὁμῶς ἀπόφασις δεόν νά ἐκδοθῇ συμπράττοντος τοῦ κηδεμόνος ἄλλως εἶναι ἄκυρος.

Ὁ πατήρ ἢ ὁ νόμιμος ἐπίτροπος ἀνηλίκου δύναται ν' ἀγοράσῃ ἐκποιούμενον κτῆμα ὑπὲρ ἀνηλίκου, ἅμα ἀποδειχθῇ δικαστικῶς ὅτι ἡ ἀγορά εἶναι συμφέρουσα τῷ ἀνηλίκῳ.

Ἡ δικαστικὴ ὁμῶς ἀπόφασις δεόν νά ἐκδοθῇ συμπράττοντος τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἐκποιουμένου κτήματος.

Ὁ πατήρ ἢ ὁ νόμιμος ἐπίτροπος ἀνηλίκου, δὲν δύναται ν' ἀγοράσῃ κατ' εὐθείαν δι' ἑαυτὸν ἐκποιούμενον κτῆμα τοῦ ἀνηλίκου ἀλλ' ἐμμέσως παρὰ τρίτου, ἀφοῦ πρότερον δηλ. ἐκποιηθῇ εἰς τὸν τρίτον καὶ οὗτος ἐκποιήσῃ αὐτὸ εἰς τὸν πατέρα ἢ τὸν ἐπίτροπον τοῦ ἀνηλίκου.

Ταῦτα ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ ἐκποιήσεως κτημάτων παραφρόνων καὶ βλακῶν.

Σημειωτέον ὅτι δικαστικὴ ἀπόφασις ἀπαιτεῖται καὶ διὰ πάσαν δαπάνην πρὸς ἐπισκευὴν κτημάτων ἀνηκόντων εἰς νομεῖς ἀνηλίκους, παράφρονας καὶ βλάκας, γινομένων παρὰ τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ νομίμου αὐτῶν ἐπιτρόπου, ἄλλως εὐθύνεται ὁ ἐνεργῶν αὐτογνομάνως τοιαύτας δαπάνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

Περὶ ὄρων ἐν τῇ ἐκποιήσει.

Πᾶς ὄρος καθιστῶν τὴν πώλησιν πλημμελῇ, καθιστᾷ καὶ τὴν ἐκποίησιν τοιαύτην, καί τι ἀδεία τοῦ κηδεμόνος γινομένην.

Πᾶς ὄρος μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων ἐν τῇ ἐκποιήσει, ἄνευ ἀδείας τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος, ἄτονεϊ.

Ἡ δωρεὰν ἐκποιήσις ἐπὶ τῷ ὄρῳ διατροφῆς τοῦ ἐκποιητοῦ ἐφ' ὅρου ζωῆς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἀδεία τοῦ κηδεμόνος, εἶναι ἔγκυρος καὶ ἰσχυρὰ ἐνὸς τοῦ ὅρος οὗτος ἐκτελεῖται. Μὴ τηρουμένου ὁμῶς τοῦ ὅρου τούτου ὁ ἐκποιητής, ἀδεία τοῦ κηδεμόνος, ἄκυρῶν τὴν ἐκποίησιν, δικαιούται ν' ἀνακτήσῃται τὸ ἐκποιηθέν.

Ἄλλοτε αἱ ἐκποιήσεις ἐλογίζοντο ὡς πωλήσεις καὶ ὁ ὄρος τῆς διατροφῆς καθίστα αὐτὰς πλημμελεῖς. Ἀλλὰ ἡ νεωτέρα νομολογία κατελόγισε τὰς δωρεὰν ἐκποιήσεις ὡς δωρεάς καὶ κατ' ἀκολουθίαν

τάς ἐπὶ τῷ ὄρῳ διατροφῆς συγκροτουμένης συμβάσεις ἐκποιήσεως ἐκήρυξεν ἐγκύρους στηριζομένη ἐπὶ τοῦ 855 ἄρθρου τοῦ Ἀστ. Κώδικος λέγοντος· «ἐγκυρος εἶναι ἡ δωρεὰ ἡ γινομένη ὑπὸ ὄρον ἀντιδωρήσεως καὶ ὁ ὄρος εἶναι ἐπίσης ἰσχυρός».

Ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐξεδόθη αὐτοκρατορικὸν διάταγμα τῇ 28 Ἰουλίου 1296 διὰ τὸ ὅπως ἐν τοῖς ἐπιστήμοις τίτλοις ἐκποιουμένων κτημάτων καταχωρίζεται ὁ ὄρος τῆς δωρεᾶς ἐκποιήσεως ἢ τῆς διατροφῆς ἐφ' ὅρου ζωῆς.

Κατ' ἀκολουθίαν ὁ ὄρος τῆς δωρεᾶς ἢ τῆς διατροφῆς ἐφ' ὄρου ζωῆς, ὁ μὴ ἐγγεγραμμένος ἐν τοῖς ἐπιστήμοις τίτλοις τῆς ἐκποιήσεως, τοῖς ἐκδομένοις παρὰ τοῦ κτηματολογικοῦ γραφείου δὲν ἀκούεται.

ΚΕΦΑΛΕΙΟΝ ΙΖ'.

Περὶ συμφώνων ἐν τῇ ἐκποιήσει.

Ἐν τῇ συμβάσει τῆς ἐκποιήσεως ἰσχύει·

1ον Τὸ συμφωνὸν ἐλαττώματος (Χαγιάρι αἰπ'),

2ον Τὸ συμφωνὸν ὀψεως (Χαγιάρι ρουτυλέτ).

3ον Ἡ ὑπέρογκος βλάβη (φρχίς).

4ον Ὁ δόλος (ταγίρ).

1ον Τὸ συμφωνὸν ἐλαττώματος.

Ἐν τῇ ἐκποιήσει, ἥτις συνομολογεῖται ἀπολύτως, χωρὶς δηλονότι νὰ τεθῇ ὄρος ὅτι τὸ ἐκποιούμενον ἔσται ἀκέραιον καὶ ἀβλαβές, ἀπαιτεῖται ὅπως τοῦτο ἢ ἀπηλλαγμένον παντὸς ἐλαττώματος.

Ὡς ἐλάττωμα θεωρεῖται ἐκεῖνο ὅπερ ὑποβιβάζει τὴν ἀξίαν τοῦ πράγματος παρὰ τοῖς πραγματογνώμοσι, λέγεται δὲ ἀρχικὸν ὅταν ὑπῆρχε εἰς τὸ πρᾶγμα καθ' ἣν ἐποχὴν εὕρισκετο εἰς χεῖρας τοῦ ἐκποιητοῦ.

Τὸ ἐλάττωμα, ὅπερ προσγίγνεται εἰς τὸ πρᾶγμα μετὰ τὴν ἐκποίησιν πρὸ τῆς παραδόσεως καὶ παραλαβῆς, ἥτοι ἐνόσω εὕρσκεται εἰς χεῖρας τοῦ ἐκποιητοῦ θεωρεῖται ὡς ἀρχικὸν ἐλάττωμα.

Ὅταν εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐκποιήσεως ἀνακχυφθῇ ἀρχικὸν

ελάττωμα, ὁ ἀγοραστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀκυρώσῃ ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος ἢ μὴ τὴν σύμβασιν.

Ἐὰν ὅμως ὁ ἀγοραστὴς γνωρίσας τὸ ἐλάττωμα τοῦ ἐκποιηθέντος προβῇ εἰς τινὰ τῶν παρεπομένων τῆς νομῆς πράξεων ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀκυρώσεως.

2ον Τὸ σύμφωνον ὀφείας.

Ἐὰν τις ἀγοράσῃ κτῆμα χωρὶς νὰ τὸ ἴδῃ, ἔχει τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα μέχρις οὗ τὸ ἴδῃ, καὶ ὅταν ἴδῃ αὐτό, ἐὰν θέλῃ παραδέχεται ἢ ἀκυρῇ ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος τὴν σύμβασιν.

Τοῦτο καλεῖται σύμφωνον ὀφείας, ὅπερ δὲν μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους, ἥτοι ἐὰν ἀγοραστὴς ἀποθάνῃ πρὶν ἢ ἴδῃ τὸ ὅπερ ἡγόρασεν, ὁ κληρονόμος αὐτοῦ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀκυρώσῃ τὴν ἐκποίησιν.

Ὁ κληρονόμος ἐκποιεῖ τι χωρὶς νὰ τὸ ἴδῃ ἢ ἐκποιήσῃς εἶναι συνωμολογημένη ἄνευ συμφώνου ὀφείας ἐκ μέρους τοῦ ἐκποιητοῦ.

Ἐν τῷ συμφώνῳ τούτῳ, ἡ ὄψις συνίσταται εἰς τὸ γνωρίσαι τὰ μέρη καὶ τὰς ιδιότητας τοῦ πράγματος, αἵτινες ἐκφράζουσι τὸν κύριον σκοπὸν τῆς χρήσεως αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν ἀγορὰν ξενῶνος καὶ οἰκίας καὶ ἄλλης τοιαύτης οἰκοδομῆς εἶναι ἀνάγκη νὰ παρατηρῇ τις ἅπαντα τὰ δωμάτια αὐτῆς. Ἐὰν ὅμως ἅπλῃ τὰ δωμάτια τῆς οἰκίας εἶναι ὅμοια ἀρκεῖ νὰ ἴδῃ τις τὸ ἓν μόνον.

Ὁ τυφλὸς ἀγοράζων ἐκποιούμενόν τι, οὗ ἀγνοεῖ τὴν περιγραφὴν, ὅταν μάθῃ αὐτὴν, ἔχει δικαίωμα νὰ ἀκυρώσῃ ἢ οὗ ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος τὴν σύμβασιν.

Ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς προβῇ εἰς πράξιν τινὰ ἐπὶ τοῦ πράγματος, ἥτις ἀποτελεῖ ἐν τῶν παρεπομένων τῆς νομῆς, ἀπόλλυσι τὸ ἐκ συμφώνου ὀφείας ἀπορρέον δικαίωμα.

3ον Ὑπέρογκος βλάβη καὶ δόλος.

Ὑπέρογκος βλάβη (γάπη φαγιέ) καλεῖται ἢ ὡς πρὸς τὴν τιμὴν τοῦ ἐκποιημένου πράγματος ἀπάτη ἥτις εἶναι ἐπὶ κτημάτων 20 0|0 καὶ πλέον.

Δόλος δὲ (ταγρήρ) ἢ ἐκ μερὸς τῶν συμβαλλομένων εἰς τὸν ἕτερον γινομένη ἀπάτη.

Ἐάν ἐν τῇ ἐκποιήσῃ ὑπάρχῃ ὑπέρογκος βλάβη ἔστω καὶ ἄνευ δόλου, ὁ ἀπατηθεὶς δὲν δύναται νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ἐκποίησιν.

Ἡ ἐκποίησις ὁμῶς ἡ γενομένη πρὸς τοῦ πωτρός ἢ τοῦ νομίμου πιτρόπου ἀνηλίκου, πωτρός, ἢ βλακός, εἶναι ἄκυρος ἐάν ὑπάρχῃ ὑπέρογκος βλάβη, ἔστω καὶ ἄνευ δόλου.

Ἡ ἐκποίησις ἡ γενομένη διὰ πληρεξουσίου ἀτονεῖ, ἐάν γίνῃ ἐπὶ ὑπερόγκῳ βλάβῃ ἔστω καὶ ἄνευ δόλου.

Ἐάν ὁ εἰς τῶν συμβαλλομένων καταδολιευθῇ τὸν ἕτερον καὶ ἀποδειχθῇ ὅτι ἐν τῇ ἐκποιήσῃ ὑπῆρξεν ὑπέρογκος βλάβη προερχομένη ἐκ ταύτης τῆς καταδολιεύσεως, ὁ ἀπατηθεὶς δύναται ν' ἀκυρώσῃ τὴν γνώμην τοῦ κηδεμόνος τῇ ἐκποίησιν. — Π. χ. ὁ Α ἐκποιεῖ τὴν νομὴν ἐργαστηρίου τοῦ τινοῦ ἀντὶ 10.000 γρ. πιστοποιῶν ὅτι φέρει μνηκίον εἰσόδημα 500 γρ. Ὁ δὲ Β ἀγοράζει αὐτὸ πιστεύων εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ ἐκποιητοῦ, τῇ ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος ἀκολούθως ὁμῶς ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ μὲν εἰσόδημα τοῦ μισθώματος εἶναι 50 γρ. ἡ δὲ πρὸς πωτὴν ἀξία 5000 γρ. Ὁ ἀγοραστής ἀκυρεῖ τὴν γνώμην τοῦ κηδεμόνος τῇ σύμβασιν ὡς ἐπὶ ὑπερόγκῳ βλάβῃ καὶ μετὰ δόλου συγκροτηθεῖσαν. — Ὁμοίως ὁ Α εὐρίσκων ἀφελῇ τινα καταπεῖθει αὐτὸν ν' ἀγοράσῃ ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος κτῆμα τοῦ τι ἀντὶ 50000 γρ. Ἀκολούθως ὁμῶς ἀποδεικνύεται δι' ἀμερολήπτων πραγματογνωμόνων ὅτι ἡ πρὸς πωτὴν ἀξία αὐτοῦ ἦν 75000 γρ. Ὁ ἐκποιητής ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀκυρώσῃ τὴν σύμβασιν γνώμην τοῦ κηδεμόνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Περὶ τοῦ τιμήματος τοῦ ἐκποιουμένου.

Ἐν τῇ ἐκποιήσῃ τῇ γινομένη ἀδείᾳ τοῦ κηδεμόνος, καθ' ἣν τὸ συμφωνηθὲν τίμημα δὲν κατεβλήθη πρὸ τῆς παραδόσεως τοῦ ἐκποιουμένου ἀλλ' ὀφείλεται, ὁ ἐκποιητής ἔχει τὸ δικαίωμα ἀγωγῆς πρὸς λῆψιν αὐτοῦ πρὸς τοῦ ἀγοραστοῦ.

Τὸ τίμημα τῆς ἐκποιήσεως, ὅπερ ὀφείλει ὁ παραλαβὼν τὸ ἐκποιηθὲν ἀγοραστής καὶ ἀποθανὼν πρὸ τῆς καταβολῆς αὐτοῦ, ὡς χρεὸς τοῦ ἀποβιώσαντος περιέρχεται εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ

κατὰ τὸ κληρονομικὸν δίκαιον καὶ ἐξοφλεῖται ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ. Οὕτως, ὁ Α' ἐκποιεῖ εἰς τὸν Β' τὸ κτῆμα τοῦ Γ' ἀντὶ 1000 λιρῶν καὶ παραδίδει αὐτό. Ὁ Β' μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ κτήματος καὶ πρὸ τῆς καταβολῆς τοῦ συμφωνηθέντος τιμήματος ἀποθνήσκει ἀφόνων υἱοὺς καὶ γονεῖς.

Οἱ γονεῖς δὲν δύνανται νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι μὴ κληρονομοῦντες τὸν Β' ἐπὶ τοῦ ἀφιερωμένου κτήματος, διότι, υἱὼν ὑπαρχόντων, οἱ γονεῖς ἀποκληροῦνται, καθόσον, κατὰ τὸ κυρίως κληρονομικὸν δίκαιον συντρέχουσι τοῖς υἱοῖς, τὸ δὲ χρέος, καὶ τοι προερχόμενον ἐκ τιμήματος ἐκποιήσεως, ὑπάγεται εἰς τὰ λοιπὰ χρέη αὐτοῦ.

Ταὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκποιητοῦ, ἀποθανόντος πρὸ τῆς παραλαβῆς τοῦ τιμήματος.

Τὸ τίμημα ἀνήκει οὐχὶ τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ κατὰ τὴν τάξιν τῆς διαδοχῆς ἐπὶ ἀφιερωμάτων ἀλλὰ κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν ἐπὶ τῆς διαδοχῆς ἐπὶ κινητῶν, διότι οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ δὲν πρόκειται νὰ κληρονομήσωσιν ἀκίνητον ἀφιερωμένον κτῆμα, ἀλλὰ χρέος, ἀπαίτησιν δηλονότι ἥτις ἀνήκει εἰς τὴν κινητὴν περιουσίαν τοῦ θανόντος.

Οἱ ἀρχαῖοι νομοδιδασκαλοὶ ἐγνωμάτευσαν ὡς ἀπαραδέκτους τὰς περὶ τιμήματος τῆς ἐκποιήσεως ἀγωγὰς, παραδεχόμενοι μόνον ὡς ἔγκυρον τὴν τοῖς μετρητοῖς ἐκποίησιν. Ἀλλ' οἱ νεώτεροι ἐτράπησαν ἄλλην ὁδὸν συνεχόδουσιν τὰς περιστάσεσιν. Πρεδέχθησαν τὴν ἐπὶ πιστώσει ἐκποίησιν ὡς ἔγκυρον. Τῇ ἀρχῇ ταύτῃ ἐπομένη καὶ ἡ Κυβέρνησις, τῇ προτάσει τοῦ Σειχουλισλαμᾶτου ἐνήργησε πρὸ 12 ἐτῶν τὴν ἔκδοσιν αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος, δι' οὗ οἱ δικασταὶ ἐξουσιοδοτήθησαν ὅπως ἀκούωσι καὶ δικάζωσιν ἀγωγὰς περὶ ἐξοφλήσεως τιμήματος ἐκποιήσεως νομῆς. Ἐκτοτε πᾶσα ἀπόφασις ἱεροδικαστικῇ στηριζομένη ἐπὶ τῇ γνώμῃ τῶν ἀρχαίων νομοδιδασκάλων καὶ ἀπορρίπτουσα ἀγωγὴν τοιαύτην θεωρεῖται ἄκυρος καὶ μένει ἀνεκτέλεστος.

Ἡ ἐκποίησις δὲν καταστρέφει τὸ δικαίωμα τρίτου — Π. χ. Ὁ Α' ἀγοράζει κτῆμα τι παρὰ τοῦ Β' ἀκολουθῶς ὅμως ὁ Γ' ἰσχυρίζεται ὅτι μέρος τι αὐτοῦ ἀνήκει ἐκείνῳ καὶ ἀποδεικνύει τὴν ἐνστάσιν τοῦ δικαστικῶς. Ὁ Α' γνώμη τοῦ κηδεμόνος ἀκυροῖ τὴν ἐκποίησιν καὶ ἐπιστρέφει τὸ κτῆμα λαμβάνει τὸ καταβληθέν τῷ Β' τίμημα. — Ἐπίσης ὁ κηδεμὼν ἐκμισθοῖ τῷ Α' ἀντὶ προκαταβλλομένου ὀρισμένου ποσοῦ

καὶ μισθώματος ἐτησίου κτῆμά τι ἀνῆλθον τῷ ἀφιερώματι αὐτοῦ.
Ἀκολούθως ὁμοῦς ὁ πρῶτος ἐνιστάμενος ἀποδεικνύει διὰ μαρτύρων
καὶ ὅρκου ὅτι τὸ ἐκμισθωθὲν ἦν ἰδιοκτησία αὐτοῦ. Ὁ Α δὲ δικαιούται
εἰς ἀνάληψιν τῆς καταβληθείσης προκαταβολῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Περὶ διανομῆς (τακσίμ).

Ἡ διανομὴ εἶναι προαιρετικὴ καὶ καταναγκαστικὴ.

Καὶ προαιρετικὴ μὲν εἶναι ἡ γενεσμένη τῇ ἀμοιβαίᾳ συναινέσει
τῶν συννεμομένων ἐξωδίκως ἢ δικαστικῶς.

Καταναγκαστικὴ δὲ εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἀναγκαστικῶς γε-
νεσμένη, αἰτῆσει ἐνὸς τῶν συννεμομένων.

Ἄρα ἐν τῇ καταναγκαστικῇ διανομῇ ἀπαιτεῖται νὰ προϋπάρχῃ
ἀγωγή.

Ἡ διανομὴ ἐπιτρέπεται καὶ θεωρεῖται ἔγκυρος:

1ον Ἐὰν τὸ κτῆμα (τὸ ὑπὸ διανομὴν) εἶναι διαιρετόν.

Διαιρετόν (κατὰ τακσίμ) λέγεται τὸ ἐνίκεινον πράγμα ὅπερ
δύναται νὰ διανεμηθῇ εἰς μερίδας χωρὶς, ἐννοεῖται, νὰ ἐπέλθῃ βλάβη
τις ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν, εἰς ἣν εἶναι προσωρισμένον τὸ πρᾶγμα.

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἐκάστη μερίς αὐτοῦ νὰ ἦ δυνατόν νὰ χρη-
σιμοποιηθῇ ἀναλόγως τῆς χρήσεως τοῦ ὅλου.

2ον Ἐὰν γίνῃ ἀδεία τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος.

3ον Ἐὰν δὲν εἶναι ἐπιβλαβὴς τῷ ἀφιερώματι.

Ἐπιβλαβὴς δὲ θεωρεῖται ἐὰν τὸ χωριζόμενον μέρος μείνῃ ἄνευ
δοῦ, ἢ ἐὰν διὰ τῆς διανομῆς οὐ μόνον ἡ ἀξία (πρὸς τε τὴν τοπο-
θεσίαν καὶ τὴν τιμὴν); ἀλλὰ καὶ αἱ τακτικαὶ ὠφέλειαι (εἰσοδήματα,
ἐνοίκια) τοῦ διανεμομένου ἐλαττοῦνται.

Ἐνὸς τῶν ἀνωτέρω τριῶν συστατικῶν ἐλλείποντος, ἡ δια-
νομὴ ἀτιμῇ.

Ἡ ἐπωφελὴς τῷ ἀφιερώματι διανομὴ ἐκθιάζεται.—Π. χ. Τινὲς
τῶν συννεμομένων ζητοῦσι τὴν διανομὴν, ἐνῶ ἕτεροι ἀρνοῦνται. Ἡ
δικαστικὴ ἀρχή, αἰτῆσει τῶν ἐνδικωρομένων καὶ συμπράξει τοῦ κη-
δεμόνος, προβαίνει εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν διανομὴν, ἀφοῦ πρότερον
ἀποδεχθῇ διὰ πραγματογνωμόνων τὸ διαιρετόν τοῦ κτήματος καὶ

ἀποδειχθῇ προσηκόντως τὸ ἐπωφελές τῆς διανομῆς εἰς τὸ ἀφιερώμα, τῆς διανομῆς γενομένης διὰ λαχνού.

Τὴν διανομὴν ἐκζητεῖ καὶ ὁ πατήρ ἢ ὁ νόμιμος ἐπίτροπος ἀνηλίκων, παραφρόνων καὶ βλακῶν νεμέων, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιστάσει δεόν συν τούτοις ἀνωτέρω στοιχείοις ν' ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ διανομὴ εἶναι ἐπωφελὴς εἰς τοὺς νομικῶς τούτους ἀνικανούς. Ἄλλως ἀτνεῖ.

Διανομὴ δὲν χωρεῖ ἐπὶ ἐπικρίτως νεμεμένων διτελῶν ἀφιερωμένων ἐγκτημάτων (γεδικίων).

Ἡ διανομὴ δὲν χωρεῖ καὶ ἐπὶ ἀφιερωμένων κτημάτων, ἅτινα ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν ἀφιερωμένα ἐγκτήματα (γεδικία). Ἵνα καταστῇ δὲ ἡ διανομὴ αὐτῶν δυνατὴ δεόν πρότερον νὰ καταργηθῇ, γνῶμη τοῦ κηδεμόνος καὶ Αὐτοκρατορικῶ διατάγματι, τὸ ἐπ' αὐτῶν ἐγκτήμα ἢ ἅπασαι αἱ μερίδες τοῦ ἐγκτήματος νὰ περιέλθωσιν εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν νεμέα τακτικῆς ἐκποιήσεως.

Ἡ διανομὴ πολλῶν ἐπικρίτως νεμεμένων κτημάτων δὲν ἐκβιάζεται.—Π. χ. Ὁ Α καὶ Β νέμονται ἐπικρίτως δύο κτήματα Γ καὶ Δ. Ὁ Α προτείνει τὴν διανομὴν μόνον τοῦ Γ κτήματος, ὁ δὲ Β τὴν διανομὴν μόνον τοῦ Δ κτήματος. Ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ ἐκβιάσῃ τὸν μὴ ἀποδεχόμενον τὴν διανομὴν ἐπὶ τοῦ Β ἢ τοῦ Γ κτήματος.

Ἡ διανομὴ πρέπει νὰ ᾖ δικαία ἥτοι αἱ μερίδες πρέπει νὰ ᾖναι ἀνάλογοι πρὸς τὰ δικαιώματα τῶν συννεμομένων καὶ νὰ μὴ ὑπάρχῃ ὑπέρογκος βλάβη.

Ἐάν ὅθεν ἐν τῇ διανομῇ ὑπάρχῃ ὑπέρογκος βλάβη δύναται νὰ ἐγερθῇ ἀγωγή πρὸς ἐξάλειψιν αὐτῆς.

Ἀφοῦ ὅμως, οἱ διανεμόμενοι τὸ κτῆμα ὁμολογήσωσι ὅτι ἕκαστος ἔλαβε τὸ δικαίον του καὶ ἐξοφλήσωσιν ἀλλήλους, ἡ ἐπὶ ὑπέρογκῃ βλάβῃ ἀγωγή δὲν ἀκούεται.

Ἐξαιρεῖται ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ἡ διανομὴ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ νομίμου ἐπιτρόπου, ἀνηλίκου, παράφρονος καὶ βλακός, ὁπότε ἡ ἐξοφλήσις αὐτῶν ἀτνεῖ, καὶ ἡ περὶ ὑπέρογκου βλάβης ἀγωγή ἀκούεται.

Τὸ διανεμητέον κτῆμα πρέπει νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν νόμιμον κατοχὴν τῶν συννεμομένων κατὰ τὴν ὥραν τῆς διανομῆς.

χρήσεώς του ἀρνείται νὰ παραδώσῃ τὴν χρήσιν εἰς τὸν Α, ἐπιμέ-
νων νὰ καταλογίσῃ τὸν πρότερον χρόνον τῆς διαμονῆς τοῦ Α ἐν τῷ
χρόνῳ τῆς χρήσεώς του.

Ὁ δικαστὴς ἐκδιάζει τὸν Β εἰς παράδοσιν, καθόσον ὁ παρελθὼν
χρόνος πρὸ τῆς συμφωνίας ἢ τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως δὲν κατα-
μετρεῖται ἐν τῇ ἐξ ὑπαμοιβῆς χρήσει.

Ἀρχαιότερον ἢ διάταξις τῆς ἐξ ὑπαμοιβῆς χρήσεως δὲν ἴσχυεν
ἐπὶ ἐπικοίνως νεμομένων ἀφιερωμένων κτημάτων. Τούντεῦθεν πολλαὶ
ἔριδες καὶ διενέξεις ὑφίσταντο μεταξύ τῶν συννεμομένων. Πρὸς ἄρσιν
αὐτῶν ἐνεκρίθη ὅπως ἡ διάταξις αὕτη ἰσχύῃ καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων
κτημάτων.

Οὕτω συστάσει τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀστυκοῦ Κώ-
δικος καὶ προτάσει τοῦ Σεῖχουλισλάμ ἐξεδόθη Αὐτοκρατορικὸν διά-
ταγμα τῇ 1ῃ Σαπὰν 1296 ἔτει τῆς Ἑγείρας, διατάσσον ὅπως οἱ
δικασταὶ αἰτήσῃ τῶν ἐνὶ ἀφερομένων ἐκδικάζουσι, συμπράττοντες
τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος, καὶ ἀποφασίζωσι περὶ τῆς ἐξ ὑπα-
μοιβῆς χρήσεως ἐπικοίνως νεμομένων ἀφιερωμάτων μὴ διαιρετῶν ἢ
διαιρετῶν μὲν ἀλλ' ὧν ἡ διανομὴ ἀποδεικνύεται ἐπιβλαβῆς τῷ
ἀφιερώματι.

ΚΕΦΕΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

Περὶ χωρισμοῦ.

Ὁ χωρισμὸς (ἰφράζ) ἐπὶ ἐπικοίνων κτημάτων ἐπιτρέπεται :

1ον Ἐὰν τὸ κτῆμα εἶναι διαιρετόν :

2ον Ἐὰν ὁ χωρισμὸς δὲν εἶναι ἐπιβλαβῆς τῷ ἀφιερώματι.

3ον Ἐὰν γίνῃ ἀδεία τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος.

Ἡ ἔλλειψις ἐνδὲς τῶν ἀνωτέρω στοιχείων καθιστᾷ τὸν χωρισμὸν
ἄκυρον.

Ὁ χωρισμὸς ἐκδιάζεται ὅταν πρόκηται συμφέρον προφανὲς τοῦ
ἀφιερώματος. — Π. χ. εἰς συννεμόμενος ἀποθνήσκει ἄκληρος καὶ τὸ
μερίδιον αὐτοῦ ἐπὶ τινος ἐπικοίνου κτήματος, ὅπερ περιέρχεται λόγῳ
ἄκληρονομότητος εἰς τὸ ἀφιέρωμα ἀνοῦνται οἱ συννεμόμενοι νὰ ἀγο-
ράσωσιν ἢ δικαστικὴ ἀρχὴ τότε προβαίνει εἰς ἀναγκαστικὸν χωρισμὸν

τοῦ μεριδίου τούτου, ἀφοῦ ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ χωρισμός εἶναι ἐπωφελὴς εἰς τὸ ἀφιέρωμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'.

Δικαίωμα προτιμήσεως.

Δικαίωμα προτιμήσεως (χακὴ σουφά) λέγεται τὸ δικαίωμα, ὅπερ κέκτηται ὁ γείτων ἢ ὁ κοινωνὸς κτήματός τινος ὅπως προτιμηθῇ ἐτέρου ἀγοραστοῦ ἀντὶ τῆς αὐτῆς τιμῆς.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἔχουσιν ἐπὶ κτημάτων ἰδιωτικῆς περιουσίας (μουλκίων) ἀργεῖ εἰς ἀφιερώματων (ἀριθ. 1007 Ἀστικοῦ Κώδικος).

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὁ κοινωνὸς ἐν τῇ νομῇ ἐπικοίνου κτήματος ἢ ὁ γείτων δὲν δικαιούται νὰ ἐκδιάσῃ τὸν ἐκποιούντα τὸ μερίδιόν του ἢ τὸ ὅλον αὐτοῦ ὅπως προτιμήσῃ αὐτόν, τὸν κοινωνὸν ὁδηλονότι ἢ τὸν γείτονα, προσφέροντα τὴν αὐτὴν τιμὴν.

Προκειμένου δὲ νὰ ἐκμισθωθῇ μερὶς προσοδοφόρου ἀφιερωμένου κτήματος, λόγῳ ἀκληρονομήτου περιελθοῦσα εἰς ἀφιέρωμα, προτιμῶνται εἰ κοινωνοὶ ἐν τῇ νομῇ χαίροντες δικαίωμα ἐκπτώσεώς τινος ἐπὶ τῆς προσφερομένης παρὰ τρίτων τιμῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Περὶ δαπανημάτων ἐπὶ ἐπικοίνων κτημάτων.

Τὰ δαπανήματα (μουςαρίφ) εἶναι ἢ ἀναγκαῖα ἢ χρήσιμα ἢ ἐπιτερπῆ.

Πᾶσα δαπάνη ἐπὶ ἐπικοίνου κτήματος, γενομένη ὑφ' ἑνὸς τῶν συγκαινωνῶν, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν λοιπῶν, θεωρεῖται ὡς δωρεὰ καὶ ὁ δαπανήσας δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα ἀποζημιώσεως.

Πᾶσα δαπάνη ἀναγκαῖα ἢ χρήσιμος ἐνεργεῖται γνώμῃ τοῦ κηδεμόνος καὶ δικαστικῇ ἀποφάσει, ὁ δὲ τὸ δαπάνημα τοῦτο κατὰ βάλων κοινωνὸς ἔχει δικαίωμα κατασχέσεως τῶν προσόδων τοῦ ἐπικοίνου κτήματος μέχρις ἐξοφλήσεως τῶν παρ' αὐτοῦ δαπανηθέντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Περὶ ἐκποιήσεως νομῆς ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ ἐπὶ ἀντιχρήσει.

Ἐκποιήσεις νομῆς ἐπὶ ἐξωνήσει (φεράζι πέλ βεφά) καλεῖται ἡ σύμβασις, καθ' ἣν ὁ νομεὺς κτήματός τινος, δανειζόμενος ποσὸν τι χρηματικόν, μεταβιβάζει τὴν νομὴν αὐτοῦ τῷ δανειστῇ του, ἐπὶ τῷ ὄρω ὅπως, ἐξοφλῶν τὸ χρέος αὐτοῦ ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας, ἀνακτήσῃται πάλιν τὴν νομὴν. Ἡ σύμβασις αὕτη συγκροτούμενη τῇ προτάσει τοῦ νομέως ὀφειλέτου καὶ ἀποδοχῇ τοῦ δανειστοῦ, τελειοῦται τῇ γνώμῃ τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος καὶ τῇ παραδόσει τοῦ ἐκποιουμένου πράγματος.

Ἡ σύμβασις αὕτη καλεῖται ἐκποιήσεις νομῆς ἐπὶ ἐξωνήσει, διότι διὰ μὲν τῆς ἐκποιήσεως μεταβιβάζεται ἡ νομὴ τοῦ ὀφειλέτου εἰς ἕτερον πρόσωπον, τὸν δανειστήν, διὰ δὲ τῆς αἰρέσεως τῆς ἐξωνήσεως ὁ δανειστής, ἅμα τῇ ἐξοφλήσει τοῦ δανείου του, μεταβιβάζει πάλιν τὴν νομὴν εἰς τὸν πρώην νομέα αὐτοῦ, τὸν ἐκποιήσαντα.

Ὡς τοιαύτη ἡ σύμβασις αὕτη εἶναι ἐνέχυρον ἐπὶ ἀκινήτων, ἂν καὶ ἡ λέξις ἐνέχυρον παρ' ἡμῖν μόνον ἐπὶ κινήτων εἶναι ἐν χρήσει, διότι κατὰ τὸ βον ἄρθρον τοῦ Ἀστ. Κώδ. ἡ σύμβασις αὕτη διέπεται κατὰ τὰς περὶ ἐνεχύρου διατάξεις.

Ἐν τῇ ἐκποιήσει τῆς νομῆς ἐπὶ ἐξωνήσει ἐπιτρέπεται τὸ χρησιδάνειον, ἥτις ὁ δανειστής μετὰ τὴν παρλαβὴν τοῦ ἐνεχυριζομένου κτήματος δύναται νὰ παραδώσῃ τὸ κτῆμα εἰς τὸν ὀφειλέτην παρ' ᾧ διατελεῖ ὡς χρησιδάνειον. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ παράδοσις καὶ παρλαβὴ εἶναι τυπική.

Ἐκποιήσεις δὲ νομῆς ἐπὶ ἀντιχρήσει (φεράζι-πέλ ἰστεγλάλ) εἶναι ἡ σύμβασις, δι' ἣς ὁ νομεὺς κτήματός τινος δανειζόμενος χρηματικόν τι ποσόν, μεταβιβάζει τὴν νομὴν αὐτοῦ εἰς τὸν δανειστήν του ἐπὶ τῷ ὄρω ὅπως μέχρι μὲν ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους του ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας κατέχη αὐτὸ ὑπὸ μίσθωσιν, μετὰ δὲ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους του ἀνακτήσῃται τὴν νομὴν.

Ἡ σύμβασις αὕτη συγκροτούμενη τῇ προτάσει τοῦ νομέως ὀφειλέτου καὶ τῇ ἀποδοχῇ τοῦ δανειστοῦ, τελειοποιεῖται τῇ γνώμῃ

τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος καὶ τῇ παραδόσει τοῦ ἐκποιουμένου κτήματος.

Καλεῖται δὲ ἐκποίησις νομῆς ἐπὶ ἀντιχρήσει, διότι διὰ μὲν τῆς ἐκποιήσεως μεταβιβάζεται ἡ νομὴ τοῦ ὀφειλέτου εἰς ἕτερον πρόσωπον, τὸν δανειστήν, διὰ δὲ τῆς αἱρέσεως τῆς ἀντιχρήσεως τὸ κτῆμα μένει ὑπὸ μίσθωσιν εἰς χεῖρας τοῦ νομέως ὀφειλέτου, ἔχοντος δικαίωμα τῆς χρήσεως καὶ καρπώσεως αὐτοῦ.

Ὡς τοιαύτη ἡ σύμβασις αὕτη εἶναι ὑποθήκη.

Ἡ πρὸ τῆς ἐκκενώσεως καὶ παραδόσεως τῷ δανειστῇ μίσθωσις τοῦ οὕτως ὑποδεικνυμένου κτήματος, ἀτονεῖ.

Ὁ δὲ δανειστής ὁ πρὸ τῆς παραλαβῆς ἐκμισθῶν τῷ ὀφειλέτῃ τοιοῦτον κτῆμα ἔκυρον ἐνεργεῖ μίσθωσιν καὶ ὁ ὀφειλέτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταλογίσῃ τὸ οὕτω καταβληθὲν μίσθωμα ἀπέναντι τοῦ χρέους του.

Ἡ συμφωνία μεταξὺ τοῦ ἐκποιούντος ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ ἐπὶ ἀντιχρήσει ὀφειλέτου καὶ τοῦ δανειστοῦ ὅπως, μὴ ἐξοφλουμένου τοῦ χρέους κατὰ τὴν ταχθεῖσαν προθεσμίαν, μετατραπῇ αὕτη εἰς ἀπόλυτον ἐκποίησιν οὐκ ἔρρωται. Ὁ δὲ δανειστής δὲν δικαιούται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κτήματος, ἀλλ' ὁ ὀφειλέτης μετὰ τὴν προθεσμίαν καταβάλλῃ τὸ χρέος του στηριζόμενος ἐπὶ τοιαύτης συμφωνίας, ἥτοι ὁ ὀφειλέτης, καταβάλλων καὶ μετὰ τὴν προθεσμίαν τὸ χρέος του, ἐκβιάζῃ τὸν δανειστήν γνώμῃ τοῦ κηδεμόνος εἰς ἐπιστροφὴν τοῦ κτήματος.

Τὰ δαπνήματα καὶ οἱ φόροι καὶ αἱ ὀφείλαι τοῦ ἐνεχυριζομένου ἢ ὑποθηκευομένου κτήματος ἀνήκουσι τῷ ὀφειλέτῃ, οὐχὶ δὲ τῷ δανειστῇ.

Ἐπιτρέπεται ἡ ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ ἐπὶ ἀντιχρήσει ἐκποίησις (ἐνεχύρασις ἢ ὑποθήκη) μερίδος ἀδιανεμήτου, ἀδιάφορον ἔαν τὸ κτῆμα εἶναι διαιρετὸν ἢ μὴ.

Ἐπιτρέπεται ἡ ἐπὶ ἐξωνήσει ἐκποίησις κτήματος ἐκμισθωθέντος καὶ παραδοθέντος τῷ μισθωτῇ.

Ὅταν ἐν τῇ ἐκποιήσει ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ ἐπὶ ἀντιχρήσει ἀποθάνῃ ὁ εἰς τῶν συμβαλλομένων, οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ δὲν ἔχουσι δικαίωμα διαλύσεως αὐτῆς. Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ δικαίωμα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις μεταβαίνουν εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτῶν.

Οἱ ἐπὶ ἐκποιήσῃ νομεῖς ὡς ἐπὶ ἐξωνήσῃ ἢ ἀντιχρήσῃ δανεισταὶ θεωροῦνται προνομιοῦχοι.

Ἐξαιρεῖται ἡ περίστασις καθ' ἣν ἀποθήκη κληρονόμητος ὁ ὀφειλέτης ἐκποιητῆς πρὸ τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους, ὅποτε τὸ ἐκποιηθὲν ἐπὶ ἐξωνήσῃ ἢ ἀντιχρήσῃ θεωρεῖται διαθέσιμον. Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ προνόμιον τοῦ δανειστοῦ παύει καὶ τὸ κτῆμα ἐξέρχεται τοῦ ἐνεχύρου ἢ τῆς ὑποθήκης.

Ἐὰν ὅμως τὸ ἐνεχυριασμένον ἢ ὑποθηκευμένον κτῆμα εἴναι ἐκ τῶν κανονικῶν ἀφιερωμένων ἐγκτημάτων ἢ ἐκ τῶν διτελῶν ἀφιερωμένων κτημάτων, ὧν προσηκόντως ἐνεργήθη ἡ ἐπέκτασις τοῦ κληρονομικοῦ δικαιοῦματος, δὲν ὑπάρχει δὲ ἐτέρα περιουσία ἀρκοῦσα πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ προνομιοῦχου τούτου χρέους τοῦ ἀποθανόντος ἀκλήρου, τὸ ἐν λόγῳ κτῆμα ἐκμισθῶται ὑπὸ τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀφιερώματος εἰς ἕτερον καὶ ἐκ τοῦ προκαταβολικῶς ληφθησόμενου μισθώματος ἐξοφλεῖται τὸ χρέος τοῦτο.

Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν τὸ ἐνεχυριασμένον ἢ ὑποθηκευμένον κτῆμα γίνῃ παρανάλωμα τοῦ πυρὸς, ἔστω καὶ ἂν ἐν χερσὶ τοῦ δανειστοῦ διατελῇ, τὸ χρέος γίνεται ἀπαιτητὸν παρὰ τοῦ ὀφειλέτου. Ἀποθανόντος ἀκλήρου τοῦ δανειστοῦ τὸ ἐνεχυριασμένον ἢ ὑποθηκευμένον αὐτῷ κτῆμα δὲν καθίσταται διαθέσιμον, δὲν περιέρχεται δηλ. εἰς τὸ δημόσιον, ἀλλ' ὁ ὀφειλέτης ἐξοφλῶν τὸ χρέος του ἀπαιτεῖ αὐτό.

Πᾶσα ἐκποίησις νομῆς ἀφιερωμένων κτημάτων μὴ γενομένη ἐπισήμως ἐν τῷ κτηματολογικῷ γραφείῳ θεωρεῖται ἀνίσχυρος.

Ἐν πάσῃ ἐκποιήσῃ νομῆς ἐπὶ ἐξωνήσῃ ἢ ἀντιχρήσῃ, ὁ ὀφειλέτης ἐκποιητῆς ὀφείλει νὰ διορίσῃ πληρεξούσιον, ὃν δὲν δύναται νὰ παύσῃ μέχρις ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους, καὶ ὅστις ἐν περιπτώσει δυστροπίας τοῦ ἐντολέως του δικαιοῦται νὰ ἐκποιήσῃ μετὰ τὴν ταχθεῖσαν προθεσμίαν τὸ οὕτως ἐκποιηθὲν κτῆμα. Πληρεξούσιος τοῦ ὀφειλέτου δύναται νὰ διορισθῇ καὶ αὐτὸς ὁ δανειστής.

Μετὰ τὴν ταχθεῖσαν πρὸς ἐξόφλησιν προθεσμίαν τοῦ χρέους, δυστροποῦντος τοῦ ὀφειλέτου, ὁ δανειστής ὑπεχρεοῦτο ἄλλοτε νὰ ἐκζητήσῃ τὴν δικαστικὴν ἀποφάσει πώλησιν ἐπὶ δημοπρατίας τοῦ ἐνεχυριασμένου ἢ ὑποθηκευμένου κτήματος.

Ὁ δικαστικὸς οὗτος ἀγὼν πολλάκις διαιωνιζόμενος ἐπέφερε πλεί-

στας ὅσας δυσχερείας καὶ καταστροφάς, ὧν ἕνεκα αἱ τοιοῦτοτρόπως γινόμεναι συναλλαγαὶ ἤρξαντο νὰ παύσιν ὑφιστάμεναι.

Οὕτω τελευταίως ἐξεδόθη Ἀυτοκρατορικὸν διάταγμα, δι' οὗ ἐπιτρέπεται ἡ ἐξώδικος διὰ τοῦ κτηματολογικοῦ γραφείου πώλησις τοῦ ἐνεχυριασμένου ἢ ὑποθηκευμένου κτήματος καὶ ἡ διὰ τοῦ ἐκτελεστικοῦ τμήματος τῶν πρωτοδικείων ἐξώσις τοῦ ὀφειλέτου, ἄνευ ἀνάγκης τοῦ δανειστοῦ νὰ προσφύγῃ εἰς τὰ δικαστήρια. Οὕτω, τοῦ ὀφειλέτου ἔχοντος ἐνστάσεις κατὰ τῆς πωλήσεως, τὰ δικαστήρια δὲν δύνανται ν' ἀναστείλῃσιν τὴν ἐξώδικον ταύτην πώλησιν. Ἐν γένει ἡ ἐκποίησης νομῆς ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ ἀντιχρήσει ἐξωμειώθη τῇ δι' ἐπιστήμου συμβολαίου ἐνικιάσει ἀκινήτων, καθ' ἣν κατὰ τὸν εἰδικὸν περὶ τοῦτου νόμον ὁ ἐκμισθωτὴς ἐκδιάζει τὸν μισθωτὴν εἰς ἔξωσιν διὰ τῶν ἐκτελεστικῶν τμημάτων τῶν πρωτοδικείων.

Οὕτως ὁ δανειστὴς μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ταχθείσης προθεσμίας ζητεῖ δι' αἰτήσεώς του πρὸς τὴν προϊσταμένην διοικητικὴν ἀρχὴν τὴν διὰ δημοπρασίας ἐκποίησιν τοῦ ἐνεχυριασμένου ἢ ὑποθηκευμένου κτήματος, ἥτις παρὰ πέμπει τὴν αἴτησιν εἰς τὸ κτηματολογικὸν γραφεῖον, ὅπερ δι' ἐπιταγῆς πρὸς τὸν δανειστὴν καλεῖ αὐτὸν ὅπως ἐντὸς μικρᾶς προθεσμίας ἐξοφλήτῃ τὸ δάνειον. Τοῦτου ἀρνούμενου, δημοσιεύεται διὰ τῶν ἐφημερίδων ἡ διὰ δημοπρασίας ἐκποίησις αὐτοῦ, τοιχοκολλουμένης καὶ ἐντύπου εἰδοποιήσεως εἰς διάφορα κεντρικὰ μέρη τοῦ τόπου, ἐνθα καίτιι τὸ δημοπρατούμενον κτήμα. Ἡ δημοπρασία ἐξκολουθεῖ ἐπὶ 61 ἡμέραν, μετὰ τὴν πάροδον τῶν ὁποίων δημοσιεύεται δευτέρᾳ ἐκποίησις καλοῦσιν τοὺς βουλομένους νὰ ὑπερθεματίσωσι 4 0|0 ἐπὶ τοῦ προσφερθέντος πλειοδοτήματος. Μετὰ τὴν ὀριστικὴν κατακύρωσιν, καλεῖται ἐπιστήμως ὁ ὀφειλέτης ἢ ὁ πληρεξούσιός του νὰ ἐνεργήσῃ τὰς πρὸς μεταβίβασιν τοῦ δημοπρατηθέντος κτήματος εἰς τὸν πλειοδοτήσαντα ἀγοραστὴν διατυπώσεις. Ἐπὶ τῇ ἀρνήσει αὐτῶν τὸ κτηματολογικὸν γραφεῖον ἐκδίδει τοὺς τίτλους τῆς νομῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ πλειοδοτήσαντος ἀγοραστοῦ καὶ ἐνεργεῖ τὴν βίαν ἐξώσιν τοῦ ὀφειλέτου καὶ παράδωσιν τοῦ κτήματος τῷ νέῳ ἀγοραστῇ. Ἐκ τοῦ πλειοδοτήματος ἐξοφλεῖται τὸ δάνειον μετὰ τῶν ἐπισυμβάντων ἐξόδων, τὸ δὲ πλεόνασμα δίδεται τῷ ὀφειλέτῃ.

Αἱ αὐταὶ διατυπώσεις γίνονται καὶ ἐπὶ πωλήσεως ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ ἀντιχρήσει ἰδιωτικῶν κτημάτων (μυλωνίων).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ΄.

Περὶ ἐντολῆς πρὸς ἐκποίησην καὶ πρὸς ἀγοράν.

Ἡ παρὰ τοῦ ἐντολοδόχου ἐκποίησης κτήματος ἐπὶ ὑπερόγκῳ ζήμει (25 0|0 ἔλαττον τῆς πραγματικῆς ἀξίας) ἐξήρτηται ἐκ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἐντολέως, ὅστις δύναται νὰ παραδεχθῇ ἢ ἀκυρόνων αὐτὴν νὰ ἀνακτήσῃται, γνώμη τοῦ κηδεμόνος, τὸ ἐκποιηθέν.

Ὁ πρὸς ἐκποίησην ἐντολοδόχος δὲν δύναται ν' ἀγοράσῃ τὸ ὅπερ ἐκποιεῖ κτῆμα μῆτε νὰ ἐκποιήσῃ αὐτὸ εἰς ἐκείνους ὧν ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ μαρτυρία δὲν ἐπιτρέπεται, ἥτοι εἰς τοὺς ἀνιόντας ἢ κατιόντας αὐτοῦ συγγενεῖς, τοὺς γονεῖς, πάππους, μάμμους κτλ. τὰ τέκνα, τοὺς ἐγγόνους κτλ. καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἐντολεὺς δώσῃ αὐτῷ ῥητὴν ἐντολὴν πρὸς τοῦτο ἢ ἀπόλυτον ἐντολὴν νὰ ἐκποιήσῃ αὐτὸ πρὸς ὅντινα θέλῃ.

Ὁ λαβὼν ἐντολὴν ν' ἀγοράσῃ ὠρισμένον κτῆμα δὲν δύναται νὰ τὸ ἀγοράσῃ δι' ἑαυτὸν. Καὶ ἂν ἔτι ἀγοράσῃ αὐτὸ δι' ἑαυτὸν, ὁ ἐντολεὺς δύναται, γνώμη τοῦ κηδεμόνος, ν' ἀκυρώσῃ τὴν ἀγοράν. Ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος ἀγοράσῃ ὠρισμένον κτῆμα εἰς τιμὴν μεγαλειτέραν τῆς πραγματικῆς ἀξίας, ἡ ἀγορά αὕτη δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα.

Ὅπως ὁ ἐντολεὺς δύναται νὰ παύσῃ τὸν πρὸς ἀγοράν ἢ πώλησιν ἐντολοδόχον, οὕτω καὶ οὗτος δύναται νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐντολῆς του.

Ὅταν ὁ ἐντολεὺς παύσῃ τὸν πρὸς ἀγοράν ἢ πώλησιν ἐντολοδόχον του, ἡ ἐντολὴ παρατείνεται μέχρις οὗ ἡ εἶδησις τῆς παύσεως φθάσῃ εἰς τὸν ἐντολοδόχον.

Κατ' ἀκολουθίαν πᾶσαι αἱ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πράξεις τοῦ ἐντολοδόχου εἰσὶν ἔγκυροι καὶ ἐκτελεσταὶ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα.

Ὅταν ἡ παῦσις τοῦ πρὸς ἀγοράν ἢ πώλησιν ἐντολοδόχου ἐπέλθῃ συνεπείᾳ θανάτου τοῦ ἐντολέως ἡ ἐντολὴ δὲν παρατείνεται μέχρις οὗ λάβῃ γνώσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου τοῦ ἐντολέως. Ἐξαιρεῖται ἡ περίπτωσις καθ' ἣν σὺν τῇ ἐντολῇ σχετίζεται δικαίωμα τρίτου.—Π. χ. ὁ Α ἐκποιεῖ ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ ἐπὶ ἀντιχρήσει κτῆμά του πρὸς τὸν Β, δικρίζων τὸν θανειστήν του αὐτὸν ἢ τρίτον τινα Γ, ὅπως, παρελθούσης τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ἐκποιήσῃ τὸ

κτῆμά του καὶ ἐξοφλῶν τὸ χρέος του, παραδῶσῃ τὸ ἐπίλοιπον τῷ ἐντολεῖ του. Πλὴν πρὸ τῆς ταχθείτης προθεσμίας καὶ πρὸ τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους ὁ Α ὀφειλέτης ἀποθνήσκει, ὁ δὲ ἐντολοδόχος αὐτοῦ δὲν θεωρεῖται πεπαυμένος, διότι, σὺν τῇ ἐντολῇ του σχετίζεται τὸ δικαίωμα τοῦ τρίτου, τοῦ δανειστοῦ, καὶ ἐπομένως διατελεῖ ἐν ἐνεργείᾳ, δυνάμενος ἐγκύρως νὰ ἐκποιήσῃ δικαστικῇ ἀποφάσει τὸ κτῆμα τοῦτο καὶ ἐξοφλῶν τὸν δανειστὴν νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ περιπλέον τοῖς κληρονόμοις τοῦ ἀποθανόντος ὀφειλέτου,

Μ Ε Ρ Ο Σ Γ'

ΠΕΡΙ ΚΗΔΕΜΟΝΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ὀνοματολογία.

Τὸ ἀφιερώμα, ὡς πρᾶγμα προωρισμένον εἰς ἐξυπηρέτησιν ὀφείας τινός, εἶναι κατ' οὐσίαν ἀνταταθειμένον τῷ Θεῷ, στερεῖται δηλονότι προσωπικοῦ τινός κυρίου, φροντίσοντος καὶ ἐπιμεληθησομένου αὐτοῦ.

Ἄλλ' οὕτως ὁ σκοπὸς τῆς ἀφιερώσεως, ὅστις εἶναι ἡ συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπος χρησιμοποίησις τοῦ πραγματικοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς, δὲν εὐοδοῦται.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ὑπάρχῃ πρόσωπόν τι, ὅπερ θ' ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ.

Τὸ πρὸς συντήρησιν, διατήρησιν, διαχείρισιν καὶ ἐν γένει χρησιμοποίησιν τοῦ ἀφιερώματος ὀριζόμενον πρόσωπον καλεῖται κηδεμὼν (μουτεβελῆ (1) ἢ Καϊμεβάκισ ἢ μουτεκελλίμι βάκφ) ἡ δὲ ὑπηρε-

---

(1) Τὴν λέξιν μουτεβελῆ μεταφράζουσί τινες ἐπιστάτην, διαχειριστὴν ἐπόπτην, ἔφορον. Ἡμεῖς προετιμήσαμεν τὴν λέξιν κηδεμὼν, διότι αὕτη ἐφάνη μᾶλλον ἐκφραστικῇ, καθόσον καὶ ὁ ἐπὶ τῆς σχολαζούσης περιουσίας διοριζόμενος ἐπίτροπος καλεῖται παρ' ἡμῖν κηδεμὼν.

σία αὐτοῦ κηδεμονία (τεβλιγέτ) τὸ δὲ πρόσωπον, ὅπερ διορίζεται ὅπως ἐφορεύη τὰς ἐπὶ τοῦ ἀφιερώματος πράξεις τοῦ κηδεμόνος καλεῖται παρεπίτροπος τοῦ ἀφιερώματος (νχζίρη βάκφ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ διορισμοῦ κηδεμόνος.

Ὁ κηδεμὼν διορίζεται ἢ ὑπὸ τοῦ ἀφιερωτοῦ καὶ τότε λέγεται κηδεμὼν ἐξ ὀρισμοῦ (μεσρουτιέτ οὐζρέ μ ο υ τ ε β ε λ λ ῆ) ἢ ἀπλῶς κηδεμὼν, ἢ ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς καὶ τότε λέγεται δικαστικός κηδεμὼν (χακίμ ιλέ μουτεβελλῆ).

Καὶ ὁ μὲν διορισμὸς κηδεμόνος ἐξ ὀρισμοῦ δὲν εἶναι ὑποχρεωτικός. Ὁ ἀφιερωτὴς δύναται δηλονότι νὰ μὴ διορίσῃ τοιοῦτον ἐνόσω ζῇ, αὐτὸς οὗτος θεωρούμενος κηδεμὼν τοῦ ἀφιερωμέντου.

Ἀποθνήσκοντος ὁμῶς τοῦ ἀφιερωτοῦ καὶ μὴ ὀρίσαντος κηδεμόνα, διορίζεται δικαστικός κηδεμὼν ὑπὸ τῆς ἀρμοδίου δικαστικῆς ἀρχῆς ἢ οἱ τοῦ ἱεροδικαστοῦ τῆς δικαστικῆς περιφερείας, ἐντὸς τῆς ὁποίας εὐρίσκεται τὸ ἀφιέρωμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ προσόντων τοῦ κηδεμόνος.

Ὁ κηδεμὼν πρέπει νὰ ᾖ ἐνήλικος, ἐχέφρων, ἔμπιστος καὶ ἱκανὸς πρὸς κηδεμονίαν τοῦ ἀφιερώματος.

Ὁ ἀφιερωτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὀρίσῃ κηδεμόνα καὶ ἀνήλικον, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος αὐτοῦ διορίζεται ἀναπληρωτὴς (καϊμακάμ) ἐκ μέρους τοῦ ἀφιερωτοῦ ἢ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἐὰν τοιοῦτος δὲν εἶχεν ὀρισθῇ παρὰ τοῦ ἀφιερωτοῦ, ὅστις ἐκπληροῖ καθήκοντα κηδεμονίας, ἥτις αὐτοδικαίως περιέρχεται εἰς τὸν κηδεμόνα, ἅμα οὗτος ἐνηλικιούμενος καταστῇ ἱκανὸς πρὸς ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων αὐτῆς.

Κηδεμὼν δύναται νὰ διορισθῇ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, εἴτε θηλ. ἀνὴρ εἴτ γυνή, διότι ἡ κηδεμονία εἰσὶν ἐντολῆς. Ἐν δὲ τῇ ἐντολῇ ὁ ἐντολεὺς δύναται νὰ διορίσῃ ἐντολοδόχον του ὅντινα θέλει.

Ἐπιτρέπεται ὁ διορισμός ἐνὸς κηδεμόνος ἐπὶ πολλῶν ἀφιερωμάτων, καὶ πολλῶν κηδεμόνων ἐφ' ἐνὸς ἀφιερώματος.

Ἐν περιπτώσει παύσεως ἢ θανάτου τοῦ ἐξ ὀρισμοῦ ἢ δικαστικοῦ κηδεμόνος, ὁ δικαστὴς ὑποχρεοῦται νὰ διορίσῃ ἕτερον, οὐδόλως δικαιοῦμενος ν' ἀναβάλῃ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐξελέγξεως τῶν λογαριασμῶν τοῦ πρώτου κηδεμόνος.

Ἡ κηδεμονία δὲν εἶναι κληρονομικὴ. Κατ' ἀκολουθίαν οὐ μόνον τὰ τέκνα καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀφιερωτοῦ τοῦ μὴ ὄρισαντος κηδεμονία δὲν δικαιοῦνται αὐτοβούλως, ἀνευ δηλονότι δικαστικοῦ διορισμοῦ, λόγῳ κληρονομικοῦ δικαιώματος, ν' ἀναλάβωσι τὴν κηδεμονίαν τοῦ ἀφιερώματος τοῦ κληρονομουμένου των, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα καὶ οἱ κληρονόμοι ἐνὸς κηδεμόνος ἐξ ὀρισμοῦ ἢ δικαστικοῦ δὲν δικαιοῦνται κληρονομικῶς δικαιώματι ν' ἀναλάβωσι τὴν κηδεμονίαν.

Ἡ κηδεμονία εἶναι ὡς ἡ ἐντολὴ μεταβιβάσιμος, μετακλητὴ καὶ ἀμετακλητος.

Δύναται δηλονότι ὁ ἐξ ὀρισμοῦ κηδεμὼν ν' ἀναθέσῃ τὴν κηδεμονίαν εἰς ἕτερον καὶ ἀνακαλέσῃ αὐτὴν ὅτανδῇποτε θελήσῃ. Ἀμετακλητος δὲ καθίσταται ἡ ἀνάθεσις αὕτη, ὅποταν γίνῃ διὰ δικαστικῆς πράξεως.

Ἡ ἀνάθεσις ἰσχύει μόνον ἐν ζωῇ τοῦ κηδεμόνος.

Τούτου θανόντος παύει ὑφισταμένη καὶ ἡ κηδεμονία ἀκολουθεῖ τὰς διατάξεις τοῦ ἀφιερωτοῦ ἢ ἐλλείπει τοιούτων, θεωρεῖται ὡς χηρεύσασα καὶ διορίζεται δικαστικὸς κηδεμὼν.

Δύναται δηλαδή ὁ κηδεμὼν, ὅτανδῇποτε θελήσῃ, νὰ παραιτηθῇ, ὑποχρεοῦται ὅμως νὰ πληροφορήσῃ τὸν ἀφιερωτὴν ἢ τὸν δικαστὴν περὶ τῆς παραιτήσεώς του. Μέχρις οὗτοῦ ὅμως λαβώσιν οὔτο. γνῶσιν τῆς παραιτήσεώς του, αἱ πράξεις του εἰσὶν ἔγκυροι.

Δικαστικοὶ κηδεμόνες διορίζονται κατὰ πρῶτον λόγον τὰ τέκνα ἢ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀφιερωτοῦ καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ξένοι.

Ὡστε ὑπαρχόντων τέκνων ἢ μελῶν τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀφιερωτοῦ ἱκανῶν πρὸς κηδεμονίαν, ὁ διορισμός ξένου ἀτονεῖ.

Πᾶσα νόμιμος διάταξις περὶ κηδεμονίας τοῦ ἀφιερωτοῦ εἶναι ἔγκυρος καὶ ἀπρόσβλητος.

Οὕτω δὲν ἐπιτρέπεται ἡ παῦσις ξένου, ὀρισθέντος κηδεμόνος

παρὰ τοῦ ἀφιερωτοῦ, λόγῳ μὴ συγγενείας αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀφιερωτοῦ.

Ἡ κηδεμονία εἶναι μερική καὶ οὐχὶ γενική.—Π. χ. ὁ Α διορίζει κηδεμόνα τὸν Β ἐπὶ τοῦ ἀφιερώματος τοῦ Γ, ἐπὶ τῷ ὄρῳ ὅπως ἐμφανιζόμενος δικασθῇ ἐν τινὶ δίκῃ περὶ τοῦ ἀφιερώματος Γ. Μετὰ τινὰ καιρὸν ὁ Α ἀπεθνήσκει χωρὶς νὰ ὀρίσῃ κηδεμόνα ἐπὶ τοῦ ἀφιερώματος Γ, ὁ δὲ δικαστὴς διορίζει κηδεμόνα τὸν Δ. Ὁ Β πληροφροῦμενος τοῦτο δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν παῦσιν τοῦ Δ καὶ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι εἶχε διορισθῇ τοιοῦτος ἐν τῇ δίκῃ τοῦ ἀφιερώματος Γ παρ' αὐτοῦ τοῦ Β, καθόσον εἶχε παυθῇ ἅμα περικοπῆς τῆς δίκης.— Ὁμοίως ὁ Α συνιστᾷ ἀφιέρωμα καὶ διορίζει κηδεμόνα τὸν Β. Μετὰ τινὰ καιρὸν συνιστᾷ καὶ ἕτερον καὶ δὲν διορίζει τοιοῦτον. Ὁ Β δὲν δικαιούται νὰ διεκδικήσῃ καὶ τὴν κηδεμονίαν τοῦ ἑτέρου ἀφιερώματος, καθόσον ἡ κηδεμονία του εἶναι εἰδική καὶ οὐχὶ γενική.

Ἐπὶ ἀφιέρωσεων αἰτίᾳ θανάτου, διὰ διαθήκης δηλονότι συνισταμένων, ὁ ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης (βαστὴ) εἶναι αὐτοδικαίως καὶ κηδεμὼν, ἐλλείψει ἑτέρου κηδεμόνου ἐξ ὀρισμοῦ.

Ὁ διορισμὸς δικαστικοῦ ἐπιτρόπου, γινόμενος ἐπὶ ψευδαῖς πληροφορίαις, εἶναι ἄκυρος:—Π. χ. ὁ Α διορίζει κηδεμόνα ἀφιερώματος Β τὰ τέκνα του καὶ μετὰ τὴν ἐξέλευσιν αὐτῶν τὸν Γ. Ὁ κατὰ δεύτερον λόγον κηδεμὼν Γ, πληροφορῶν τὸν δικαστὴν περὶ τῆς ἐξαλείψεως τῶν πρώτων κηδεμόνων, ἐπιτυγχάνει τὸν διορισμὸν αὐτοῦ. Ἀκολούθως ὅμως, ἀποδεικνυομένων τῶν πληροφοριῶν τούτων ἀνυποστάτων, ὁ διορισμὸς του ἄκυροῦται.

Ὅποτε καθορίζονται ὑπὸ τοῦ ἀφιερωτοῦ τὰ προσόντα ἅτινα δεόν νὰ κέκτηται ὁ διορισθησόμενος κηδεμὼν, διορίζεται ὁ κατὰ μείζονα βαθμὸν ταῦτα κεκτημένος. Ἐν περιπτώσει δὲ ἰσότητος, διορίζονται ἅπαντες οἱ κεκτημένοι αὐτὰ, ἀνεξαρτήτως τοῦ φύλου αὐτῶν.—Π. χ. ὁ Α ὀρίζει ὅπως τὸ ἐχεφρονέστερον τῶν τέκνων του διορισθῇ κηδεμὼν. Ἐὰν μετὰ τῶν τέκνων του ὑπάρχουσι δύο ἢ τρία, εἴτε ἄρρενα εἴτε θήλεα ἔχοντα ἐν ἰσοβαθμίᾳ τὰ αὐτὰ προσόντα, διορίζονται ἅπαντα. — Ἐπίσης ὁ Α ὀρίζει ὅπως ὁ πρεσβύτερος τῶν συγγενῶν του διορισθῇ κηδεμὼν. Ἐν τῇ περιστάσει τούτῃ προτιμᾶται ἐκ τῶν δημηλίκων ὁ εὐπικιδευτότερος. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ παιδεύσει ὑπάρχουσιν δύο ἢ τρεῖς ἰσοβάθμιοι διορίζονται ἅπαντες.

Ἡ κηδεμονία καὶ ἡ παρεπιτροπεία δὲν δύνανται νὰ συνυπάρχω-
σιν ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ.

Οὕτως ὁ παρεπίτροπος διοριζόμενος κηδεμὼν θέσν νὰ παύσῃ ὢν
ἐπίτροπος καὶ τάνυπαλιν.

Ἡ κηδεμονία ἢ ἡ παρεπιτροπεία ἢ ὑπὸ τοῦ ἀφιερωτοῦ ἀνατε-
θειμένη ἄνευ ἐξαναγκασμοῦ καὶ ἐκουσίως εἰς δημοσίαν τινὰ θέσιν, ἀνή-
κει αὐτοδικαίως εἰς τὴν κατὰ κκίρον κατέχοντα τὴν θέσιν ταύτην
ὑπάλλληλον, ἄνευ δηλονότι δικαστικῆς ἐπικυρώσεως: — Π. χ. ὁ Α
ἀνατίθῃσι τὴν παρεπιτροπείαν ἢ τὴν κηδεμονίαν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ
γραφείου τῶν ρητρῶν διεύθυνσιν (φετῶ ἀμανέτι). Ὁ κατὰ κκίρους
διευθυντῆς τοῦ γραφείου τούτου ἀναλαμβάνει τὰ καθήκοντα ταῦτα
χωρὶς ὅ διορισμός του νὰ ἔχῃ ἀνάγκην δικαστικῆς ἐπικυρώσεως.

Εἰς πόλεις, ἐν αἷς τὸν κηδεμόνα καλοῦσι παρεπίτροπον, ὁ διο-
ρισμός παρεπιτρόπου σημαίνει καὶ κηδεμόνος καὶ δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη
διορισμοῦ δικαστικοῦ κηδεμόνος.

ΚΕΦ. ΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ διορισμοῦ ἀναπληρωτοῦ κηδεμόνος.

Ἄνευ ἀνάγκης δεδικαιολογημένης δὲν ἐπιτρέπεται ὁ ὑπὸ τοῦ δι-
καστοῦ διορισμός ἀναπληρωτοῦ κηδεμόνος. Ἄλλως θεωρεῖται ἄκυρος
καὶ αἱ πράξεις τοῦ τοιοῦτου ἀναπληρωτοῦ κατὰ φυσικὸν λόγον θεω-
ροῦνται ἄκυροι:

Δεδικαιολογημένοι αἰτίαι εἰσὶ:

1ον Ἐὰν ἀναζητηθεῖς ὁ ἐξ ὀρισμοῦ κηδεμὼν ἀφιερώματός τινος
δὲν ἀνευρίσκεται.

2ον Ἐὰν ἀποδημήσας μακρὰν δὲν διώρισε προσηκόντως δι' ἐπι-
σήμου πράξεως ἀντιπρόσωπόν του πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὸ
ἀφιερώμα καθηκόντων τῆς κηδεμονίας του.

3ον Ἐὰν ὁ ἐξ ὀρισμοῦ κηδεμὼν εἶναι ἀνήλικος.

4ον Ἐὰν ὑφίσταται δίκη μεταξὺ δύο ἢ πλείονων ἀφιερωμά-
των ἐχόντων ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν κηδεμόνα. — Π. χ. ὁ κκτόχος ἢ νο-
μεύς κτήματος ἀφιερωμένου πρὸς τὸ καθίδρυμα Α ἐγείρει ἀγωγὴν
πραγματικὴν κατὰ τοῦ κκτόχου ἢ νομέως ἐτέρου συναφοῦς κτήμα-

τος ἀφιερωμένου ἀνήκοντος εἰς τὸ καθίδρυμα Β, ἀμφοτέρω δὲ τὰ καθιδρύματα ἔχουσιν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν κηδεμόνα, τὸν Γ. Ἐπειδὴ ἐν τῇ μεταξύ τῶν δύο τούτων νομέων πραγματικῇ δίκῃ ἀπαιτεῖται ἡ πχρυσία τῶν κηδεμόνων τῶν ἀφιερωμάτων, εἰς δὲ καὶ ὁ αὐτὸς κηδεμὼν δὲν δύναται ν' ἀντιπροσώπεύῃ τό τε ἐνάγον καὶ ἐναγόμενον καθίδρυμα, ὁ δικαστὴς διορίζει ἀναπληρωτὴν διὰ τὸ ἓνα τῶν καθιδρυμάτων, ἐνώπιον δὲ αὐτῶν ἐκδικάζεται ἡ τῶν νομέων πραγματικὴ διαφορά.

5ον Ἐάν ὑφίσταται δίκη περὶ καταλήψεως κενῆς θέσεως κηδεμόνος:—Π. χ. Κενουμένης τῆς θέσεως κηδεμόνος ἐξ ὀρισμοῦ λόγῳ θανάτου ἢ ἄλλης νομίμου αἰτίας καὶ πολλῶν διεκδικούντων τὴν θέσιν ταύτην, ὁ δικαστὴς διορίζει ἀναπληρωτὴν ἐνώπιον τοῦ ὁποίου διεξάγεται ἡ δίκη τῶν ἀπαιτητῶν, καθόσον ἄλλως δὲν δύναται νὰ ᾖ ἔννομος ἡ συγκρότησις τῶν διαδίκων ἐλλείψει ἐναγομένου.

6ον Ἐάν κατηγορεῖται ὁ κηδεμὼν ἐπὶ ἀχαριστίας (χιγιανέτ) ἢ καταχρήσει.

Ἐν τσιαύτῃ περιπτώσει ἵνα ὑπάρχῃ πρόσωπον ἐνάγοντος κατηγοροῦ ἢ μηνυτοῦ, δέον ὁ δικαστὴς νὰ διορίσῃ ἀναπληρωτὴν, ὅστις, ἀντιπροσωπεύων τὸ ἀφιέρωμα, πειεῖται τὴν μήνυσιν ἢ τὴν ἀγωγὴν.

7ον Ἐάν ὁ κηδεμὼν δικτελῶν πρότερον νομεὺς τοῦ ἀφιερώματος, πρόκειται νὰ ἐκχωρήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς νομῆς του εἰς τρίτον ἢ ἐάν ὁ κηδεμὼν πρόκειται ν' ἀγοράσῃ τὸ δικαίωμα τοῦ νομέως τοῦ ἀφιερώματος.

Πρὸς ἔννομον ἐκποίησιν τῆς νομῆς τῶν ἀφιερωμάτων ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια τοῦ κηδεμόνος. Ἐπειδὴ δὲ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἀνωτέρω περιπτώσεσι ὁ κηδεμὼν ὡς ἐκποιητὴς ἢ ἀγοραστὴς δὲν δύναται νὰ δώσῃ μόνος τὴν ἄδειαν, ὁ δικαστὴς διορίζει ἀναπληρωτὴν πρὸς ἔκδοσιν τῆς ἀδείας.

8ον Ἐάν ὁ κηδεμὼν πρόκειται νὰ δανεισθῇ χρήματα ἀφιερωμένα.

9ον Ἐάν ὁ ἐξ ὀρισμοῦ κηδεμὼν καὶ τοι ἐντιμος, εἶναι ὁμῶς ἄπειρος περὶ τὴν διοίκησιν ἀφιερωμένων πραγμάτων.

Σημειωτέον ὅτι ὁ δικαστὴς δέον νὰ ᾖ ἱκανὸς, νὰ ἔχῃ δηλαδὴ εἰδικὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ Ἀνακτος πρὸς διορισμὸν ἀναπληρωτῶν κηδεμόνων.

Ἡ ἐντολὴ πρὸς διορισμὸν τοποτηρητοῦ κηδεμόνος ἐπὶ ἀφιερωμάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς προαστείαις αὐτῆς, ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦν ἀνατεθειμένη ἄλλοτε εἰς τὸν ἐλεγκτὴν τῶν Αὐτοκρατορικῶν ἀφιερωμάτων (ἐγκάφι χουμαγιούν μουφετισλεγῆ).

Ἀλλὰ τῷ 1299 τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους καὶ τῇ ἐγκρίσει τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου δι' Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ἡ ἐντολὴ αὕτη ἀνετέθη εἰς τὸν τμηματάρχην τῶν θρησκευτικῶν, ἐν τῷ συμβουλίῳ τοῦ κράτους. (Σαράϊ δεβλέτ δαϊρέϊ δαχιλεσί οὐμούρ σεριεσί μεεμουριγετί).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ ἐξελέγξεως τῆς διαχειρίσεως τοῦ κηδεμόνος.

Ὑπάρχοντος κηδεμόνος ἐπὶ τινος ἀφιερώματος ὁ δικαστὴς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα ἐπεμβάσεως εἰς τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπιβλέπει καὶ ἐξελέγχει τὴν διαχείρισιν αὐτοῦ, ἐκτελῶν οὕτως εἰπεῖν χρέη γενικοῦ εἰσαγγελέως, καθόσον τὸ ἀφιέρωμα εἶναι κτῆμα τοῦ δημοσίου.

Οὕτως, ὑπαρχόντων τεκμηρίων περὶ ἀχαριστίας καὶ καταχρήσεως τοῦ κηδεμόνος, ὁ δικαστὴς ὀφείλει παραχρῆμα νὰ προβαίνει εἰς ἐξέλεγχιν τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ καὶ ἀποδεικνυμένης τῆς ἐνοχῆς του, νὰ παύῃ αὐτὸν ἀμέτῳ τῶν καθηκόντων του.

Ἡ τοιαύτη δικαιοδοσία τοῦ δικαστοῦ δὲν ἐκτείνεται μόνον εἰς τὸν ἐξ ὀρισμοῦ κηδεμόνα, ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦ ἀφιερωτοῦ, ὅστις καθώρισεν ἑαυτὸν κηδεμόνα τοῦ ἀφιερώματος· διότι ὁ ἀφιερωτὴς κηδεμόνων, οὐδὲν πλέον τοῦ ἐξ ὀρισμοῦ ἢ δικαστικοῦ κηδεμόνος δικαίωμα κεκτημένος, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ μὴ καταχρᾶται τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, ὃν προτίθεται τὸ ἀφιέρωμα τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὡς ἐμπίστευμα καὶ παρακαταθήκη, δικτελῶν οὕτως ἀπλοῦς θεματοφύλαξ αὐτοῦ.

Ὁ κηδεμὼν κατ' ἀκολουθίαν, ἅμα ζητηθῆ, ὑποχρεοῦται νὰ δώσῃ λόγον τῆς διαχειρίσεώς του εἰς τὸν δικαστὴν, ἀρνούμενος δὲ ἐκβιάζεται.

Ἐξελεγχθείσης ὁμῶς ἅπαξ τῆς διαχειρίσεως, ὁ δικαστὴς δὲν δικαιοῦται εἰς ἀναθεώρησιν αὐτῆς

Ἡ ἀναθεώρησις ἐπιτρέπεται ὅταν ἡ ἐξέλεγχξις δὲν τύχῃ τῆς δικαστικῆς ἐπικυρώσεως

Ἐκαστος κηδεμὼν εὐθύνεται διὰ τὰς ἰδίας πράξεις, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς τοῦ προκατόχου του.

Πᾶσα διάταξις τοῦ ἀφιερωτοῦ περὶ τῆς ἐξελέγξεως τῆς διαχείρισεως τοῦ κηδεμόνος εἶναι σεβαστὴ: — Π. χ. ὁ ἀφιερωτὴς ὀρίζει ὅπως ἡ διαχείρισις τοῦ κηδεμόνος ἐξελέγχηται ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἀφιερώματός του. Ὁ δικαστὴς δὲν δικαιοῦται αὐτογνῶμόνως νὰ ἐνεργῇ ἐξελέγξεις ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἀφιερώματος. Ἐνεργῶν δὲ τοιαύτας ἀκύρως ἐνεργεῖ καὶ οἱ ὑπάλληλοι δικαιοῦνται νὰ ζητήσωσι τὴν ἀναθεώρησιν αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Περὶ παύσεως τοῦ κηδεμόνος.

Ὅ,τε ἐξ ὀρισμοῦ καὶ ὁ δικαστικὸς ἐπίτροπος παύεται.

1ον Ἐνεκεν ἀχαριστίας (χιγιανέτ).

Ἀχαριστία καλεῖται πᾶσα πράξις τοῦ κηδεμόνος ἐκ προμελέτης γινομένη παράνομος, ἀντιστρατευομένη δηλ. τῷ Ἱερῷ νόμῳ, καὶ ἥτις παρὰβλάπτει τὰ συμφέροντα τοῦ ἀφιερώματος. Καλεῖται δ' οὕτω, καθόσον θεωρεῖται κατάχρησις τῆς εἰς αὐτὸν ἐμπιστοσύνης τοῦ ἀφιερωτοῦ ἢ τοῦ δικαστοῦ καὶ ἰδίᾳ τῆς εὐποιίας, ἣν προτίθεται κυρίως ἢ σύμβασις τῆς ἀφιερώσεως.

Ὡς ἀχαριστίας πράξεις θεωροῦνται.

1ον Ἡ ἐκμίσθωσις κτήματος ἀφιερωμένου ἐπὶ εὐτελεστάτῃ τιμῇ, κατὰ τὸ 1 | 3 ἢ καὶ πλέον τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ ἀξίας, ἐν γνῶσει καὶ ἄνευ ἀνάγκης γενομένη (ὑπέρ-γκος βλάβη).

2ον Ἡ πώλησις κτήματος ἀφιερωμένου εἰς τρίτον ὡς ἴδιος αὐτοῦ κτῆμα (σφετερισμός).

3ον Ἡ ἀγορὰ δι' ἀφιερωμένων χρημάτων ἀναπαλλοτριώτου κτήματος, εἰς δημοσίαν ἢ ἀφιερωμένης γῆς (δόλος, ἀπάτη).

4ον Ἡ ἐξόδευσις ἀφιερωμένων προσόδων ὑπὲρ τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ ἀναγκῶν (κατάχρησις).

Ἡ ἰδιοποίησις πρὸς αὐτοῦ ἀφιερωμένου κτήματος, μὴ ἀποδειχθεῖσα δικαστικῶς : — Π. χ. ὁ κηδεμὼν τοῦ Α ἀφιέρωματος ἐγείρει ἀγωγὴν ἰσχυριζόμενος ὅτι τὸ ἀφιέρωμα τοῦτο εἶναι κτῆμα ἰδιωτικὸν ἀνήκον αὐτῷ κατὰ κυριότητα καὶ δὲν ἀποδεικνύει τὴν ἀγωγὴν του. Τότε αὐτοδικαίως θεωρεῖται πεπαυμένος ὡς ἀγνωμονήσας.

5ον Ἡ ἄρνησις αὐτοῦ περὶ τῆς ἀφιερωτικῆς ιδιότητος τοῦ κτήματος : — Π. χ. ὁ Α ἐγείρει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ κηδεμόνος τοῦ Β ἀφιέρωματος, ἰσχυριζόμενος ὅτι τοῦτο εἶναι ἴδιον κτῆμα, ἐνῶ ὁ κηδεμὼν ἀντισχυρίζεται ὅτι εἶναι ἰδικόν του, ἀρνεῖται δηλ. ὅτι εἶναι ἀφιέρωμα.

Ἄμα ἀποδειχθῇ δικαστικῶς ὅτι εἶναι ἀφιέρωμα, ὁ κηδεμὼν ὡς ἀγνωμονήσας παύεται τῆς κηδεμονίας, διότι ὁ κηδεμὼν ὀφείλει πάντῃτε νὰ ὑπερμαχῇ τοῦ κηδευμένου του ἀφιέρωματος.

Ἡ ἀχαριστία δὲν ἐπιδέχεται μερισμόν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἀποδεικνυομένης τῆς ἐνοχῆς κηδεμόνος τινος πολλῶν ἀφιερωμάτων ἐπὶ καταχρήσει εἰς ἓν μόνον ἀφιέρωμα, παύεται οὗτος τῆς κηδεμονίας καὶ τῶν λοιπῶν ἀφιερωμάτων, διότι ἡ ἀποδειχθεῖσα κατάχρησις καταστρέφει ἓν τῶν οὐσιωδεστέρων προσότων τοῦ κηδεμόνος, τὸ ἔμπιστον αὐτοῦ.

Ἡ παῦσις τοῦ κηδεμόνος γίνεται διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς. Ὡστε πᾶσα πράξις του ἐννομος πρὸς τῆς ἐκδόσεως τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως εἶναι ἔγκυρος.

2ον. Ἐνεκεν ἀσωτίας καὶ βλακίας προσηκόντως ἀποδεικνυομένης.

3ον. Ἐνεκεν παραφροσύνης διαρκεσάσης πλέον τοῦ ἔτους.

4ον. Ἐνεκεν ἀμελείας καὶ ἀφροντισίας περὶ τὰ συμφέροντα τοῦ ἀφιερώματος.

Ὁ παυθεὶς δύναται νὰ διορισθῇ ἐκ νέου, ἐὰν ἀποδείξῃ προσηκόντως, ὅτι διορθωθείς ἢ θεραπευθεὶς τελείως ἐγένετο ἄξιος πρὸς ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων τῆς κηδεμονίας.

Ὁ ἐνεκα παραφροσύνης ὑπερενιαυσίου παυθεὶς κηδεμὼν, ἀναρρώσας δὲ τελείως, ἀναδιορίζεται μόνον ἐὰν εἶναι κηδεμὼν ἐξ ὀρισμοῦ.

Ἡ τύφλωσις δὲν εἶναι αἰτία παύσεως αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ εὐθύνης τοῦ κηδεμόνος,

Ὁ κηδεμὼν αὐτοβούλως ἐνεργεῖ πᾶσαν πράξιν ἐντὸς τῆς ἀρμο-

διότητος καὶ ἐντός τῶν ὁρίων τῶν καθηκόντων τοῦ, διὰ πᾶσαν δὲ πράξιν διαφεύγουσαν τὴν ἀρμοδιότητα καὶ ἐξερχομένην τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεσις τοῦ δικαστοῦ, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος αὐτῆς καὶ εὐθύνης αὐτοῦ.

Δύο ἢ πλείονες κηδεμόνες ἐνὸς ἀφιερώματος ἐνεργοῦσι πᾶσαν αὐτῶν πράξιν οὐχὶ μεμονωμένως, ἀλλὰ τῇ κοινῇ ἀπάντων συναινέσει, ἄλλως ἢ πράξεις αὐτῶν εἶναι ἄκυρος καὶ ἐπιφέρει εὐθύναν.

Ἡ πλειονοψηφία οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν, ἀπαιτεῖται ὁμοφωνία καὶ ὁμοψυχία.

Πᾶσα πράξις τοῦ κηδεμόνος, παρ' ᾧ ὑπάρχει διωρισμένος παρὲς πίτροπος, μενομερῶς γενομένη, ἄνευ δηλονότι τοῦ συναινέσεως τοῦ παρὲς πίτροπου, οὐκ ἔρρωται ἐπιτέρουσα εὐθύνην.

Πᾶσα πράξις εὐθύνει τὸν δράστην αὐτῆς.

Κατὰ συνέπειαν πᾶσα πράξις τοῦ πληρεξουσίου τοῦ κηδεμόνος εὐθύνει τὸν πληρεξούσιον καὶ οὐχὶ τὸν διερίσαντα αὐτόν.

Τότε δὲ εὐθύνει τὸν κηδεμόνα ἐὰν ὁ πληρεξούσιος δὲν ᾔτο ἔμπιστος αὐτῷ. — Π. χ. ὁ κηδεμὼν τοῦ Α ἀφιερώματος ἀνατίθῃ εἰς τὸν Β ἔμπιστον αὐτῷ τὴν εἰσπραξίν χρημάτων τινῶν ὀφειλομένων παρὰ διχοφύων εἰς τὸ ἀφιέρωμα καὶ ὁ Β εἰσπραττων καταχρᾶται ταῦτα. Ὁ μὲν κηδεμὼν δὲν εὐθύνεται ἐν τούτῳ, καθόσον ὁ Β ᾔην ἔμπιστος αὐτῷ (ἐμὴν), ἐνῷ θὰ εὐθύνετο, ἐὰν δὲν ᾔτο τοιοῦτος.

Ὁ κηδεμὼν εὐθύνεται ἐὰν ἀγοράζῃ δι' ἀφιερωμένων χρημάτων γῆν ἐνημοσίαν ἢ ἀφιερωμένην, καθόσον ἡ δημοσία ἢ ἀφιερωμένη γῆ δὲν εἶναι ἀπαλλοτριώσιμος, οὐδὲ γίνεται ἀναπαλλοτριώτος, κατὰ συνέπειαν δὲν ἀγοράζει ἀλλ' ἐκμισθοῦται. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ παύεται ὡς ἀχάριστος. Ὁμοίως εὐθύνεται, ἐὰν δανείζῃ χρήματα ἀφιερωμένα ἄνευ ἐνεχύρου ἢ ἐγγυήσεως ἢ ἄνευ ἐπισήμου χρεωστικοῦ καὶ ὁ ὀφειλέτης πτωχεύει ἢ ἀρνεῖται τὴν ὀφειλὴν του, ἢ ἐναποθέτει αὐτὰ εἰς μὴ ἀσφαλὲς μέρος καὶ κλέπτονται ἢ χάνονται τὰ χρήματα. Ἐν γένει διὰ πᾶσαν πράξιν τοῦ παράνομον καὶ ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ἀφιερώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ συμβιβασμοῦ καὶ ἐξοφλήσεως παρὰ τοῦ κηδεμόνος.

Ἐν τῇ πραγματικῇ δίκῃ περὶ ἀφιέρωματος ἐπιτρέπεται συμβιβασμός, ὅταν, ἀδυνατοῦντος τοῦ ἐνάγοντος κηδεμόνος ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐνστάσιν του, εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ ἐναγόμενος θὰ ὀρκισθῇ. Γενομένου δὲ τοῦ συμβιβασμοῦ, ὁ κηδεμὼν δὲν δικαιοῦται νὰ ἐπιβάλῃ ὄρκον τῷ ἐναγομένῳ, καθότι διὰ τοῦ ὄρκου ἀπορρίπτεται ἡ ἀγωγή.

Δικαιοῦται ὅμως, ἐὰν κητορθώσῃ νὰ εὕρῃ ἀκολούθως ἀποδείξεις περὶ τοῦ ἰσχυρισμοῦ του, νὰ καταστρέψῃ τὸν συμβιβασμόν.

Ἐν πραγματικῇ δίκῃ κατὰ τινος ἀφιέρωματος ἐπιτρέπεται ὁ συμβιβασμός, ἐὰν ᾖ βέβαιον ὅτι ὁ ἐνάγων ἀποδεικνύων τὸν ἰσχυρισμόν του θὰ τύχῃ ἀπεφάσεως κατὰ τοῦ ἀφιέρωματος, ἡ δὲ συμβιβασμός οὗτος τοῦ ἐναγομένου κηδεμόνος εἶναι ἔγκυρος.

Ἐν χρηματικῇ δίκῃ ὁ κηδεμὼν δύναται ἐγκύρως νὰ συμβιβασθῇ καὶ ἐξοφλήσῃ τὸν ὀφειλόμενον τοῦ ἀφιέρωματος, ἐὰν τὸ δάνειον συνεκροτήθῃ παρ' αὐτοῦ, ὁπότε διὰ τὸ πλεον τοῦ συμβιβασμοῦ εὐθύνεται οὗτος ἀτομικῶς. Ἐὰν ὅμως τὸ δάνειον συνεκροτήθῃ παρ' ἑτέρου κηδεμόνος, πᾶς συμβιβασμός καὶ ἐξοφλήσις αὐτοῦ εἶναι ἄκυρος καὶ ὁ συμβιβασθεὶς κηδεμὼν δικαιοῦται ν' ἀνατρέψῃ τὸν συμβιβασμόν καὶ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐξοφλήσιν τοῦ χρέους.

Ὁ συμβιβασμός καὶ ἡ ἐξοφλήσις δὲν εἶναι ἰσχυροὶ ὡς αἱ ὀφειλέτης ὁμολογεῖ τὸ χρέος του, ἢ ἀρνούμενου τοῦ ὀφειλέτου, ὡς αἱ δύναται ὁ κηδεμὼν ν' ἀποδείξῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ χρέους.

Τὸ ἀφιέρωμα δικτελεῖ ἐν χερσὶ τοῦ κηδεμόνος ὡς παρακαταθήκη.

Κατὰ συνέπειαν ἐὰν τὸ ἀφιέρωμα ἀπωλεσθῇ ἢ καταστραφῇ ἄνευ ὑπαιτιότητος τοῦ κηδεμόνος, οὗτος δὲν ὑπόκειται εἰς ἀποζημίωσιν.

Ἀποθανόντες τοῦ κηδεμόνος ἀφιερωμένων χρημάτων καὶ τούτων αὐτοουσίων ὑπαρχόντων ἐν τῇ ἐγκληταλειφθείσῃ περιουσίᾳ του, ὁ νέος κηδεμὼν παραλαμβάνει αὐτά, ἄλλως ἢ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος εὐθύνεται, ἐὰν ὁ ἀποθανὼν κηδεμὼν δὲν δηλώσῃ ὅτι διὰ τῶν χρημάτων τούτων ἡγοράσθη κτῆμα τι ὠρισμένον, ἢ ἐδόθησαν ὡς δά-

νεια εἷς τινα γνωστὸν, ἢ ἀπωλέσθησαν ἄνευ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ. Ἐὰν ὅμως τὸ παραδοθὲν αὐτῷ ἀφιέρωμα δὲν ᾗτο χρήματα, ἀλλὰ τόκοι καὶ ὠφέλεια αὐτῶν, δὲν εὐθύνεται ἡ κληρονομία αὐτοῦ, καὶ τοι μὴ δηλώσαντός τι περὶ αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ δαπανημάτων τοῦ κηδεμονος.

Πᾶσα γνωστὴ καὶ ἀναγκαία δαπάνη γενομένη παρὰ τοῦ κηδεμό-
νος ὑπὲρ τοῦ ἀφιερώματος ἀποδεικνύεται διὰ τῆς ἐπιβολῆς μόνον
αὐτῷ ὅρκου. Πᾶσα δὲ ἑτέρα δαπάνη διὰ μάρτυρικῆς ἀπρδείξεως. —
Π. χ. ὁ Α παυθεὶς κηδεμὼν τοῦ Β ἀφιερώματος ἰσχυρίζεται ὅτι ἐπὶ
τῆς ἐποχῆς τῆς κηδεμονίας του, τῇ ἐγκρίσει τοῦ δικαστοῦ, ἐδαπνή-
θη ἐξ ἰδίων του ὑπὲρ τοῦ ἀφιερώματος ποσόν τι, καὶ ἀπαιτεῖ
τοῦτο παρὰ τοῦ νέου κηδεμόνος. Ὁ αἰτῶν ὑφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν
ἐνστασίν του διὰ μαρτύρων.

Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξοδεύωνται αἱ πρόσδοι ἐνὸς ἀφιερώματος
ὑπὲρ ἑτέρου, ἔστω καὶ ἂν ἀμφότερα εἰσὶ τοῦ αὐτοῦ ἀφιερωτοῦ.

Ἐὰν ὅμως ἐκάστη τῶν προσόδων δύω ἢ πλείονων ἀφιερωμάτων
ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀφιερωτοῦ εἶναι προσωρισμένη ὑπὲρ διαφόρων
σκοπῶν ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ καθιδρύματος, ἐπιτρέπεται ἡ δαπάνη
τῶν προσόδων τοῦ πλουσιωτέρου ὑπὲρ τοῦ πτωχοτέρου. — Π. χ. ὁ Α
ἀφιεροῖ τὰς προσόδους κτήματός τινος ὑπὲρ τῶν ἐπισκευῶν τῆς
σχολῆς, ἣν ἀνήγειρε, καὶ τὰς προσόδους ἑτέρου κτήματος ὑπὲρ τῆς
μισθοδοσίας τῶν καθηγητῶν τῆς αὐτῆς σχολῆς. Μετὰ τινα καιρὸν αἱ
πρόσοδοι τοῦ κτήματος ὑπὲρ τῶν διδασκάλων ἐλαττωθῶσι καὶ δὲν
ἐπικρῶσι πρὸς μισθοδοσίαν αὐτῶν. Ἐν τυχούτῃ περιπτώσει μέρος
τῶν προσόδων τοῦ ἑτέρου κτήματος τῶν ὠρισμένων ὑπὲρ τῆς ἐπι-
σκευῆς τῆς σχολῆς δύναται νὰ διατεθῇ ὑπὲρ τῶν διδασκάλων.

Αἱ πρόσδοι κατερειπωθέντος ἀφιερώματος καὶ μὴ λειτουργοῦντος
πλέον δύναται νὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ ἑτέρου πτωχοτέρου ἀφιερώμα-
τος, τῇ ἐγκρίσει τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ὅπερ πρέπει νὰ ᾗ τὸ ἐγγύτε-
τερον καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶδος: — Π. χ. Σχολὴ ἀφιερωμένη τύπου τινὸς
διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας κατερει-

ποῦται καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου αὐτοῦ διασκορπίζονται. Τῇ ἀδείᾳ τοῦ δικαστοῦ ἐπιτρέπεται ὅπως αἱ πρόσοδοι αὐτῆς διατεθῶσιν ὑπὲρ πτωχῆς ἀφιερωμένης σὺν ὅλῃς πλησιεστέρου τόπου, οὐχὶ ὅμως ἄλλου εἶδους κληιδρύματος : Ὀμοίως διασκορπισθέντων τῶν κατοίκων χωρίου τινός, τὸ ἐν αὐτῇ ναῖδριον ἔμεινεν ἐν ἀχρηστίᾳ καὶ κατηρειπώθη. Τότε ἐπιτρέπεται ὅπως οἱ κάτοικοι πλησιεστέρου χωρίου, στερουμένου ναῖδριου, λαμβάνοντες τὰ ἐρείπια τοῦ πρώτου ναῖδριου, ιδρύσωσι ἐν τῷ χωρίῳ αὐτῶν τοιοῦτον, ὑπὲρ οὗ διατίθενται καὶ αἱ πρόσοδοι τοῦ κατερειπωθέντος ναῖδριου.

Οἱ δὲ κληρονόμοι τοῦ ἀφιερωτοῦ δὲν δικαιοῦνται ν' ἀπαιτήσωσι τὰς προσόδους, λόγῳ ὅτι κατηρειπώθη τὸ ναῖδριον, ὑπὲρ οὗ ἦσαν διατεθειμένοι αὐταί : — Π. χ. ὁ Α ἀφιεροῖ ποσὸν τι χρηματικὸν ὑπὲρ τοῦ ναῖδριου, ὅπερ περ' ἑτέρου ἀφιερῶθη. Μετὰ παρέλευσιν χρόνου οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου διασκορπίζονται, τὸ δὲ ναῖδριον κατερειπούται. Τότε ὁ κηδεμὼν τῶν ἀφιερωμένων χρημάτων, τῇ ἐγκρίσει τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἐξοδεύει τοὺς τόκους τῶν ἀφιερωμένων χρημάτων ὑπὲρ πτωχοῦ ναῖδριου πλησιεστέρας χώρας, οἱ δὲ κληρονόμοι τοῦ ἀφιερωτοῦ τῶν χρημάτων δὲν δικαιοῦνται ν' ἀπαιτήσωσιν τοὺς τόκους τῶν χρημάτων τούτων λόγῳ ὅτι κατηρειπώθη τὸ ναῖδριον ὑπὲρ οὗ ἀφιερώθησαν οὗτοι.

Ὁ κηδεμὼν εὐθύνεται ὅταν θανείῃ ἀτόκως χρήματα ἢ ἀγοράζῃ πράγματα ἐπὶ πιστώσει ἢ ἐν γένει ἐνεργῇ ἐνοχὰς εἰς βάρος τοῦ ἀφιερώματος καὶ ἐπ' εὐθύνῃ τῶν προσόδων τοῦ ἄνευ ῥητῆς διατάξεως τοῦ ἀφιερωτοῦ, ἢ ἐλλείψῃ τοιαύτης, ἄνευ ἀδείας καὶ ἐγκρίσεως τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς. Ἄλλως δὲν εὐθύνεται.

Μ Ε Ρ Ο Σ Δ΄

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ὅροιμοί.

Κληρονομία (τεφίλ) καλεῖται ἡ περιουσία ἣν ἐγκαταλείπει ἄνθρωπος τις μετὰ τὸν θάνατόν του, περιλαμβάνει δὲ ἅπαντα τὰ πραγματικά δικαιώματα τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰ χρέη τοῦ ἀποβιώσαντος.

Κληρονομικὸν δικαίωμα (χακίλ-βερασέτ), καλεῖται τὸ δικαίωμα, ὅπερ ὁ ἐπιβιῶν κέκτηται ἐπὶ τῆς ἐγκαταλειφθείσης περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος.

Κληρονόμος (βαρές) εἶναι ἐκεῖνος, εἰς ὃν ἀνήκει τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἢ τὸ ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς ὑπείσυχόμενος εἰς τὰ δικαιώματα, τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰ χρέη τοῦ ἀποβιώσαντος. Ἡ πραγματικὴ αὐτοῦ διαδοχὴ εἰς τὰς ἐννόμους σχέσεις τοῦ ἀποβιώσαντος καλεῖται κληρονομικὴ διαδοχὴ ἢ ἀπλῶς διαδοχὴ (ἱρς ἢ βερσέτ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ διαδοχῆς.

Ἡ διαδοχὴ ἀρχεται ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ φυσικοῦ προσώπου τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ θάνατος, κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον, διακρίνεται εἰς πραγματικόν, ἀληθῆ (χακιική) καὶ εἰς δικαστικόν (χουκιική). Καὶ πραγματικὸς εἶναι ὁ φυσικὸς θάνατος, ὁ γνωστὸς τοῖς πᾶσι, δικαστικὸς δὲ ὁ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως κηρυττόμενος θάνατος ἀφάντου, περὶ τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου τοῦ ὁποῦτο εὐδελία ἀγγελία ὑπάρχει.

Περὶ τοῦ χρόνου, ὅστις πρέπει νὰ προέλθῃ ὅπως ὁ ἄφικτος (γαίπ) καταλογισθῇ ὡς τεθνεὺς πολλὰ γινώμει ὑπάρχουσι πρὸς τοῖς

νομοδιδασκάλους, τῶν μὲν ὀριζόντων αὐτὸν εἰς 120 ἐτῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, τῶν δὲ εἰς 100, ἐτέρων εἰς 105, ἐτέρων εἰς 100, ἄλλων 90 καὶ ἄλλων εἰς 70 (1). Τινὲς ὅμως τὴν διαφορὰν τῶν γνωμῶν τούτων συμβιβάζουσιν ἀποφαινόμενοι ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δεόν νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν τὸ ἔσχατον ὄριον τῆς ἡλικίας τῶν συνομηλικῶν συμπατριωτῶν τοῦ ἀφάντου, ἐξαρτῶντες οὕτω τὸν χρόνον τοῦ βίου αὐτοῦ ἐκ τῆς τοπικῆς μακροβιότητος. Ὁ δικαστὴς ὅμως εἶναι ἐλεύθερος ν' ἀποδεχθῇ εἴαν ἐγκρίνη γνώμην τῶν νομοδιδασκάλων τοῦ ἱεροῦ δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Κωλύματα διαδοχῆς.

Πρὸς ἀπόκτησιν τῆς κληρονομίας ἀπαιτεῖται ἱκανότης πρὸς τὸ διαδέχεσθαι.

Τὴν ἱκανότητα ταύτην παραλύουσι, κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον, καὶ συνεπῶς καθιστῶσι τὸν κληρονόμον ἀνίκανον πρὸς διαδοχὴν τὰ ἐξῆς τέσσαρα αἷτια, ἅτινα κλοῦνται κωλύματα διαδοχῆς (μεθανία ἔρς).

Α'. Ἡ δουλεία (ρίκη).

Οἱ Ὁθωμανοὶ, ὡς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι εἰς δύο τάξεις διακρίνουσι τοὺς ἀνθρώπους, ὡς εἵπομεν ἀνωτέρω, εἰς ἐλευθέρους καὶ δούλους.

Ἡ δουλεία εἶναι διττή.

α',) Δουλεία τελεία (ρίκη βαφίρ), ἥτις καὶ δὲν ἐπιδέχεται ἀπελευθέρωσιν καὶ

β') Δουλεία ἐλλειπῆς (ρίκη νακῆ) καθ' ἣν ἡ ἀπελευθέρωσις (ιτάκ) γίνεται κατὰ τοὺς ἐξῆς τρόπους :

1) Δι' ἐγγραφῆς (κιταπέτ), ἡ παρὰ Ῥωμαίοις (v rdicta), καθ' ἣν ἐξαγοράζεται ὁ δοῦλος.

Ἡ ἀπελευθέρωσις αὕτη συγκροτεῖται διὰ τῆς προστασίας τοῦ πάτρωνος (μιλά) λέγοντος : «εἰάν κερδίσης καὶ μοὶ πληρώσης τόσα

---

(1) Ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ Δικαίῳ ἀπαντῶμεν τὴν 90ετῇ ἡλικίαν ὡς ὑπέρτατον ὄριον τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Κατὰ τὸ ἰσχύον νῦν Γερμανικὸν Δίκαιον ὁ ἀπὸν δύναται νὰ κηρυχθῇ τεθνεὺς εἴαν ἀποδεχθῇ ὅτι, εἴαν ἔζη, ἤθελεν εἶναι 70ετούτης.

γρόσια, ἔσο ἐλεύθερος» καὶ τελειοῦται διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ συμφωνηθέντος ποσοῦ. Ὁ οὕτως ἀπελεύθερος καλεῖται ἐγγεγραμμένος (μουκαττίπ).

2) Διὰ τῆς τελευταίας θελήσεως ἢ διὰ δικθήκης (τετπίρ) ἢ παρὰ Ῥωμκίοις (Ῥετῆπιετῆρ).

Ἡ ἀπελευθερωσις αὕτη συγκροτεῖται διὰ τῆς προτάσεως τοῦ πατρωνος λέγοντος: «ὅταν ἀποθάνω, ἔσο ἐλεύθερος» καὶ τελειοῦται κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θανάτου τοῦ πατρωνος.

Ὁ οὕτως ἀπελεύθερος καλεῖται ἐκ διαθήκης (μουδεππίρ).

3) Διὰ τῆς τεκνοποιήσεως ἢ τῆς μητρότητος (βιλαδέτ).

Ἡ δούλη ἢ τεκνοποιούσα μετὰ τοῦ πατρωνος αὐτῆς, ἥς τὸ τέκνον ἀναγνωρίζει ὁ πατρωνὸς ὡς ἴδιον, ἀπελευθεροῦται. Ἡ οὕτως ἀπελεύθερος καλεῖται μήτηρ τέκνου (οὔμμι βελίδ).

4) Διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως μέλους τινος τοῦ σώματος οἷον ποδὸς, χειρὸς κτλ.

Ὁ οὕτως ἀπελεύθερος καλεῖται μέρει ἀπελεύθερος (μαναττικ-οὐλ πάαζ).

Περὶ τοῦ τελευταίου τούτου τρόπου τῆς ἀπελευθερώσεως μερίστη διχογνωμία ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς νομοδιδασκάλοις, ὧν τινες μὲν θεωροῦσι τὴν τοιαύτην ἀπελευθέρωσιν ὡς μὴ δυναμένην νὰ παραλύσῃ τὴν πρὸς τὸ διαδέχεσθαι ἰκανότητα, τινὲς δὲ τὸνναντίον γνωματεύουσιν ὅτι ὁ οὕτως ἀπολευθερούμενος εἶναι ἰκανὸς πρὸς διαδοχὴν, καθόσον ἡ ἀπελευθέρωσις δὲν μερίζεται, τοῦ μέρους συμπεριλαμβανόντος τὸ ὅλον.

Ἡ δουλεία ἀπεβλέπει μόνον τοὺς μουσουλμάνους, οὐχὶ δὲ τοὺς μὴ τοιούτους, καθόσον οἱ τελευταῖοι χαίρουσι πολιτικὴν ἰκανότητα πρὸς τὸ διαδέχεσθαι, τῆς δουλείας οὔσης κατηργημένης ἐν Τουρκίᾳ, τοῦ δὲ Ἱεροῦ Δικαίου μὴ ἐπιτρέποντος τὴν ὑπαγωγὴν τῶν εἰς Θεὸν πιστευόντων χριστιανῶν καὶ Ἰουδαίων εἰς δουλείαν.

Β'. Ὁ φόνος (κάτλ).

Τὸ ἱερὸν δίκαιον τέσσαρα εἶδη φόνου διακρίνει, ἅτινα καθιστῶσι τὸν δράστην αὐτοῦ ἀνίκανον πρὸς διαδοχὴν τοῦ φονευθέντος ὑπ' αὐτοῦ.

1ον Τὸν ἐκ προμελέτης φόνον (κάτλ ἄμδ) ὅστις εἶναι ἡ ἀνθρωποκτονία ἢ γινομένη ἀδίκως καὶ ἐκ προμελέτης δι' ὅπλου φονιχοῦ (φόνος).

2ον) Τὸν οἶονεῖ ἐκ προμελέτης φόνον (κάτλι σεπήχι ἄμδ), ὅστις εἶναι ἡ ἀνθρωποκτονία ἢ γενομένη ἐκ προμελέτης ἢ ἀδίκως, οὐχὶ δι' ὅπλου ἀλλ' δι' οἴου ὁήποτε ἄλλου ὁ ργχνου οἶον ῥαβδου, γρονθοκοπήματος (ἄνχιρσεις).

3ον) Τὸν ἐκ παρὰπτώματος φόνον (κάτλι λατά), ὅστις εἶναι ἡ ἀνθρωποκτονία ἢ γενομένη τυχαίως ἔνεκα ἀβλεψίας ἢ ἀμελείας.

Τὸ παρὰπτωμα τοῦτο οἱ νομοδιδάσκαλοι διακρίνουσι εἰς παρὰπτωμα ἐν νῶ καὶ εἰς παρὰπτωμα ἐν πράξει. — II. χ. ὁ φονεύων διὰ βολῆς ὅπλου ἀνθρώπον, ὃν νομίζει ὡς θήρυμα, σφάλλει ἐν νῶ καθόσον ἐν νῶ εἶχε φόνον. Τὸν κντίον δὲ ὅστις ἐκ προμελέτης πυροβολεῖ κατὰ τινος ὅπως τὸν φονεύσῃ, ἀλλ' ὅστις κντ' ἐκείνου ἀστοχῶν φονεύει ἕτερον, σφάλλει ἐν πράξει. Ἀφ' ἐτέρου ὁ ἀνθρώπος ὅστις πυροβολεῖ κατὰ τινος θηράματος ἀλλὰ τῆς σφίρας ἀστοχητήσης φονεύει ἀνθρώπον, ὁ τοιοῦτος σφάλλει ἐν τε νῶ καὶ ἐν τῇ πράξει.

4ον) Τὸν οἶονεῖ ἐκ παρὰπτώματος φόνον (κάτλι τζαρῇ μονδζε-ραὶ χατά) ὅστις εἶναι ἡ ἀνθρωποκτονία ἢ γενομένη τυχαίως καὶ ἀκουσίως.

Ὁ τυχαίως παρὰπτῶν καὶ πίπτων ἐπὶ τινος ἀνθρώπου, οὗ ἐπιφέρει τὸν θάνατον, ὁ πίπτων ἐξ ὕψους ἐπὶ τινος ἀνθρώπου, ὃν φονεύει, ὁ φέρων ἀνά χειρὸς ἢ ἐπ' ὤμων φορτίον καὶ ἀκουσίως πίπτων ἐπὶ τινος φονεύει αὐτόν, θεωρεῖται φονεὺς οἶονεῖ ἐκ παρὰπτώματος.

Ἄλλ' ἵνα ὁ φονεὺς καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας ταύτας περιπτώσεις θεωρηθῇ ἀνίκανος πρὸς διαδοχὴν, ἤτοι ἀπόκληρος, ἀπατεῖται.

1ον) νά ἦναι ἐνήλικος καὶ ἐχέφρων.

2ον) Νά ἐκτελῇ τὸν φόνον ἀδίκως καὶ παρανόμως.

Ὁ δῆμιος λ. χ. φονεύων τὸν εἰς θάνατον καταδικασθέντα καὶ ὁ φονεύων ληστὴν δὲν ἀποκληροῦται.

3ον) Νά μὴ γίνῃ ἐν καιρῷ ἀμύνης.

4ον) Νά μὴ γίνῃ βία καὶ ἀναγκαστικῶς.

Σημειωτέον ὅτι ὁ φόνος δέον ν' ἀποδειχθῇ ἱεροδικαστικῶς. Ὡστε ἀπόφασις κηκοδικαστικὴ κηκουργιοδικείου δὲν δύναται νά χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις περὶ τῆς ἐνοχῆς φονέως τινὸς καὶ κατὰ συνέπειαν νά χρησιμεύσῃ ὡς βῆσις ἱεροδικαστικῆς ἀποράσεως περὶ τῆς ἀποκληρώσεως αὐτοῦ. Ὡς φονεὺς καταλογίζεται καὶ ὁ συνεργός.

Γ'.) Ἡ διαφορὰ τῆς θρησκείας (ἰχτιλάφι δὲν).

Μουσουλμάνος δὲν δύναται νὰ κληρονομήσῃ μὴ τοιοῦτον καὶ τὰ-
νάπαλιν.

Οἱ διαφόρων αἱρέσεων μουσουλμάνοι συγκληρονομοῦνται.

Τὸ κώλυμα τοῦτο δὲν ἰσχύει μετὰ τῶν μὴ Μουσουλμάνων.

Οὕτω Χριστιανὸς κληρονομεῖ Ἰουδαῖον καὶ τὰνάπαλιν.

Οἱ διαφόρων δογμάτων Χριστιανοὶ συγκληρονομοῦνται.

Ἐκ τῶν μὴ μουσουλμάνων, οἱ μὴ τὰς Ἀγίας Γραφὰς ἤτοι τὸ
Ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ τὴν Παλαιὰν διαθήκην ἀναγνωρίζοντες ἔθني-
κοὶ, εἰδωλολάτραι καὶ λοιποὶ δὲν κληρονομοῦσι τοὺς τὰς Ἀγίας Γρα-
φὰς ἀναγνωρίζοντας Χριστιανούς καὶ Ἰουδαίους καὶ τὰνάπαλιν.

Οἱ μουσουλμάνοι συγγενεῖς τῶν ἀρνησιθρήσκων (μουρδὰδ) κλη-
ρονομοῦσι τὴν περιουσίαν ἣν οὗτος ἀπέκτησε πρὸ τῆς ἀλλαξοθρη-
σκείας του, οἷχί καὶ τὴν μετὰ ταύτην. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ νομο-
διδάσκαλοι γνωματεύοντες ὅτι κληρονομοῦσι καὶ τὴν μετὰ τὴν ἀλ-
λαξοθρησκείαν του ἀποκτηθεῖσαν περιουσίαν.

Οἱ ἀρνησιθρησκοὶ ὅμως δὲν κληρονομοῦσι τοὺς μουσουλμάνους
συγγενεῖς των.

Ὁ ἀρνησιθρησκὸς θεωρεῖται ὡς τεθνεὺς, ἡ δὲ δικαστικὴ ἀρχὴ
διανέμει τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ζῶντος ἔτι, εἰς τοὺς κληρονό-
μους του.

Ἐὰν ὅμως ὁ ἀρνησιθρησκὸς ἐν ξένῳ κράτει διατελὼν ἐπιστρέψῃ
καὶ ἀρνηθῇ τὴν ἀλλαξοπιστίαν του, δικαιούται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπι-
στροφὴν τῆς διανεμηθείσης περιουσίας του παρὰ τοῦ κατέχοντος
αὐτήν.

Δ'.) Ἡ διαφορὰ τῆς ὑπηκοότητος (ἰχτιλάφι δάρ).

Οὕτω ξένος ὑπῆκοος δὲν κληρονομεῖ ὑπῆκοον ὀθωμανὸν καὶ τὰ-
νάπαλιν.

Κατὰ τὸν περὶ Ὀθωμανικῆς ὑπηκοότητος νόμον τῆς 14 τεββάλ
1285 τῆς Ἐγείρας ἀρθρ. 9 «πᾶς κατεικὼν ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κρά-
τει θεωρεῖται ὑπῆκοος Ὀθωμανός, ὁ δὲ ἀντιποιούμενος ξένην ὑπηκοό-
τητα ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ αὐτὴν κατὰ τοὺς τύπους».

Ξένος ὑπῆκοος ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει θεωρεῖται πᾶς ὁ γεν-
νηθεὶς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παρὰ γονέων ἀνεγνωρισμένης ξένης ὑπηκοό-
τητος, καθὼς καὶ ὁ γεννηθεὶς ἐν Τουρκίᾳ παρ' ἀνεγνωρισμένης ξέ-
νης

νης ύπηκοότητος γονέων καὶ παιῶν δήλωσιν ὅτι ἐπιθυμεῖν ἄκολου-
θήσῃ τὴν ύπηκοότητα τοῦ πατρὸς τοῖ, καθόσον κατὰ τὸ ἄρθρον 8
τοῦ αὐτοῦ νόμου ἡ ύπηκοότης τοῦ πατρὸς δὲν ἐπηρεάζει τὴν τῶν
τέκνων καὶ ὅταν ἀκόμη εἶναι ἀνήλικα ταῦτα.

Οὕτω τὰ τέκνα ύπηκόου ξένου, τὰ γεννηθέντα ἐν Τουρκίᾳ, κατὰ
τὴν ἐνηλικότητα αὐτῶν καὶ πρὸς τῆς παραδοχῆς τῆς πατρικῆς ύπη-
κοότητος, κληρονομοῦσι τοὺς ύπηκόους Ὑθωμανοὺς συγγενεῖς των.

Μουσουλμάνος ὅμως ύπήκοος Ὑθωμανὸς κληρονομεῖ μουσουλμά-
νον ύπήκοον ἐτέρας μουσουλμανικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν ἀνάπαλιν,
καθόσον ἡ ύπηκοότης παρὰ τοῖς μουσουλμάνοις δὲν πρᾶβλάπτει τὴν
φυλετικὴν καὶ θρησκευτικὴν ύπηκοότητα αὐτῶν.

Ὁ ἄνευ ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως παραιτούμενος τῆς Ὑθωμανι-
κῆς ύπηκοότητος ἀποκληροῦται τῆς κληρονομίας τῶν Ὑθωμανῶν
ύπηκόων συγγενῶν του, εὐχὶ δὲ καὶ ὁ ἀδεία τῆς Κυβερνήσεως πρᾶ-
ξας τοῦτο.

Ἡ ύπήκοος Ὑθωμανὶς ἡ συζευγνυμένη μετὰ ξένου ύπηκόου
ἀποκληροῦται.

Κατὰ μὲν τὸ πολιτικὸν δίκαιον ἀποκληροῦται κατὰ τὸ ἱερὸν
ὅμως δίκαιον, ἐπειδὴ ὁ μετὰ ξένου γάμος δὲν θεωρεῖται ἐγκατάλειψις
ύπηκοότητος, αἱ μετὰ ξένων ύπηκόων συνερχόμενοι εἰς γάμον ύπήκοοι
Ὑθωμανίδες δὲν ἀποξενοῦνται τῆς κληρονομίας τῶν Ὑθωμανῶν ύπη-
κόων συγγενῶν των.

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ύπάρχουσι πλεῖσται ἀποφάσεις
ιεροδικαστηρίων, αἵτινες ἐπικυρωθεῖσαι καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἐν
Κωνσταντινουπόλει Ἱεροῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου (μεδζλिसі таχхк-
кати Сериγιє) ἀποφαίνονται ὅτι «ἡ μετὰ ξένων ύπηκόων σύζευξις
Ὑθωμανίδων ύπηκόων δὲν εἶναι κώλυμα διαδοχῆς αὐτῶν εἰς τοὺς
ύπηκόους Ὑθωμανοὺς συγγενεῖς των.

Τοῦτο ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ 7ου Ἀρθρου τοῦ περὶ Ὑθωμανικῆς
ύπηκοότητος νόμου, καθ' ὃ «ἡ Ὑθωμανικῆς ύπηκοότητος γυνή, συ-
ζευθεῖσα μετὰ ξένου δύναται ἐντὸς τοῦ τρίτου ἔτους μετὰ τὸν θά-
νατον τοῦ συζύγου της νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ύπηκοό-
τητα δίδουσα ἐπὶ τοῦτο ἀναφοράν. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἰσχύει μόνον διὰ
τὰ ἄτομα ἐνῷ τὰ περὶ ἀποκτήσεως κτημάτων καὶ γαιῶν ύπάγονται
εἰς τοὺς γενικοὺς περὶ τούτων νόμους καὶ κανονισμούς».

Καθὰ ἐκ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται ὁ γάμος Ὁθωμανίδος ὑπηκόου μετὰ ξένου χορηγεῖ αὐτῇ τὴν προσωπικὴν προστασίαν τοῦ συζύγου, χωρὶς νὰ ἐπιφέρει κώλυμα εἰς τὰ περὶ διαδοχῆς αὐτῆς δικαιώματα.

Τούτου ἕνεκα καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀφῆκε τὴν σύζυγον ἐλευθέραν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὑπηκοότητα τοῦ συζύγου ἢ νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν πατρικὴν αὐτῆς ὑπηκοότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Διαδοχὴ ἐπὶ τῶν ἀφιερωμένων γαιῶν.

Αἱ ἀφιερωμέναι γαῖαι ὡς ἀφιερώματα, εἰσὶ δύο εἰδῶν.

1ον Αἱ κυρίως ἀφιερωμέναι γαῖαι (ἐραζέϊ μεφκουφέϊ σαχειχέ).

2ον) Αἱ καταχρηστικῶς ἀφιερωμέναι γαῖαι (ἐραζέϊ μεφκουφέϊ γαῖρσαχειχέ) ἢ εἰδικεύματα καλούμεναι (ταλσισάτ).

Αἱ πρῶται εἰσὶν αἱ γαῖαι ἐκεῖναι αἵτινες, ἰδιωτικαὶ οὔσαι, ἀφιερώθησαν παρὰ τῶν ἰδιωτῶν κυρίων των κανονικῶς ὑπὲρ τινος ἀγαθοεργοῦ καθιδρύματος ἢ σκοποῦ. Τὰ κυριαρχικὰ καὶ κατοχικὰ δικαιώματα μετὰ τῶν προσόδων αὐτῶν περιῆλθον συνεπῶς εἰς τὸ πρὸς δ' ἀφιερώθησαν καθιδρύματι ἢ σκοπόν.

Τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τῶν κατόχων τοιούτων γαιῶν κανονίζεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀφιερωτοῦ. Ἄλλως ἀργεῖ. καθόσον ὁ κάτοχος τῶν ἀφιερωμάτων τούτων θεωρεῖται κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν ὡς ἄπλοῦς ἐκμισθωτής.

Αἱ δευτέραι εἰσὶν αἱ γαῖαι ἐκεῖναι, αἵτινες ἀποσπασθεῖσαι ἐκ δημοσίων γαιῶν ἀφιερώθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ δημοσίου, τοῦ ἄνακτος, πρὸς τι νομικὸν πρόσωπον τοῦ αὐτοῦ δημοσίου ἢ ἑτέρου καθιδρύματος ἀγαθοεργοῦ.

Ἀναλόγως δὲ τῆς διατάξεως τῆς ἀφιέρωσης αὐτῶν διαίρουνται εἰς τρεῖς τάξεις.

1ον. Εἰς τὰς γαίας, ὧν ἢ τε κυριότης καὶ ἢ κατοχὴ ὡς καὶ τὰ τέλη ἀφιερώθησαν (ἀφιέρωσις κυριότητος καὶ νομῆς).

2ον. Εἰς τὰς γαίας ὧν μόνον ἢ κυριότης καὶ ἢ κατοχὴ ἀφιερώθη, τὰ δὲ δέκατα καὶ τὰ τέλη ἔμενον τῷ δημοσίῳ (ἀφιέρωσις κυριότητος).

3ον. Εἰς τὰς γαίας, ὧν μόνον τὰ δέκατα καὶ τὰ τέλη ἀφιερώθησαν καὶ ἡ κατοχὴ ἔμενεν τῷ δημοσίῳ.

Ἐπειδὴ ἡ κυριότης καὶ ἡ κατοχὴ εἰς τὰς γαίας τῆς Ἀθῆς καὶ Βασ. τάξεως ἀφιερώθη, τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τῶν κατόχων τοιούτων γαιῶν κανονίζεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀφιερωτοῦ.

Τὸ πλεῖστον ὅμως τῶν γαιῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀνήκει εἰς τὴν Γῆν τᾶξιν· ἐπειδὴ δὲ ἡ κυριότης καὶ ἡ κατοχὴ αὐτῶν ἀνήκει τῷ δημοσίῳ, ἐξομοιοῦνται ταῖς δημοσίαις, καὶ ταύτας διέπει ὁ περὶ γαιῶν νόμος, ἐκδοθεὶς τὴν 7ην Ῥαμαζάν 1274.

Τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀφιερωμένων γαιῶν ἐκانونίζετο διαφοροτρόπως μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ περὶ γαιῶν Κώδικος.

Μετὰ τὴν ἐκδοσιν ὅμως αὐτοῦ τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα ἐκانونίσθη κατὰ τὰ ἄρθρα 54 καὶ 56, καθ' ἃ αἱ γαῖαι αὗται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κατόχου περιήρχοντο.

1ον. Εἰς τὰ τέκνα, ἄρρενα καὶ θήλεα, ἐξ ἴσου.

2ον. Εἰς τὸν πατέρα :

3ον. Εἰς τὴν μητέρα.

Ἐὰν ὁ κάτοχος ἀπέθνησκεν ἀφόνων ἔγκυον σύζυγον, ἡ κληρονομία δὲν διετίθετο πρὸ τοῦ τοκετοῦ αὐτῆς.

Ἴνα κληρονομήσῃ μὲν ὁ πατήρ, ἔπρεπε νὰ μὴ ὑπάρχωσι τέκνα, ἡ μήτηρ δὲ, νὰ μὴ ὑπάρχωσι τέκνα καὶ πατήρ.

Ἐν περιπτώσει ἀκληρίας τοῦ κατόχου περιήρχοντο εἰς τὸ ἀφιέρωμα, ὅπερ ἐξεμίσθου αὐτὰς εἰς ἕτερον.

Κατὰ τὸ 56 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ κώδικος εἰάν ἐκ τῶν τέκνων τοῦ ἀποβιώσαντος κατόχου τινὰ μὲν ἦσαν παρόντα, τινὰ δὲ ἀπόντα καὶ ἄφαντα, μηδὲν σημεῖον ὑπάρξεως δίδοντα, αἱ γαῖαι ἐδίδοντο εἰς τὰ παρόντα καὶ ὑπάρχοντα τέκνα. Ἐὰν ὅμως τὸ ἀπὸν τέκνον ἀνεφαίνετο ἐν τῇ διαστήματι τῶν τριῶν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς τοῦ ἢ τῆς μητρὸς του, ἡ ἀπεδεικνύετο ὅτι ἔζη, ἐλάμβανε τὴν μερίδα του ἐκ τῶν γαιῶν. Αἱ διατάξεις αὗται ἐφηρμόζοντο καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς.

Κατὰ δὲ τὸ 57 ἄρθρον, αἱ γαῖαι, ὧν ὁ κάτοχος ἦτο ἀπὸν ἐπὶ τρία ἔτη καὶ ἡ ὑπαρξὶς ἡ ὁ θάνατός του ἦτο ἄγνωστος, μετέβαινον εἰς τὰ τέκνα του, ἐλλείψει δὲ τούτων εἰς τὸν πατέρα καὶ ἐλλείψει πατρὸς εἰς

τὴν μητέρα. Ἐλλείπει δὲ ἀπάντων τούτων, καθίσταντο δικθέσιμοι καὶ διὰ δημοπρασίας ἐπεδικάζοντο τῷ αἰτοῦντι.

Ἀλλὰ ὁ περιορισμὸς τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος εἰς τρία μόνον πρόσωπα δὲν ἐφάνη διευκολύνων τὰς συναλλαγὰς τῆς ἐγγείου κτήσεως καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν.

Ἡ Αὐτοκρατορική Κυβέρνησις, ἐπιθυμοῦσα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, δι' οὗ ὁ πλεῖστος παράγεται, ἐσκέφθη νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα συντάξασα καὶ δημοσιεύσασα τὸν ἀπὸ 17 Μουχαρέμ 1284 νόμον περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος τῶν δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων γαιῶν.

Κατὰ τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ νόμου τούτου αἱ ἀφιερωμέναι γαῖαι περιέρχονται.

1ον. Εἰς τὰ τέκνα, ἄρρενα καὶ θήλεα ἐξ ἴσου ὡς καὶ πρότερον.

2ον. Εἰς τοὺς ἐγγόνους ἥτοι εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας τῶν τέκνων τοῦ ἐξ ἴσου.

3ον. Εἰς τὸν πατέρα καὶ μητέρα ἐξ ἴσου.

4ον. Εἰς τοὺς ἀμφιθαλεῖς καὶ ὁμοπατέριους ἀδελφούς ἐξ ἴσου.

5ον. Εἰς τοὺς ἀμφιθαλεῖς καὶ ὁμοπατέριους ἀδελφάς ἐξ ἴσου.

6ον. Εἰς τοὺς ὁμοπατέριους ἀδελφούς.

7ον. Εἰς τὰς ὁμοπατέριους ἀδελφάς.

8ον. Εἰς τὸν σύζυγον ἢ τὴν σύζυγον.

Ὁ κληρονόμος ὁ ἀνήκων εἰς τινὰ τῶν προεκτεθέντων βαθμῶν ἀποκλείει τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸν κατώτερον βαθμόν.

Οἱ ἔγγονοι, φερ' εἰπεῖν, δὲν δύνανται νὰ κληρονομήσωσιν γαίαν ὑπαρχόντων τέκνων, αἱ δὲ γονεῖς ἀποκλείονται ἐπίσης τῆς κληρονομίας ὑπαρχόντων ἐγγόνων.

Τὰ τέκνα ὅμως προαποβιώσαντων υἱῶν καὶ θυγατέρων ὑπεύχονται εἰς τὴν θέσιν τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός των καὶ κληρονομοῦσι τὴν εἰς τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα αὐτῶν ἀνήκουσαν μερίδα ἐκ τοῦ πάππου ἢ τῆς μάμμης των. — Π. χ. ὁ Α ἀποθνήσκων ἐγκαταλείπει δύο ἄρρενα καὶ δύο θήλεα τέκνα, ἥτοι δύο υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας, καθὼς καὶ τρεῖς ἐγγόνους, δηλ. τέκνα προαποβιώσαντος υἱοῦ ἢ θυγατρὸς του. Ἡ περιουσία τοῦ Α διανέμεται μεταξὺ τῶν δύο υἱῶν καὶ τῶν δύο θυγατέρων κατ' ἴσην μερίδα, τῶν ἐγγόνων του λαμβαν-

νοντων τὴν μερίδα τοῦ προαποβιώσαντος πατρὸς ἢ μητρὸς των ἢν διανέμονται ἐξ ἑσού.

Ὁ δὲ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος, συντρέχουσα μετὰ ἀμφιθαλῶν ἢ ὁμοπατρίω, ἢ ὁμομητρίων ἀδελφῶν λαμβάνει τὸ 4ον τῆς περιουσίας.

Ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος ἐλλείψει ἄλλων συγγενῶν ἀλληλοκληρονομοῦνται.

1ον. Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ εἰς αὐτῶν ἀποθάνῃ ἐν καιρῷ τῆς συζυγίας ἢ ἐν τῷ διαστήματι 3 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν διεζεύχθησαν προσκαίρως. Ἡ διάζευξις αὕτη λέγεται προσωρινή καθόσον ὁ σύζυγος δύναται μετὰ τὴν πάροδον τῆς χρείας ταύτης νὰ συζευχθῇ αὐτὴν πάλιν.

Ἡ διάζευξις αὕτη εἶναι εἶδος διαστάσεως παρ' ἡμῖν.

2ον. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ εἰς αὐτῶν ἀποθάνῃ πρὶν εἰσέτι τελεσθῇ γάμος καὶ δὲν γίνῃ σαρκικὴ μίξις.

3ον. Ἐὰν ὁ σύζυγος ἐν ἐπιθανάτιῳ ἀσθενείᾳ διαζευχθεὶς τὴν σύζυγόν του ἀποθάνῃ πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ ὠρισμένου χρόνου τῆς χρείας.

Πρὸς ἀντιστάθμισιν δὲ τῶν ζημιῶν, ἃς ὑφίστατο ἡ περιουσία τῶν ἀφιερωμάτων διὰ τῆς κτηργήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀκληρίας, καὶ ὡς πρὸς ἀμοιβὴν τοῦ περιελευσομένου νέου δικαιώματος εἰς τοὺς ἱομεῖς τῶν γαιῶν τούτων διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος μέχρι τοῦ 8ου βαθμοῦ ἐτάχθη πρόσθετος φόρος 5 0|0 ἐπὶ τῆς ἐτησίας προσόδου τῆς γῆς, ἅπαξ διὰ παντός καταβληθεὶς καὶ ἐν τῷ πενταετίᾳ εἰσπραχθεὶς κατὰ τὰς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17 Μουχαρέμ 1284 ἐκδοθείσας Α ὑπεκρατορικῶ διατάγματι διαταίξεις περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀνωτέρου νόμου, ἃς καταχωροῦμεν ἐνταῦθα χάριν ἱστορικῆς ἀκριθείας, ἐχούσας δὲ ὡς ἐξῆς.

Τὸ πρῶτον ἔτος 1283 πληρωθήσεται τὸ 1|2 τῶν δεκάτων, ἅτινα εἰσεπράττοντο μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῶν γαιῶν τῶν τε δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων, ἥτοι ὁ κάτοχος αὐτῶν, ὅστις πληρόνει ἤδη ὡς δέκατον ἐν κοιλόν, θέλει πληρόνει τότε ἐκτὸς τοῦ κοιλοῦ τούτου καὶ ἕτερον ἥμισυ.

Τὸ δεῦτερον, τρίτον, τέταρτον καὶ πέμπτον ἔτος πληρωθήσεται ἀνὰ 1|4 περιπλέον, ἥτοι ὁ κάτοχος ὅστις πληρόνει ἐν κοιλόν θὰ πλη-

ρώση ἐπὶ τετραετίαν κατ' ἔτος καὶ 1|4 κοιλῶ περιπλέον. Ἡ εἰσπραξις τοῦ προσθέτου φόρου ἐπὶ τῆς δεκάτης ἀρξαμένη τῷ 1283 ἔληξε τῷ 1288.

Ὡστε σήμερον τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα ἐφ' ἀπασῶν τῶν ἀφιερωμένων γαιῶν διέπει ὁ ἀνωτέρω ἐκτεθεὶς νόμος τῆς 17 Μουχαρέμ 1284 ἀνευ προσθέτου τινος φόρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Διαδοχὴ ἐπὶ τῶν διτελῶν ἀφιερωμάτων.

Τὰ ἀπλᾶ διτελῆ ἀφιερωμένα κτήματα (ἔστω καὶ ἐγκτήματα), ἥτοι ἐκεῖνα ὧν τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα δὲν ἐπεξετάθη κατὰ τὸν εἰδικὸν νόμον, περιέρχονται μόνον εἰς τὰ τέκνα ἄρρενα, ἢ θήλεα, τοῦ νομέως κατ' ἴσην μερίδα.

Ἡ δὲ ἐπηνυξημένα ἀφιερωμένα κτήματα, (ἔστω καὶ ἐγκτήματα) ἥτοι ἐκεῖνα, ὧν τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα ἐπεξετάθη, περιέρχονται.

1ον. Εἰς τὰ τέκνα ἐξ ἴσου.

2ον. Εἰς τοὺς ἐγγόνους ὁμοίως.

3ον. Εἰς τοὺς γονεῖς ὁμοίως.

4ον. Εἰς τοὺς ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς ὁμοίως.

5ον. Εἰς τοὺς ὁμοπατέριους ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς ὁμοίως.

6ον. Εἰς τοὺς ὁμομητέριους ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς ὁμοίως.

7ον. Εἰς τὸν ἐπιζῶντα σύζυγον ἢ τὴν σύζυγον.

Ὁ ἐγγύτερος κληρονόμος ἀποκλείει τὸν ἀπώτερον. Οὕτως ὑπαρχόντων τέκνων δὲν κληρονομοῦσιν οἱ ἐγγονοὶ, ὑπαρχόντων δὲ ἐγγόνων, δὲν κληρονομοῦσιν οἱ γονεῖς.

Ἐν τούτοις τὰ τέκνα τῶν προαποβιώσαντων υἱῶν καὶ θυγατέρων, ὑπαισερχόμενοι εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐαυτῶν γονέων, κληρονομοῦσι τὴν ἀνήκουσεν ἐκείνοις μερίδα, ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ πάππου ἢ τῆς μάμμης των. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ θεὸς καὶ ἀνεψιὸς συντρέχουσιν ἐν τῇ κληρονομίᾳ. — Π χ. ὁ Α ἀποθνήσκων ἐγκαταλείπει υἱὸν, θυγατέρα καὶ ἐγγονον ἥτοι τέκνον προαποβιώσαντος υἱοῦ ἢ θυγατρὸς του. Ἡ κληρονομία διανέμεται μεταξὺ τοῦ υἱοῦ, τῆς θυγατρὸς καὶ τῶν ἐγγόνων, τῶν τελευταίων λαμβανόντων μίαν μερίδα τὴν μερίδα ἣτις ἀνήκει εἰς τὸν προαποβιώσαντα υἱὸν ἢ θυγατέρα.

Ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος συντρέχουσα μετὰ τῶν κληρονόμων τοῦ τρίτου μέχρι τοῦ ἑκτου βαθμοῦ ἢτοι γονέων καὶ ἀδελφῶν ἀμφιθαλῶν, ὁμοπατρίων δηλ. καὶ ὁμομητρίων τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου ἢ τῆς συζύγου, κληρονομοῦσι τὸ τέταρτον τῆς περιουσίας τοῦ θανόντος.

Ἐνταῦθα κρίνομεν σκόπιμον νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ ἐπέκτασις τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος, κατὰ τὸ 7 ἄρθρον τοῦ σχετικοῦ νόμου, ἐπιτρέπεται εἰς τὰ κατελημμένα καὶ προσηρητημένα ἀφιερώματα.

Κατὰ νέαν ὁμως ὑπουργικὴν ἐγκύκλιον ἐκδοθεῖσαν συνεπεῖα γνωμοδοτήσεως τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος τῆς ἐπικρατείας (Συρεῖ-Δεβλέτ) ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5 Δεββάλ 1308 ἢ 2 Μαΐου 1891 καὶ δημοσιευθεῖσαν ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδι ἡ ἐπέκτασις τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος ἐπιτρέπεται καὶ εἰς τὰ ἐξηρημένα ἀφιερώματα.

Ὡστε κατὰ γενικὸν κανόνα πᾶν ἐπὶ διτελείᾳ νεμόμενον ἀστυκὸν ἢ ἀγροτικὸν κτῆμα δύναται προσηκόντως νὰ μεταβληθῇ εἰς ἐπηυξημένον, ἢτοι ἐπιτρέπεται ἡ ἐπέκτασις τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος τοῦ νομέως ἐπὶ τοιούτου κτηματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Διαδοχὴ ἐπὶ μονοτελῶν ἀφιερωμάτων.

Ἡ διαδοχὴ ἐπὶ τοιούτων ἀφιερωμάτων ἀργεῖ, καθόσον ὁ κάτοχος αὐτῶν εἶναι ἀπλοῦς μισθωτῆς, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου περιέρχεται τὸ ὑπομίσθιον κτῆμα εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἀφιερώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Διαδοχὴ ἐπὶ τῶν κατ' ἀποκοπὴν ἀφιερωμάτων.

Ἡ διαδοχὴ ἐπὶ τῶν κατ' ἀποκοπὴν μισθουμένων ἀφιερωμένων κτημάτων ἀκολουθεῖ τὰς διατάξεις τοῦ γενικοῦ κληρονομικοῦ δικαίου, θεωρουμένων ὡς ἰδιωτικῆς περιουσίας ἀντικειμένων. Περὶ τῶν διατάξεων τούτων ἴδε ἡμέτερον Κληρονομικὸν Δίχαιον (Φεράτζ), ἐκδοθὲν τῷ 1888.

Μ Ε Ρ Ο Σ Ε'

Δ Ι Κ Ο Ν Ο Μ Ι Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ ἱεροδικαστηρίων. — Ἀρμοδιότης καὶ δικαιοδοσία αὐτῶν.

Πρὸς χειρισμὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐφαρμογὴν τῶν τοῦ ἱεροῦ δικαίου διατάξεων μία μόνον ἀρχὴ ὑφίστατο τὸ πάλαι, ἡ τῶν ἱεροδικαστηρίων (μουχακίμ. σειρά). Ἀλλὰ, προϊόντος τοῦ χρόνου, αἱ ἀνάγκαι τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς γεωργίας πολλαπλασιάσασαι τὰς τῶν πολιτῶν σχέσεις καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀπορρέοντα ἐνοχικὰ καὶ πραγματικὰ δικαιώματα, κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν εἰδικῶν δικαστηρίων πρὸς ταχύτεραν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἅτινα τελευταίως διεργυθίσθησαν ἐπὶ εὐρύτερων βάσεων.

Οὕτω νῦν ὑπάρχουσι διὰ τὰς πολιτικὰς δίκας, Πρωτοδικεῖα, Ἐμποροδικεῖα, Ναυτοδικεῖα, Ἐφετεῖα καὶ τὸ Ἀκυρωτικόν, διὰ δὲ τὰς ποινικὰς, Πταισματοδικεῖα, Κακουργοδικεῖα καὶ τὸ Ἀκυρωτικόν.

Τὸ ἀκυρωτικὸν εἶναι διηρημένον εἰς τρία τμήματα, τὸ τῶν ἀναφορῶν (ιστιδὰ δαίρεσι), τὸ πολιτικὸν καὶ ποινικὸν τμήμα.

Ἡ τῶν δικαστηρίων τούτων ἀρμοδιότης ἐκανονίσθη διὰ τῆς πολιτικῆς, τῆς ποινικῆς καὶ ἐμπορικῆς δικονομίας.

Καὶ εἰς μὲν τὰ πολιτικὰ Πρωτοδικεῖα καὶ Ἐφετεῖα καὶ τὸ πολιτικὸν τμήμα τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἐφαρμόζεται ὁ Ἀστυκὸς Κώδῆξ καὶ ὁ περὶ γαιῶν νόμος, εἰς δὲ τὰ Ἐμποροδικεῖα ὁ ἐμπορικὸς κώδῆξ, εἰς δὲ τὰ ποινικὰ ὁ ποινικὸς νόμος.

Τὰ ἀνωτέρω δικαστήρια ἐφαρμόζουσι νομοθετηθέντας νόμους καὶ καὶ τὰ ἐν τῷ ἀστυκῷ Κώδεκι περιληφθέντα μέρη τοῦ Ἱεροῦ δικαίου. Ὡστε πᾶσα δίκη πηγάζουσα ἐκ δικαίου μὴ κωδικοποιηθέντος εἰσέτι, οἷον τοῦ περὶ ἀφιερώσεων, τοῦ κληρονομικοῦ καὶ οἰκογενειακοῦ ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ἱεροδικαστηρίων.

Οὕτω πασαι αἱ οὐσιαστικαὶ ἀγωγαὶ περὶ ἀφιερωμάτων, κηδεμονίας αὐτῶν καὶ περὶ διαδοχῆς τῶν νομέων τῶν ἀφιερωμάτων, ἐκδικάζονται ἐνώπιον τῶν Ἱεροδικαστηρίων, ἐνῶ αἱ περὶ μισθώσεως, περὶ ἐκποιήσεως μεταξὺ νομέων ἢ περὶ τοῦ ἀντιτίμου ἐκποιήσεων ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων. Ἐν τούτοις αἱ χρηματικαὶ ἀγωγαὶ αἱ πλέον τῶν 1000 γρ. κατὰ ὑψηλῶν ξένων ἐκδικάζονται ἐνώπιον τῶν Ἐμποροδικείων.

Τὰ Ἱεροδικαστήρια ἀνεξάρτητα καθ' ἑαυτὰ ἐν τῷ κύκλῳ τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν, ἐξαρθῶνται ἐκ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σεῖχουλ ἰσλαμάτου, ὅπερ εἶναι οὕτως εἰπεῖν τὸ Ὀθωμανικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἱεροδικαστήρια ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἑδρᾷ ἐκάστης ὑποδιοικήσεως (καζά) διοικήσεως (σαντζάκ) καὶ γενικῆς διοικήσεως (βιλαγέτ).

Ἄπαντα τὰ Ἱεροδικαστήρια εἰσὶ πρωτοβάθμια, ἥτοι πρωτοδικεῖα, χρησιμεύοντα καὶ ὡς ἐφετεῖα τῶν ὑποδεεστέρων αὐτῶν περὶ τὴν πολιτικὴν διοίκησιν μερῶν ἐν οἷς ἐδρεύουσιν.

Ἐκαστον ἱεροδικαστήριον σύγκειται ἐξ ἐνὸς Ἱεροδικαστοῦ (Ναῖπ), διοριζομένου παρὰ τοῦ Σεῖχουλῖσλαμάτου, ἐνὸς δικαστικοῦ γραμματέως καὶ ἀναλόγου ἀριθμοῦ γραφέων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν δοσιδικίαν τῶν Ἱεροδικαστηρίων αὕτη κανονίζεται ἐκ τῆς κατοικίας τοῦ ἐναγομένου, ἐπὶ πάσης ἀγωγῆς χρηματικῆς ἢ πραγματικῆς.

Ἀνώτατον πάντων τῶν Ἱεροδικαστηρίων εἶναι τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Σεῖχουλῖσλαμάτῳ ἐδρεῦον Ἱερὸν Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον (Μεδζλίσι ταχικάτ Σεριέ) καὶ χρησιμεῦον ὡς ἀκυρωτικόν, ὅπως εἶναι οὕτως εἰπεῖν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος.

Μεταξὺ τῶν Ἱεροδικαστηρίων καὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου ὑπάρχει τὸ ἐν τῷ Σεῖχουλῖσλαμάτῳ ἐδρεῦον Ῥητρολογικὸν γραφεῖον (Φετρχανέ), ἀπαρτιζόμενον ἐξ ἐνὸς διοθυντοῦ (Φετρᾶ Ἐμινί), εἰκοσι γραμματέων (μουσεββίτ) ὀκτὼ δοκίμων (μουλαζίμ) καὶ δώδεκα ἀκολουθῶν (μουδεββίμ).

Ἐν τῷ γραφείῳ τούτῳ ἐξετάζονται πασαι αἱ ὑπὸ τῶν Ἱεροδικαστηρίων ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις, ὅταν ἀφορᾷ τοὺς δικονομικοὺς τύπους καὶ ἐπικυροῦνται ἐὰν ὥσι σύμφωνοι αὐτοῖς, ἄλλως ἐπιστρέφονται πρὸς διόρθωσιν. Αἱ ἀποφάσεις, ὧν προσβάλλεται τὸ οὐσια-

στικόν μέρος, παραπέμπονται πρὸς συζήτησιν εἰς τὸ Ἱερὸν Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον.

Τὸ συνέδριον τοῦτο συνεδριάζει τρίς τῆς ἐβδομάδος, συσκέπτεται δὲ καὶ ἀποφασίζει περὶ πασῶν τῶν παραπεμπομένων αὐτῷ κατὰ σειρὰν ὑποθέσεων, ὧν ἀντικείμενον τυγχάνει Ἱερονομικόν τι ζήτημα. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ συνεδρείου τούτου ἐκδίδονται δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας, τῆς μειοψηφίας ἐχούσης τὸ δικαίωμα νὰ διατυπώσῃ τοὺς λόγους αὐτῆς ἐν τοῖς πρακτικοῖς.

Αἱ συνεδριάσεις θεωροῦνται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν ὑπάρχουσιν παρόντα τὰ ἡμίση πλέον τοῦ ἐνὸς τῶν συνεδρῶν.

Τοῦ προέδρου κωλυομένου, τὴν προεδρείαν καταλαμβάνει ὁ ὑπὸ τοῦ Σειχουλισλάμ διοριζόμενος σύεδρος.

Αἱ ἀποφάσεις τοῦ συνεδρίου τούτου δὲν ἐκδίδονται κεχωρισμένως, ἀλλ' ὑποβάλλονται δι' ἐγγράφου ἐκθέσεως τῷ διευθυντῇ τοῦ Ῥητρολογικοῦ γραφείου, περιέχουσαι τὸ ἱστορικόν, τὸ δισκαπτικόν καὶ τὸ διατακτικόν τῆς ὑπὸ συζήτησιν ὑποβληθείσης αὐτῷ ὑποθέσεως, φερούσης δὲ τὴν ἀτομικὴν σφραγίδα τοῦ προέδρου καὶ τῶν συνεδρῶν ἐπὶ σπουδαίων ὑποθέσεων. Ἐπὶ μὴ τοιούτων ὅμως ἢ ἐπὶ ζητημάτων λελυμένων ἤδη κατὰχωρίζονται ἐν περιλήψει ὀπισθεν τῆς ἐκκληθείσης ἀποφάσεως καὶ σφραγίζονται διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ συνεδρίου.

Αἱ συνεδριάσεις γίνονται μυστικῇ, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, μὴδενὶ ἐπιτρεπομένης τῆς ἐν αὐταῖς εἰσόδου.

Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν γίνῃ ἀνάγκη ὅπως τὸ συνέδριον ἀκούσῃ τὰς προφορικὰς ἀντιπρὸς τῶν δικδίκων, διατάσσει τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἐμφάνισιν, ἐνῷ ἐὰν γίνῃ ἀνάγκη νὰ ζητηθῶσι πληροφορίαι καὶ διςσαφῆσεις παρὰ δημοσίων γραφείων ἢ τῶν ἐκδόντων τὰς προσβαλλομένας ἀποφάσεις Ἱεροδικαστηρίων, ἐκζητοῦνται αὐταὶ ἐγγράφως διὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ῥητρολογικοῦ γραφείου.

Ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν ὁ γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὰ πρακτικά, ἅτινα διορθούμενα ὑπογράφονται παρὰ τοῦ προέδρου καὶ τῶν παρόντων συνεδρῶν, κατὰχωρίζονται ἐν τῷ εἰδικῷ βιβλίῳ τῶν πρακτικῶν ἐν ᾧ δὲν ἐπιτρέπονται ἀποσβέσεις, ξυσίσματα ἢ προσθήκαι, ἐκ δὲ τῶν πρακτικῶν τούτων κατὰρτίζονται αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Διαδικασία ενώπιον τῶν Ἱεροδικαστηρίων.

Ἡ ενώπιον τῶν Ἱεροδικαστηρίων διαδικασία γίνεται ὡς ἐξῆς.

Ὁ ἐνάγων ἐπιδίδει τῷ Ἱεροδικαστῇ τὴν ἀγωγὴν του, ἣτις παρπέμπεται τῷ γραμματεῖ καὶ ἣτις πρωτοκολλᾶται ἐν τῷ εἰδικῷ βιβλίῳ, τῷ πρωτοκόλλῳ (καίτ τεφτερί).

Εἴτα ὁ ἐναγόμενος κλητεύεται διὰ διπλωτύπου κλήσεως ἧς τὸ μὲν ἐν φύλλον κρατεῖ, τὸ δὲ ἕτερον ὑπογράφων ἐπιστρέφει τῷ κλητῇ.

Ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως ἢ ἀπουσίας τοῦ κλητευομένου ἡ κλήσις τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν κατοικίαν του, δύο δὲ μάρτυρες προσυπογράφωσι τὸ διπλότυπον τῆς κλήσεως, βεβαιοῦντες τὴν ἀρνήσιν ἢ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ.

Ἀντίγραφον τῆς ἀγωγῆς δὲν κοινοποιεῖται τῷ ἐναγομένῳ.

Ὁ ἐναγόμενος κλητεύεται τρίς. Ἐὰν δὲ καὶ μετὰ τὴν τρίτην κλήσιν δὲν προσέλθῃ εἰς τὸ Ἱεροδικαστήριον, τῇ αἰτήσει τοῦ ἐνδιαφερομένου ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῇ δικάζεται ἐρήμην, τοῦ δικαστοῦ διορίζοντος πληρεξούσιον τοῦ ἐρημοδι οὔντος, ὅστις καλεῖται πληρεξούσιος ἐξ ὀφφικίου (βεκιλ μουσαχχάρ), καὶ ὅστις ὀφείλει ν' ἀρνηται πᾶσαν ἐνστάσιν τοῦ ἐνάγοντος, ὑποχρεομένου οὕτως αὐτοῦ ν' ἀποδεικνύῃ τὰς ἐνστάσεις του.

Ἡ διαδικασία γίνεται ἐγγράφως, οὕτως. Προσερχομένων τῶν διαδίκων, ὁ δικαστικὸς γραμματεὺς σημειοῖ ὅσον τὸ δυνατόν εὐλήπτως ἐν ἰδιαιτέρῳ φύλλῳ χάρτου τὰς προτάσεις τοῦ ἐνάγοντος καὶ τὰς ἀντιπροτάσεις τοῦ ἐναγομένου, ὡς καὶ περίληψιν τῶν προσαγομένων ἐγγράφων· εἴτα παραλαμβάνων τοὺς διαδίκους παρουσιάζει τῷ Ἱεροδικαστῇ, ὅστις φροντίζει πρῶτον περὶ τῆς ταυτότητος τῶν διαδίκων. Ἐὰν οὗτοι δὲν εἶναι γνωστοί, ζητεῖται ἀπόδειξις περὶ τῆς ταυτότητος διὰ πιστοποιητικοῦ τοῦ σφραγιδοφύλακος (μουχτάρ) τῆς συνοικίας, ἐν ἣ κατοικοῦν, ἢ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς συντεχνίας, εἰς ἣν ἀνήκωσιν, ἢ διὰ δύο μαρτύρων.

Τούτου περαιουμένου, ἀναγινώσκονται αἱ προτάσεις καὶ ἀντιπροτάσεις καὶ καλοῦνται οἱ διάδικοι νὰ ἐπιβεβαιώσωσιν αὐτάς. Ἐὰν ὑπάρχῃ τι διορθώσιμον, ἀμέσως διορθοῦται.

Ἀκολουθῶς ἀντιγράφονται αὐταὶ ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν δικαστικῶν πρακτικῶν (γάπτ τζαριδεσί) καὶ ὑπογράφονται παρὰ τῶν διαδίκων καὶ τοῦ Ἱεροδικαστοῦ.

Οὕτως ἔρχεται ἡ διαδικασία. Ἐν πάσῃ συνεδριάσει αἱ προτάσεις καὶ ἀντιπροτάσεις τῶν διαδίκων, αἱ καταθέσεις τῶν μαρτύρων, ἡ ὁμολογία, ὁ ὄρκος καὶ ἐν γένει πᾶσαι αἱ δικαστικαὶ πράξεις καταχωρίζονται ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὑπογράφονται παρὰ τῶν διαδίκων καὶ τοῦ Ἱεροδικαστηρίου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Τὰ ἱεροδικαστήρια δὲ ἐκδίδουσι κεχωρισμένας προδικαστικὰς ἀποφάσεις, οἷον περὶ ἀναρμοδιότητος, περὶ παραγραφῆς ἢ ἄλλης δικονομικῆς ἐνστάσεως.

Ἐκ τῶν δικαστικῶν πρακτικῶν τούτων καταρτίζονται αἱ ἀποφάσεις αἵτινες καταχωρίζονται ἐν εἰδικῷ βιβλίῳ (Ἰλαμάς τεφτερί).

Σημειωτέον ὅτι ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν πληρεξουσίων ἐγγράφων καὶ τῶν ἀποφάσεων δὲν ἐπιτρέπονται ἀποσβέσεις καὶ ξυσίματα ἢ χῶρος κενός.

Πᾶν ἐγγραφὸν ἐκδιδόμενον παρὰ Ἱεροδικαστοῦ οἷον ἀπόφασις, πληρεξούσιον κτλ. ὅπερ δὲν εἶναι κατακεχωρισμένον ἐν τοῖς εἰδικοῖς βιβλίοις τοῦ δικαστηρίου τούτου, ἢ ἐν εἶναι σύμφωνον μετ' αὐτῶν, θεωρεῖται ὡς ὑποβολιμαῖον καὶ κατὰ συνέπειαν ἄκυρον, μὴ δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τέλειον τεκμήριον.

Διὰ τοῦτο καὶ πᾶν τοιοῦτον ἐγγραφὸν δεόν νὰ φέρῃ προσεπικύρωσιν ὅτι εἶναι ἀντίγραφον τοῦ ἐν τῷ εἰδικῷ βιβλίῳ κατακεχωρισμένου πρωτοτύπου καὶ τὸν σχετικὸν ἀριθμὸν τοῦ βιβλίου τούτου.

Οἱ διάδικοι δύνανται διὰ πληρεξουσίου νὰ παραστῶσιν ἐν τῇ δίκῃ, ἀλλ' οἱ πληρεξούσιοι αὐτῶν ὀφείλουσι νὰ προσαγάγῃσι πληρεξούσιον ἐγγραφὸν Ἱεροδικαστηρίου, προσηκόντως ἐπιβεβαιουμένου ὅτι εἶναι ἀντίγραφον πρωτοτύπου κατακεχωρισμένου ἐν τῷ εἰδικῷ βιβλίῳ τοῦ ἐκδόντος αὐτὸ Ἱεροδικαστηρίου.

Πληρεξούσιον ἐγγραφὸν συμβολαιογραφικὸν δὲν ἰσχύει ἐνώπιον Ἱεροδικαστηρίων, ἐκτὸς ἂν τοῦτο ἐξεδόθῃ ἐν χώρᾳ, ἐνθα δὲν ὑπάρχει Ἱεροδικαστής, οἷον ἐν ξένῳ κράτει, ἀλλὰ δεόν τοῦτο νὰ ᾖ ἐπικυρωμένον παρὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Προξενείου ἢ τῆς Ὀθωμανικῆς Πρεσβείας.

Ἡ πληρεξουσιότης δίδεται καὶ ἐπὶ ἀκροατηρίου, ἐνώπιον δηλ.,

τοῦ Ἱεροδικαστοῦ τοῦ δικάσοντος τὴν διαφορὰν, σημειομένη ἐν τοῖς δικαστικοῖς πρακτικοῖς καὶ υπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ ἐντολέως καὶ πληρεξουσίου καὶ δύο μαρτύρων ἱκανῶν πρὸς τοῦτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ ἀγωγῶν.

Ἀγωγή (δαβά) καλεῖται τὸ ἐνδικον μέσον, ὅπερ ἔχει ὁ δικαιοῦχος, ἵνα ἀπαιτήσῃ παρ' ἐτέρου διὰ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας τὸ δίκαιόν του, ἀδιάφορον ἐὰν ὁ θεωρῶν ἑαυτὸν ἡδίκημενον ἔχῃ ἢ οὐ δίκαιον, ἢ ἂν προσεβλήθῃ τὸ δίκαιόν του.

Δύω εἰδῶν ἀγωγαὶ ὑπάρχουσιν.

1ον. Αἱ χρηματικαὶ ἀγωγαὶ (δεῖν διαβασί), ὧν ἀντικείμενον εἶναι ἀποκλειστικῶς χρηματικὴ ἀπαιτήσις.

2ον. Αἱ πραγματικαὶ ἀγωγαὶ (αἶν δαβασί), ὧν ἀντικείμενον εἶναι ἐμπράγματον δίκαιον.

Αἱ μὲν πρῶται ὑπάγονται εἰς τὴν τάξιν τῶν παρὰ Ῥωμαίοις προσωπικῶν ἀγωγῶν (*actiones in personam*) καθ' ὅσον ἀντικείμενον αὐτῶν ἦτο τὸ ποιεῖν ἢ δοῦναι καὶ ἰδίως τῶν προσωπικῶν τὸ δοῦναι.

Αἱ δὲ δεύτεραι ὑπάγονται εἰς τὴν τάξιν τῶν παρὰ Ῥωμαίοις ἀπροσώπων (*actiones in rem*), καθόσον αὗται περιελάμβανον τὰς τε ἐμπραγμάτους ἀγωγὰς καὶ τὰς πραγματικὰς τοῦ ποιῆσαι. — Π. χ. ἡ περὶ μισθώσεως ἀγωγή εἶναι πραγματικὴ (ἀπρόσωπος) ἐνῷ ἡ περὶ μισθώσεως χρηματικὴ (προσωπικὴ).

Ἐκ τῶν πραγματικῶν ὅσαι ἔχουσιν ἀντικείμενον αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, τὸ οὐσιαστικὸν πραγματικὸν δίκαιον, καλοῦνται οὐσιαστικαὶ ἀγωγαὶ (ἀσίλ δαβασί). — Π. χ. Ἡ περὶ κυριότητος, ἡ περὶ ἀφιερωτικῆς ιδιότητος τοῦ πράγματος ἀγωγή εἶναι οὐσιαστικὴ (πραγματικὴ) ἀγωγή.

Αἱ λοιπαὶ πραγματικαὶ ἀγωγαὶ, καλοῦνται διαφοροτρόπως ἀναλόγως τοῦ ἀντικειμένου περὶ ὃ στρέφεται τὸ ἀμφισβητούμενον ἐμπράγματον δίκαιον, οἷον κτηματικὴ ἀγωγή (όκούρ δαβασί) ἀγωγή περὶ μισθώσεως (ιτζάρ δαβασί) κτλ.

Ἡ ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ ἀπκντῶσα διαίρεσις τῶν ἀγωγῶν ἀφορᾷ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν δικαστηρίων.

Ἐν πάσῃ ἀγωγῇ περὶ ἀφιερωμάτων ἀπαραίτητός ἐστιν ἡ παρουσία τοῦ κηδεμόνος, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος.

Ἐξαίρουνται.

1ον. Αἱ ἀγωγαὶ περὶ σφετερισμοῦ μεταξὺ νομέως καὶ τρίτου.

2ον. Αἱ ἀγωγαὶ περὶ κυριότητος ἐπικειμένων κτιρίων καὶ δένδρων ἐπὶ εἰκοπέδων κατ' ἀποκοπὴν ἀφιερωμένων (μουκατάφου) μεταξὺ τῶν κυρίων αὐτῶν καὶ τρίτων.

3ον. Αἱ ἀγωγαὶ περὶ μισθωμάτων, τιμήματος ἐκποιήσεως μεταξὺ νομέως καὶ τρίτου.

Τὰ περὶ ἀγωγῶν διέπουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1613-1674 τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος.

Περὶ τοῦ παραδεκτοῦ ἢ ἀπαράδεκτου τῶν ἀγωγῶν παρατηροῦμεν τὸ ἑξῆς.

1ον. Ἡ περὶ τιμήματος τῆς ἐκποιήσεως διτελῶν ἀφιερωμένων κτημάτων ἀγωγὴ γίνεται δεκτὴ, καθόσον τοῦτο ἐπετράπη δι' Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος καὶ ἀπαράδεκτος δὲ ἂν ὑπάρχῃ ὁμολογία τοῦ ἐνάρχοντος περὶ τοῦ ἐναντίου.

2ον. Ἡ ἀγωγὴ συγγενοῦς ἢ ἀπογόνου τοῦ ἀφιερωτοῦ εἶναι ἀπαράδεκτος ἐκ τούτου δὲν δηλώσῃ ἐπακριβῶς τοὺς συνδέοντας αὐτὸν μετὰ τοῦ ἀφιερωτοῦ συγγενικοὺς δεσμούς. — Π. χ. ὁ Α, τριεγγόνος τοῦ Ε ἀφιερωτοῦ, διεκδικεῖ θέσιν ἀποδέκτου λόγῳ συγγενείας. Ἐὰν ἐν τῇ ἀγωγῇ του δὲν δηλώσῃ ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς συγγενικοὺς δεσμούς του μετὰ τοῦ ἀφιερωτοῦ, ἐκ τούτου δὲν εἴπῃ ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ Β ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ Γ, ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ Δ, ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ Ε, ἡ ἀγωγὴ του δὲν ἀκούεται.

Ἡ ὑποχρέωσις τῆς δηλώσεως ταύτης αἱρεται, ἐκ τούτου ἢ μετὰ τοῦ ἀφιερωτοῦ συγγένεια τοῦ τελευταίου συγγενοῦς, οὗ διεκδικεῖ τὴν θέσιν, εἶναι ἀποδεδειγμένη δικαστικῶς — Π. χ. ἐν τῷ ἀνωτέρῳ παραδείγματι ἐὰν ἡ μετὰ τοῦ Β πρὸς τὸ Ε ἀφιερωτὴν συγγένεια εἶναι ἀποδεδειγμένη, ὁ Α υἱὸς τοῦ Β δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ δηλώσῃ τοὺς μετὰ τοῦ ἀφιερωτοῦ συγγενικοὺς δεσμούς, κατὰ συνέπειαν ἡ ἀγωγὴ του γίνεται δεκτὴ.

3ον. Ἐν οὐσιαστικῇ ἀγωγῇ ἡ μὴ δηλώσις τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀφιερωτοῦ δὲν εἶναι λόγος ἀπορρίψεως τῆς ἀγωγῆς.

4ον. Πᾶσα ἀγωγὴ περὶ εἰκονικότητος ἢ ἐπὶ ὅρῳ τινὶ ἐκποιήσεως

ἀφιερωμένων διτελῶν ἀφιερωμάτων, μὴ στηριζομένη ἐπὶ ἐγγράφου εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἐγένετο δυνάμει Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος τῆς 28ης Ῥεδζέπ 1892.

Ἐξαιρεῖται ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ὁ ἀγοραστής (ὁ δοῦς δηλ. τὸ περὶ εἰκονικότητος ἢ ἐτέρου ὅρου ἔγγραφον) ἀποθάνῃ ἄκληρος, ὑπότε ἡ ἀγωγή τοῦ ἐκποιήσαντος εἰκονικῶς ἢ τῶν κληρονόμων του καὶ τοι στηριζομένη ἐπὶ ἐγγράφου, εἶναι ἀπαράδεκτος. — Π. χ. ὁ Α ἐκποιεῖ τελείως τῷ Β τὴν νομὴν ἀφιερωμένου διτελοῦς κτήματος ἀδεία τοῦ κηδεμόνος, ὁ δὲ ἀγοραστής Β εἶδεν αὐτῷ ἔγγραφον εἰκονικότητος ἢ ἐτέρου ὅρου καὶ μετὰ τινος καιρὸν ὁ Β ἀποθνήσκει ἄνευ νομίμων κληρονόμων. Ὁ κηδεμὼν ἀφιερώνει τὸ κτῆμα, ὅπερ προῆλθεν εἰς τὸ ἀφιέρωμα λόγῳ ἀκληρίας τοῦ νομέως εἰς ἕτερον, ὁ δὲ ἐκποιήσας (ὁ κληρονόμος του) ἐγείρει ἀγωγήν προσβάλλων τὸ ἔγγραφον τοῦ Β. Ὁ δικαστής βοηθεῖ τὸ ἀφιέρωμα καθόσον ἡ εἰκονικότης ἢ ὁ ὅρος ἰσχύει μετὰ τῶν συμβαλλομένων, οὐχὶ δὲ ἀπέναντι τοῦ ἀφιερώματος.

5ον. Ἡ παρὰ νομέως διτελοῦς ἀφιερωμένου κτήματος ἐγειρομένη ἀγωγή περὶ τελείας κυριότητος αὐτοῦ εἶναι ἀπαράδεκτος. — Π. χ. ὁ Α μισθώνει τὴν νομὴν τοῦ Β ἀφιερωμένου κτήματος, ἀλλ' ἀκολούθως ἐνίσταται ἰσχυριζόμενος ὅτι ἦτο κτῆμα τοῦ πατρὸς του ἢ ἄλλου καὶ περιῆλθεν αὐτῷ ἐκ κληρονομίας ἢ δωρεᾶς. Ὁ δικαστής ἀπορρίπτει τὴν ἀγωγήν του, διότι ἡ μίσθωσις αἶρει τὴν κυριότητα.

Περὶ ἀντιδικίας δὲ παρατηροῦμεν τὸ ἑξῆς.

1ον. Ἐν χρηματικῇ ἀγωγῇ περὶ τοῦ κατ' ἐκτίμησιν μισθώματος, ἐν περιπτώσει σφετερισμοῦ, ἀντιδικὸς μόνον εἶναι ὁ κηδεμὼν. — Π. χ. ὁ Α σφετερίζεται κτῆμα διτελὲς ἐπὶ τινος καιρὸν. Ἐπειδὴ δὲ ὀφείλει κατ' ἐκτίμησιν μίσθωμα διὰ τὸν χρόνον τοῦ σφετερισμοῦ του, εὐθύνεται ἀπέναντι τοῦ κηδεμόνος καὶ οὐχὶ τοῦ νομέως. Ὡστε ὁ κηδεμὼν τοιοῦτον μίσθωμα δύναται ν' ἀπαιτήσῃ μόνον παρὰ τοῦ σφετεριστοῦ, οὐχὶ δὲ παρὰ τοῦ νομέως.

2ον. Εἰς τὴν ἀποδοχέων τῶν ὀφελειῶν ἀφιερώματος τινος γίνεται ἀντιδικὸς ὡς ἐνάγων ἢ ἐναγόμενος τρίτων. — Π. χ. ὁ Α ἐγείρει ἀγωγήν ἀπαιτῶν συμμετοχὴν εἰς τὴν κηδεμονίαν ἀφιερώματος κατεχομένου ὑπὸ τῶν ἐγγόνων τοῦ ἀφιερωτοῦ ἰσχυριζόμενος, ὅτι καὶ οὗτος εἶναι ἐγγόνος αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἀγωγῇ ταύτῃ εἰς μόνον ἐκ τῶν ἀπο-

δεκτῶν ἐγγόνων δύναται νὰ γίνη ἀντίδικος, ἡ δὲ ἀπόφασις βαρύνει καὶ τοὺς μὴ λαβόντας μέρος ἐν τῇ δίκῃ ἀποδέκτας.

3ον. Ἐπὶ ἀγωγῶν περὶ διαδοχῆς εἰς κηδεμονίαν, ἣν διεκδικοῦσι δύο ἢ πλείονες, δὲν δύναται οὗτοι νὰ γίνωσι δι᾿ ἀδικοι, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία ἀναπληρωτοῦ κηδεμόνος διοριζομένου ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, ὅπως λάβῃ θέσιν ἐναγμένου ἀντιπροσωπεύοντος τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς κηδεμονίας.

4ον. Ἐπὶ ἀγωγῶν ἀφορωσῶν τὴν ἐνοίκησιν ἢ τὰς ὠφελείας τοῦ ἀφιερώματος ἀντίδικος εἶναι ὁ κηδεμὼν, οὐχὶ δὲ ὁ ἀποδέκτης αὐτῶν.

Κατ' ἀκολουθίαν ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τινος ἰσχυριζόμενος ὅτι εἶναι ἀποδέκτης τῆς ἐνοικιάσεως ἢ τῆς ὠφελείας τοῦ εἰς χεῖρας τρίτου εὑρισκομένου ἀφιερώματος, ἡ ἀγωγή του δὲν ἀκούεται διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι εἶναι ἀποδέκτης, καθόσον τοιαύτην ἀξίωσιν κατὰ τρίτου δύναται νὰ ἐγείρῃ μόνον ὁ κηδεμὼν, ἐκτὸς ἐάν μὴ ὑπάρχοντος κηδεμόνος ἐπιτρέψῃ τοῦτο ὁ δικαστής.

5ον. Ἐπὶ ἀγωγῶν περὶ ἀγαθοεργῶν καθιδρυμάτων, προωρισμένων διὰ κοινὴν ὠφέλειαν, ἐνάγων δύναται νὰ γίνη πᾶς ιδιώτης (ἀριθ. 1644 Ἀστ. Κώδ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν.

Ἡ ἐφ' ὠρισμένον χρόνον κατ' ὠρισμένον τρόπον ἄσκησις ἢ παραίτησις τῆς ἀσκήσεως δικαίου τινος ἐπάγεται κτῆσιν ἢ ἀπώλειαν τοῦ δικαίου.

Καταλυμένου τοῦ δικαίου ἀποσβέννυται καὶ ἡ ἀγωγή, ὥς μέρος καὶ παρακλούθημα τοῦ δικαίου.

Ἡ ἀπόσβεσις τῆς ἀγωγῆς καλεῖται παραγραφή (μουσουρίζεμα). Ὡστε παραγραφή τῆς ἀγωγῆς εἶναι ἡ συνεπίσῃς τῆς ἐπὶ τὸν νόμιμον χρόνον παραμελήσεως τῆς ἐγέρσεως αὐτῆς ἐπερχομένη ἀδράνεια τῆς ἀγωγῆς. Ἐν λάβῃ χώρου παραγραφή ἀπαιτεῖται ἀπραξία ἐκ μέρου τοῦ δικαιοῦχου ἐφ' ὅλον τὸν πρὸς παραγραφὴν ὠρισμένον χρόνον, ἄνευ δεδικολογημένης αἰτίας.

Δεδικολογημέναι αἰτίαι εἰσὶν :

Α'.) Νομική ικανότης, ἥτοι ὁ ἐνάγων νὰ ᾖ ἀνήλικος, παράφρων ἢ βλάξ (ἄρθ. 1663 'Αστ. Κώδ.).

Β'.) Ἀποδημία, ἥτοι ὁ ἐνάγων νὰ εὕρισκῃται εἰς ἄλλην πόλιν, ἀπέχουσαν χρόνον ἀποδημίας (ἄρθ. 1663 'Αστ. Κώδ.).

Ὡς χρόνος ἀποδημίας (μουδδὲτ-σεφὲρ ἄρθ. 1664 'Αστ. Κώδ.), λογίζεται ἡ ἀπόστασις τριῶν ἡμερῶν μὲ μέτριον δρόμον, ἢ 18 ὥρῶν, λογιζομένης τῆς ἡμερησίας πεζοπορίας ἐξάωρου καθ' ἡμέραν, ἀδιάφορον ἂν ὑπάρχωσιν ἕτερα μέσα συγκοινωνίας, οἷον ἀτιόπλοια, σιδηρόδρομοι.

Γ'.) Ἀνωτέρα βία, ἥτοι ὁ ἐναγόμενος νὰ ᾖ δυνάστης τοῦ τόπου (ἄρθ. 1663 'Αστ. Κώδ.).

Αἱ ἀνωτέρα αἰτίαι ἀναστέλλουσι τὴν παραγραφὴν.

Ἡ παραγραφὴ τῶν ἀγωγῶν ἄρχεται ἀφ' ἧς ἡμέρας ὑφίσταται ἀγώγιμον δικαίωμα καθ' ὠρισμένου ἀντιπάλου, οἷον ἀπὸ τῆς ἐνηλικιότητος τῶν ἀνηλίκων, τῆς ἰσσεως τῶν παραρρόνων καὶ βλακῶν καὶ παύσεως τῆς ἰσχύους τοῦ δυνάστου.

Ἡρεμεῖ, ἥτοι ματαιοῦται ὁ διαδουμένων χρόνος διὰ τῆς εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον ὁμολογίας τοῦ ἐναγομένου ἢ ἄλλης τινὸς πράξεως, δι' ἧς ἀναγνωρίζεται τὸ παραγραφὲν δικαίωμα.

Συμπληροῦται διὰ τῆς παρελεύσεως τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ πρὸς παραγραφὴν ὠρισμένου χρόνου.

Δύναται ὅμως ἡ παραγραφὴ ν' ἀρχίσῃ μεταξὺ ἄλλων προσώπων καὶ νὰ περατωθῇ μεταξὺ ἄλλων, ἐὰν δηλ. λάβῃ χώραν διαδοχῇ. γενικὴ ἢ εἰδική, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἡ ἀρξαμένη παραγραφὴ ἐξακολουθεῖ τρέχουσα καὶ ἀπέναντι τοῦ τε παραγράφοντος καὶ τοῦ καθ' οὗ ἡ παραγραφὴ. Ἐπομένως ὁ τοῦ παραγράφοντος διάδοχος δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ τὸν χρόνον ἢ τὴν νομὴν τοῦ προκατόχου του.

Ἡ παραγραφὴ διαρκεῖ ἐπὶ μὲν οὐσιαστικῶν ἀγωγῶν ἀφιερωμάτων, ἔστω καὶ χρηματικῶν ἐπὶ τριάκοντα ἔτη σεληνιακά. Ἐπὶ χρηματικῶν δὲ καὶ πραγματικῶν ἀγωγῶν οἷον περὶ νομῆς διτελῶν, περὶ κατοχῆς τῶν κατ' ἀποκοπὴν, κηδεμονίας, παροχῶν, μισθωμάτων, τόκων κτλ. ἐπὶ 15 ἔτη. Ἐξαίρουνται αἱ περὶ νομῆς γχιῶν ἀφιερωμένων (εἰδικευμάτων), ὧν ἡ παραγραφὴ εἶναι δεκαετής.

Ἡ παραγραφὴ τῆς ἀγωγῆς γεννᾷ ἐνστάσιν ὑπὲρ τοῦ ἐναγομένου.

Κατ' ἀκολουθίαν τοῦ ἐναγομένου μὴ ἐνισταμένου, ὁ δικαστὴς δὲν δύναται ἐξ ἐπαγγέλματος ν' ἀντιτάξῃ τὴν παραγραφὴν καὶ ἀπορρίψῃ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος.

Πρὸς πλείονα κτᾶληψιν παραθέτομεν ὀλίγα παραδείγματα. — Π. χ. ὁ Α κηδεμὼν νέμεται προσοδοφόρον κτῆμα τοῦ κηδεμόνος Β ἐπὶ τριακονταετίαν. Ὁ Β ἐγείρει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Α πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ κτήματος, ὁ δὲ Α ἀντιτάσσει παραγραφὴν. Ἡ ἀγωγὴ τοῦ Β ἀπορρίπτεται. — Ὁ Α κταλαμβάνει δυναστικῶς κτῆμα ὅπερ νέμεται ἐπὶ 35 ἔτη, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ὁποίων περιέρχεται εἰς χεῖρας τῶν κληρονόμων του, οἵτινες νέμονται αὐτὸ ἐπὶ 10 ἔτη. Ὁ κηδεμὼν τοῦ κτήματος ἐνάγει τοὺς κληρονόμους τοῦ δυνάστου καὶ ζητεῖ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ κτήματος. Οἱ κληρονόμοι προὔποβάλλουσι τὴν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς. Ὁ κηδεμὼν βοηθεῖται διότι ἡ παραγραφὴ ἤρξατο ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ δυνάστου, διότι τότε ἤρξατο ὑφιστάμενον τὸ ἀγώγιμον δικαίωμα τοῦ κηδεμόνος κατὰ τοῦ δυνάστου. — Κτῆμα, οὗτινος ἡ κηδεμονία καὶ αἱ πρόσδοι εἰσὶν ἀφιερωμένα εἰς τὰ τέκνα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἐκποιεῖ καὶ παραδίδει ἐν τῶν τέκνων τῆς πρώτης γενεᾶς εἰς τὸν Α ὅστις 15 ἔτη κατέχει αὐτό. Ἀκολουθῶς ἐξελειφμένης τῆς πρώτης γενεᾶς, τὰ τέκνα τῆς δευτέρας γενεᾶς ἐγείρουσιν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Α ζητοῦντα τὴν παράδοσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Α προβάλλει τὴν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς. Ὁ δικαστὴς ἐκβάλλει τὸν Α εἰς παράδοσιν, διότι τὸ ἀγώγιμον δικαίωμα τῶν τέκνων τῆς δευτέρας γενεᾶς ἤρξατο ὑφιστάμενον μετὰ τὴν ἐξάλειψιν τῶν τέκνων τῆς πρώτης γενεᾶς. — Ὁ Α νέμεται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κηδεμόνος διτελὲς ἀφιερωμένον κτῆμα ἐπὶ 15 ὅλα ἔτη. Ὁ κηδεμὼν ἐνάγει τὸν Α ἰσχυρίζόμενος ὅτι ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη τὸ νέμεται, ἀρνούμενος ὅτι ἐξεμίσθωσεν αὐτῷ. Ἡ ἀγωγὴ του ἀπορρίπτεται. — Ὁ Α νέμεται διτελὲς ἀφιέρωμα ἐνώπιον τοῦ Β ἐπὶ 10 ἔτη, εἴτα ἐκποιεῖ αὐτὸ εἰς τὸν Γ ὅστις νέμεται αὐτὸ ἐπὶ 5 ἔτη. Ἀκολουθῶς ὁ Β ἐγείρει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Γ ἰσχυρίζόμενος ὅτι ἐνέμετο ἄλλοτε τὸ κτῆμα τοῦτο. Ἡ ἀγωγὴ του ἀπορρίπτεται διότι ὁ χρόνος ὁ διαδραμὼν κατὰ τὴν νομὴν τοῦ Α καὶ τοῦ Β συνεχόμενος ἀποτελεῖ παραγραφὴν. Τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ ἂν ὁ Α εἶναι κληρομούμενος ἢ κληρονόμος.

Ἡ κατὰ τῆς παραγραφῆς γενομένη ἔνστασις μισθώσεως τότε

μόνον γίνεται παραδεκτή, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι γνωστὴ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἄλλως ἀπορρίπτεται.

Ἐνταῦθα θέον νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐνστάσεως δύναται ν' ἀποδειχθῇ διὰ τῆς συνήθους μαρτυρικῆς ἀποδείξεως καὶ διὰ κοινῆς φήμης (25 μάρτυρες τοῦλάχιστον). — Π. χ. ὁ Α κηδεμὼν ἐγείρει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Β νομέως κτήματος. Ὁ νομεὺς προσβάλλει τριακονταετὴ νομὴν ἀνενόχλητον παρουσίᾳ τοῦ κηδεμόνος, ὁ δὲ κηδεμὼν ποιεῖ τὴν ἐνστασιν ὅτι τὸ ἐξεμίσθωσεν αὐτῷ, καὶ ὅτι διατελεῖ οὗτος μισθωτῆς του. Ἡ ἐνστασις τῆς παραγραφῆς ἀπορρίπτεται, ἐὰν ὁ κηδεμὼν ἀποδείξῃ τὴν ἐνστασιν τῆς ἐκμισθώσεως διὰ μαρτύρων, εἴτινες θὰ μαρτυρήσωσιν ὅτι γνωρίζουσιν ὅτι ἡ μίσθωσις εἶναι γνωστὴ παρὰ πολλοῖς.

Ἡ ἐνστασις τῆς παραγραφῆς θέον ν' ἀποδειχθῇ προσηκόντως καθόσον ἡ ὁμολογία τοῦ κηδεμόνος εἶναι ἀνίσχυρος.

Ἐπὶ ἀγαθοεργῶν καθιδρυμάτων κοινῆς ὠφελείας δὲν χωρεῖ παραγραφή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ ἀποδείξεως.

Ἐν πάσῃ ἀγωγῇ πρῶτιστον ζήτημα ἐγείρεται ἡ ἀνέυρεσις τῆς ἀληθείας τῶν ἀμφισβητουμένων γεγονότων, ἅτινα φέρονται ὡς προκαλέσαντα τὴν προσβολὴν τοῦ δικαίου, οὗ ἡ ἀνόρθωσις ἐκδιώκεται διὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, διότι ἄνευ αὐτῆς ἀδύνατος καὶ ἀδικαιολόγητος καθίσταται ἡ ἐφαρμοστέα νομικὴ διάταξις.

Πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας ὁ δικαστὴς ἔχει ἀνάγκην τῶν δεικνύοντων, ὧν πᾶσαι αἱ πρὸς τοῦτο τείνουσαι πράξεις καλοῦνται ἀποδείξεις (πεῖνέ).

Αἱ ἀποδείξεις εἰσὶν ἑγγράφοι (πεῖνέι ταχρηριέ) καὶ μαρτυρικαὶ (πεῖνέι σαχουσιέ) αἵτινες καλοῦνται καὶ προσωπικαὶ (σαχσιέ) πρὸς ἀντιδικστολὴν τῶν ἐγγράφων, καθόσον καταρτίζονται διὰ προσώπων, τῶν μαρτύρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Περὶ βάρους τῆς ἀποδείξεως (τερτζίχι πεῖνάτ).

Οἱ ἀπέναντι τοῦ δικαστοῦ ἰστάμενοι διάδικοι ἀπολαύουσι τῆς

αὐτῆς ἐμπιστοσύνης περὶ τὰ ἀμφισβητούμενα γεγονότα, ἅτινα χρή-
ζουσιν ἀποδείξεως.

Ἀπαραίτητος λοιπὸν καθίσταται ὁ προσδιορισμὸς τοῦ βάρους
τῆς ἀποδείξεως, ὅπερ ὀρίζεται οὐχὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ δίκῃ θέσεως τῶν
διαδίκων, ἀλλ' ἐκ τῆς σχέσεως, ἣν ἔχουσι περὶ τὰ ἀμφισβητούμενα
γεγονότα.

Κατὰ γενικὴν ἀρχὴν (ἄρθ. 76 Ἀστ. Κωδ.) ἡ ἀπόδειξις βαρύν-
ει τὸν ἐνιστάμενον καὶ ὁ ὅρκος τὸν ἀρνούμενον. Ὁ ἐνάγων, ὡς πρῶ-
τος ἐνιστάμενος διὰ τῆς ἀγωγῆς του, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὰ ἀνα-
ποφεύκτως ἀνγκυλῖα πρὸς ὑπαρξίν τοῦ δικαιώματός του γεγονότα.

Ὁ δὲ ἐναγόμενος, ἐὰν ἀρνήται ἀπλῶς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ ἐνά-
γοντος εἶναι ἀπηλλαγμένους πάσης ἀποδείξεως Ἐὰν ὅμως ἀντιτάσ-
σῃ ἐνστάσεις λαμβάνει θέσιν ἐνάγοντος καὶ ὑποχρεοῦται ν' ἀπο-
δείξῃ τὰς ἐνστάσεις του. Ἐν γένει ὁ ἐπικαλούμενος μεταβολήν τινα,
ὁπωσδήποτε νομικὰ ἔχουσιν ἀποτελέσματα, χρεωστεῖ ἀποδείξιν τῆς
μεταβολῆς ταύτης.

Ἀλλὰ πᾶς ἐνιστάμενος οὐκ ἀποδεικνύει, διότι, ἐὰν ἕκαστος τῶν
ἐνισταμένων ὑπεχρεῖτο ν' ἀποδείξῃ τὰς ἐνστάσεις του, δύο ἀπο-
δειγμένα δίκαια θὰ εὐρίσκοντο ἀντιμέτωπα ἀνταναιρούμενα, ὁ δὲ
δικαστὴς προτιμῶν τὸ ἓν θὰ ἡδίκηι τὸ ἕτερον.

Πρὸς ἀποφυγὴν ταιαύτης τινὸς συγκρούσεως τῶν δικαίων ἡ δι-
κονομία τοῦ ἱεροῦ δικαίου ἐκχρόνισε τὸ βᾶρος τῆς ἀποδείξεως τοῦ δι-
καστοῦ ἐπιτρέποντος ἀποδείξιν μόνον τῶ προτιμωμένῳ ἐκ τῶν ἐνι-
σταμένων, ἐν ἴσῃ δὲ μοίρᾳ ἀμφοτέρους τοὺς ἐνισταμένους. Ἐν ἄλ-
λαις λέξεσιν ὁ δικαστὴς ὠρίσθη ζυγιστάτης, οὕτως εἰπεῖν, ὅστις
σταθμίζων τὰ ὑπὸ τῶν ἐνισταμένων προσαγόμενα εἰς τὴν πλά-
στιγγα τῆς δικαιοσύνης νομικὰ στοιχεῖα, πρὸςδέχεται τὰ μᾶλλον
βαρύνοντα ἢ ἐν ἰσοζυγίᾳ ἀμφοτέρω.

Ὡστε σπουδαιότατον ζήτημα καθίσταται ἡ εὔρεσις τῶν νομικῶν
στοιχείων, ἅτινα κανονίζουν τὸ βᾶρος τῆς ἀποδείξεως.

Ἰνα διαγνώσωμεν τίνα τῶν ἐνισταμένων βαρύνει ἡ ἀπόδειξις
ὀφείλωμεν ν' ἀνεύρωμεν Α'.) ὁποῖα ἡ προσβολὴ ἡ ἐπελθοῦσα ἐν τῶ
ἀμφισβητούμένῳ δικίῳ, ἥς ἡ ἀνόρθωσις ἐπιδιώκεται διὰ τῆς δικα-
στικῆς ἀρχῆς καὶ Βον) τίς ὁ κυρίως ἐνιστάμενος καὶ τίς ὁ ἀρνούμενος.

Πρὸς διαγνώσιν τῆς προσβολῆς, τῆς παθήσεως ὁλῆ. τοῦ δικαίου

δέον νὰ γνωρίζωμεν πρωτίστως ὁποῖον παρουσιάζεται τὸ δίκαιον ἐν τῇ ὑγιᾷ καὶ τελείᾳ αὐτοῦ καταστάσει ἢ μᾶλλον ὁποῖον ὁ νόμος θεωρεῖ δίκαιον ἀπρόσβλητον, ἀκέραιον, αὐτοτελές.

Κατὰ γενικὴν ἀρχὴν ἡ ἀποδείξις χρησιμεύει πρὸς βεβίωσιν τοῦ ἐναντίου τοῦ φανεροῦ (χιλάφι ζαχίρ) καὶ ὁ ὅρκος πρὸς διατήρησιν τῆς ἀρχικῆς καταστάσεως (ἀσίλ).

Ἐν τῷ ὁρισμῷ τούτῳ ὁ τύπος τὸ ἐναντίον τοῦ φανεροῦ (χιλάφι ζαχίρ) παρουσιάζει ἡμῖν πρῶτον τὸ φανερόν, ὅπερ ἀντιπροσωπεύει τὸ νομικῶς τέλειον ἀπρόσβλητον δίκαιον, καὶ τὸ ἐναντίον αὐτοῦ, ὅπερ ἀντιπροσωπεύει τὴν προσβολὴν.

Τὸ μὲν φανερόν εἶναι ἡ νομικὴ ἀλήθεια, ἥτις δὲν χρήζει ἀποδείξεως, τὸ δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, τὴν προσβολὴν αὐτῆς, ἥτις χρήζει ἀποδείξεως.

Ἄλλ' ὁποῖον τὸ φανερόν τοῦτο; Ἐκ τῆς δευτέρας περικοπῆς τοῦ ἀνωτέρου ὁρισμοῦ « ὁ ὅρκος πρὸς διατήρησιν τῆς ἀρχικῆς καταστάσεως » (ἀσίλ), δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι αὕτη ἡ ἀρχικὴ ἢ πρωτότυπος κατάστασις εἶναι τὸ φανερόν, διότι ταύτης τὴν διατήρησιν σκοπεῖ ὁ νόμος. Ἄρα ἡ ἀρχικὴ ἢ πρωτότυπος κατάστασις (ἀσίλ) ἢ τὸ φανερόν (ζαχίρ) εἶναι τὸ νομικῶς τέλειον δίκαιον, ἡ νομικὴ ἀλήθεια, ἥτις δὲν χρήζει ἀποδείξεως, ὁ δὲ περὶ τὸ ἐναντίον αὐτῆς ἐνιστάμενος βαρεῖται τῇ ἀποδείξει, καθόσον ὁ ἕτερος θεωρεῖται ἀρνούμενος, ἢ ἄλλως εἰπεῖν ὁ περὶ τὸ ἐναντίον ἐνιστάμενος, εὐρισκόμενος ἀπέναντι νομικῆς ἀληθείας ἀποδεδειγμένης, ὀφείλει ἀνταποδεῖξιν.

Ἡδὲ ἐξετάσωμεν ὁποῖον τὸ νομικῶς ἐλεύθερον δίκαιον ἢ ἡ νομικὴ ἀλήθεια κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου.

1ον Τὸ ἀνυποχρέωτον ἦτοι ἡ ἀπὸ ὑποχρέωσεως ἀπαλλαγὴ (περαέτ ψημμέτ) ἢ μὲν λέξις (ψημμέτ) σημαίνει ὑποχρέωσιν, εὐθύνην, ἐνοχλήν, ἡ δὲ λέξις (περαέτ) σημαίνει ἀπαλλαγὴν, ἄφεσιν, ἀθώωσιν.

Ἡ ἀπαλλαγὴ, ἡ ἄφεσις, ἡ ἀθώωσις ἐν γένει τὸ ἀνυποχρέωτον εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ νομικῶς ἐλεύθερον δίκαιον, ἡ νομικὴ ἀλήθεια, ἡ δὲ ὑποχρέωσις, ἡ εὐθύνη, ἡ ἐνοχὴ εἶναι ἡ προσβολὴ αὐτοῦ ἦτοι αὐτὸ τὸ ἐνοχικόν ἢ ἐμπράγματον δίκαιον.

Ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐλεύθερος, ὥστε καὶ τὸ δίκαιον αὐτοῦ ἐστὶν ἐλεύθερον, ἡ δὲ ὑποχρέωσις ἐν ταῖς ἐνδεχάσι καὶ τοῖς ἐμπράγματοις

δικαιώμασι είναι ὁ δεσμός τούτων πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς, πηγάζουσα οὐχὶ μόνον ἐκ συμβάσεως ἢ ἐξ ἀδικήματος ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ πραγματικοῦ δικαίου.

Ἡ ὑποχρέωσις λοιπὸν ὡς δεσμεύουσα τὸ δίκαιον εἶναι τὸ ἐναντίον τοῦ ἀνυποχρεώτου (ὅπερ ὡς νομικὴ ἀλήθεια εἶναι ἀποδεδειγμένον) καὶ κατὰ συνέπειαν ἀποδεικτέα.

Παράδειγμα ἐνοχικοῦ δικαίου. Ὁ κηδεὼν Α (ἐνάγων) δανείσας ἐξ ἀφιερωμένων χρημάτων 1000 γρ. τῷ Β, (ἐναγόμενος) ἐγείρει ἀγωγὴν ζητῶν τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν.

Πρώτη περίπτωσις. — Ὁ Β ἀρνεῖται (ἀνυποχρέωτον ἢ νομικὴ ἀλήθεια), ὁ Α βρεῖται τῇ ἀποδείξει πρὸς βεβαίωσιν τῆς συμβάσεως (ἐνοχή).

Δευτέρα περίπτωσις. — Ὁ Β ὁμολογεῖ τὸ δάνειον, ἀλλὰ προβάλλει ἐξόφλησιν (ἐνσχή), ὁ Α ἀρνεῖται (ἀνυποχρέωτον). Ὁ Α ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐξόφλησιν.

Τρίτη περίπτωσις. — Ὁ Β ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ δάνειον σύγκειται ἐκ 500 γρ. μόνον, ἄρα ὁμολογεῖ τὰ 500, ἀρνεῖται δὲ τὰ λοιπὰ (ἀνυποχρέωτον). Ὁ Α ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ, διότι ἰσχυρίζεται ἐνοχὴν διὰ τὰ λοιπὰ 500.

Τετάρτη περίπτωσις. — Ὁ Β ἰσχυρίζεται ὅτι τὰ χρήματα τῷ ἐδόθησαν ὡς ὠρεά, ἄρα ἀρνεῖται τὸ δάνειον (ἀνυποχρέωτον) ὁ Β ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὸ δάνειον (ἐνοχή).

Παραδείγματα πραγματικοῦ δικαίου. — Ὁ Α ἰσχυρίζεται δικαίωμα δουλείας ὑδραγωγείου ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου τοῦ Β. Ὁ Β ἀρνεῖται (ἀνυποχρέωτον) τὸν περιορισμὸν τῆς κυριότητός του, καθόσον ἡ δουλεία θεωρεῖται δεσμός τοῦ δικαίου τῆς κυριότητος πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῆς. Ἄρα ὁ Α ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὸ ἐμπράγματον δικαίωμα τῆς δουλείας. — Ὁ Α ἰσχυρίζεται τὴν ἐνεχύρασιν κινήτου ἢ τὴν ὑποθήκευσιν ἀκινήτου τοῦ Β. Ὁ Β ἀρνεῖται τὸν περιορισμὸν τῆς κυριότητός του, ὁ δὲ Α ὑποχρεοῦται εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ἐμπραγμάτου δικαιώματός του, τῆς ἐνεχύρασεως ἢ ὑποθηκέυσεως.

Β'.) Τὸ πρῶτον καθεστὼς (ἰστισχάσ) καὶ τὸ νῦν καθεστὼς (ταχκήμι χάλ).

Καθεστὼς κυρίως καλεῖται ἡ γνωστὴ ἢ ἀποδεδειγμένη κατάστασις τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἐνοχῶν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν τὸ γνωστὸν καὶ ἀποδεδειγμένον ἐμπράγματον καὶ ἐνοχικὸν δίκαιον.

Ἡ κατάσταση θεωρεῖται ὡς γνωστὴ, ὅταν κατὰ τὴν ἀμφισβήτησιν δὲν ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι γνωρίζοντες τὰ πρὸ αὐτῆς — Π. χ. ἡ δουλεία ἐκροῆς θεωρεῖται γνωστὸν ὅταν κατὰ τὴν ἀμφισβήτησιν αὐτῆς δὲν ζῶσιν ἢ δὲν ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι δυνάμενοι νὰ γνωρίζωσι τὰ πρὸ αὐτῆς, ἥτοι ὅτι τοιαύτη δουλεία δὲν ὑφίστατο. Ἡ κατάσταση θεωρεῖται ἀποδεδειγμένη ὅταν πράγματι ἀπεδείχθη ἀπαξ ἢ τεκμαίρεται ἀποδεδειγμένη. — Π. χ. ὁ Α ἰσχυρίζεται ὅτι ἐξώφλησε τὸ χρέος του καὶ δὲν δύναται νὰ τὸ ἀποδείξῃ. Τὸ χρέος θεωρεῖται ἀποδεδειγμένον διότι διὰ τῆς ἐξοφλήσεως τεκμαίρεται ὡς ὁμολογία τοῦ χρέους. Ἡ δὲ ὁμολογία εἶναι ἀπόδειξις. — Π. χ. ὁ δανειστῆς ἀποθανόντος τινος ἀποδεικνύων προσηκόντως τὴν συγκρότησιν τῆς ὀφειλῆς, ἔχει ἀποδεδειγμένον τὸ ἐνοχικὸν δίκαιόν του, εἰ δὲ κληρονόμοι του ἰσχυρίζονται ἐξοφλήσιν ὑποχρεοῦνται εἰς ἀπόδειξιν.

Πρῶν καθεστῶς (ἰστισχᾶς) καλεῖται ἡ προτέρα γνωστὴ καὶ ἀποδεδειγμένη κατάσταση ἧς ἡ ἐξακολούθησις ἀμφισβητεῖται. Ἄρα ἀποδεικτεᾶ ἡ παῦσις αὐτῆς.

Νῦν δὲ καθεστῶς, καλεῖται ἡ ἐνεστῶσα γνωστὴ καὶ ἀποδεδειγμένη κατάσταση, ἧς ἀμφισβητεῖται ἡ προτέρα αὐτῆς ὑπαρξίς. Ἄρα ἀποδεικτέα ἡ προτέρα αὐτῆς ὑπαρξίς. — Π. χ. ὁ Α ἰσχυρίζεται ἐξοφλήσιν, ἥτοι τὴν παῦσιν τοῦ χρέους, ὅπερ ὁμολογεῖ (πρῶν καθεστῶς) ὁ Β ὀφειλέτης ἔχει τὸ πρῶν καθεστῶς, ὁ δὲ Α ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ αὐτήν. — Ὁ Α ἰσχυρίζεται δουλείαν ἐκροῆς. Ὁ δὲ Β ἀμφισβητεῖ τὴν προτέραν αὐτῆς ὑπαρξιν καὶ βαρεῖται τῇ ἀποδείξει, καθόσον ὁ Α ἔχει τὸ νῦν καθεστῶς.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λοιπὸν ἐξάγομεν ὅτι ἐν τε τῷ ἐνοχικῷ καὶ πραγματικῷ δικαίῳ ζητητέον τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐγεννήθη τὸ δικαίωμα καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἔπαυσε.

Ἐάν μὲν εἶναι γνωστὸς ὁ τῆς γεννήσεως αὐτῆς, ζητητέον τὸν χρόνον τῆς παύσεως, ἐάν δὲ ὑφίσταται, τὸν χρόνον τῆς γεννήσεως αὐτῆς.

Ὁ Α καὶ ὁ Β ἐνίστανται ὡς Κύριοι κτήματός τινος. Ὁ μὲν Α ἰσχυρίζεται ὅτι ἡγόρασεν αὐτὸ πρὸ 5 ἐτῶν, ὁ δὲ Β πρὸ 6. Ὁ Α ἀμφισβητεῖ δηλ. τὸ νῦν καθεστῶς τοῦ Β ὡς πρὸς τὴν γέννησιν καὶ τὴν προτέραν αὐτοῦ ὑπαρξιν. Ὡστε πρέπει ν' ἀποδείξῃ ὅτι πρὸ 6 ἐτῶν ἡγό-

ρασεν αὐτό, ἄλλως ὁ B δὲν βαρεῖται τῇ ἀποδείξει, διότι ἔχει ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ νῦν καθεστώς.

Ὁ A ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι κύριος τοῦ κτήματος Γ, ὁ δὲ B ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ ἡγόρασε παρὰ τοῦ ἰοίου πρὸ δύο ἐτῶν. Ὁ B ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ τὴν παῦσιν τοῦ νῦν καθεστῶτος τοῦ A, ἐπελθοῦσαν διὰ τῆς πωλήσεως. Ἐὰν δυνηθῇ ν' ἀποδείξῃ, ὁ A δὲν βαρεῖται τῇ ἀποδείξει, διότι ἔχει πρῶτον καθεστὼς καὶ διότι ὁ B διὰ τῆς ὁμολογίας τῆς ἀγορᾶς ἀνεγνώρισε τὴν κυριότητα τοῦ A.

Γ'.) Ἡ ἀνυπαρξία τῶν ἐπικτήτων ιδιοτήτων.

Αἱ ιδιότητες ἢ τὰ προσόντα εἰσὶν ἢ ἀρχικὰ ἢ ἐπικτήτα.

Ἀρχικὰ προσόντα (συφάτι ἀσλιγὲ) εἰσὶν ὅσα ὑπάρχουσιν ἀρχικῶς καὶ συμφυῶς ἐν τῷ προσώπῳ, ἐν δὲ τῷ πράγματι φυσικῶς ἢ νομικῶς εἶον ἡ ζωὴ, ἡ υἰεία, ἡ ἐλευθερία, ἡ ἐχεφροσύνη, ἡ νομικὴ ἱκανότης, ἡ βούλησις, ἡ κυριότης.

Ἐπικτήτα δὲ προσόντα (συφάξι ἀρζιέ) εἰσὶν ὅσα προσγίνονται ἢ ἐπιγίνονται τῷ προσώπῳ ἢ τῷ πράγματι φυσικῶς ἢ νομικῶς, οἷον ὁ θάνατος, ἡ ἀσθένεια, τὸ κέρδος, ἡ ζημία, ἡ βλάβη, ἡ δουλεία, ἡ παρὰφροσύνη, ἡ νομικὴ ἀνικανότης, ἡ βία, ἡ ἀπαγόρευσις, ἡ κατοχή, αἱ δουλείαι, ἡ κάρπωσις, ἡ χρῆσις, ἡ μίσθωσις, ἡ ἐνεχύρωσις, ἡ ὑποθήκη κτλ.

Ἀμφισβητουμένης τῆς ὑπάρξεως ἐπικτήτου ιδιότητος ἡ ἀνυπαρξία αὐτῆς, ὡς νομικὴν ἀλήθειαν ἀποτελοῦσα, δὲν⁹ χρήζει ἀποδείξεως, μόνον δὲ ἡ ὑπαρξίς αὐτῆς δεόν ν' ἀποδειχθῇ.

Προκειμένου δὲ περὶ συγκρούσεως τῶν ιδιοτήτων, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις φυσικῆς ιδιότητος, καθόσον ἡ ἐπικτήτος ὡς μεταγενεστέρα ἀποτελεῖ καθεστὼς, οὗ τὴν προτέραν ὑπαρξιν ἀμφισβητεῖ ἢ φυσικὴ ιδιότης καὶ διότι ἀποδεικνυμένης τῆς φυσικῆς ἡ ἐπικτήτος αἴρεται.

— Π. χ. ὁ A ἀγοράσας κῦνά τινα ὡς θηρευτικόν, ἐνίσταται ζητῶν νὰ τὸν ἐπιστρέψῃ τῷ πωλητῇ B, λόγῳ ὅτι δὲν κέκτηται τὴν ιδιότητα ταύτην. Ὁ πωλητὴς ἰσχυρίζεται ὅτι κέκτηται τὸ προσὸν τοῦτο, ἄρα ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ. Ὁ A ὡς ἀρνούμενος καὶ στηριζόμενος εἰς τὴν ἀνυπαρξίαν τοῦ προσόντος ἔχει νομικὴν ἀλήθειαν. Ἐὰν ὁ A δὲν δυνηθῇ ν' ἀποδείξῃ, ὁ B δὲν χρεωστεῖ ἀπόδειξιν. — Ὁ A ἀγοράζῃ ἔππον τινα καὶ μετὰ τινος κειρὸν ἰσχυρίζόμενος ὅτι εἶχεν ἐλάττωμά τι (ἐπικτήτον ιδιότητα) ζητεῖ τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀγορᾶς. Ὁ

πωλητής B ισχυρίζεται ὅτι ὁ ἵππος κατὰ τὴν ἀγοράν ἦτο ὑγιής (ἀρχικὴ, φυσικὴ ιδιότης). Ὁ U χρεωστεῖ ἀπόδειξιν ὡς ἀμφισβητῶν τὴν ὑπαρξιν τῆς ἐπικτήτου ιδιότητος. — Ὁ A ισχυρίζεται ὅτι ἡ πώλησις κτήματός τοῦ τινος ἐγένετο ἐν ἐπιθχνατίῳ ἀσθενείᾳ (ἐπικτητος ιδιότης) ἢ ἐν ἀνηλικότητι ἢ παρὰ φροσύνη (ἐπικτητος νομικὴ ιδιότης), ἐνῶ δὲ ἀγοραστής B ισχυρίζεται ὅτι ἐγένετο ἐν ὑγείᾳ καταστάσει (ἀρχικὴ φυσικὴ ιδιότης) ἢ ἐν ἐνηλικότητι ἢ ἐκ φροσύνης (ἀρχικὴ νομικὴ ιδιότης). Ὁ B χρεωστεῖ ἀπόδειξιν διότι ἀμφισβητεῖ οὗτος τὴν ὑπαρξιν ἐπικτήτου ιδιότητος, στηριζόμενος ἐπὶ ἀρχικῆς. Ὁ συνέταίρος τοῦ B μόνον ἐπὶ τῶν κερδῶν, ισχυρίζεται ὅτι ὑπάρχει κέρδος (ἐπικτητος ιδιότης). Ὁ B χρεωστεῖ ἀπόδειξιν περὶ τοῦ κέρδους.

Δ'.) Ἡ εἰς τοὺς πλησιεστέρους χρόνους ἀναφορὰ τῶν ἐπισυμβαμάτων.

Ἐπισύμβαμα καλεῖται πᾶν ἐνοχλὸν ἢ ἐμπράγματον δικαίον, ὅπερ ἐπάγασον ἐκ τελευταίας τινὸς ὑποχρέωσης, οἷον ἐπὶ κυριότητος ἢ νομῆς, ἢ κατοχῆς, ἢ δουλείας, ἢ ἐνεχυράσις, ἢ ὑποθήκη κτλ. ἢ ἐπὶ ἐνοχῶν, ἢ ἀγορᾶς, ἢ μίσθωσις, ἢ ἐξόφλησις κτλ. ἢ νομικῶς, ἢ ἀσθενείας, ἢ δουλείας, ἢ παρὰ φροσύνη κτλ.

Συζητουμένης τῆς αἰτίας καὶ τοῦ χρόνου τῆς ὑπάρξεως ἐπισυμβήματός τινος, ἡ ἀναφορὰ αὐτοῦ πρὸς τὸν πλησιέστερον χρόνον τῆς γεννήσεως τοῦ δικαίου θεωρεῖται ὡς νομικὴ ἀλήθεια, ἅρα ἀποδεικτέον τὸν ἀρχαιότερον, τὸν ἀπώτερον χρόνον. — Π. χ. ὁ A ὑπήκοος Ὁθωμανὸς ἀποθνήσκει καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ B, ὑπήκοος Ὁθωμανὸς, καταλαμβάνει τὴν περιουσίαν του. Εἴτα προσέρχεται ὁ Γ υἱὸς του, ὅστις ὑπήκοος Ἑλλήνων ὢν τελευταίως εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειάν του καὶ ἐγένετο ὑπήκοος Ὁθωμανός. Ὁ B ἐνίσταται λέγων ὅτι ἐπειδὴ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς μας ἦσο ὑπήκοος Ἑλλήνων, δὲν δικαιούσαι νὰ κληρονομήσῃς. Ἀλλὰ ὁ Γ ἐνίσταται λέγων ὅτι πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς μας ἐγενόμην ὑπήκοος Ὁθωμανός. Ἡ ἀλλαγὴ τῆς ὑπηκοότητος εἶναι ἐπισύμβαμα. Ἐπειδὴ ὁ μὲν B ἐνίσταται ἐπὶ τῆς πλησιεστέρας ἐποχῆς πρὸς τὸ ἐπισύμβαμα, ὁ δὲ Γ ἐπὶ τῆς ἀπωτέρας, ὁ B ἔχει νομικὴν ἀλήθειαν, ὁ δὲ Γ ὀφείλει ἀπόδειξιν.

Ε'.) Ἡ κυριολεξία ἐν τῷ λόγῳ.

Ἐὰν δηλαδὴ λέξεις τις δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν κυρίαν αὐτῆς σημασίαν ἐφαρμοστέα κατὰ τὴν μεταφορικὴν καὶ συ-

νεκδοχικήν. — Π. χ. ὁ Α ἀφιεροῖ κτήμά τι πρὸς τὰ τέκνα του. Ἀποθνήσκων ὁμως δὲν ἐγκαταλείπει τέκνα ἀλλ' ἐγγόνους. Ὁ κηδεμὼν ἀρνεῖται ν' ἀνγνωρίσῃ αὐτοὺς ὡς ἀποδέκτας, λόγῳ ὅτι δὲν εἶναι τέκνα του. Οἱ ἐγγονοὶ, ἀποδεικνύοντες τὴν μὴ ὑπαρξίν τέκνων, γίνονται ἀποδέκται, καθόσον ἡ λέξις τέκνα (ἐβλάδ) συνεκδοχικῶς σημαίνει τοὺς ἐγγόνους, ἀφοῦ ἐντῷθη δὲν δύναται νὰ ἐφορμοσθῇ ἐν τῇ κυριολεκτικῇ αὐτῆς σημασίᾳ.

Ὁ Α λέγει «αὕτῃ ἡ οἰκία εἶναι τοῦ Β. Ἀκολούθως ὁμως ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι ἰδική του, λέγων ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶπεν, τὸ εἶπεν διότι ὁ Β κατοικεῖ ἐν αὐτῇ καὶ ὅχι διότι εἶναι ἰδιοκτησία του. Ἐπειδὴ ἡ κυρία σημασία τοῦ λόγου του ἀποτελεῖ ὁμολογίαν τῆς κυριότητος τοῦ Β δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐκληφθῇ μεταφορικῶς, ὡς ἐνοίκησις μόνον.

Στ'.) Τὸ ἀρχαῖον (καδίμ) ἀφίνεται κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Ἀρχαῖον (καδίμ) καλεῖται πᾶν ἐνοχικὸν ἢ ἐμπράγματον δίκαιον ὅπερ μὴ ἀντιβιβλικὸν τῷ Ἱερῷ δικαίῳ καὶ ταῖς διατάξεσιν τοῦ νόμου, ὑφίσταται πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων, καὶ οὕτινος τὸ πρὸ αὐτοῦ οὐδεὶς γινώσκει. Ἄρα ἀποδεικτέον τὸ νεώτερον (χαδές). — Π. χ. τὰ ἀρχαῖα ἀφιερῶματα, ὧν τὰ ἀφιερωτήρια δὲν ὑφίστανται καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι γνωστά αἱ δικταξίαι τοῦ ἀφιερωτοῦ, ἀφίνονται κατὰ τὰ καθεστῶτα. — Π. χ. ἐν τῷ κτήματι τοῦ Α ὑπάρχει ὑδραγωγὸς ἀνήκουσα εἰς τὸν Β, ἐγείρεται δὲ μεταξὺ αὐτῶν φιλονικία περὶ τῆς ἐποχῆς τῆς κατασκευῆς τῆς ὑδραγωγοῦ, τοῦ μὲν Α ἰσχυρίζομένου ὅτι εἶναι μεταγενεστέρα, τοῦ δὲ Β ὅτι εἶναι ἀρχαία. Ὁ Β βαρεῖται τῇ ἀποδείξει διότι τὸ ἀρχαῖον εἶναι νομικὴ ἀλήθεια.

Ζ'.) Τὸ ἀπόλυτον (μουτλάκ).

Ἀπόλυτος καλεῖται ἡ σύμβασις καὶ πράξις ἥτις αὐτοτελὴς οὖσα δὲν εἶναι ἐκ τινος νομίμου ὅρου ἢ αἰρέσεως. Ἄρα ἀποδεκτέον τὸν ὅρον ἢ τὴν αἴρεσιν. Ὁ ὅρος ὁμως δεόν νὰ ᾖ ἐγκυρος, καθόσον ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, δὲν ἔχει νομικὴν ὑπόστασιν, ἄρα εἶναι ἀνέξιος ἀποδείξεως. Ὁ ὅρος εἶναι ἐγκυρος, ὅταν ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ εἶναι δυνατὴ καὶ ὠφέλιμος, ὅταν δὲν ἀντιβιβλικὴ εἰς τὸν νόμον καὶ τὰ χρηστὰ ᾗθῃ. — Π. χ. τὰ τέκνα τοῦ ἀφιερωτοῦ Α ἰσὶν ἀποδέκται τῶν προσόδων τοῦ ἀφιερώματος Δ Οἱ ἐγγονοὶ αὐτοῦ ἐγείρουσιν ἀγωγὴν ζητοῦντες συμμετοχὴν εἰς τὰς προσόδους ἰσχυρίζομενοι ὅτι ὁ Α

ὤρισεν ἀποδέκτας ἀπολύτως τὰ τέκνα καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων του ἤτοι καὶ τοὺς ἐγγόνους. Τὰ τέκνα ἰσχυρίζονται ὅτι ἀποδέκται ὠρίσθησαν τὰ τέκνα κατὰ γενεάν. Τὰ τέκνα ὅμως προτιμῶνται ἐν τῇ ἀποδείξει, καθόσον πρόκειται ν' ἀποδείξωσιν τὸν ὅρον τοῦ ἀπολύτου θεωρουμένου νομικῆς ἀληθείας. — Ὁ Α ἰδίδει ἐντολὴν τῷ Β νὰ πωλήσῃ τὸ κτήμα του ἐπὶ ὀρισμένῳ τιμήματι. Ὁ δὲ Β ἐντολοδόχος πωλεῖ αὐτὸ εἰς κατωτέραν τιμήν. Ὁ Α ἐνίσταται προβάλλων τὸν ὅρον τιμήματος, ὃ δὲ Β ἰσχυρίζεται ὅτι ἀπόλυτον ἔλαβεν ἐντολήν. Ὁ τὸν ὅρον ἐνιστάμενος βραβεῖται τῇ ἀποδείξει.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν τοὺς ἐπομένους γενικοὺς κανόνας, οἵτινες ἔχουσι βεβχίως καὶ τὰς ἐξαιρέσεις των, ἀλλ' ἢ περαιτέρω ἐξέτασις τοῦ θέματος τοῦτου διαφεύγει τῆς ὅρια τῆς μελέτης ἡμῶν ταύτης.

Α'.) Πᾶσα ἐνστασις περιέχουσα πρότασιν βραβεῖται τῇ ἀποδείξει, τῆς ἀρνητικῆς μὴ ἐπιδεχομένης ἀπόδειξιν.

Β'.) Πᾶσα ἐνστασις μείζων κατὰ ποιὸν ἢ κατὰ ποσὸν ἢ κατὰ χρόνον βραβεῖται τῇ ἀποδείξει ἀπέναντι τῆς ἡττονος ὁμοίας.

Γ'.) Πᾶσα ἐνστασις μείζων κατὰ χρόνον βραβεῖται τῇ ἀποδείξει ἀπέναντι τῆς μείζονος κατὰ ποιὸν ἢ κατὰ ποσόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ ἐγγράφων ἀποδείξεων (πεῖνεί τιχριρίε).

Ἡ ἐγγράφος ἀπόδειξις ἀποκλείει τοὺς μάρτυρας, ἀλλὰ τὸ προσ-αγόμενον ἐγγράφον πρέπει νὰ ᾖ ἔγκυρον. Ἐγκυρα εἰσὶ :

1ον. Πάντα τὰ ἐγγράφα, τὰ ὑπογεγραμμένα ἢ ἐσφραγισμένα παρὰ τοῦ ἐναγομένου, ὡν τὴν γνησιότητα ὁμολογεῖ οὗτος ἐπὶ δικαστηρίου, διότι, κατὰ τὸν Ἀστυκὸν Κώδικα ἀρθ. 1736, μόνῃ ἢ γραφῇ καὶ ἡ σφραγὶς δὲν εἶναι ἐκτελεστή.

2ον. Τὰ ὑπὸ τῶν Ἱεροδικαστηρίων ἀρμοδίως ἐκδιδόμενα, ἀτινᾶ ὅμως εἰσὶ κατακεχωρισμένα ἐν τοῖς βιβλίοις αὐτῶν. — Ἀπόφασις ἱεροδικαστικῇ, ἢ πληρεξούσιον ἢ ἕτερον ἐγγράφον, ὅπερ δὲν εἶναι κατακεχωρισμένον καὶ ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ ἐκδόντος αὐτὰ Ἱεροδικαστηρίου, δὲν θεωροῦνται ἔγκυρα.

Τὰ ἐν τοῖς συμβολαιογραφείοις συντασσόμενα δὲν θεωροῦνται ἔγκυρα ἐνώπιον τῶν Ἱεροδικαστηρίων, ἔχοντα ἀνάγκην μαρτυρικῆς ἀποδείξεως,

3ον. Τὰ Αὐτοκρατορικὰ βεράτια καὶ τὰ ἔγγραφα τοῦ κτηματολογίου.

4ον. Τὰ ἀφιερωτήρια, ὅσα εἰσὶ καταχωρισμένα ἐν τοῖς δικαστικοῖς βιβλίοις.

5ον. Τὰ δικαστικὰ πρακτικὰ, ὅσα διατηροῦνται εἰς τρόπον μὴ παρέχοντα ὑπονοίας δόλου καὶ παραποιήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ μαρτυρικῆς ἀποδείξεως (πεῖνέι σαχινέ).

Τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν διέπουσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1684—1735 τοῦ Ἀστυνομικοῦ Κώδικος, ἐκτὸς τῶν ἐπομένων ἐξαίρεσεων.

1ον. Ἡ μαρτυρία τῶν μισθοφόρων ἀφιερώματός τινος γίνεται δεκτὴ, ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 1700 ῥητῶς ἀναγράφοντος : « Ἐν τῇ » μαρτυρίᾳ ἀπαιτεῖται νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐλπίς ἀποφυγῆς ζημίας καὶ » ἀπολαύσεως ὠφελείας. Ὅθεν ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ μαρτυρία τινός » ὑπὲρ τοῦ διατρέφοντος αὐτὸν», ἐνῶ ἐν χρηματικῇ ἀγωγῇ οἷον περὶ προσόδων τοῦ ἀφιερώματος καὶ τόκου, εἶναι ἀπαράδεκτος.

2ον. Ἡ προσαγωγή ἐτέρων μαρτύρων ἐν οὐσιαστικῇ ἀγωγῇ, τοῦ κηδεμόνος δηλώσαντος πρότερον ὅτι δὲν ἔχει ἐτέρους μάρτυρας, ἐπιτρέπεται, ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 1653 τοῦ Ἀστυνομικοῦ Κώδικος ῥητῶς ἀναγράφοντος : « Ἐὰν ὁ ἐνιστάμενος, ἀφοῦ δηλώσῃ ὅτι δὲν ἔχει » μάρτυρας προσαγάγῃ τοιούτους, ἢ ἀφοῦ εἴπῃ, ὅτι ἐκτὸς τοῦ δεῖνος » καὶ δεῖνος οὐδένα ἕτερον ἔχει, δηλώσῃ ὅτι ἔχει καὶ ἄλλους, δὲν γίνονται δεκτοὶ οὗτοι».

3ον. Ἡ μαρτυρία ἣν καταθέτουσιν τινες περὶ τῆς ἀρχαιοτάτης ἀφιερωτικῆς ιδιότητος τόπου τινος καὶ ἐν ᾗ δὲν ἀναφέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ ἀφιερωτοῦ, γίνεται παρὰδεκτὴ ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 1690, ῥητῶς ἀναγράφοντος ταῦτα : « Ἐὰν ὁ μάρτυς μαρτυρήσῃ περὶ ἀπόν- » τος ἐντολέως ἢ ἀποθνήσκοντος, δεῖν ν' ἀναφέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ πα-

» τὸς καὶ τοῦ πάππου τοῦ ὑπὲρ οὗ ἢ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία του».

4ον. Ἡ κατάθεσις τῶν μαρτύρων περὶ τῆς συγγενείας ἀπογόνου τοῦ ἀφιερωτοῦ, οἵτινες δὲν ἐκθέτουσι τοὺς συγγενικούς δεσμούς τοὺς συνδέοντάς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ μαρτυρία μετὰ τοῦ ἀφιερωτοῦ, εἶναι ἀπαράδεκτος.

5ον. Ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ γίνη καὶ μάρτυς. ἄρα ἡ ἀπόφασις ἣν ἐκδίδει δικαστὴς, ὁ ὢν ταυτοχρόνως καὶ ἀποδέκτης τῶν ὠφελειῶν ἀφιερώματός τινος, ὑπὲρ τοῦ ἀφιερωμένου ἢ τῶν προσόδων αὐτοῦ εἶναι ἄκυρος, καθόσον ἀντίκειται εἰς τὸ ἄρθρον 808 τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος λέγοντος: «Ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπόφασις δεόν νὰ μὴ » ἢ ἐκ τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων συγγενῶν τοῦ δικαστοῦ, οὔτε » σύζυγος αὐτοῦ, οὔτε συνέταιρος αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἐπιδίκῳ πράγμα- » τος, οὔτε ἰδιαιτέρως μισθωτός, οὔτε ἄνθρωπος διατρεφόμενος ὑπὸ » τοῦ δικαστοῦ.

6ον. Ἐπιτρέπεται ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία ἐπὶ οὐσιαστικῶν ἀγωγῶν ἀφιερωμάτων, ἐὰν δὲν ἀντιτάσσονται ἐνστάσεις μείζονος δικαιώματος οἷον κυριότης ἐξ ἀγορᾶς, δωρεᾶς ἢ κληρονομίας ἐναντίον τοῦ ἄρθρου 1688, ἐνῷ ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία ἐπιτρέπεται ἀπολύτως.

7ον. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία περὶ τῶν ὄρων ἀφιερώματος μονομερῶς. — Π. χ. ὁ Α ἀπόγονος τοῦ ἀφιερωτοῦ ἐγείρει ἀγωγὴν ἰσχυριζόμενος ὅτι ἀποδέχεται τῶν προσόδων τῶν ἀφιερωμάτων του ὠρίσθησαν οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ, ὁ δὲ κάτοχος ἀρνεῖται. Ὁ Α προσφέρεται νὰ ἀποδείξῃ τὸν ὅρον τοῦτον τοῦ ἀφιερωτοῦ διὰ μαρτυρίας ἐξ ἀκοῆς. Ὁ μάρτυρες οὗτοι δὲν ἀκούονται, ἐκτὸς ἂν, ἀρνούμενης τῆς βάσεως τῆς ἀφιερωτικῆς ιδιότητος τῶν ἀφιερωμάτων, οἱ μάρτυρες συμμαρτυρήσωσι καὶ περὶ τοῦ ὅρου τούτου τῆς ἀφιερώσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περιορισμὸς τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως.

Ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις δὲν χωρεῖ:

1ον. Ἐπὶ πραγματικῶν ἀγωγῶν περὶ νομῆς, περὶ τελείας ἐκποιήσεως νομῆς, περὶ ἐκποιήσεως ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ ἀντιχρήσει δωρεᾶν ἢ ἐπὶ διατροφῇ ἐφ' ὅρου ζωῆς, περὶ εἰκονεικότητος ἐκποιήσεως νομῆς.

2ον. Ἐπὶ σύσιαστικῶν ἀγωγῶν, καθ' ἃς ἀμφισβητεῖται τὸ ἔγγραφον τῆς ἀφιερώσεως.

4ον. Ἐναντίον τελείων τεκμηρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Περὶ κοινῆς φήμης.

Ἡ ἐμμάρτυρος ἀπόδειξις διακρίνεται εἰς συνήθη, καθ' ἣν οἱ μάρτυρες εἰσὶ δύο τοῦλάχιστον (ἀριθ. 1685 Ἀστ. Κώδ.) καὶ εἰς πάνδημον, τὴν διὰ τῆς κοινῆς φήμης (τιβχροῦρ ἢ σουχρίε), καθ' ἣν οἱ μάρτυρες ὑπερβαίνουν τοὺς δύο.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαρτύρων ἐν τῇ πανδήμῳ μαρτυρικῇ ἀποδείξει δὲν εἶναι ὠρισμένος, ἀλλὰ δεόν ν' ἀποτελεῖται ὑπὸ πολυπληθοῦς ὁμάδος εἰς βαθμὸν ὥστε τὸ λογικὸν νὰ μὴ παραδέχεται ὅτι συνενόησαν ὅπως ψευσθῶσιν (ἀριθ. 1735 Ἀστ. Κώδ.),

Κατὰ τὴν νεωτέραν νομολογίαν πρὸς συγκρότησιν τῆς πανδήμου ἀποδείξεως ἀπαιτεῖται ὁμόφωνος κατάθεσις 25 τοῦλάχιστον ἀτόμων. Ἐν τῇ πανδήμῳ ταύτῃ μαρτυρίᾳ οἱ μάρτυρες δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ εἴπωσι »μαρτυροῦμεν» μηδὲ ἐνεργεῖται ὁ κατὰ τὰ ἄρθρα 1717 καὶ 1726 ἀπαιτούμενος ἔλεγχος.

Ἡ συνήθης ἐμμάρτυρος ἀπόδειξις ἀσκεῖται ἐπὶ πάσης θετικῆς προτάσεως ἐνῶ ἡ πανδήμως καὶ ἐπὶ ἀρνητικῶν προτάσεων καὶ διὰ τοῦτο προτιμᾶται πάντοτε τῆς συνήθους.

Ἐναντίον τῶν πανδήμων οὐδεμία χωρεῖ ἀπόδειξις (1688) διότι δι' αὐτῆς τὸ ἀποδειχθὲν θέμα θεωρεῖται πραγματικὴ ἀλήθεια. — Π. χ. ὅταν ἐνάγων καὶ ἐναγόμενος ἰσχυρίζονται ὅτι νέμονται τὸ κτῆμα Β ἐπὶ δεκαετίαν, καὶ ὁ μὲν προσφέρεται ν' ἀποδείξῃ τὴν ἔνστασιν διὰ τῆς συνήθους, ὁ δὲ ἐναγόμενος διὰ τῆς πανδήμου μαρτυρικῆς ἀποδείξεως. Ἐν τοιούτῃ περιπτώσει προτιμᾶται ἡ πάνδημος ἀπόδειξις. — Ὁ Α ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι νομεὺς τοῦ κτήματος Γ πρὸ 10 ἐτῶν, ὁ δὲ ἀντίδικος Β τὸ κτῆμα τοῦτο πρὸ 5 ἐτῶν ἢ καὶ 10 ἐξेमίσθωτεν τῷ Α, ὅστις τὸ κατέχει ὡς μισθωτής.

Ἐνταῦθα προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς νομῆς. Ἀλλὰ ὁ Α προβάλλει πάνδημον ἀπόδειξιν περὶ τῆς μισθώσεως ἣτις καὶ προτιμᾶται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Περὶ τελείων τεκμηρίων.

Τέλειον τεκμήριον (καρινεΐ κατκί) καλεῖται ἡ ἐνδείξις ἡ φθάνουσα εἰς βαθμὸν τῆς βεβαιώσεως (ἄρθ. 174 Ἀστ. Κωδ.).

Τὰ τεκμήρια ταῦτα εἶναι ἢ νόμιμα ἢ δικαστικά. Καὶ νόμιμα μὲν εἶναι ὅσα κυροῦσι καὶ ὑποχρεοῦσι τὸν δικαστὴν νὰ πρᾶξε ὡς ἀληθῆ. Ταῦτα δὲ εἰσὶ:

1ον. Τὰ αἰσθητὰ (μαχσί) τὰ εἰς τὰς αἰσθήσεις καὶ τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν ὑποπίπτοντα, εἶναι τὸ φῶς, ἡ θερμότης, αἱ οἰκοδομαί, ἐν γένει πᾶν πρᾶγμα ὑφιστάμενον καὶ ὁρατόν.

Οὕτως ἐν ἡμέρᾳ δὲν δύναται τις ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι νύξ, ὅτι τὸ τέμενος τῆς Ἀγίας Σοφίας εἶναι οἰκία, ὅτι τὸ δεῖνα κτίριον κατηδαφίσθη, ἐνῶ φαίνεται ὑφιστάμενον, διότι κατὰ τὸν Ἀστυκὸν Κώδικα ἐναντίον τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν ἀντιληπτῶν δὲν ἐπιτρεπεται ἀπόδειξις.

2ον. Ὁ δικαστικὸς ὅρκος (1742).

3ον. Ἡ δικαστικὴ ὁμολογία.

4ον. Ἡ δικαστικὴ ἀποποίηση τοῦ ὅρκου (1742).

5ον. Πᾶσαι αἱ ἔγκυροι ἔγγραφοι ἀποδείξεις.

6ον. Ἡ πάνδημος φήμη (ἄρθ. 1698 Ἀστ. Κώδικος).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Περὶ ὁμολογίας.

Τὰ περὶ ὁμολογίας διέπονται κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἰδίης νομοθεσίας.

Ἐν τούτοις πρᾶττομεν τὰ ἐξῆς. Ἡ κατὰ τοῦ ἀφιερώματος ὁμολογία τοῦ κηδεμόνος εἶναι ἄκυρος.

Ἡ ὁμολογία τινὸς, ὅτι τὸ ὑπὸ τὴν κατοχὴν αὐτοῦ κτῆμα εἶναι ἀφιέρωμα, εἶναι ἰσχυρὰ ἀπέναντι αὐτοῦ καὶ δὲν ζητοῦνται ἀποδείξεις περὶ τῆς συστάσεως τῆς ἀφιέρωσης καὶ τῶν ὄρων αὐτῆς.

Ἡ ὁμολογία τινὸς ἰσχύει μόνον διὰ τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία.

— Π. γ. ὁ Α ἀποδέκτης ἀφιερώματος τινὸς ὁμολογεῖ ὅτι καὶ ὁ Β εἶναι ἀποδέκτης, ὅστις οὕτω καθίσταται συμμετοχὸς αὐτοῦ.

Ἡ ὑπόσχεσις δὲν ἀποτελεῖ ὁμολογίαν. — Π. χ. ὁ Α κηδεμὼν ἐγείρει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Β ζητῶν παρ' αὐτοῦ τὰ ἄπερ ὁ προκάτοχος τοῦ ἐδάνεισε ἀφιερωμένα πράγματα. Ὁ Β ἀρνεῖται μὲν ἀλλὰ συγχρόνως ὑπόσχεται ὅτι θὰ καταβάλῃ τὸ ποσόν, ἐὰν ὁ πρὶν κηδεμὼν προσελθὼν δηλώσῃ ὅτι τῷ ἐδάνεισε τὸ ἐντίτιμον ποσόν. Ὁ πρῶτος κηδεμὼν προσέρχεται καὶ δηλώνῃ ὅτι πράγματι τῷ ἐδάνεισε. Ὁ Β δὲν παραδέχεται καὶ ἐπιμένει ἀρνούμενος, ὁ δὲ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ καταδικάσῃ τὸν Β στηριζόμενος ἐπὶ μόνῃς τῆς ὑποσχέσεως αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Περὶ ὅρκου.

Ὁ ὅρκος εἶναι τὸ ἔσχατον μέσον τῆς ἀποδείξεως, καθόσον, τοῦ ἐνισταμένου ἀδυνατοῦντος ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐνστάσιν του, ἐπιβάλλεται τῷ ἀρνούμένῳ ὅρκος τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἐνάγοντος, διότι οὗτος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο, μὴ κατορθώσας ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐνστάσιν του. Ἐὰν τοῦ ὅρκου ὑπέπουσιν αἱ διχτάξεις τῶν ἄρθρων 1744—1752 καὶ 1778—1783. Ἐν τούτοις παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς :

Α'.) Δὲν ἐπιβάλλεται ὅρκος τῷ κηδεμόνι μόνον διὰ πᾶσαν σύμβασιν μὴ συγκροτηθεῖσαν παρ' αὐτοῦ. — Π. χ. ὁ Α ἰσχυριζόμενος ὅτι τὸ ἀφιερωμένον κτῆμα Β εἶναι ἰδιοκτησία του, δὲν δύναται νὰ ἐπιβάλῃ ὅρκον τῷ κηδεμόνι διότι οὗτος δὲν εἶναι ὁ συστήσας τὸ ἀφιέρωμα καὶ διότι οὗτος εἶναι κηδεμὼν πληρεξούσιος τοῦ νομικοῦ προσώπου. — Ὁ Α κηδεμὼν ἐγείρει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ Β, πρὸς ὃν ὁ προκάτοχος τοῦ κηδεμὼν εἶχε δανείσει χρηματικόν τι ποσόν ἀφιερωμένον, ὁ δὲ Β ἐνίσταται λέγων ὅτι ἐξώφλησε τὸν προκάτοχόν του, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐνστάσιν του, ἐπάγῃ ὅρκον τῷ κηδεμόνι. Ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ ἐπιβάλῃ ὅρκον αὐτῷ καθόσον ἡ πράξις τοῦ δανείου δὲν ἐγένετο παρ' αὐτοῦ. — Ὁ Α ἐνίσταται λέγων ὅτι πρὸ δύο ἐτῶν ἐξεμίσθωσε παρὰ τοῦ κηδεμόνος τὸ ἀφιέρωμα Β, ὁ δὲ κηδεμὼν ἀρνεῖται. Ὁ Α μὴ δυνάμενος ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐνστάσιν του δικαιούται νὰ ἐπιβάλῃ ὅρκον τῷ κηδεμόνι διότι ἡ σύμβασις τῆς μισθώσεως παρίσταται ὡς ἐξ αὐτοῦ συγκροτηθεῖσα.

Β'). Ὁ δικαστὴς δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ ὄρκον ἐπιβοηθητικὸν ἢ ἐπικουρικὸν περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ κηδεμόνος κατηγορουμένου ἐπὶ ἀπιστίᾳ πρὸς τὸ ἀφιέρωμα, τῆς δὲ κατηγορίας μὴ βκσιζομένης ἐπὶ γεγονότος τινός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Περὶ ἀποφάσεων.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἱεροδικαστηρίων ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν εἰσὶ μόνον ὀριστικαί, καθόσον ταῦτα δὲν ἐκδίδουσι μῆτε προ- παρασκευαστικὰς μῆτε προδικαστικὰς ὡς ἐκ τῆς δίκης δὲ εἶναι ἀπο- φάσεις κατ' ἐρήμην καὶ κατ' ἀντιμωλίαν, καὶ ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς δικαιοδοσίας ἐκκληταί, καθόσον ἅπασαι αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἱερο- δικαστηρίων δύνανται νὰ ἐκκληθῶσιν ἐνώπιον τῶν ἐν Κωνσταντινου- πόλει Ἱεροδικαστηρίων.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἱεροδικαστηρίων δεόν νὰ ὦσι σύμφωνοι τοῖς δικαστικοῖς πρακτικοῖς, ἅτινά εἰσιν ὑπογεγραμμένα παρὰ τῶν δια- δίκων καὶ νὰ περιέχωσι τὸ ἱστορικόν, τὸ διασκευτικόν καὶ τὸ δια- τακτικόν μέρος.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἱεροδικαστηρίων ἐκτελοῦνται διὰ τῶν ἐκτε- λεστικῶν τμημάτων τῶν Ἀστυκῶν Πρωτοδικείων, συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ περὶ ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Ἑνδικο μέσα.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἱεροδικαστηρίων ἐπιτρέπονται τὰ ἑξῆς ἐνδικο μέσα :

1ον Ἀνακοπή, 2ον Ἐφesis, 3ον Ἀναίρεσις, 4ον Ἀναψηλάφισις.

Α') Ἀνακοπή.— Ἡ ἀνακοπή ὑποβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἐρημοδική- σαντος ἀνακοπτομένην πρωτόδικον ἀπόφασιν δικαστηρίου ἐντὸς 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ἀνακόπτοντα ἐπιδόσεως τῆς ἐρήμην ἀποφά- σεως.

Β') Ἐφesis.— Ἡ ἔφesis ὑποβάλλεται ἐντὸς 3 μηνῶν σεληνια- κῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὸν ἐφesiόντα ἐπιδόσεως τῆς πρωτοδίκου ἀποφά- σεως εἰς τὸν ἀνώτερον διοικητικὸν ὑπάλληλον τῆς πόλεως ἐν ᾗ ἐδρεύει τὸ ἐκδὸν τὴν ἀπόφασιν Ἱεροδικαστήριον.

Τὸ ἐφετῆριον δεόν νά περιέχῃ ἅπαντας τοὺς δικαιολογητικούς λόγους καὶ συνημμένως ἀντίγραφον ἐπικεκυρωμένον τῆς ἐφesiβλήτου ἀποφάσεως.

Τὰ δικόγραφα ταῦτα διαβιβάζονται παρὰ τοῦ ἀνωτέρου διοικητικοῦ ὑπallήλου εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σειχουλισλαμάτον, ὅπερ παραπέμπει αὐτὸ εἰς τὸ Ῥητρολογικὸν γραφεῖον (φετβαχανέ).

Τὸ Ῥητρολογικὸν γραφεῖον ἐξετάζει ἐὰν ἐν τῇ ἐκκλουμένη ἀποφάσει ὑπάρχῃ δικονομικὴ πχρατυπία τις, καὶ ἐὰν μὲν ὑπάρχῃ τοιαύτη τις ἐπιστρέφει τὴν ἀπόφασιν εἰς τὸ ἐκδόν αὐτὴν Ἱεροδικαστῆριον ὑποδεικνύον τὰ χρῆζοντα συμπληρώσεως. Ἐὰν ὅμως ἡ ἐκκλουμένη ἀπόφασις προσβάλλεται κατ' οὐσίαν, τότε, ἐὰν τὸ ἐπιδικον ἀντικείμενον εἶναι ἀξίας μέχρι 5000 γρ. (πρὸς γρ. 19 τὸ ἀργυροῦν μετζήτιον) παραπέμπει αὐτὴν εἰς τὸ ἐκδόν τὴν ἀπόφασιν ταύτην Ἱεροδικαστῆριον, ἐὰν δὲ μείζονος ἀξίας εἰς ἀνώτερον δικαστῆριον, ἥτοι, ἐὰν ἡ ἐφesiβιλλομένη ἀπόφασις ἐξεδόθῃ παρὰ τοῦ Ἱεροδικαστηρίου ὑποδιοικήσεως (καζά) εἰς τὸ τῆς διοικήσεως (λεβά), ἐὰν δὲ παρὰ τοῦ τῆς διοικήσεως εἰς τὸ τῆς Γεν. Διοικήσεως (βιλαέτ), ἐὰν δὲ παρὰ τούτου εἰς τὸ Ἱεροδικαστῆριον ἀνωτέρας Γεν. Διοικήσεως.

Ἐπιτρέπεται κοινῇ συναινέσει τῶν διαδίκων νά παραπεμφθῇ ἡ ἔφσις καὶ εἰς τὸ ἐκδόν τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν δικαστῆριον καὶ ἐπιδικασθῇ ἐφesiμως ἡ ἀπόφασις.

Γ'.) Ἀναίρεσις. — Ἡ ἀναίρεσις ἀκολουθεῖ τὰς αὐτὰς διατάξεις τῆς ἐφέσεως, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἀναίρεσις παραπέμπεται παρὰ τοῦ Ῥητρολογικοῦ Γραφείου εἰς τὸ Ἱερὸν Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, ἐνῶ ἡ διαδικασία γίνεται ἐγγράφως. Οὔτε κλητεύεται ὁ διάδικος, οὔτε ὁ ἀναιρεσιβλητος εἶναι ὑπόχρεως νά ὑποβάλῃ προτάσεις. Ἡ ἀναίρεσις διεξάγεται μόνον ἐπὶ τῶν προτάσεων τοῦ ἀναιρεσιόντος. Τὸ συνέδριον τοῦτο δὲν ἐκδίδει ἰδίαν ἀπόφασιν, ἀλλὰ κκταχωρίζει ταύτην ἐπὶ τῆς ἀναιρεσιβληθείσης ἀποφάσεως.

Παρελθούσης τῆς πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἐνδίκων μέσων τεταγμένης τριμήνου προθεσμίας, ἡ ἔφσις ἢ ἀναίρεσις καθίσταται τελεσίδικος, ἐκτὸς τῶν ἐναντίον ἀφιερωμένων ἀνηλίκων, παραφρόνων καὶ βλακῶν ἀποφάσεων, αἵτινες καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας ταύτης δύνανται νά ἐφesiβληθῶσιν ἢ ἀναιρεσιβληθῶσιν.

Δ'. Ἀναψηλάφισις — Ἡ ἀναψηλάφισις ἐπιτρέπεται τότε μόνον, ὅποτε δύναται ἐγγράφως ν' ἀποδειχθῇ τὸ ἀντίθετον τοῦ δεδικασμένου, καθέσων κατὰ τὸ ἄρθρον 1840 τοῦ Ἀστυνομικοῦ Κώδικος αἱ ἀνατρεπτικαὶ ἐνστάσεις εἰσὶν ἔγκυροι οὐ μόνον πρὸ τῆς ἀποφάσεως, ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτῶν. — Π. χ. ὁ Α ἐγείρει ἀγωγὴν ἰσχυριζόμενος ὅτι ἐκληρονόμησεν ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ οἰκίαν τινα εὐρισκομένην εἰς τὴν κατεχὴν τοῦ Γ καὶ ἐπιτυχῶς ἀπόφασιν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὁ Γ ἀνακαλύπτων ἔγκυρον τίτλον ἀποδεικνύοντα ὅτι ὁ πατήρ τοῦ ἐνάγοντος Α εἶχε πωλήσῃ αὐτὴν προηγουμένως εἰς τὸν πατέρα τοῦ Γ, δύναται δι' ἀναψηλάφισιν ν' ἀνατρέψῃ τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν.

Ὁ πρὸς ἀναψηλάφισιν χρόνος διαρκεῖ μέχρι παραγραφῆς καὶ ἀκολουθεῖ τὰς διατάξεις τῆς ἐφέσεως. Ἡ ἀναψηλάφισις εἶναι ἀγωγὴ διεκδικητικὴ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

Περὶ κατασχέσεως,

Τὰ ἱεροδικαστήρια δὲν ἐνεργοῦσι κατασχέσεις οὔτε συντηρητικὰς οὔτε ἀναγκαστικὰς.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἐνδιαφερόμενος πρόκειται νὰ ἐνεργήσῃ κατὰσχέσιν συντηρητικὴν, ἐνεργεῖ ταύτην διὰ τοῦ ἀρμοδίου πολιτικοῦ δικαστηρίου (πελιτικοῦ Πρωτοδικείου ἢ Ἐμποροδικείου), καὶ ἐνὶ οὗ τῆς νομίμου προθεσμίας ὑποβάλλει τὴν περὶ κύρους κατασχέσεως ἀγωγὴν εἰς τὸ ἐπιτρέψαν τὴν κατὰσχέσιν δικαστήριον, ὅπερ ἐπικυροῖ τὴν κατὰσχέσιν μέχρι ἐκδικάσεως τῆς ἐνώπιον τοῦ ἱεροδικαστηρίου ὠριτμένης δίκης μετὰ τοῦ κατὰσχοντος καὶ τοῦ καθ' οὗ ἡ κατὰσχέσις.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σελ. 3

ΜΕΡΟΣ Α'. Περὶ ἀφιερώσεως.

Κεφ. Α'.	Ὅρισμός καὶ ὀνοματολογία	»	5
» Β'.	Περὶ προσόντων τοῦ ἀφιερωτοῦ	»	8
» Γ'.	Περὶ προσόντων τοῦ ἀποδέκτου	»	12
» Δ'.	Περὶ ιδιοτήτων τοῦ ἀφιερώματος	»	15
» Ε'.	Περὶ προσόντων τῆς ἀφιερώσεως	»	19
» ΣΤ'.	Περὶ ἐξυπακουομένου ἐν τῇ ἀφιερώσει	»	21
» Ζ'.	Περὶ ἀφιερώσεως ἐν θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ	»	22
» Η'.	Περὶ ἐγκύρου ἢ ἀκύρου ἀφιερώσεως	»	24
» Θ'.	Περὶ μετακλητῆς ἢ ἀμετακλήτου ἀφιερώσεως	»	26
» Ι'.	Περὶ κυρίας καὶ καταχρηστικῆς ἀφιερώσεως	»	31
» ΙΑ'.	Περὶ διατάξεων τοῦ ἀφιερωτοῦ	»	32

ΜΕΡΟΣ Β'. Περὶ ἀφιερωμάτων.

Κεφ. Α'.	Περὶ ἀγαθεργῶν καθιδρυμάτων	Σελ.	38
» Β.	Περὶ λειτουργημάτων	»	40
» Γ'.	Περὶ παροχῶν	»	41
» Δ'.	Περὶ προσοδοφόρων ἀφιερωμάτων	»	44
» Ε'.	Περὶ ἀφιερωμένων γαιῶν	»	46
» ΣΤ'.	Περὶ ἀφιερωμένων ἐγκτημάτων	»	49
» Ζ'.	Περὶ μονοτελῶν ἀφιερωμένων κτημάτων	»	—
» Η'.	Περὶ διτελῶν ἀφιερωμένων κτημάτων	»	50
» Θ'.	Περὶ ἐπισκευῶν καὶ οἰκοδομῶν	»	53
» Ι'.	Περὶ ἀνταλλαγῆς ἀφιερωμάτων	»	55
» ΙΑ'.	Περὶ ἀδίκων πράξεων ἐπὶ ἀφιερωμάτων	»	56
» ΙΒ'.	Περὶ μισθώσεως ἀφιερωμάτων	»	58

» II'.	Περὶ ἐκποιήσεως νομῆς ἐπὶ διτελῶν ἀφιερω- μένων κτημάτων	Σελ. » 61
» ID'.	Περὶ ἐκποιήσεως νομῆς ἐν ἐπιθανατίῳ ἀσθε- νείᾳ	» 62
» IE'.	Περὶ ἐκποιήσεως κτημάτων ἀνηλίκων νο- μέων	» 63
» IST'.	Περὶ ὄρων ἐν τῇ ἐκποιήσει	» 64
» IZ'.	Περὶ συμφώνων ἐν τῇ ἐκποιήσει	» 65
» IH'.	Περὶ τοῦ τιμήματος τοῦ ἐκποιουμένου	» 67
» IO'.	Περὶ διανομῆς	» 69
» K'.	Περὶ τῆς ἐξ ὑπαμοιβῆς χρήσεως	» 71
» KA'.	Περὶ χωρισμοῦ	» 73
» KB'.	Δικαίωμα προτιμήσεως	» 74
» KG'.	Περὶ δαπανημάτων ἐπὶ ἐπικοινων κτημάτων	» —
» KD'.	Περὶ ἐκποιήσεως νομῆς ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ ἐπὶ ἀντιχρήσει	» 75
» KE'.	Περὶ ἐντολῆς πρὸς ἐκποίησιν καὶ πρὸς ἀγοράν	» 79

ΜΕΡΟΣ Γ'. Περὶ κηδεμονίας.

Κεφ. Α'.	Ὄνοματολογία	» 80
» Β'.	Περὶ διορισμοῦ κηδεμόνος	» 81
» Γ'.	Περὶ προσόντων τοῦ κηδεμόνος	» —
» Δ'.	Περὶ διορισμοῦ ἀναπληρωτικοῦ κηδεμόνος	» 84
» Ε'.	Περὶ ἐξελέγξεως τῆς διαχειρίσεως τοῦ κηδε- μόνος	» 86
» ΣΤ'.	Περὶ παύσεως τοῦ κηδεμόνος	» 87
» Ζ'.	Περὶ εὐθύνης τοῦ κηδεμόνος	» 88
» Η'.	Περὶ συμβιβασμοῦ καὶ ἐξοφλήσεως παρὰ τοῦ κηδεμόνος	» 90
» Θ'.	Περὶ δαπανημάτων τοῦ κηδεμόνος	» 91

ΜΕΡΟΣ Δ'. Κληρονομικὸν δίκαιον.

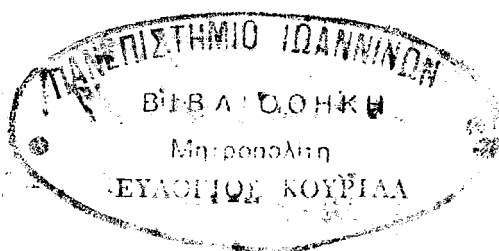
Κεφ. Α'.	Ὅρισμοὶ	» 93
» Β'.	Περὶ διαδοχῆς	» —

	Σελ.
» Γ'. Κωλύματα διαδοχῆς	» 94
» Δ'. Διαδοχὴ ἐπὶ τῶν ἀφιερωμένων γαιῶν . .	» 99
» Ε'. Διαδοχὴ ἐπὶ τῶν διτελῶν ἀφιερωμάτων .	» 103
» ΣΤ'. Διαδοχὴ ἐπὶ τῶν μονοτελῶν ἀφιερωμάτων	» 104
» Ζ'. Διαδοχὴ ἐπὶ τῶν κατ' ἀποκοπὴν ἀφιερω- μάτων, ...	» —

ΜΕΡΟΣ Ε'. Δικονομία.

Κεφ. Α'. Περὶ ἱεροδικαστηρίων. — Ἀρμοδιότης καὶ δικαιοδοσίαι αὐτῶν	» 105
» Β'. Διαδικασία ἐνώπιον τῶν ἱεροδικαστηρίων . . .	» 108
» Γ'. Περὶ ἀγωγῶν	» 110
» Δ'. Περὶ παραγραφῆς τῶν ἀγωγῶν	» 113
» Ε'. Περὶ ἀποδείξεως	» 116
» ΣΤ'. Περὶ βάρους ἀποδείξεως	» —
» Ζ'. Περὶ ἐγγράφων ἀποδείξεων	» 124
» Η'. Περὶ μαρτυρικῆς ἀποδείξεως	» 125
» Θ'. Περιορισμοὶ μαρτυρικῆς ἀποδείξεως . . .	» 126
» Ι'. Περὶ κοινῆς φήμης	» 127
» ΙΑ'. Περὶ τελείων τεκμηρίων	» 128
» ΙΒ'. Περὶ ὁμολογίας	» —
» ΙΓ'. Περὶ ὅρκου	» 129
» ΙΔ'. Περὶ ἀποφάσεων	» 130
» ΙΕ'. Περὶ ἐνδίκων μέσων	» —
» ΙΣΤ'. Περὶ κατασχέσεως	» 132

Ναμάρης Ζαχαράκης

Михаил всего 15 всего 15	Михаил всего 14 всего 14	Михаил всего 11 всего 11	
Михаил всего 6 всего 6	Михаил всего 13 всего 13	Михаил всего 13 всего 13	Михаил всего 13 всего 13
Михаил всего 6 всего 6	Михаил всего 14 всего 14	Михаил всего 16 всего 16	Михаил всего 12 всего 12
Михаил всего 0 всего 0	Михаил всего 14 всего 14	Михаил всего 14 всего 14	Михаил всего 12 всего 12
Михаил всего 0 всего 0	Михаил всего 13 всего 13	Михаил всего 8 всего 8	Михаил всего 6 всего 6
Михаил всего 6 всего 6	Михаил всего 23 всего 23	Михаил всего 17 всего 17	Михаил всего 17 всего 17
Михаил всего 7 всего 7	Михаил всего 24 всего 24	Михаил всего 16 всего 16	Михаил всего 13 всего 13
Михаил всего 12 всего 12	Михаил всего 20 всего 20	Михаил всего 11 всего 11	Михаил всего 10 всего 10
Михаил всего 12 всего 12	Михаил всего 10 всего 10	Михаил всего 15 всего 15	Михаил всего 14 всего 14
Михаил всего 9 всего 9	Михаил всего 15 всего 15	Михаил всего 19 всего 19	Михаил всего 17 всего 17
Михаил всего 22 всего 22	Михаил всего 19 всего 19	Михаил всего 18 всего 18	Михаил всего 18 всего 18